

Felügyeleti állásfoglalások

A Tisztelt Olvasó az alábbiakban – a felügyelt intézményekre vonatkozó törvényeknek megfelelő feldolgozásban – kérdéseket és válaszokat talál. A kérdéseket a felügyelt szervezetek és azok ügyfelei tették fel, a válaszokat pedig a Felügyelet munkatársai készítették el. A Felügyelet céljai között mindig kiemelten fontosnak tartotta, hogy segítse a felügyelt szervezetek munkáját, valamint az ügyfelek tájékoztatását. Ugyanakkor ezen segítő tevékenysége során fokozottan figyelemmel kell lennie az Alkotmánybíróság több döntésére, amelyek a jogbiztonság szempontjából nem engedik közigazgatási szerv számára az állásfoglalásokkal történő jogértelmezést. A két elvárásnak megfelelően e helyen kell nyilvánvalóvá tenni a Tisztelt Olvasó számára, hogy a következőkben leírt vélemények nem kötelező erejűek, nem minősülnek a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény szerinti jogi iránymutatásnak. Ha azonban a vélemények tartalmát a Tisztelt Olvasó munkájában, egyéb ügyében haszonnal tudja alkalmazni, a Felügyelet segítő szándéka már elérte célját.

Pénztári terület

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakkal kapcsolatban kialakított állásfoglalások

TARTALOMJEGYZÉK

2008. év.....	15
I. A pénztár szervezete, működése, gazdálkodása	15
II. A tagsági jogviszony létrejötte, tartalma, átlépés/kilépés	15
1.	15
a) <i>Lehetséges-e, hogy a pénztár tagja már a belépéskor (illetve a hitelszerződés megkötésekor) kötelezettséget vállaljon arra, hogy a várakozási idő leteltét követően, tagi lekötésként meghatározott hitelintézeti jogosult javára való zároláshoz írásbeli hozzájárulását adja, vagy pedig erre kizárólag a várakozási idő letöltése után van mód?.....</i>	15
b) <i>Megfelelő-e az a gyakorlat, ha a pénztár felhívja a tagja figyelmét arra, hogy az irányadó jogszabályok a tag kötelezettségvállalása és az azok alóli teljes mentesülése közötti időszakban változhatnak, azonban a magánszemély az általa vállalt szerződéses kötelezettségek teljesítéséért felelősséggel tartozik?</i>	15
2. <i>Letilthatja-e az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. tv. (Vht.) 58. § (1) bekezdésére hivatkozva a pénztárral mint „munkáltatóval/kifizetővel” szemben eljárva egyes pénztártagok „munkabérét”, azaz egyéniszámla-egyenlegét?.....</i>	15
3. <i>Lefoglalhatja-e a bírósági végrehajtó a pénztártag egyéniszámla-követelését?.....</i>	16
4. <i>Az önkéntes nyugdíjpénztárak visszamenőleges hatályú alapszabályi rendelkezés alapján törölhetik-e a nyilvántartásukból azokat, akik soha nem fizettek tagdíjat?</i>	17
III. Munkáltatói tag, munkáltatói hozzájárulás, támogatói adomány.....	19
1. <i>Kaphatnak-e munkáltatói hozzájárulást a közhasznú munkát végző személyek?.....</i>	19
2. <i>Korlátozhatja-e a munkáltató a munkavállalói szabad pénztárválasztását?</i>	19
3. <i>Részesülhetnek-e visszamenőlegesen munkáltatói hozzájárulásban azok a munkavállalók, akik eddig nem voltak pénztártagok, vagy valamilyen adminisztrációs vagy egyéb ok folytán eddig nem kaptak munkáltatói hozzájárulást?.....</i>	19

4. Gazdasági társaságok egyesülése esetén igényelhető-e visszamenőlegesen munkáltatói hozzájárulás?	21
5. Befogadhat-e a pénztár a nem munkaszerződésben álló, tagi (tulajdonosi) kiegészítő tevékenységet végző személyekkel kapcsolatban munkáltatói hozzájárulást?	21
6. A pénzmosás megelőzésére vonatkozó jogszabály definíciója alapján a munkáltatók az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár ügyfelének minősülnek?	21
7. Nyújtható-e munkáltatói hozzájárulás az azonos hozzájárulás elvén túl esetenként, jutalomjelleggel?	23
IV. Szolgáltatásnyújtás, a szolgáltatások igénybevétele	23
1. Jogszerűen utasította-e vissza nyugdíjkorhatárt elért tagja kifizetési kérelmét az önkéntes nyugdíjpénztár az Öpt. 47. §-ában szereplő 3 éves várakozási időre hivatkozva?	23
2. Kifizetheti-e az önkéntes nyugdíjpénztár a nyugdíjkorhatárt betöltő pénztártag számára a tagsági jogviszony változatlan fenntartása mellett a hozamot, vagy az egyéni nyugdíjszámlán nyilvántartott összeg (tőke) egészét vagy egy részét?	24
3. Igényelhet-e egyösszegű nyugdíjszolgáltatást az Öpt. 47. § (5) bekezdés a) pontja alapján az a pénztártag, aki rokkantsági nyugdíjat kap, de még nem dőlt el, hogy ez az állapota végleges-e?	25
V. A tag halála; kedvezményezett, örökös	25
VI. A pénztár átalakulása, megszűnése.....	25
VII. Csak az egészség- és önszegélyező pénztárakra vonatkozó állásfoglalások	26
1. Ha a számlán a házi segítségnyújtás, és különösen, ha a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás (SZJ 85.32) szerepel a szolgáltatás megnevezéseként, annak megtérítése igényelhető-e az önkéntes egészségpénztártól? 26	
2. Elszámolhatja-e az egészségpénztár a gyermek elsősegély tanfolyam költségét?	27
3. Keletkezik-e adófizetési kötelezettség a 2007. 06. 01-je előtt igénybe vett, de csak ezt az időpontot követően elszámolt rekreációs üdülés szolgáltatás alapján?	27
4. Keletkezik-e adófizetési kötelezettség a 2007. 06. 01-je előtt igénybe vett, de csak ezt az időpontot követően elszámolt sporteszköz vásárlásának támogatása szolgáltatás alapján?	28
5. Van-e lehetősége az önszegélyező pénztárnak a táppénz, baleseti táppénz, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugellátás, valamint a baleseti járadék kiegészítésére?	28
6. A rekreációs üdülés szolgáltatásról kiállított számlán fel kell tüntetni az egészségügyi szolgáltatást is? ...	29
7. Elszámolhatja-e az egészségpénztár a szaunázás költségét?	29
8. Az önszegélyező pénztárak esetében a pénztártag és az általa megjelölt közeli hozzátartozó a szolgáltatások nyújtása szempontjából azonos státuszúnak minősül?	30
9. Az önszegélyező pénztár mely szolgáltatásokat nem finanszírozhatja egyéni számláról?	30
Lezárva: 2008. szeptember 30-án.	31
2007. év.....	32
I. A pénztár szervezete, működése, gazdálkodása	32
1. Milyen a jogállása a munkáltató által delegált ellenőrző bizottsági tagnak?	32
2. Köteles-e a Pénztár a szabályzatait és a szerződéseit a könyvvizsgálójának átadni abból a célból, hogy a könyvvizsgáló a könyvvizsgáló kamara előtt ezekkel igazolja az általa végzett ellenőrzést?	32
3. Köteles-e a Pénztár közgyűlése könyvvizsgáló társaság megválasztása esetén a természetes személy könyvvizsgálót is megválasztani?	33
4. Hogyan állapítja meg a Felügyelet a késedelmi pótlékot a negyedéves jelentés módosítása esetén?	35
5. Mit tehet a nyugdíjpénztár, ha az átlépő tag esetében nem lehet megállapítani az egyéni nyugdíjszámla összegének tőke – hozam megoszlását?	36

6. Az önkéntes nyugdíjpénztár köteles-e szolgáltatást teljesíteni annak az 1946. június 17-én született munkavállalójuknak, aki a németországi nyugdíjbiztosító határozatával igazolja nyugdíjjogosultságát, de a magyar nyugdíjbiztosító igazgatóság által kiadott határozattal nem rendelkezik? 36

7. A könyvvizsgáló jelenléte és az ellenőrző bizottság (EB) jelentésének ismertetése csak a beszámolót elfogadó közgyűlésen kötelező? 36

8. Jogszerű-e az önkéntes nyugdíjpénztár ingatlanvásárlása abban az esetben, ha a vétellel a pénztár az ingatlanban 1/1 tulajdoni hányadnál kisebb részt szerez? Ellenjegyezheti-e a letétkezelő az erre irányuló adásvételi szerződést? 37

II. A tagsági jogviszony létrejötte, tartalma, átlépés/kilépés 38

1. Átutalható-e külföldi nyugdíjalapban felhalmozott megtakarítás magyarországi önkéntes nyugdíjpénztárba? 38

2. Az APEH-től érkező jóváírás teljes egészében elszámolandó-e a fedezeti tartalékon belül a tag egyéni számlájára, vagy a tagdíjbevételekhez hasonlóan megosztható az egyes tartalékok között? 38

III. Munkáltatói tag, munkáltatói hozzájárulás, támogatói adomány 39

1. Szabályozhatja-e a munkáltató az önkéntes nyugdíjpénztárba teljesítendő tagdíj-hozzájárulás mértékét akként, hogy a munkáltatói hozzájárulás a munkabér „x” %-ában meghatározott cafeteria-keret része, és a hozzájárulás konkrét összegét a munkavállaló választhatja meg azzal a megkötéssel, hogy a minimálisan megjelölhető összeg a munkabér „y” %-a? 39

IV. Szolgáltatásnyújtás, a szolgáltatások igénybevétele 39

1. 39

a) Jogosult-e a pénztár a negatív értékelési különbözet összegét a tag részére kifizetendő tőkéből levonni? . 39

b) Ha a negatív értékelési különbözet a tőkéből kerül levonásra, melyik számfejtési módszer alkalmazandó? 40

c) Jogosult, illetve köteles-e a Pénztár követelésként nyilvántartani a negatív értékelési különbözetet akkor, ha erre a tőke nem nyújt fedezetet? 40

V. A tag halála; kedvezményezett, örökös 40

VI. A pénztár átalakulása, megszűnése 40

VII. Csak az egészség- és önszegélyező pénztárakra vonatkozó állásfoglalások 41

1. Nyújthat-e ártámogatást az egészségpénztár interneten vagy telefonon keresztül megrendelt, illetve megvásárolt gyógyszerekhez? 41

2. A teljes egészében a szolidaritás elvén működő egészségpénztárnak módosítania kell-e alapszabályát az Öpt. 51. § (4) bekezdésének változása miatt? 42

3. Milyen egészségpénztári szolgáltatások igénybevételéhez szükséges orvosi javaslat 2007. január 1-jétől? 42

4. Meddig számolható el adómentesen a sportszervásárlásról szóló számla? 42

5. 43

a) Támogathatják-e az egészségpénztárak nem gyógyszeres társadalombiztosítási intézet (OGYI) engedélyszámával rendelkező teakészítmény megvásárlását? 43

b) Kötelezhető-e az egészségpénztár olyan termék elszámolására, amely CE 0344 kóddal rendelkezik, mert ez tudomása szerint az EU-ban használt egészségügyi minősítés? 43

6. Finanszírozhatja-e egészségpénztár sicipő árát? 44

7. Az önszegélyező pénztár által 2006. december 31-e előtt egyéni számláról finanszírozott járadék típusú szolgáltatás 2007. június 1-je után átalakítható-e közösségi szolgáltatássá? 44

8. A 2006. december 28-án postai utalványon befizetett, de az önszegélyező pénztár számlájára csak 2007-ben beérkezett összeg után mely adóévben lehet rendelkezni? 45

9. Elszámolhatja-e egészségpénztár a Dr. Batz biokomfort lábbelik vételárát? 45

10. A 263/2003 (XII. 24.) Korm. rendelet 9. § (3) bekezdésében meghatározott bizonylatban összesíteni lehet-e több pénztártaggal kapcsolatos gazdasági eseményt?	46
11. Az alábbi kérdések az egészségpénztári kártyával történő vásárlásra vonatkoznak:	47
a) Teljesítheti-e a pénztár a limithatárt meghaladó kötelezettségvállalását? Ha ugyanis csak a limithatárig egyenlíti ki a számlát, és az a feletti részre megszünteti a zárolást, a szolgáltató nem kapja meg a számlája teljes ellenértékét a pénztártól.	47
b) Ha a szolgáltatói számlába esetlegesen életmódjavító szolgáltatás is került, a pénztár elfogadhat-e pótbefizetést annak érdekében, hogy a pénztártagnak ne kelljen egy kisebb tétel miatt külön adóbevallást készítenie?	47
c) Ha a szolgáltatói számlában esetleg nem finanszírozható termék is szerepel, ez kifizethető-e? Ha igen, ez adóköteles jövedelemként jelentendő, vagy lehetősége van a pénztártagnak a pénztár felszólítására pótbefizetésre. Ha a pénztár nem teljesíthet kifizetést, hogy jut a szolgáltató az áru ellenértékéhez?	47
12. A biztosítási matematikus 2007-ben milyen pénzügyi tervet véleményezzen? Kell-e új pénzügyi terv, mert a 2007. évi terv nem tartalmazza az önszegélyező pénztár által a júniustól bevezetendő kondíciókat?	47
13. A 2006. december 31. előtt elbírált szolgáltatási igények a 90 napos vagy a 180 napos várakozási idő figyelembevételével fizethetők ki?	49
14.	49
a) Mely üdülésről kiállított számlát számolhatja el adómentesen az egészségpénztár?	49
b) Mi a különbség a gyógyüdülés és a rekreációs üdülés között?	49
c) Szükséges-e orvosi javaslat a gyógyüdülésről és a rekreációs üdülésről kiállított számla elszámolásához?	50
15. Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 10. §-a (2) bekezdésének harmadik mondata alapján az összes prevenciós szolgáltatás kiegészítő egészségbiztosítási szolgáltatásnak minősül?	50
16. Igényt tarthat-e valamilyen kompenzációra vagy késedelmi kamatra a pénztártag, ha az egészségpénztára a szolgáltatási szabályzatban meghatározott határidőt túllépve fizette ki az igényelt szolgáltatást?	51
17. Elszámolhatja-e egészségpénztár napszemüveg vételárát?	52
18. A szállodaszámlák ellenőrzése során milyen adatokat kell figyelembe venni és minősíteni?	53
19. Az egészségpénztár szerepeltetheti-e a tagok számára hozzáférhető listán a szállodákat a szerint megkülönböztetve, hogy életmódjavító és így adóköteles, vagy kiegészítő egészségbiztosítási, így adómentes szolgáltatást nyújtanak-e? Van-e a lista készítéséhez a joghatás súlyát tekintve hivatalos vagy hiteles forrás?	54
20. Mikor számolhatja el az egészségpénztár a Scholl és a Siesta lábbelik vételárát?	54
21. Mely csecsemőápolási cikkeket számolhatja el az egészségpénztár?	55
22. Elszámolhatja-e egészségpénztár lövészemüveg vételárát, ha azt nem optikai-látszerész szaküzletben vásárolták?	55
23.	56
a) Milyen jogszabály alapján tekinthető valaki „mozgáskorlátozottnak”, illetve „megváltozott egészségi állapotú” személynek?	56
b) Milyen szervezet milyen okmánya alapján tekinthető valaki „fogytékkel élőnek”?	57
24. A szűrővizsgálat csak orvosi javaslat esetén minősülhet prevenciós szolgáltatásnak?	57
25. Gyógy szállói üdülés csak külön orvosi szolgáltatás igénybevétele esetén támogatható, vagy a szállodai szolgáltatás definíció szerint tartalmazza a gyógyfürdő igénybevételét?	57
26. 2007. május 31-ig, illetve azt követően az egészségpénztárak elláthatják-e a tag közeli hozzátartozója halála esetén a hátramaradottak segélyezését?	58
Lezárva: 2007. november 13-án.....	58

2006. év.....	59
----------------------	-----------

I. A pénztár szervezete, működése, gazdálkodása	59
--	-----------

1. Nyújthat-e a pénztár az alkalmazottai részére kedvezményes kamatozású lakáskölcsönt?	59
2. Kell-e jegyzőkönyvet készíteni a határozatképtelen közgyűlésről?	59
3. Lehetséges-e az, hogy az önkéntes nyugdíjpénztár a tagi kölcsön hátralékát ne az egyéni számlával, hanem a kifizetésre kerülő nyugdíjszolgáltatással szemben érvényesítse?.....	60
4. Milyen a munkáltató által delegált EB-tag jogállása?	60
5. Milyen jogok illetik meg a munkáltatói tagot a pénztárral szemben?.....	61

II. A tagsági jogviszony létrejötte, tartalma, átlépés/kilépés	63
---	-----------

1. Mikor és hogyan célszerű az év végi önkéntes nyugdíjpénztári befizetést teljesíteni, hogy az adókedvezmény még a befizetés évében érvényesíthető legyen?.....	63
2. A hatályos jogszabályok alapján milyen esetekben lehet a nem fizető pénztártag egyéni számláin jóváírt hozamokat a működési és likviditási tartalékokra jutó költséggel csökkenteni?.....	64
3.	64
a) A tagsági jogviszony megszűnése esetén milyen módon számolhat el a pénztár a taggal?	64
b) Melyik időpontban fennálló követelés alapján kell az elszámolást elvégezni?	66
c) Hogyan kell megállapítani a törtidőszaki hozamot?.....	66
d) Milyen tételek vonhatók le a bruttó hozamból?	66
4. A tagi lekötés hogyan befolyásolja a tagsági jogviszony tartalmát?	66
5. Az önkéntes nyugdíjpénztári egyéni számlán fennálló tagi lekötés esetében csökkenhet-e a tagi lekötés összege negatív hozamelszámolás következtében?.....	67
6. A Pénztár mi alapján győződhet meg arról, hogy a külföldi pénztár azonos típusú-e az önkéntes kiegészítő pénztárral, továbbá létezik-e bármilyen európai uniós szabályozás arra vonatkozóan, hogy a pénztártagok megtakarításait átlépési szándékok alapján aggálymentesen utalják külföldi székhelyű pénztárakhoz?	68
7. Vonatkozik-e az Öpt. 49. § (1) bekezdésének 2007. január 1-jétől hatályos rendelkezése egészség- és önszegélyező pénztárakra is?	68
8. Nem magyar állampolgár önkéntes nyugdíjpénztári tag átléphet-e külföldi nyugdíjpénztárba?.....	68
9. Az álláskereső segélyben való részesedés ugyancsak a nyugdíjkorhatár betöltésének minősíthető-e?.....	69
10. Az átvevő pénztár milyen módszert alkalmazhat abban az esetben, ha az átadó pénztár nem bontotta meg jogcímenként az átlépő tag fedezetét az átadási bizonylaton?	69

III. Munkáltatói tag, munkáltatói hozzájárulás, támogatói adomány.....	69
---	-----------

1. Tehet-e különbséget a munkáltató alkalmazottai között a Cafeteria rendszerben fizetett egészségpénztári hozzájárulás vagy adomány vonatkozásában?	69
2. Lehet-e munkáltatói hozzájárulást nyújtani a munkavállalóknak Cafeteria-rendszeren belül, és egyidejűleg azon kívül, önálló juttatásként is?.....	70
3. Lehet-e munkáltatói hozzájárulás folyósítása mellett, azzal egy időben nyugdíjszolgáltatást igénybe venni?	71
4. Mik az önkéntes nyugdíjpénztári munkáltatói hozzájárulás fizetésének szabályai munkaerő-kölcsönzés esetén?	71
5.	74
a) Jogszerű-e, ha a munkáltató a fizikai dolgozók, az irodai dolgozók és a vezetők részére eltérő keretösszeget biztosít önkéntes biztosító pénztárakba fizetendő munkáltatói hozzájárulás céljára? Változtat-e a megoldás megítélésén, ha a keretet más célra (pl. étkezési utalvány formájában) is igénybe lehet venni?.....	74

b)Jogszerű-e, ha a munkáltató az indokolatlan betegszabadságok csökkentése céljából a kafeéria-keretet egy olyan kerettel egészíti ki, amelyből a dolgozók a havonta ledolgozott munkaórák arányában részesülnek? .. 74

6. Kiköthető-e a munkáltatói hozzájárulás nyújtásának feltételeként a munkáltató részéről az, hogy egyidejűleg a munkavállaló meghatározott mértékű saját befizetést vállaljon, illetve teljesítsen?..... 75

7. Mikor jogszerű a munkavállaló tag utáni munkáltatói hozzájárulás meg nem fizetése, illetve részleges megfizetése? 76

IV. Szolgáltatásnyújtás, a szolgáltatások igénybevétele 77

1. Mik az önkéntes nyugdíjpénztári nyugdíj szolgáltatásra való jogosultság feltételei?..... 77

2. Mikor szűnik meg a tagsági jogviszony, ha a tag nyugdíj szolgáltatást vesz igénybe?..... 78

3. Felveheti-e nyugdíj szolgáltatás címén, adómentesen a nyugdíj előtti munkanélküli segélyen lévő pénztárhoz az egyéni nyugdíjszámláján lévő összeget?..... 79

4. Felszámolhat-e költséget a nyugdíjpénztár a nyugdíj szolgáltatást igénylő tagnak? 79

5. Megszűnik-e a pénztársági jogviszony akkor, ha a várakozási idő letelte után a tag úgy dönt, hogy a pénztár tagság folytatása mellett a teljes megtakarítását felveszi (Öpt. 47. § (4) bekezdés b) pont)? 80

6. Befolyásolja-e a várakozási idő letelte után, de még a felhalmozási időszakban az egyéni nyugdíjszámláról történt pénzfelvétel a pénztárból való kilépést? 81

V. A tag halála; kedvezményezett, örökös 81

1. Mit tehet a pénztár abban az esetben, ha a pénztárhoz által megjelölt kedvezményezettet nem tudja elérni? 81

2. Ki az önkéntes nyugdíjpénztárnál lévő összeg jogosultja, ha a pénztárhoz nyugdíj szolgáltatás igénybe vételéről nyilatkozik, azonban az elszámolás technikai lebonyolítása alatt meghal?..... 81

VI. A pénztár átalakulása, megszűnése..... 83

1. A felszámolás alatt álló pénztár a felszámolónak fizesse ki az átlépés, kilépés vagy elhalálozás miatt időközben megszűnt tagsági jogviszonyú tagoknak járó összeget, vagy pótelszámolás keretében volt tagjainak teljesítsen? 83

VII. Csak az egészség- és önszegélyező pénztárakra vonatkozó állásfoglalások 84

1. 84

a)Mikortól kell alkalmazni az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet módosítását? 84

b)Mely számlák esetében alkalmazható az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet legutóbbi módosítását megelőzően hatályos szövege?..... 84

c)Figyelembe kell-e venni az egészségpénztárak által finanszírozott gyógyüdülésekre, rekreációs üdülésekre, egészségügyi üdülésekre és sportszerekre vonatkozó korlátozások szempontjából a 2006. május 31-ig kifizetett szolgáltatásokat? 85

d)Az előző pontokban megjelölt jogszabályváltozás által kialakított adómentes határ a sporteszköz vásárlásra és a gyógy-, egészségügyi- és rekreációs üdülésre együttesen vonatkozik, vagy mindkettőre külön-külön? ... 85

e)Több, szolgáltatásra jogosult közeli hozzátartozó együttes igénybe vétele esetén emelkedik-e az éves keret 150%-kal, vagy az igénybevevők számtól függetlenül azonos? 86

2.Üdülésre vonatkozó számla elszámolható-e utazási iroda számlája alapján, vagy kizárólag szálloda, üdülő számlája alapján? 86

3. Mi az utazási irodával, mint szolgáltatás-szervezővel kötött szerződés tárgya?..... 86

4. Mely szolgáltatások minősülnek egészségügyi szolgáltatásnak a szállodában? 87

5. Minden szállodatípus esetén szükséges a számlában tételesen, árral együtt feltüntetni az igénybe vett egészségügyi szolgáltatásokat is? 87

6. Elszámolhatóak-e a külföldi síelés költségei (síbérlet, síoktatás) az egészségpénztáránál? 87

7. Mikor lehet teljesítettnek tekinteni az egészségpénztári kártyával történt fizetést?	88
8. Finanszírozhatja-e önkéntes egészségpénztár a síbakancs, stoplis focicipő, szegeceses futócipő és a kerékpáros cipő vásárlását?	89
9. Hogyan kell alkalmazni az önkéntes kölcsönös egészségpénztárak egészségügyi intézményeinek működési és üzemeltetési feltételeiről szóló 109/1997. (VI. 25.) Korm. rendelet 3. §-ának előírásait?.....	89
10. Milyen esetben számolhatják el az egészségpénztárak a hidromasszázs berendezések vételárát?	91
11. Milyen módon nyújthatja szolgáltatásait az egészségpénztár?	91
12. Mely termékek minősülnek aktív testmozgást segítő sporteszköznek, ideértve a sporttevékenység során a testi épséget közvetlenül védő kiegészítő eszközöket is?	92
13.	92
a) Vehet-e fel egészségpénztár hitelt gondozóház létesítéséhez?	92
b) Ha az egészségpénztár tagjai a gondozóházban elhelyezésre kerülnek, a gondozóház részére fizetendő ápolási költséget, mint szolgáltatási díjat teljesítheti-e az egészségpénztár?	92
14. Elszámolhatja-e önkéntes kölcsönös egészségpénztár koncert- és operajegyet, illetve bérletet akkor, ha az érintett tag személyes egészségtervében a zene hallgatásának ajánlása is szerepel?	93
15. Önkéntes kölcsönös egészségpénztárak esetében hogyan kell értelmezni a szolgáltatás több személy általi együttes igénybevételre vonatkozó szabályokat?	93
16. Elszámolhatja-e egészségpénztár a Dr. Batz biokomfort lábbelik vételárát?	94
17. Elszámolhatja-e egészségpénztár légfegyver vételárát?	94
18. Az otthoni gondozás körében milyen tartalmú szolgáltatást finanszírozhatnak az egészségpénztárak?	95
19. Helyesen jár-e el az egészségpénztár, ha a tagok által igénybe vett szolgáltatásokról beérkező papír alapú bizonylatokat digitalizálja, és fokozott biztonságú elektronikus aláírással és időbélyegzővel látja el?	96
20. Milyen szabályok vonatkoznak az egészség-és önszegélyező pénztárak vagyonkezelésére?	97
21. A 2006. október 2. és december 31. között teljesített tagi befizetésekre a 90 vagy a 180 napos várakozási idő vonatkozik-e önszegélyező pénztárak esetében?.....	97
22. Nyújthatja-e önszegélyező pénztár 2007. május 31-ét követően is a 2006-ban, az akkor hatályos jogszabályok alapján folyamatba tett, határozott idejű, járadék típusú szolgáltatásokat?.....	98
23. Elszámolhatja-e egészségpénztár gluténmentes élelmiszer vételárát?.....	98
24. Meghatározhatja-e az egészségpénztár, hogy mely csecsemő- és betegápolási cikkek megvásárlását támogatja?	98
26. Kizárólag a betétek elhelyezése érdekében létesíthet-e az egészségpénztár a pénzforgalmi számláján kívül további folyószámlát?	99
27. Mely jogszabály mondja ki, hogy milyen vizsgálattal kell rendelkeznie annak, aki az egészségpénztár saját vagyonkezelését irányítja?	99
28. Végezhet-e egészségpénztár kórház részére egészségügyi számlázási tevékenységet?	100
Lezárva: 2006. december 31-én.	100
2005. év.....	100
I. A pénztár szervezete, működése, gazdálkodása	100
Működtethet-e nyugdíjpénztár kiegészítő vállalkozási tevékenység keretében egészségpénztárt?	100
Végezhet-e nyugdíjpénztár biztosításközvetítői tevékenységet kiegészítő vállalkozási tevékenységként?	101
Befektetési célú ingatlan értékesítésekor szükséges-e átsorolás?	102
Hogyan lehet átállni a befektetések (értékpapírok) átlagáras nyilvántartásáról a FIFO módszerre?	102
Lehet-e pénztár kedvezményezettje a személyi jövedelemadó felajánlott egy százalékának?	102

II. A tagsági jogviszony létrejötte, tartalma, átlépés/kilépés 103

<i>Hogyan járhat el a pénztár a tagdíjat nem fizető pénztártaggal szemben a várakozási idő letelte után?</i>	<i>103</i>
<i>Jogosult-e a pénztár a 10 év várakozási idő letelte után a tagdíjat nem fizető tag egyéni számlájának hozamával szemben a költségeket érvényesíteni?</i>	<i>103</i>
<i>A tagdíjfizetés szüneteltetésének időszakával meghosszabbodik-e a kötelező várakozási idő?</i>	<i>104</i>
<i>Vagyonelkobzás, illetve annak biztosítása esetén zár alá vehető-e az önkéntes nyugdíjpénztári egyéni számlán lévő összeg?</i>	<i>104</i>
<i>Át lehet-e lépni biztosító egyesületből önkéntes kölcsönös biztosító pénztárba?</i>	<i>106</i>
<i>Milyen következménnyel jár a fedezetként lekötött egyéni számlakövetelés változása?</i>	<i>107</i>
<i>A hozamkifizetés pénzforgalom nélkül tagdíjként (eseti befizetesként) jóváírható-e a tagok egyéni számláján az érintett tagok kérelme alapján?</i>	<i>107</i>
<i>Meghatározható-e a kötelező várakozási idő 10 évnél hosszabb időtartamra?.....</i>	<i>108</i>
<i>Megemmelhető-e a várakozási idő annak letelte előtt 1 évvel?</i>	<i>108</i>
<i>Szabályozhatja-e az Alapszabály a várakozási időt a jelenlegi és az újonnan belépő tagok vonatkozásában eltérő módon?</i>	<i>108</i>
<i>Kizárható-e a tagként történő felvételből az, aki korábban tagja volt a Pénztárnak, de az Öpt. 47. § (4) bekezdésének c) pontja szerint a Pénztárból kilép?</i>	<i>108</i>

III. Munkáltatói tag, munkáltatói hozzájárulás, támogatói adomány 108

<i>Miként lehet munkáltatói hozzájárulást fizetni a kölcsönzött munkavállalók javára?</i>	<i>108</i>
<i>Hogyan részesülhet munkáltatói hozzájárulásban kikölcsönözött dolgozó?.....</i>	<i>109</i>
<i>Megállapíthatja-e a munkáltató a hozzájárulás mértékét az illetmény meghatározott százalékában?</i>	<i>110</i>
<i>Meghatározhatja-e a munkáltató, hogy a munkáltatói hozzájárulást csak a nyugdíjba vonulást követően hasznosíthatja a jogosult?.....</i>	<i>110</i>
<i>Jogszerű-e az a szabályozás, amely szerint a munkáltató az önkéntes nyugdíjpénztári tagok tagdíj befizetéséhez a munkavállaló által befizetett tagdíj mértékével azonos összeggel járul hozzá, maximum azonban a munkavállaló munkabérének 5 %-ig?</i>	<i>111</i>
<i>A munkáltató vállalhatja-e, hogy a munkavállaló által nála ledolgozott, meghatározott idejű munkaviszony esetén, az egyúttal önkéntes nyugdíjpénztári tag munkavállaló számára nyújtott hozzájárulást meghatározott összeggel megemeli?</i>	<i>111</i>
<i>Milyen nyelven köthet munkáltatói szerződést külföldi munkáltató?</i>	<i>111</i>
<i>Kizárhatja-e a munkáltató az önkéntes nyugdíjpénztárba fizetendő munkáltatói hozzájárulás fizetéséből a táppénzen, GYES-en, vagy GYED-en lévő dolgozóját, tekintettel arra, hogy az adójogszabályok a táppénzt egyes szabályok alkalmazása során munkabérnek tekintik?</i>	<i>111</i>
<i>El lehet-e térni az Öpt. 12. § (7) bekezdésében foglalt szabályoktól?.....</i>	<i>112</i>
<i>Meghatározhatja-e a munkáltató a hozzájárulás összegét ilyen módon: a munkáltató átvállalja a munkavállaló által vállalt tagdíj 75%-át, vagyis a munkavállaló havi keresetének 3%-át/hó/fő?</i>	<i>112</i>

IV. Szolgáltatásnyújtás, a szolgáltatások igénybevétele 113

<i>Kifizetheti-e a pénztár a nyugdíjszolgáltatás összegét engedményezés alapján harmadik személynek?</i>	<i>113</i>
<i>Az egyéni számláján nyilvántartott összeg mekkora hányadára jogosult az a pénztártag, akinek kölcsöntartozása áll fenn a Pénztárral szemben?</i>	<i>113</i>
<i>Mit tehet a pénztár, ha aggályosnak tartja a jogerős ítéletet, amely alapján kifizetést kell teljesítenie?</i>	<i>114</i>
<i>Hogyan nyújthat szolgáltatást a pénztár tagi lekötés estén?</i>	<i>115</i>
<i>Hogyan juthat hozzá a pénztártag a várakozási idő letelte után, de még a felhalmozási időszakban az egyéni nyugdíjszámláján lévő összeghez?</i>	<i>115</i>

<i>Milyen gyakran vehet fel pénzt egyéni számlájáról a pénztartag a várakozási idő letelte után, de még a felhalmozási időszakban?</i>	116
<i>A várakozási idő leteltét követően lehetséges-e a követelés egészének vagy egy részének felvételétől számított 3 éven belül, újabb pénzfelvétel keretében, annak az összegnek a felvétele, amelyet a tag egy másik, felszámolás alatt álló pénztárból utaltat át a pénztárba és az első pénzfelvétel idején a tag egyéni számláján még nem került jóváírásra?</i>	116
V. A tag halála; kedvezményezett, örökös	118
<i>Mikor kerülhet sor a kedvezményezett és örökös nélkül elhunyt pénztartag egyéni számláján nyilvántartott összegnek a Pénztár többi tagja részére történő jóváírására?</i>	118
VI. A pénztár átalakulása, megszűnése.....	118
<i>Van-e jogszabályi akadálya annak, hogy a pénztár a beolvadással kapcsolatos döntéseket meghozó első és második közgyűlést egy napon tartsa?</i>	118
<i>Beolvadás során milyen számviteli dokumentumok szükségesek?</i>	120
VII. Csak az egészség- és önszegélyező pénztárakra vonatkozó.....	121
<i>Igényelhet-e díjazást az orvos az orvosi javaslatért?.....</i>	121
<i>Az önszegélyező és egészségpénztárak esetében is fennáll-e a befektetési számla nyitására vonatkozó kötelezettség?</i>	122
<i>Egészségpénztár elszámolhat-e sportruházatot (cipőt)?</i>	122
<i>Milyen pénznemben teljesíthet befizetést egészség- és önszegélyező pénztárba a külföldi munkáltató?.....</i>	123
<i>Hogyan finanszírozhatóak a külföldi gyógyszerek, gyógyhatású készítmények, tápszerek és más külföldi eredetű egészségügyi cikkek, hogy azok megfeleljenek a magyar jogszabályi feltételeknek is?</i>	123
<i>Határozhat-e meg a pénztár feltételeket a jogszabályi kereteken túl külföldi szolgáltatóval vagy tagsági viszonyt létesíteni kívánó személlyel szemben?</i>	123
<i>Része-e az egészségügyi szolgáltatás az utazási csomagnak?</i>	124
<i>Mi a feltétele alvaskellékek egészségpénztári elszámolásának?</i>	125
<i>Kit terhel a felelősség, ha az egészségpénztár nem jogszerűen finanszíroz terméket, szolgáltatást?</i>	125
<i>Finanszírozhatja-e egészségpénztár pszichiátriai szakrendelő szolgáltatásait, illetve ennek keretében a pénztartagok érvényesíthetik-e a prevencióra járó többlet-adókedvezményt?.....</i>	126
<i>Jogszerű-e a szolgáltatások „vegyes finanszírozása”?</i>	128
<i>Mikor szükséges orvosi javaslat gyógyászati segédeszköz, illetve orvostechnikai eszköz elszámolhatóságához?</i>	128
<i>Elszámolhatja-e egészségpénztár futócipő árát?</i>	129
<i>Mikor számolhatja el az egészségpénztár az elektromos fogkefe és az egészségvédő ágyrács árát?</i>	130
<i>A pénztárak által kibocsátott egészségpénztári kártya készpénz-helyettesítő fizetési eszköznek minősül-e? .</i>	130
<i>Finanszírozhatja-e egészségpénztár a tagok egyéni számláiból gyógyszer házhozszállítás költségeit?</i>	131
<i>Kell-e alkalmazni az önkéntes kölcsönös egészségpénztárak egészségügyi intézményeinek működési és üzemeltetési feltételeiről szóló 109/1997. (VI. 25.) Korm. rendelet előírásait abban az esetben, ha az önkéntes egészségpénztár az egészségügyi intézménynek csak kisebbségi tulajdonosa?</i>	131
<i>Reklámozhatja-e egészségpénztár alapszabályában az egészségpénztári szolgáltatókat?</i>	131
<i>Hogyan nyújthat gyermeknevelési támogatást az önszegélyező pénztár?</i>	132
<i>A külföldi állampolgárságú tagoknak járó, jogszabály által előírt szociális kötelezettségek alapján biztosított kiegészítő ellátás esetén az önszegélyező pénztárnak figyelemmel kell-e lennie a külföldi tagok anyaországi szociális jogszabályaira?</i>	132
VIII. PM és az APEH együttes állásfoglalásán alapuló válaszok	133

Lezárva: 2005. december 31-én.	133
2004. év.....	133
I. A pénztár szervezete, működése, gazdálkodása	133
<i>Mely szabály irányadó az OTC árfolyamok 30 napos érvényességére?</i>	<i>133</i>
<i>Nyújthat-e a pénztár lakáscélú kölcsönt alkalmazottai részére?</i>	<i>134</i>
<i>Mely időpontig kell megfelelni a pénztári minősítésű könyvvizsgálói névjegyzékbe történő nyilvántartásba vétel feltételeinek?.....</i>	<i>134</i>
<i>Melyek az ügyfél-azonosítás elmaradásának legfontosabb következményei?</i>	<i>135</i>
<i>Mely időpontig kell legkésőbb megszereznie szakmai gyakorlatát a pénztári minősítésű könyvvizsgálók névjegyzékébe felvett könyvvizsgálónak?</i>	<i>135</i>
<i>Hogyan kell kimutatni a nyilvántartásokban az ingatlanhoz tartozó egyéb „vagyon tárgyakat”?</i>	<i>135</i>
<i>Milyen módon történik a jogi személyek azonosítása?</i>	<i>136</i>
<i>Milyen módon történik az örökösök, illetve a kedvezményezettek azonosítása?</i>	<i>137</i>
<i>Elszámolhatja-e a fedezeti tartalék terhére a Pénztár a szolgáltató által áthárítani kívánt egyes költségeket a kártyás fizetési mód használata esetén?.....</i>	<i>137</i>
<i>Mely esetekben szükséges-e a pénztár ingatlanvásárlása során ingatlanértékelőt megbízni?</i>	<i>138</i>
II. A tagsági jogviszony létrejötte, tartalma, átlépés/kilépés	139
<i>A nyugdíjkorhatárt betöltött, vagy már nyugdíjas önkéntes nyugdíjpénztári tag 2004. január 1-től jogosult-e 130 ezer forint igénybevételeire a saját tagdíjbefizetései után?</i>	<i>139</i>
<i>Mikor származik a tagnak az önkéntes nyugdíjpénztár tagi kölcsön kapcsán kamatkedvezményből származó jövedelme?</i>	<i>140</i>
<i>Kit terhel közteherviselési kötelezettség a minimálbér összegét meghaladó munkáltatói hozzájárulás teljesítése esetén.....</i>	<i>140</i>
<i>2004. január 1-től adó- és illetékmentesnek minősülnek-e a ez nyugdíjpénztári tag kedvezményezettje, illetve örököse részére történő kifizetés ?</i>	<i>140</i>
<i>Önkéntes egészségpénztár esetében, ha az elhunyt tag korábban egészség számlája egy részét lekötötte és az adókedvezményt igénybe vette, akkor elhalálása esetén az összeg kedvezményezett általi felvétele a betét feltörésének minősül-e , és terheli-e erre tekintettel adójogi szankció ?.....</i>	<i>140</i>
<i>Mely esetekre kell az Alkotmánybíróság 33/1997. (V. 28.) határozatát alkalmazni, csak a szolgáltatási kifizetésekre, vagy a tagsági jogviszony egyéb módon történő megszűnése esetén is.</i>	<i>140</i>
<i>Megfelel-e a pénztári belépési nyilatkozat a pénzmosság megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2003. évi XV. törvény (Pmt.) 6. §-ának (1) bekezdése szerinti tulajdonosi nyilatkozatnak?</i>	<i>141</i>
<i>Hogyan kell a pénztáraknak kezelniük a nulla egyenlegű számlákat?.....</i>	<i>141</i>
<i>Lehet-e a 10 éves várakozási idő elteltét követően részrendelkezés keretében csak az egyéni nyugdíjszámlán felhalmozott hozamot felvenni?.....</i>	<i>143</i>
<i>Mit kell tartalmaznia a tagsági okiratnak?</i>	<i>143</i>
III. Munkáltatói tag, munkáltatói hozzájárulás, támogatói adomány.....	143
IV. Szolgáltatásnyújtás, a szolgáltatások igénybevétele	143
<i>A tagsági jogviszony megszüntetésének bejelentését követően meddig lehet szolgáltatást igénybe venni? ...</i>	<i>143</i>
<i>Kifizetheti-e a Pénztár egyösszegben adómentesen nyugdíjszolgáltatásként annak a hároméves tagsági jogviszonnyal rendelkező tagjának az egyéni számláján lévő összeget, aki nyugdíj előtti munkanélküli segélyben részesül?.....</i>	<i>144</i>
<i>A nyugdíjkorhatár betöltésének minősül-e az, ha az önkéntes nyugdíjpénztár tagja átmeneti járadékban részesül?</i>	<i>145</i>

<i>Teljesíthet-e a Pénztár kifizetést azon, 100 %-os munkaképesség-csökkenést elszenvedett tagjának, aki a szükséges szolgálati idő hiányában rokkantsági nyugdíj helyett rokkantsági járadékra szerzett jogosultságot?</i>	145
<i>Mely szabályok irányadóak a nyugdíj szolgáltatás megszüntetésére és a tagdíj fizetés folytatására?</i>	146
<i>Mely szabályok irányadóak a részrendelkezés terjedelmére?</i>	146
<i>A keresőképtelenség mely eseteiben nyújthat táppénz-kiegészítést az önkéntes önszegélyező-, valamint egészségpénztár?</i>	146
V. A tag halála; kedvezményezett, örökös	148
<i>Mi a kedvezményezett jogállása a tagdíj fizetés folytatása esetén?</i>	148
<i>Mi a kedvezményezett jogállása tagdíj fizetés hiányában?</i>	149
<i>Mi a kedvezményezett által a pénztárban hagyott összeg jogi természete?</i>	149
VI. A pénztár átalakulása, megszűnése	149
VII. Csak az egészség- és önszegélyező pénztárakra vonatkozó állásfoglalások	149
<i>Mely termékeket és szolgáltatásokat finanszírozhatja egészségpénztár?</i>	149
<i>Kizárólag Magyarországon finanszírozhatóak-e az egészségpénztárak tagjai által igénybe vett szolgáltatások?</i>	152
<i>Milyen időközönként kell beszerezni az orvosi javaslatot azon egészségpénztári szolgáltatások tekintetében, amelyeknél azt a jogszabály előírja?</i>	152
<i>Köthet-e egészségpénztári szolgáltatói szerződést az egészségpénztár utazási irodával, valamint az iroda által kínált üdülést az általa kiállított számla alapján elszámolhatja-e tagjainak?</i>	153
VIII. PM és az APEH együttes állásfoglalásán alapuló válaszok	154
<i>A nyugdíjkorhatárt betöltött, vagy már nyugdíjas önkéntes nyugdíjpénztári tag 2004. január 1-től jogosult-e 130 ezer forint igénybe vételére a saját tagdíjbefizetése után?</i>	154
<i>Mikor származik a tagnak az önkéntes nyugdíjpénztár tagi kölcsön kapcsán kamatkedvezményből származó jövedelme?</i>	154
<i>Kit terhek közteherviselési kötelezettség a minimálbér összegét meghaladó munkáltatói hozzájárulás teljesítése esetén</i>	154
<i>2004. január 1-től adó- és illetékmentesnek minősülnek-e a ez nyugdíjpénztári tag kedvezményezettje, illetve örököse részére történő kifizetés ?</i>	154
<i>Önkéntes egészségpénztár esetében, ha az elhunyt tag korábban egészségszámlája egy részét lekötötte és az adókedvezmény igénybe vette, akkor elhalálása esetén az összeg kedvezményezett általi felvétele a betét feltörésének minősül-e, és terheli-e erre tekintettel adójogi szankció ?</i>	155
<i>Mely esetekre kell az Alkotmánybíróság 33/1997. (V. 28.) határozatát alkalmazni, csak a szolgáltatási kifizetésekre, vagy a tagsági jogviszony egyéb módon történő megszűnése esetén is.</i>	155
Lezárva: 2004. december 31-én	155
2003. év	155
I. A pénztár szervezete, működése, gazdálkodása	155
<i>Mely jogszabályi rendelkezés irányadó a három hónapon belül lejáró értékpapírok értékelésére?</i>	155
<i>Hogyan finanszírozhatja a pénztár a tagszervező tevékenységét?</i>	156
<i>Milyen módon kell megalkotni a 2003., valamint a 2004. évre irányadó pénzügyi tervet?</i>	156
<i>Milyen adatokat kell tartalmaznia az egyéni számlának?</i>	157
<i>Eltérhet-e a pénztár a tagdíj felosztási arányoktól?</i>	158
<i>Szükséges-e könyvvizsgálónak az önkéntes nyugdíjpénztárak pénzügyi tervét megvizsgálnia?</i>	158

<i>Milyen szabályok irányadóak a könyvvizsgáló összeférhetetlenségére?</i>	158
<i>Részt vehet-e önkéntes nyugdíjpénztár értékpapír-kölcsönzési ügyletben?</i>	158
<i>Kihelyezhető-e a pénztárak ingatlanvagyonának kezelése?</i>	159
<i>Milyen szabályok irányadóak a befektetések hozamának jóváírására?</i>	160
<i>Milyen módon határozható meg a pénztári tulajdonban álló ingatlanok értéke?</i>	160
<i>Milyen módon kell az ügyfelet azonosítani a pénzmosásra vonatkozó jogszabályok alapján?</i>	160
<i>Hogyan határozható meg a felügyeleti díj alapja?</i>	161
II. A tagsági jogviszony létrejötte, tartalma, átlépés/kilépés	161
<i>Megszüntethető-e azon tagok tagsági viszonya, akik belépésüket követően egy esetben sem fizettek tagdíjat?</i>	161
<i>Megszüntethető-e a tagsági jogviszony a várakozási idő letelte előtt?</i>	162
<i>Mennyi időn belül kell a taggal elszámolni, annak kilépése esetén?</i>	163
III. Munkáltatói tag, munkáltatói hozzájárulás, támogatói adomány.....	163
<i>Kérhető-e ellenszolgáltatás az adomány nyújtása ellenében?</i>	163
<i>Szüneteltetheti-e a munkáltatói hozzájárulás teljesítését a munkáltató?</i>	163
<i>Eltérhet-e az azonos munkáltató által más-más munkavállalója részére nyújtott munkáltatói hozzájárulás mértéke?</i>	165
<i>Hogyan alkalmazható az ún. cafeteria rendszer keretében az önkéntes pénztári hozzájárulás?</i>	166
IV. Szolgáltatásnyújtás, a szolgáltatások igénybevétele	166
<i>Milyen esetekben nyújthat önkéntes nyugdíjpénztár nyugdíjszolgáltatást?</i>	166
<i>Köteles-e járadékszolgáltatás nyújtására az önkéntes nyugdíjpénztár?</i>	167
V. A tag halála; kedvezményezett, örökös	168
VI. A pénztár átalakulása, megszűnése.....	168
VII. Csak az egészség- és önszegélyező pénztárakra vonatkozó állásfoglalások	168
<i>Kinek a nevére és címére szóló számlát fogadhat be egészségpénztár?</i>	168
<i>Finanszírozhatja-e egészségpénztár az egészségbiztosítási díj fizetését?</i>	169
<i>Részesülhet-e a társadalombiztosítási ellátásokra nem jogosult külföldi személy egészségpénztári szolgáltatásokban?</i>	169
<i>Szükséges-e az önszegélyező pénztáraknak befektetési számlát nyitni?</i>	169
<i>Hogyan kell elszámolni az ún. egészségpénztári kártyával kapcsolatban felmerülő költségeket?</i>	169
<i>A mérleg és az eredménykimutatás mely elemeit kötelező közzétenni?</i>	170
Lezárva: 2003. december 31-én.	170
2001-2002. év	170
I. A pénztár szervezete, működése, gazdálkodása	170
<i>Lehetséges-e, hogy zárt pénztárrá átalakuljon nyílt pénztár?</i>	170
<i>Milyen módon hatalmazhat meg szabályosan több pénztártag egy pénztártagot a közgyűlésen való képviselőre?</i>	171
<i>Milyen vizsgát kell tennie a vagyonkezelési tevékenységet irányító személynek?</i>	171
II. A tagsági jogviszony létrejötte, tartalma, átlépés/kilépés	172
<i>Mely időpont tekintendő a pénztári tagsági viszony kezdetének?</i>	172

<i>Mi a teendő az átlépés során tévesen átutalt fedezeti összeggel?</i>	172
<i>Része-e az önkéntes pénztári egyéni számla a házastársak közös vagyonának?</i>	172
<i>Nyilvános-e a pénztár Hozamfelosztási szabályzata?</i>	173
<i>Köthető-e díjazáshoz a szabályzatba való betekintés?</i>	173
<i>Megszüntethető-e kilépéssel a várakozási idő letelte előtt a tagsági viszony?</i>	173
<i>A pénztár felszámolása esetén milyen időszakot lehet beszámítani a várakozási időbe?</i>	174
<i>A vagyongazdálkodónál egy adott pénztár vagyongazdálkodását ellátó alkalmazott lehet-e tagja ugyanezen pénztár igazgatótanácsának?</i>	174
<i>Mit kell tennie a pénztárnak, ha a bíróság házastársi vagyongazdálkodási perben kér tájékoztatást a tag egyéni számlájáról?</i>	174
<i>Fennáll-e az összeférhetetlenség abban az esetben, ha az egészségpénztár igazgatótanácsának tagja egyúttal igazgatótanácsi elnöke annak a hitelintézetnek, amelyben a pénztár vagyonát befektetésként elhelyezte? ...</i>	175
<i>Mit a teendő, ha a pénztártag az egységes tagdíjnál rendszeresen alacsonyabb tagdíjat fizet?</i>	175
<i>Beszerezhető-e nyugdíjpénztár személygépkocsit pénzügyi lízing keretében?</i>	175
<i>Melyek a munkáltatói tagdíj-hozzájárulás legfontosabb szabályai?</i>	176
<i>Milyen terjedelmű tájékoztatási kötelezettség terheli a pénztárat a nyilvánosságra hozandó és a számlaértékesítőben szereplő adatok közlésén kívül?</i>	176
<i>Hogyan lehet megállapítani a munkáltatói hozzájárulás mértékét?</i>	176
<i>Mi a Cafeteria-rendszer?</i>	177
<i>Van-e olyan kötelező jogszabályi rendelkezés, amely a szolgáltatási szabályzat elfogadását kizárólagos közgyűlési hatáskörbe utalja?</i>	178
<i>Mi tekinthető felsőfokú végzettségnek?</i>	178
<i>Mi tekinthető a baleseti rokkantsági nyugdíjra való jogosultság időpontjának?</i>	179
III. Munkáltatói tag, munkáltatói hozzájárulás, támogatói adomány	179
<i>Meghatározhatja-e a munkáltató, hogy a dolgozó mely pénztárnak legyen a tagja?</i>	179
<i>Mi a teendő, amennyiben a munkavállaló olyan pénztárnak tagja, amellyel nincs szerződéses kapcsolata a pénztárnak?</i>	179
<i>Kizárhatja-e a munkáltató a tagdíj-kiegészítés fizetéséből a munkavállalói bizonyos körét azon az alapon, hogy ki melyik pénztár tagja?</i>	179
<i>Hogyan kell adózni a támogatói adomány után?</i>	180
<i>Nyújthat-e a saját dolgozói részére külön munkáltatói hozzájárulást a munkáltatói hozzájárulást egyébként fizető munkáltató (gazdasági társaság) egyik önelszámoló szervezeti egysége?</i>	180
<i>Hogyan lehet megállapítani a munkáltatói hozzájárulás összegét?</i>	181
<i>Mely esetekben fizethető munkáltatói hozzájárulás?</i>	181
IV. Szolgáltatásnyújtás, a szolgáltatások igénybevétele	182
<i>Jogosult-e az átmeneti járadékban részesülő pénztártag nyugdíjszolgáltatás igénybe vételére?</i>	182
<i>Megalapozzák-e a kiegészítő nyugdíjszolgáltatás igénybe vételének lehetőségét egyéb, a társadalombiztosítási rendszer szerinti ellátások?</i>	182
<i>A kiegészítő nyugdíj igénybeviteléhez feltétel-e a szolgálati idő megszerzése?</i>	183
<i>Mely meghatározás irányadó a nyugdíjkorhatár megállapítása szempontjából?</i>	183
<i>Mikor jogosult nyugdíjszolgáltatásra a pénztártag, hogyan igényelhető a nyugdíjszolgáltatás?</i>	183
V. A tag halála; kedvezményezett, örökös	183
<i>Ki minősül „hátramaradottnak”?</i>	183

<i>A kedvezményezett részére történő kifizetésnek előfeltétele-e a jogerős hagyatékátadó végzés?</i>	184
<i>Jogosult-e a kiskorú kedvezményezett, illetve örökös az egyéni számla feletti rendelkezésre?</i>	184
<i>Hogyan járjon el a pénztár nyugdíjpénztári számlaegyenleg öröklése esetén?</i>	184
VI. A pénztár átalakulása, megszűnése.....	185
<i>Hogyan lehet felosztani a vagyont a pénztár megszűnése esetén?</i>	185
<i>Hogyan járjon el a pénztár végelszámolás során, ha a tag ismeretlen helyen tartózkodik?</i>	185
VII. Csak az egészség- és önszegélyező pénztárakra vonatkozó állásfoglalások	185
<i>Elfogadható-e a szolgáltatás finanszírozásának alapidokumentumaként a csoportos számla?</i>	185
<i>Nyújthat-e a tagjai részére egészségpénztár életbiztosítási szerződés megkötése útján szolgáltatást?</i>	186
<i>Nyújthatja-e önszegélyező pénztár szolgáltatásait biztosítás formájában?</i>	186
<i>Helyettesítheti-e a számlát a kártyaleolvasó berendezés jegyzéke vagy ezek összesítője?</i>	187
Lezárva: 2002. december 31-én	187

2008. év

I. A pénztár szervezete, működése, gazdálkodása

II. A tagsági jogviszony létrejötte, tartalma, átlépés/kilépés

1.

a) Lehetséges-e, hogy a pénztár tagja már a belépéskor (illetve a hitelszerződés megkötésekor) kötelezettséget vállaljon arra, hogy a várakozási idő leteltét követően, tagi lekötésként meghatározott hitelintézeti jogosult javára való zároláshoz írásbeli hozzájárulását adja, vagy pedig erre kizárólag a várakozási idő letöltése után van mód?

b) Megfelelő-e az a gyakorlat, ha a pénztár felhívja a tagja figyelmét arra, hogy az irányadó jogszabályok a tag kötelezettségvállalása és az azok alóli teljes mentesülése közötti időszakban változhatnak, azonban a magánszemély az általa vállalt szerződéses kötelezettségek teljesítéséért felelősséggel tartozik?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 2. §-a (3) bekezdésének d) pontja alapján az egyéni számla a pénztártag rendelkezése szerint az egyéni nyugdíjszámlán lekötött összeg (tagi lekötés) kivételével követelés biztosítékaul nem szolgálhat. Az Öpt. 47. §-a (7) bekezdése értelmében a pénztártag - a várakozási idő letelte, illetve a nyugdíjkorhatár elérése után - egyéni számlakövetelésének legfeljebb 50%-át a Hpt. hatálya alá tartozó hitelintézettel kötött szerződésben fedezetként felajánlhatja, amennyiben rendelkezik arról, hogy a pénztár az egyéni nyugdíjszámlájára tagi lekötést vezessen fel.

E rendelkezések alapján megállapítható, hogy a várakozási idő előtt tett bármely olyan tartalmú nyilatkozat, amelynek alapján a pénztári egyéni számla valamely követelés biztosítékaul szolgálna - mint jogszabályba ütköző - semmis. Az egyéni számla egy részének tagi lekötésként való felajánlása kizárólag a várakozási idő letelte, illetve a nyugdíjkorhatár elérését követően lehetséges. Mivel a tagi lekötésre vonatkozó nyilatkozatok csak akkor tehetők meg, ha annak jogszabályi feltételei fennállnak, ezért a tag valamennyi körülmény ismeretében dönthet a kölcsön felvételéről, illetve az egyéni számla egy részének tagi lekötésként való felajánlásáról. Természetesen ebben az esetben is előfordulhat, hogy a kötelezettség vállalása, illetve az az alóli mentesülés közben megváltozik a jogszabályi környezet, de általános esetben az a már fennálló egyedi jogviszonyokra nem hat ki. Erre tekintettel a második pontban felvetett kérdés nem értelmezhető.

2. Letilthatja-e az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. tv. (Vht.) 58. § (1) bekezdésére hivatkozva a pénztárral mint „munkáltatóval/kifizetővel” szemben eljárva egyes pénztártagok „munkabérét”, azaz egyéniszámla-egyenlegét?

A Pénztár állásfoglalást kért a Felügyelelettől, hogy teljesítenie kell-e az adóhatósági letiltást, tekintettel arra, hogy a pénztártörvény szerint a tag számláján elhelyezett összegekre a tag hitelezői nem tarthatnak igényt.

A Felügyelet közölte az APEH Hivatala Felszámolási és Végrehajtási Főosztályával, hogy az egyéniszámla-egyenleg a Vht. szerint nem tekinthető munkabérnek, ezért a végrehajtás ezen formáját aggályosnak tartja.

Az APEH akként tájékoztatta a Felügyeletet, hogy ezzel az állásponttal egyetért, a szükséges intézkedést megtette, az elsőfokú adóhatóságot tájékoztatta a problémáról. Ugyanakkor leszögezte, hogy az adóhatóság az adós egyéni számlájáról történő kifizetésekből követelésfoglalással kielégítést nyerhet.

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 2. § (3) bekezdés d) pontja kimondja, hogy „az egyéni számla a pénztártag rendelkezése szerint az egyéni nyugdíjszámlán lekötött összeg (tagi lekötés) kivételével követelés biztosítékaul nem szolgálhat. Az egyéni számlát a pénztár csak e törvényben, illetve felhatalmazásán alapuló jogszabályban foglalt rendelkezések alapján terhelheti meg”.

A 13. § (3) bekezdése kimondja, hogy a pénztártag számláján elhelyezett összegekre sem a pénztártag hitelezői, sem kívülálló harmadik személy hitelezői nem tarthatnak igényt.

Az Öpt. fenti rendelkezései szerint az egyéni számla a taggal szemben folytatott végrehajtás során védelemben részesül. Ez a védelem azonban nem abszolút, mert kifejezetten a „számlán elhelyezett” összegre vonatkozik, azaz csak addig áll fenn, amíg a számlaegyenleget valamilyen, a pénztárszabályokon alapuló jogcímen (pl. szolgáltatásigénylés vagy kilépés) ki nem fizetik. Az Öpt. 40/B. §-a, ugyan a pénztártitok szabályozása kapcsán, de egyértelműen utal a számlakövetelés adóhatóság általi végrehajthatóságára. (Megjegyzem, nem csak az adóhatóság, hanem bármely más hitelező, közület vagy magánszemély egyaránt jogosult végrehajtást kezdeményezni az esedékes egyéniszámla-követeléssel szemben, amely jogát a Vht. alapozza meg. Az Öpt. 40/B. §-ában foglalt szabály csak megerősíti azt az értelmezést, hogy az Öpt. 2. és 13. §-ai a végrehajtást nem zárják ki, csupán az esedékes kifizetésekre korlátozzák.

A fentiek alapján a Felügyelet álláspontja az, hogy ha az egyéni számlával szemben az adóhatóság vagy a bírósági végrehajtó a Vht.-nek a követelés lefoglalására vonatkozó intézkedéseire (Vht. 110–113. §-ok) alapítja eljárását, a Pénztárnak a végrehajtó felhívása szerint kell eljárnia.

3. Lefoglalhatja-e a bírósági végrehajtó a pénztártag egyéniszámla-követelését?

Egy pénztártag egyéniszámla-követelését, amit a tag a 10 éves várakozási idő lejártára tekintettel teljes összegben kért kifizetni, a bírósági végrehajtó lefoglalta, és felhívta a Pénztárat, hogy nyilatkozzék a követelésről, és annak esedékességekor az összeget a végrehajtó számlájára fizesse be. A Pénztár még a felhívás megérkezése előtt kifizette a tagnak a számlakövetelés 90 %-át, és azt kérdezte a Felügyeletről, hogy a fennmaradó részt kinek kell megfizetnie.

A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. (Vht.) 110–113. §-ai az alábbiakat mondják ki:

„110. § (1) Ha az adósnak harmadik személlyel szemben követelése van, illetőleg az adós harmadik személlyel olyan szerződést kötött, amelyből később követelése keletkezik, a végrehajtó a követelést lefoglalja, egyúttal a harmadik személyt nyilatkozatra hívja fel, figyelmeztetve őt a 112. és 113. § szerinti jogkövetkezményekre.

111. § A harmadik személy a felhívás kézbesítésétől számított 8 napon belül nyilatkozatban köteles a végrehajtóval közölni, hogy

- a) elismeri-e a követelést, illetőleg a később keletkező követelésről szóló szerződést,
- b) a követelés mikor esedékes,

c) tart-e valaki igényt a követelésre és milyen jogcímen.

112. § (1) A harmadik személy a felhívás kézbesítése után a követelést sem az adós, sem más javára nem teljesítheti, hanem köteles legkésőbb az esedékesség napján a követelés összegét befizetni a végrehajtói letéti számlára, illetőleg köteles a követelés tárgyát bírósági letétbe helyezni.

(2) Ha a harmadik személy a követelést bárkinek a javára teljesítette, a követelés összegéig (értékéig) felelős a végrehajtást kérőnek.

113. § Ha a harmadik személy a követelést, illetőleg a róla szóló szerződést nem ismerte el, vagy a 111. § szerinti nyilatkozatot, illetőleg a 112. § szerinti befizetést (letétbe helyezést) elmulasztotta, a végrehajtást kérő a harmadik személy ellen pert indíthat a követelés behajtása iránt.”

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 2. § (3) bekezdés d) pontja szerint az egyéni számla a tagi lekötés kivételével követelés biztosítékaul nem szolgálhat. A 13. § (3) bekezdése kimondja, hogy a pénztártag számláján elhelyezett összegekre sem a pénztártag hitelezői, sem kívülálló harmadik személy hitelezői nem tarthatnak igényt.

A Felügyelet az Öpt. idézett rendelkezéseit akként értelmezi, hogy csak az egyéniszámla-egyenleg részesül a végrehajtás foganatosítása elleni védelemben, a mindenkor esedékes kifizetés nem. Tekintettel arra, hogy a végrehajtó ennek átutalásáról rendelkezett, a Pénztárnak a végrehajtó felhívása szerint kell eljárnia.

4. Az önkéntes nyugdíjpénztárak visszamenőleges hatályú alapszabályi rendelkezés alapján törölhetik-e a nyilvántartásukból azokat, akik soha nem fizettek tagdíjat?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. tv. (Öpt.) 11. § (1)–(2) és (4) bekezdése az alábbiakat mondja ki:

(1) Pénztártag lehet az a 16. életévét betöltött személy, aki az alapszabály rendelkezéseit magára nézve kötelezőnek ismeri el és tagdíjfizetést vállal.

(2) A tagsági viszony, a tagdíjfizetési kötelezettség és a várakozási idő a pénztárhoz benyújtott belépési nyilatkozatnak a pénztár általi elfogadásával kezdődik. A pénztár a belépési nyilatkozat elfogadását annak záradékolásával tanúsítja. A belépési nyilatkozatot a benyújtástól számított 30 napon belül kell záradékolni, majd annak egy példányát tagsági okiratként az alapszabállyal együtt a pénztártagnak át kell adni.

(4) Az alapszabály rendelkezhet úgy, hogy - a (2) bekezdésben foglaltaktól eltérően - a pénztártagsági jogviszony az első havi tagdíj befizetésével jön létre. Ebben az esetben az első havi tagdíj megfizetésének elmulasztása esetén a belépni kívánó tagot az alapszabályban rögzített eljárási szabályoknak megfelelően értesíteni kell a mulasztás jogkövetkezményeiről. A befizetés pótlására előírt határidő eredménytelen elteltét követően a személy adatai a nyilvántartásból kivezethetők.

A 14. § bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

(1) A tagdíjfizetési kötelezettség elmulasztása esetén alkalmazandó eljárásokat és a tagnak az ezen időszak alatt történő tagsági jogainak gyakorlására vonatkozó előírásokat az alapszabály tartalmazza.

(2) Az alapszabályban rendelkezni kell arról is, hogy azon időszakban, amíg tagdíjfizetés nem történik, a pénztártag milyen szolgáltatásokra jogosult.

(3) A tagdíjfizetés elmulasztásának kezdő időpontjától a pénztár jogosult nyugdíjpénztár esetében a tag egyéni nyugdíjszámlájának, egészségpénztár esetében a tag egyéni egészség számlájának, önszegélyező pénztár esetében a tag egyéni számlájának befektetéséből származó hozamát - a mindenkori pénztári egységes tagdíjnak a működési és likviditási alapra jutó hányadnak megfelelő összeggel, de legfeljebb a hozam összegével - csökkenteni, és azt a működési, illetve likviditási alap javára jóváírni.

Az Öpt. 15. § (1)–(3) és (5) bekezdése szerint:

(1) A pénztártag tagsági viszonya megszűnik

- a) halálával;
- b) kilépésével;
- c) ha a tag a tagdíjat az alapszabályban megjelölt időtartamon túl nem fizeti, és az alapszabály szerint a tagdíjhátralék utólagos rendezésére nincs lehetőség, vagy a tag e lehetőséget elmulasztja;
- d) más pénztárba történő átlépéssel;
- e) kizárással.

(2) A tagsági viszony megszűnése esetén a pénztártaggal, illetve kedvezményezettjével elszámolási kötelezettség keletkezik.

(3) A pénztár a tagot az alapszabály ilyen értelmű rendelkezése esetén akkor zárhatja ki, ha a tag a pénztár alapszabályában meghatározott tagsági feltételnek már nem tesz eleget és a pénztár írásbeli felszólítására nem kezdeményezte az átlépését másik pénztárba. (...)

(5) A tagsági jogviszony megszűnésének jogkövetkezményeit és a követendő eljárást az alapszabályban kell rögzíteni.

A speciálisan a kiegészítő nyugdíjpénztárakra vonatkozó 47. § (2) bekezdés kimondja, hogy „a tagsági jogviszony a várakozási idő letelte előtt a 15. § (1) bekezdésének rendelkezéseivel ellentétben csak a pénztártagnak más pénztárba való átlépése, illetve a pénztár megszűnése esetén szüntethető meg.”

Az Öpt. 47/A. § (1) bekezdés szerint, ha a tag a várakozási idő letelte előtt a tagdíjat az alapszabályban megjelölt időtartamon túl nem fizeti (a tagdíj nemfizetés kezdő időpontja), úgy a tagdíj nemfizetés kezdő időpontjával kezdődő időszak a várakozási időbe beszámít, és a tag tagsági viszonya a várakozási idő leteltével megszüntethető. A 46. § (1) bekezdése szerint az alapszabályban előírt kötelező várakozási idő legalább tíz év.

Az idézett jogszabályhelyek szerint az Öpt. a rendszeres nemfizetőknek is biztosítja a várakozási idő megszerzését, ennek fejében a pénztártat korlátozott mértékű költség érvényesítésére jogosítja fel. Az alapszabály valóban rendelkezhet úgy, hogy az első havi tagdíj elmulasztójának tagsági jogviszonya létre sem jön, de ha ezt visszamenőlegesen alkalmazzák, a pénztár olyan személyeket is törölhet a nyilvántartásból, akik tagsági jogviszonyának létrejöttét a belépési nyilatkozat záradékolásával már deklarálta.

A fenti megfontolás alapján a visszamenőleges alkalmazásnak csak megszorítással van helye. Akinek a számláján soha nem történt jóváírás, a költségekhez jelképes mértékben sem járul hozzá, ellenszolgáltatás hiányában viszont a várakozási idő megszerzésére sem tarthat igényt. A tagokat a visszamenőleges alkalmazás miatt akkor nem éri érdeksérelem, ha a felszólítást követően bármilyen összeg befizetésével elháríthatják, hogy a nyilvántartásból töröljék őket.

A fentiekre tekintettel az Öpt. 11. § (4) bekezdésének visszamenőleges alkalmazását nem tartom kifogásolhatónak, ha kizárólag azokkal szemben alkalmazzák, akiknek

számlaegyenlege mindig nulla volt, és a pénztár felhívására sem teljesítenek semmilyen befizetést.

III. Munkáltatói tag, munkáltatói hozzájárulás, támogatói adomány

1. Kaphatnak-e munkáltatói hozzájárulást a közhasznú munkát végző személyek?

A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (Flt.) 16/A. § (1) bekezdése a közhasznú munkavégzés támogatásával kapcsolatban akként rendelkezik, hogy meghatározott feltételek mellett a munkaadó részére a foglalkoztatásból eredő közvetlen költség legfeljebb hetven százalékáig terjedő mértékű támogatás nyújtható.

A megfogalmazás jelzi, hogy a közhasznú munkavégzés munkajogviszonyban történik. Ezt - más összefüggésben, de a kérdés szempontjából releváns módon - megerősíti az EBH2003. 902. is, amikor kimondja, hogy a közhasznú munkavégzés keretében foglalkoztatottakra az Flt. alapján a Munka Törvénykönyve rendelkezéseit kell alkalmazni.

Erre tekintettel a Felügyelet álláspontja szerint a közhasznú munkát végzőre is alkalmazni kell az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 12. §-át, és a munkáltatói hozzájárulás az abban foglalt esetekben ezen személyeket is megilleti. A munkavégzés jellemzően rövid időtartamára tekintettel lényeges, hogy a közhasznú munkát végző az általános szabályok szerint kizárható a munkáltatói hozzájárulásból, ha még nem töltött 6 hónapot a munkáltatónál.

2. Korlátozhatja-e a munkáltató a munkavállalói szabad pénztárválasztását?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (a továbbiakban: Öpt.) 12. § (3) bekezdése a következőket írja elő:

(3) A munkáltatói hozzájárulás - a (4) bekezdésben foglaltak kivételével - minden pénztártag munkavállalóra nézve azonos összegű vagy a munkabérének azonos százaléka, amelyet a munkáltató köteles az alkalmazott által választott pénztártól függetlenül egységesen megállapítani. A munkáltató a hozzájárulás megállapításakor pénztártípusonként különbséget tehet. A munkabér százalékban meghatározott munkáltatói hozzájárulás esetén a munkáltató meghatározhatja a hozzájárulás legkisebb és legnagyobb összegét is.

A fentiekből az következik, hogy a munkavállaló szabadon választja meg, hogy melyik önkéntes pénztárnak – jelen esetben egészségpénztárnak – kíván tagja lenni, és a munkáltató nem szólíthatja fel a munkavállalóit arra, hogy az általa preferált egészségpénztárba lépjenek be vagy át, mert más egészségpénztárba nem hajlandó munkáltatói hozzájárulást fizetni.

Ha az idézett jogszabályhely ismeretében a munkáltató továbbra is megtagadja a munkavállaló által szabadon kiválasztott egészségpénztárba történő munkáltatói hozzájárulás fizetést, a munkavállaló bíróság előtt munkaügyi vitát kezdeményezhet érdekei védelmében.

A Felügyeletnek, mint közigazgatási szervnek nincs hatásköre egyedi jogviták eldöntésére.

3. Részesülhetnek-e visszamenőlegesen munkáltatói hozzájárulásban azok a munkavállalók, akik eddig nem voltak pénztártagok, vagy valamilyen adminisztrációs vagy egyéb ok folytán eddig nem kaptak munkáltatói hozzájárulást?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (a továbbiakban: Öpt.) 11. § (1) bekezdése szerint pénztártag lehet az a 16. életévét betöltött

személy, aki az alapszabály rendelkezéseit magára nézve kötelezőnek ismeri el és tagdíjfizetést vállal.

Az Öpt. 12. § (1)-(3) bekezdése a következőket írja elő:

(1) Munkáltatói tag az a természetes vagy jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki a pénztárral kötött szerződés alapján munkavállalójának tagdíjfizetési kötelezettségét egészben vagy részben átvállalja (munkáltatói hozzájárulás).

(2) A munkáltatói hozzájárulási kötelezettséget vállaló munkáltató a munkáltatói hozzájárulásból egyetlen olyan munkavállalóját sem zárhatja ki, aki nála legalább hat hónapja munkaviszonyban (közalkalmazotti, közszolgálati, szolgálati jogviszonyban) áll. A munkáltató munkavállalóként mindhárom típusú pénztárban egyidejűleg is vállalhat hozzájárulási kötelezettséget.

(3) A munkáltatói hozzájárulás - a (4) bekezdésben foglaltak kivételével - minden pénztártag munkavállalóra nézve azonos összegű vagy a munkabérének azonos százaléka, amelyet a munkáltató köteles az alkalmazott által választott pénztártól függetlenül egységesen megállapítani. A munkáltató a hozzájárulás megállapításakor pénztártípusonként különbséget tehet. A munkabér százalékban meghatározott munkáltatói hozzájárulás esetén a munkáltató meghatározhatja a hozzájárulás legkisebb és legnagyobb összegét is.

A fenti jogszabályhelyek alapján megállapítható, hogy a munkáltató csak a pénztártag tagdíjfizetési kötelezettségét vállalhatja át, pénztártagsági jogviszony hiányában munkáltatói hozzájárulás nem lehetséges. Az önkéntes pénztári tagságról a magánszemély szabadon dönt, függetlenül attól, hogy jár-e neki munkáltatói hozzájárulás vagy sem, és értesült-e erről vagy sem. Természetesen a döntését befolyásolhatja, ha a munkáltató él azzal a lehetőséggel, hogy az Öpt. 12. § (1) bekezdése alapján munkavállalójának tagdíjfizetési kötelezettségét egészben vagy részben átvállalja. A Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XII. törvény 76. §-a (7) bekezdése értelmében a munkáltató a munkaszerződés megkötésével egyidejűleg köteles tájékoztató a munkavállalót a munkabér egyéb elemeiről, így a munkáltatói hozzájárulásról is.

A tájékoztatás elmaradása miatti kár esetén kártérítésnek lehet helye, ez azonban nem lehetséges visszamenőleges munkáltatói hozzájárulás fizetésének formájában.

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szja.) 2008. január 1-jén hatályba lépő 7. § (2) bekezdés c) pontja szerint, ha a munkáltató a hozzájárulást több hónapra előre egy összegben utalja át, akkor havonta fizetett munkáltatói/foglalkoztatói hozzájárulásnak az a havi összeg minősül, amelyet a munkáltató rendelkezése alapján az átutalást követően dátum szerint az egyes hónapokban ír jóvá a pénztár/foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézmény, azzal, hogy ezt a rendelkezést lehet alkalmazni az olyan utólagosan legfeljebb három hónapra történő egyösszegű átutalásra is, amely a magánszemély tagi jogviszonyát tanúsító okirat munkáltató számára történő átadását követően első alkalommal történik. Utólagos befizetésre tehát az Szja. 7. § (2) bekezdés c) pontja biztosít kivételes lehetőséget. E szerint utólagosan legfeljebb három hónapra történő egyösszegű átutalásra kerülhet sor abban az esetben, ha a magánszemély tagi jogviszonyát tanúsító okirat munkáltató számára történő átadását követően ez első alkalommal történik. Ebben az esetben azonban arról van szó, hogy a fennálló pénztártagsági tagsági jogviszonyról értesül késedelmesen a munkáltató.

Összefoglalva tehát a munkáltató azon dolgozói, akik korábban nem voltak pénztártagok vagy valamilyen adminisztrációs vagy egyéb okból kifolyólag nem értesültek a munkáltatói hozzájárulás lehetőségéről, visszamenőlegesen nem részesülhetnek munkáltatói hozzájárulásban. Az Szja. tv. 7. § (2) bekezdés c) pontja csak abban az esetben alkalmazható ha a tagsági jogviszony fennállt.

4. Gazdasági társaságok egyesülése esetén igényelhető-e visszamenőlegesen munkáltatói hozzájárulás?

Jogutódlás esetében az álláspontunk azon alapul, hogy a jogutód gazdasági társaságot megilletik a jogelőd gazdasági társaság jogai, és terhelik a jogelőd gazdasági társaság kötelezettségei, ideértve a munkavállalókkal kötött kollektív szerződésben foglalt kötelezettségeket is. Az Öpt. 12. § (3) bekezdése alapján a jogutód társaság valamennyi dolgozóját a munkáltatói hozzájárulás azonos összege illeti meg az egyesülést követően. Ez azonban nem jelenti azt, hogy azon jogelőd társaságnál, ahol az egyesülést megelőzően nem fizettek munkáltatói hozzájárulást, az igény visszamenőlegesen érvényesíthető lehetne. Az újonnan belépő dolgozók sem léphetnek fel visszamenőleges munkáltatói hozzájárulás fizetése iránti követeléssel.

5. Befogadhat-e a pénztár a nem munkaszerződésben álló, tagi (tulajdonosi) kiegészítő tevékenységet végző személyekkel kapcsolatban munkáltatói hozzájárulást?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 12. §-ának (1)–(2) bekezdései a következőket mondják ki:

Az Öpt. 12. § (1) bekezdése szerint munkáltatói tag az a természetes vagy jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki a pénztárral kötött szerződés alapján munkavállalójának tagdíjfizetési kötelezettségét egészben vagy részben átvállalja (munkáltatói hozzájárulás). A (2) bekezdés szerint a munkáltatói hozzájárulási kötelezettséget vállaló munkáltató a munkáltatói hozzájárulásból egyetlen olyan munkavállalóját sem zárhatja ki, aki nála legalább hat hónapja munkaviszonyban (közalkalmazotti, közszolgálati, szolgálati jogviszonyban) áll. A munkáltató munkavállalóként mindhárom típusú pénztárban egyidejűleg is vállalhat hozzájárulási kötelezettséget.

A Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény 76. § (1) bekezdése szerint a munkaviszony - ha törvény másként nem rendelkezik - munkaszerződéssel jön létre.

A fentiek alapján a munkáltatói hozzájárulás fizetése a munkaviszonyban álló munkavállalók után teljesíthető, a munkaviszony azonban munkaszerződéssel jön létre. A nem munkaszerződésben álló, tagi (tulajdonosi) kiegészítő tevékenységet végző személyekkel kapcsolatban tehát a pénztár valóban nem fogadhat munkáltatói hozzájárulást.

6. A pénzmosás megelőzésére vonatkozó jogszabály definíciója alapján a munkáltatók az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár ügyfelének minősülnek?

A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2007. évi CXXXVI. törvény (Pmt.) hatálya kiterjed az 1. §-ban felsorolt, szolgáltatóknak nevezett szervezetekre, így az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakra is.

A 6. § (1) bekezdése szerint a szolgáltató az ügyfél-átvilágítást köteles alkalmazni az üzleti kapcsolat létesítésekor, illetve a törvényben meghatározott összegű ügyleti megbízás teljesítésekor. A 8. § (1)–(2) bekezdése szerint ezen eljárás során az ügyfél köteles a szolgáltató részére írásbeli nyilatkozatot tenni arra vonatkozóan, hogy a saját, vagy a tényleges tulajdonos nevében, illetőleg érdekében jár el. Ha az ügyfél nyilatkozik arról, hogy a tényleges tulajdonos nevében, illetőleg érdekében jár el, írásbeli nyilatkozatának a tényleges tulajdonos egyes, a törvényben meghatározott adatait is tartalmaznia kell.

A Pmt. 3. § s), u) és v) pontjai az ügyfél, az ügyleti megbízás, az üzleti kapcsolat fogalmait az alábbiak szerint definiálják:

- s) ügyfél: aki a szolgáltatóval az 1. § (1) bekezdésében megjelölt tevékenységi körbe tartozó szolgáltatás igénybevételére írásbeli szerződést köt, illetve a szolgáltató részére ügyleti megbízást ad;
- u) ügyleti megbízás: az ügyfél és a szolgáltató között a szolgáltató tevékenységi körébe tartozó szolgáltatás igénybevételére vonatkozó szerződéssel létrejött eseti jogviszony;
- v) üzleti kapcsolat:
 - va) az ügyfél és a szolgáltató között az 1. § (1) bekezdésében megjelölt tevékenységi körbe tartozó szolgáltatás igénybevételére vonatkozó írásbeli szerződéssel létrejött tartós jogviszony.

A 11. § (5) bekezdése kimondja: „Az 1. § (1) bekezdés 1) pontjában meghatározott tevékenységet végző szolgáltató jogosult az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (a továbbiakban: Öpt.) szerinti egyéni számla megnyitására, feltéve, hogy biztosítja, hogy az ügyfél és a tényleges tulajdonos személyazonossága igazoló ellenőrzésének lefolytatásáig az ügyfél és a kedvezményezett nem részesülhet szolgáltatásban.”

Az Öpt. 12. §-a szerint munkáltatói tag az a természetes vagy jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki a pénztárral kötött szerződés alapján munkavállalójának tagdíjfizetési kötelezettségét egészben vagy részben átvállalja (munkáltatói hozzájárulás).

Az Öpt. 10. § (1) bekezdése határozza meg, hogy a nyugdíjpénztár, az önszegélyező pénztár és az egészségpénztár az általa gyűjtött és kezelt befizetésekből az alapszabályban meghatározott feltételek szerint milyen szolgáltatásokat nyújthat. E szolgáltatásokra a hozzáférhetőségre vonatkozó rendelkezés szerint (2. § (2) bekezdés c) pont) kizárólag a pénztártagok, illetve a pénztártag jogán a közeli hozzátartozók jogosultak.

A munkáltató tehát valóban nem részesülhet az Öpt. szerinti szolgáltatásban, ennek ellenére a pénztár ügyfelének minősül. A Pmt. fogalmait ugyanis nem lehet megszorítóan értelmezni. Ha ugyanis így járnánk el, a munkáltatóra (és a támogatóra) azért nem vonatkozna a törvény, mert nem vesz igénybe „szolgáltatást”, a tagra azért nem, mert nem köt a pénztárral „szerződést”, a kedvezményezettre pedig azért nem, mert „szerződést” sem köt, és „szolgáltatást” sem vesz igénybe. A Pmt.-t épp ezért úgy kell értelmezni, hogy a törvény hatályára vonatkozó szabály értelmes maradjon, ez pedig a pénztárak esetében csak kiterjesztő értelmezéssel lehetséges.

A gyakorlatban ez a következőket jelenti: a kedvezményezettre azért vonatkozik a Pmt., mert jóllehet az általános definíció még kiterjesztő értelmezés mellett sem illene rá, de a 11. § (5) bekezdése a kedvezményezettet mint azonosítandó személyt kifejezetten megnevezi.

A tagra azért vonatkozik a Pmt., mert a tag és a pénztár közötti „kvázi-kontraktuális” jogviszonyt – kiterjesztő értelmezéssel – szerződésnek kell tekinteni.

A munkáltatóra pedig azért vonatkozik a Pmt, mert a munkáltató és a pénztár az Öpt. szerint is szerződéses viszonyban állnak, a szerződésben pedig a felek a polgári törvénykönyv (Ptk.) 198. §-ának megfelelően kölcsönös szolgáltatással tartoznak egymásnak. A munkáltató és a pénztár szerződését fel lehet fogni harmadik személy javára kötött szerződésnek is, a végeredmény azonban mindenképpen az, hogy az ügyfél-átvilágítás a munkáltatóra nézve is elvégzendő.

E kötelezettség körében a tényleges tulajdonosra vonatkozó nyilatkozat felvételére vonatkozó kötelezettség is értelmezhető, hiszen a munkáltató nem csak a saját nevében fizethet a pénztárnak tagdíjat (munkáltatói hozzájárulás), hanem más nevében is, praktikusán akkor, ha ezzel a munkavállalója megbízza (tag által fizetett tagdíj). Megjegyzendő, a tényleges

tulajdonosra vonatkozó nyilatkozat felvétele a pénztárakra nem ró külön terhet, mert a befizetés jogcímének tisztázásáig a pénztárszabályok szerint a tagdíjat nem is könyvelhetik az egyéni számlára.

7. Nyújtható-e munkáltatói hozzájárulás az azonos hozzájárulás elvén túl esetenként, jutalomjelleggel?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (a továbbiakban: Öpt.) 12. § (1)-(4) bekezdése a következőket írja elő:

(1) Munkáltatói tag az a természetes vagy jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki a pénztárral kötött szerződés alapján munkavállalójának tagdíjfizetési kötelezettségét egészben vagy részben átvállalja (munkáltatói hozzájárulás).

(2) A munkáltatói hozzájárulási kötelezettséget vállaló munkáltató a munkáltatói hozzájárulásból egyetlen olyan munkavállalóját sem zárhatja ki, aki nála legalább hat hónapja munkaviszonyban (közalkalmazotti, közszolgálati, szolgálati jogviszonyban) áll. A munkáltató munkavállalóként mindhárom típusú pénztárban egyidejűleg is vállalhat hozzájárulási kötelezettséget.

(3) A munkáltatói hozzájárulás - a (4) bekezdésben foglaltak kivételével - minden pénztártag munkavállalóra nézve azonos összegű vagy a munkabérének azonos százaléka, amelyet a munkáltató köteles az alkalmazott által választott pénztártól függetlenül egységesen megállapítani. A munkáltató a hozzájárulás megállapításakor pénztártípusonként különbséget tehet. A munkabér százalékban meghatározott munkáltatói hozzájárulás esetén a munkáltató meghatározhatja a hozzájárulás legkisebb és legnagyobb összegét is.

(4) A munkáltató a munkáltatói hozzájárulás (3) bekezdésben meghatározott mértékétől - az életkorral növekedő mértékben - korcsoportonként egységesen eltérhet azon alkalmazottai tekintetében, akik 15 éven belül betöltik a nyugdíjkorhatárt. A nyugdíjkorhatárt betöltött alkalmazottak esetében a munkáltatói hozzájárulás nem haladhatja meg a nyugdíjkorhatárt be nem töltött alkalmazottak részére megállapított munkáltatói hozzájárulást.

Az Öpt. 12. § (1) bekezdése alapján a munkáltatói hozzájárulás lényege az, hogy a munkáltató a pénztárral kötött szerződés alapján munkavállalójának a tagdíjfizetési kötelezettségét egészben vagy részben átvállalja.

A tagdíjfizetés azonos mértékű átvállalásán túlmenő munkáltatói hozzájárulás nem nyújtható, így az önkéntes biztosító pénztárakba (nyugdíj-, egészség- és önszegélyező pénztárba) az azonos hozzájárulás elvét meghaladó, esetenkénti, egyösszegű, jutalomjellegű munkáltatói hozzájárulást a munkáltató nem teljesíthet.

IV. Szolgáltatásnyújtás, a szolgáltatások igénybevétele

1. Jogszerűen utasította-e vissza nyugdíjkorhatárt elért tagja kifizetési kérelmét az önkéntes nyugdíjpénztár az Öpt. 47. §-ában szereplő 3 éves várakozási időre hivatkozva?

A közölt tényállás a következő volt:

Az érintett személy 2005. augusztusában töltötte be az öregségi nyugdíjkorhatárt, 1999 óta egy önkéntes nyugdíjpénztár tagja. 2006 szeptemberében a pénztártól egyösszegű nyugdíjszolgáltatást kért, és tagságát megszüntette. Ezt követően a pénztárba újra belépett, és

a munkáltatója befizetéseket teljesített javára a Pénztárba. Most szeretné a Pénztárnál fennálló tagsági jogviszonyát megszüntetni, és az egyéni számláján lévő összeget felvenni. A Pénztár a kifizetési kérelmét szóban azzal az indokkal utasította el, hogy az előző kifizetéstől még nem telt el a kötelezően előírt 3 év várakozási idő.

A kifizetés elutasítását nem lehet az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. tv. (Öpt) 47. § (4) bekezdésében szereplő szabályra alapítani. Ez ugyanis nem a nyugdíjkorhatárt elérő pénztártagra vonatkozik, hanem arról rendelkezik, hogy a várakozási időt letöltött, de még a nyugdíjkorhatárt el nem érő tagot az egyéni nyugdíjszámlán lévő hozzáférés tekintetében milyen jogok illetik meg. A (4) bekezdés b) pontja szerint a tag választhatja azt is, hogy pénztártagságát folytatja, és – legfeljebb háromévente egy alkalommal – az egyéni nyugdíjszámláján nyilvántartott összeg egészét vagy egy részét a nyugdíjkorhatár elérése előtt felveszi.

A pénztárnak a tag kifizetési kérelmét a 47. § (5) bekezdése szerint teljesítenie kell. E jogszabályhely kimondja, hogy „a nyugdíjkorhatárt elérő pénztártag írásban nyilatkozik arról, hogy

- a) egy összegben vagy járadék formájában veszi igénybe a nyugdíjszolgáltatást és a tagdíjat tovább nem fizeti, vagy
- b) az egyéni nyugdíjszámláján lévő összeg meghatározott részét egy összegben, a fennmaradó részt pedig járadék formájában veszi igénybe és a tagdíjat tovább nem fizeti, vagy
- c) a tagdíjat fizeti, és a nyugdíjszolgáltatást nem veszi igénybe, vagy
- d) az egyéni nyugdíjszámláján felhalmozott összeget a pénztárban hagyja, és a tagdíjat tovább nem fizeti.

Az újabb kifizetés során tekintettel kell lenni a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (Szja.) 1. sz. mellékletének 6.5. pontjára is. E szerint adómentes az az összeg, amit az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztár nyugdíjszolgáltatás címén fizet, feltéve, hogy a szolgáltatásra jogosult tagsági jogviszonya a teljesítés évét megelőző harmadik adóévben, vagy azt megelőzően keletkezett, vagy a járadék folyósításának első három évében a járadék éves összege az előző évi összeg 15 százaléknál nagyobb mértékben nem csökken.

A fenti szabályokra, tekintettel, ha a tag 2008-ban az egyéniszámla-egyenlegét részben vagy egészben egy összegben kívánja igénybe venni, az még adóköteles kifizetésnek minősül. A járadék formájában igényelt szolgáltatás adómentes, feltéve hogy a fenti feltételeknek eleget tesz.

2. Kifizetheti-e az önkéntes nyugdíjpénztár a nyugdíjkorhatárt betöltő pénztártag számára a tagsági jogviszony változatlan fenntartása mellett a hozamot, vagy az egyéni nyugdíjszámlán nyilvántartott összeg (tőke) egészét vagy egy részét?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (a továbbiakban: Öpt.) 47. § (5) bekezdése szerint a nyugdíjkorhatárt elérő pénztártag írásban nyilatkozik arról, hogy

- a) egy összegben vagy járadék formájában veszi igénybe a nyugdíjszolgáltatást és a tagdíjat tovább nem fizeti, vagy
- b) az egyéni nyugdíjszámláján lévő összeg meghatározott részét egy összegben, a fennmaradó részt pedig járadék formájában veszi igénybe és a tagdíjat tovább nem fizeti, vagy
- c) a tagdíjat fizeti, és a nyugdíjszolgáltatást nem veszi igénybe, vagy
- d) az egyéni nyugdíjszámláján felhalmozott összeget a pénztárban hagyja, és a tagdíjat tovább nem fizeti.

A fentiek alapján a Pénztár nyugdíjkorhatárt betöltő pénztártag számára a tagsági jogviszony változatlan fenntartása mellett sem a hozam kifizetését, sem pedig az egyéni nyugdíjszámlán nyilvántartott összeg (tőke) egészének vagy egy részének kifizetését nem teljesítheti.

3. Igényelhet-e egyösszegű nyugdíjszolgáltatást az Öpt. 47. § (5) bekezdés a) pontja alapján az a pénztártag, aki rokkantsági nyugdíjat kap, de még nem dönt el, hogy ez az állapota végleges-e?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 2. § (5) bekezdésének a) pontja szerint nyugdíjkorhatárnak minősül az az életkor, melynek betöltését a társadalombiztosítási jogszabályok az öregségi nyugdíjra való jogosultság feltételül előírják. E törvény alkalmazásában a nyugdíjkorhatár betöltésének minősül, ha a pénztártag szolgálati nyugdíjban, korengedményes nyugdíjban, előnyugdíjban, álláskeresési segélyben, bányásznyugdíjban, egyes művészeti tevékenységet folytatók öregségi nyugdíjában, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban vagy növelt összegű öregségi, munkaképtelenségi járadékban részesül. A nyugdíjkorhatár betöltése után a pénztártag a várakozási idő időtartamától függetlenül jogosulttá válik a nyugdíjszolgáltatásra.

Az önkéntes nyugdíjpénztár az Öpt. 10. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján nyújthat nyugdíjszolgáltatást. Nyugdíjszolgáltatásnak minősül a 2. § (5) bekezdésének c) pontja alapján a nyugdíjkorhatár elérése után a pénztártag részére, az egyéni számláján nyilvántartott összeg terhére, az alapszabályban rögzített módozatoknak megfelelően választása szerint egy összegben vagy járadék formájában, illetőleg e kettő kombinációjaként történő pénzbeni kifizetés.

A nyugdíjkorhatár elérésével azonos megítélés alá esik az az eset, ha a tag rokkantsági nyugellátásban részesül. Ebben az esetben a törvény megfogalmazása szerint a tagnak részesülnie kell a rokkantsági nyugellátásban: erre tekintettel a pénztárnak ezen jogcím alapján folyósítandó nyugdíjszolgáltatás megnyílásának vizsgálatakor azt kell figyelembe vennie, illetve a tagnak azt kell igazolnia, hogy ténylegesen részesül-e rokkantnyugdíjban.

(A Felügyelet álláspontja szerint, ha a rokkantsági határozat orvosi felülvizsgálatot ír elő, de annak határideje eredménytelenül letelt, így a benyújtás pillanatában nem tekinthető hatályosnak, és az alapján rokkantsági nyugdíjat nem folyósítanak, akkor a pénztár nem állapíthatja meg a nyugdíjkorhatár elérését és szolgáltatást sem nyújthat.)

A fentiek szerint amennyiben a pénztártag rokkantsági nyugdíjat kap, az Öpt. 47. § (5) bekezdés a) pontja alapján igényelheti az egyösszegű nyugdíjszolgáltatást, melynek nyújtásához a törvény alapján nem szükséges annak vizsgálata, hogy a pénztártag állapota végleges-e.

V. A tag halála; kedvezményezett, örökös

VI. A pénztár átalakulása, megszűnése

VII. Csak az egészség- és önszegélyező pénztárakra vonatkozó állásfoglalások

1. Ha a számlán a házi segítségnyújtás, és különösen, ha a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás (SZJ 85.32) szerepel a szolgáltatás megnevezéseként, annak megtérítése igényelhető-e az önkéntes egészségpénztártól?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 5. § (3) bekezdése a pénztártag vagy közeli hozzátartozója részére az Öpt. 2. § (6) bekezdésének cb) pontja szerinti otthoni gondozás a helyi önkormányzat által kiadott működési engedéllyel rendelkező szolgáltató által nyújtható.

A rendelet által hivatkozott jogszabályhely, az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 2. § (6) bekezdésének cb) pontja annyit mond, hogy kiegészítő egészségbiztosítási szolgáltatásnak minősül az otthoni gondozás.

A szolgáltatás elnevezése alapján nyilvánvaló, hogy otthoni gondozás alatt házi gondozás értendő, és nem intézményi bentlakásos, továbbá a tevékenység nem humán-egészségügyi ellátás (SZJ 85.1), hiszen a tevékenységhez nem kell ÁNTSZ-engedély, a szolgáltatás tartalmára vonatkozó egyéb követelményt azonban a pénztárszabályok nem tartalmazznak.

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. tv. (Szoctv.) az állam valamint az önkormányzat által biztosított, személyes gondoskodásként magában foglaló szociális alapszolgáltatásként definiálja a házi segítségnyújtást és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást.

A Szoctv. 63. §, illetve 65. §-a e szolgáltatásról az alábbiakat mondja:

Házi segítségnyújtás

63. § (1) Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást.

(2) A házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell

a) az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését,

b) az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiénias körülményeinek megtartásában való közreműködést,

c) a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtást.

(3) Amennyiben a házi segítségnyújtás során szakápolási feladatok ellátása válik szükségessé, a házi segítségnyújtást végző személy kezdeményezi az otthonápolási szolgálat keretében történő ellátást.

(4) A házi segítségnyújtás igénybevétele szempontjából szociálisan rászorult az, akinek egészségi állapota indokolja a szolgáltatás biztosítását.

(5) A (4) bekezdés szerinti feltétel fennállását külön jogszabály szerint kell igazolni.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

65. § (1) A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időszerű vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

- (2) A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell
- a) az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozónak a helyszínen történő haladéktalan megjelenését,
 - b) a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtételét,
 - c) szükség esetén további egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezését.
- (3) A fogyatékos személyek, illetve a pszichiátriai betegek részére nyújtott jelzőrendszeres házi segítségnyújtás ellátója együttműködik a támogató szolgáltatást, illetve a pszichiátriai betegek részére közösségi alapellátást nyújtó szolgáltatóval.
- (4) A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás igénybevétele szempontjából szociálisan rászorult
- a) az egyedül élő 65 év feletti személy,
 - b) az egyedül élő súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, vagy
 - c) a kétszemélyes háztartásban élő 65 év feletti, illetve súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, ha egészségi állapota indokolja a szolgáltatás folyamatos biztosítását.
- (5) A (4) bekezdés c) pontja szerinti esetben a háztartásban élő kiskorú személyt nem kell figyelembe venni.
- (6) A súlyos fogyatékoságot a 65/C. § (5)-(7) bekezdése szerint, a pszichiátriai betegséget és az egészségi állapot miatti indokoltságot külön jogszabály szerint kell igazolni.

A fentiek alapján úgy ítélem meg, hogy mind a házi segítségnyújtás, mind a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás elfogadható a 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet által otthoni gondozásnak nevezett szolgáltatásként, e szolgáltatásokat az egészségpénztárak tehát finanszírozhatják.

2. Elszámolhatja-e az egészségpénztár a gyermek elsősegély tanfolyam költségét?

Az 1993. évi XCVI. törvény az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról (Öpt.) 2008. január 1-től hatályos 51/B. és 51/C. §-ai rendelkeznek a kiegészítő – adómentes –, illetve az életmódjavító – adóköteles – egészségpénztári szolgáltatásokról. Az említett jogszabályhelyekben felsorolt egészségpénztári szolgáltatások a Felügyelet álláspontja szerint nem tartalmazzák a gyermek elsősegély tanfolyamot, így annak elszámoltatására nincsen lehetőség.

3. Keletkezik-e adófizetési kötelezettség a 2007. 06. 01-je előtt igénybe vett, de csak ezt az időpontot követően elszámolt rekreációs üdülés szolgáltatás alapján?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (a továbbiakban: Öpt.) 2. § (6) bekezdésének db) pontja alapján a 2007. 06. 01. után igénybe vett „rekreációs üdülés” szolgáltatás adókötelesnek minősül.

A szolgáltatás igénybe vételének napja azonban – figyelemmel arra, hogy a Pénztár a 252/2000. (XII.24.) Kormányrendelet 6. §-a értelmében pénzforgalmi szemléletű nyilvántartást vezet – az egyéni számla Pénztár általi megterhelésének napja, nem pedig a vásárlás napja.

Tehát amennyiben az egyéni számla megterhelése 2007. 06. 01. után történt, a szolgáltatás után adófizetési kötelezettség keletkezik.

A fentiek alapján a Felügyelet álláspontja szerint a Pénztár eljárása nem sért jogszabályt, figyelemmel arra is, hogy a Pénztár csak a szolgáltató által megküldött számla kézhezvételét követően szerzett tudomást az igénybe vett szolgáltatásról, így adómentes szolgáltatásként nem állhatott módjában elszámolni a szolgáltatást. Megjegyezzük, hogy Pénztár adómentesként abban az esetben is elszámolhatta volna a szolgáltatást, ha Ön nyújtotta volna be még 2007. 06. 01. előtt a Pénztárhoz a számlát.

4. Keletkezik-e adófizetési kötelezettség a 2007. 06. 01-je előtt igénybe vett, de csak ezt az időpontot követően elszámolt sporteszköz vásárlásának támogatása szolgáltatás alapján?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (a továbbiakban: Öpt.) 2007. 12. 31-ig hatályos 2. § (6) bekezdésének dd) pontja alapján a 2007. 06. 01. után igénybe vett „sporteszköz vásárlásának támogatása” szolgáltatás adókötelesnek minősül.

A szolgáltatás igénybe vételének napja azonban – figyelemmel arra, hogy a Pénztár a 252/2000. (XII.24.) Kormányrendelet 6. §-a értelmében pénzforgalmi szemléletű nyilvántartást vezet – az egyéni számla Pénztár általi megterhelésének napja, nem pedig a vásárlás napja.

Tehát amennyiben az egyéni számla megterhelése 2007. 06. 01. után történt, a szolgáltatás után adófizetési kötelezettség keletkezik.

A 2007. 12. 31-ig hatályos önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Kormányrendelet 12. § (5) bekezdése szerint a 2007. június 1-jét megelőzően kiállított és teljesített, a pénztárhoz 2007. július 31-ig beérkezett számlák vonatkozásában a 2007. május 31-én hatályos jogszabályokat kell alkalmazni.

A fentiek alapján a Felügyelet álláspontja szerint a Pénztár eljárása nem sért jogszabályt, figyelemmel arra is, hogy a Pénztár csak a szolgáltató által megküldött számla kézhezvételét követően szerzett tudomást az igénybe vett szolgáltatásról, így adómentes szolgáltatásként nem állhatott módjában elszámolni a szolgáltatást. Megjegyezzük, hogy Pénztár adómentesként abban az esetben is elszámolhatta volna a szolgáltatást, ha Ön nyújtotta volna be még 2007. 07. 31. előtt a Pénztárhoz a számlát.

5. Van-e lehetősége az önszegélyező pénztárnak a táppénz, baleseti táppénz, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugellátás, valamint a baleseti járadék kiegészítésére?

A Felügyelet a kérdés tisztázása érdekében megkereste a Pénzügyminisztériumot. A Pénzügyminisztérium válasza alapján a Felügyelet álláspontja a következő.

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet Ön által is idézett 3/A. §-a (1) bekezdésének e) pontja értelmében az önszegélyező pénztár egyéni szolgáltatásként nyújthat a táppénz, baleseti táppénz, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugellátás, valamint a baleseti járadék kiegészítésére szolgáltatást a folyósítás időtartama alatt, legfeljebb az ellátás alapjául szolgáló összeg mértékéig. E rendelkezést 2008. január 1-től az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt). 50/D. § (1) bekezdése c pontjának ca) és cb) alpontjai tartalmazzák.

E rendelkezés célja, hogy az önszegélyező pénztári szolgáltatás lehetőséget nyújtson az ellátás alapját képező korábbi jövedelmi szint biztosítására. Nincs olyan jogalkotói cél, amely szerint indokolt lenne, hogy az említett szolgáltatások az inflációs folyamatok miatt kiüresedjenek.

Erre tekintettel indokolt, hogy a „kiegészítés” kifejezés értelmezése során a rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíj, illetve baleseti járadék alapját képező összeg (átlagkereset) is indexálásra kerüljön. Az ellátás alapjának indexálása során az ellátás jogszabályokban rögzített, a folyósítás kezdete óta eltelt időszakban lezajlott rendszeres emeléseinek mértékét lehet figyelembe venni.

6. A rekreációs üdülés szolgáltatásról kiállított számlán fel kell tüntetni az egészségügyi szolgáltatást is?

Az egyik egészségpénztár (a továbbiakban: Pénztár) tájékoztatása szerint a kérdéses szolgáltatásról kiállított számlán csak a szállás volt feltüntetve, az egészségügyi szolgáltatás – amely a „rekreációs üdülés” szolgáltatás elszámoltathatóságának elengedhetetlen feltétele – azonban nem.

A 2007. 12. 31-ig hatályos önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Kormányrendelet 12. § (5) bekezdése szerint a 2007. június 1-jét megelőzően kiállított és teljesített, a pénztárhoz 2007. július 31-ig beérkezett számlák vonatkozásában a 2007. május 31-én hatályos jogszabályokat kell alkalmazni.

A 263/2003. (XII. 24.) Kormányrendelet 2. § k) pontja szerint e rendelet alkalmazásában

rekreációs üdülés: a kereskedelmi és a fizetővendéglátó szálláshelyek osztályba sorolásáról szóló jogszabályban meghatározottak szerinti wellness hotelben igénybe vett, szállodai szolgáltatással egybekötött egészségügyi szolgáltatást tartalmazó üdülés.

A 263/2003. (XII. 24.) Kormányrendelet 2007. 01. 01-től hatályos 6/A. § (1) bekezdésének a) és c) pontjai alapján jogalap nélkül igénybe vett szolgáltatásnak minősülő szolgáltatás az, amelynek nyújtását, igénybevételét jogszabály nem teszi lehetővé; valamint, amely igénybe vehetőségéhez előírt jogszabályi és/vagy pénztári alapszabályi feltétel(ek) nem teljesül(nek) - ideértve a szolgáltatás megkezdését, illetve folyósításának tartamát. A (3) bekezdés szerint a szolgáltatások jogalap nélkül történő igénybevételének anyagi következményeit az azt igénybe vevő tag viseli.

A szolgáltatás igénybe vételének napja – figyelemmel arra, hogy a Pénztár a 252/2000. (XII.24.) Kormányrendelet 6. §-a értelmében pénzforgalmi szemléletű nyilvántartást vezet – az egyéni számla Pénztár általi megterhelésének napja, nem pedig a vásárlás napja.

A fentiek alapján a pénztártag által igénybe vett szolgáltatás már a vásárláskor jogalap nélkül igénybe vett szolgáltatásnak minősült, így a Felügyelet álláspontja szerint a Pénztár eljárása nem sért jogszabályt, figyelemmel arra is, hogy a Pénztár csak a szolgáltató által megküldött számla kézhezvételét követően szerzett tudomást az igénybe vett szolgáltatásról, így arról, hogy annak igénybevétele jogalap nélkül történt, és adómentes szolgáltatásként nem állhatott módjában elszámolni a szolgáltatást.

7. Elszámolhatja-e az egészségpénztár a szaunázás költségét?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 51/B.§ és 51/C. §-ai rendelkeznek a kiegészítő – adómentes –, illetve az életmódjavító – adóköteles – egészségpénztári szolgáltatásokról.

A fentiekben idézett jogszabályi rendelkezések alapján az állásfoglalás iránti beadványában megjelölt „szauna” szolgáltatás nem tartozik sem a kiegészítő, sem az életmódjavító szolgáltatások közé, így az egészségpénztár által nem elszámolható.

8. Az önszegélyező pénztárak esetében a pénztártag és az általa megjelölt közeli hozzátartozó a szolgáltatások nyújtása szempontjából azonos státuszúnak minősül?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 50/A. §-a értelmében az önszegélyező pénztár kiegészítő önszegélyező pénztári szolgáltatásokat, valamint életmódjavító önszegélyező pénztári szolgáltatásokat nyújthat a pénztártagok, illetve rendelkezésük alapján a közeli hozzátartozók részére.

Az Öpt. 50/B. § (1) bekezdése az alábbi kiegészítő önszegélyező szolgáltatások nyújtását teszi lehetővé önszegélyező pénztárak számára:

- a) gyermek születéséhez kapcsolódó ellátások, melyeket a pénztár a gyermeket nevelő szülő, örökbefogadó szülő vagy gyám részére biztosíthat. A gyermek születéséhez kapcsolódó ellátások a gyermek megszületése, örökbefogadása, valamint a terhességi-gyermekágyi segély, a gyermekgondozási díj, a gyermekgondozási segély és a gyermeknevelési támogatás folyósítása esetén vehetőek igénybe;
- b) munkanélküliségi ellátások, melyeket a pénztár azon személyek részére nyújthatja, akiknek jövedelemszerző tevékenysége megszűnt és nyugellátásra nem jogosultak;
- c) tűz- és elemi károkhoz kapcsolódó segélyek, melyeket a pénztár a biztosítókról és a biztosítási tevékenységről szóló 2003. évi LX. törvényben meghatározott tűz- és elemi károk bekövetkezése esetén nyújthat;
- d) betegséghez, egészségi állapothoz kapcsolódó segélyek, melyek a pénztártag kieső jövedelmének teljes vagy részbeni pótlásaként a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (a továbbiakban: Ebtv.) 44. §-ában meghatározott kereséktelenség, valamint a külön jogszabályban meghatározottak szerinti megváltozott munkaképesség, illetve egészségkárosodás miatt keresettel nem rendelkező személyek részére nyújthatók;
- e) hátramaradottak segélyezése halál esetén, mely szolgáltatást a pénztár a pénztártag vagy közeli hozzátartozójának halála esetén a hátramaradottak részére nyújthatja;
- f) hatályon kívül helyezve;
- g) nevelésiévi-kezdési, tanévkezdési (beiskolázási) támogatás, mellyel a közoktatásról szóló törvényben meghatározott gyermek, tanuló számára, a rá tekintettel a családok támogatásáról szóló törvény szerint családi pótlékra jogosult személy által vásárolt tankönyv, taneszköz, ruházat árának megtérítése biztosítható. A beiskolázási támogatás éves összege egy személy részére gyermekenként legfeljebb 20 000 forint lehet;
- h) gyógyszer és gyógyászati segédeszköz árának támogatása.

A Pénzügyminisztériummal egyeztetett álláspont szerint minden fentiekben ismertetett szolgáltatás esetében az általános szabály alkalmazandó, azaz azok mind a pénztártag, mind az általa megjelölt kedvezményezett részére nyújthatóak, amennyiben a kedvezményezett a rá irányadó jogszabályi feltételeknek megfelel. Ezekben az esetekben tehát a pénztártagot és az általa megjelölt hozzátartozót azonos státuszúnak kell tekinteni.

9. Az önszegélyező pénztár mely szolgáltatásokat nem finanszírozhatja egyéni számláról?

Az Öpt. 50/D. § (2) bekezdése szerint az önszegélyező pénztár az 50/B-50/C. §-ban meghatározott szolgáltatások közül a következőket az 50. § (1) bekezdésében meghatározott egyéni szolgáltatásként is nyújthatja:

- a) az 50/B. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott ellátások közül
- aa) a gyermek megszületése, illetve örökbefogadása alapján nyújtható egyszeri, egyösszegű támogatás;

- ab) a terhességi-gyermekágyi segély, a gyermekgondozási díj kiegészítése a folyósítás időtartama alatt, legfeljebb az ellátás alapjául szolgáló összeg mértékéig;
- ac) a gyermekgondozási segély és a gyermeknevelési támogatás összegének kiegészítése a folyósítás időtartama alatt, legfeljebb az ellátással megegyező mértékben;
- b) az 50/B. § (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott ellátások közül a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény szerinti álláskeresési járadék, álláskeresési segély összegének kiegészítése a folyósítás időtartama alatt, legfeljebb az ellátás alapjául szolgáló összeg mértékéig;
- c) az 50/B. § (1) bekezdésének d) pontjában meghatározott ellátások közül
 - ca) a táppénz, baleseti táppénz, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugellátás, valamint a baleseti járadék kiegészítése a folyósítás időtartama alatt, legfeljebb az ellátás alapjául szolgáló összeg mértékéig;
 - cb) az átmeneti járadék, valamint a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka összegének kiegészítése a folyósítás időtartama alatt, legfeljebb az ellátás alapjául szolgáló összeg mértékéig;
 - cc) a rokkantsági járadék, ápolási díj, valamint a rendszeres szociális járadék összegének kiegészítése a folyósítás időtartama alatt, legfeljebb az ellátással megegyező mértékben;
 - d) az 50/B. § (1) bekezdésének e) pontjában meghatározott ellátások közül a temetés igazolt költségeinek támogatása;
- e)
- f) az 50/B. § (1) bekezdésének g) pontjában meghatározott ellátás;
- g) az 50/B. § (1) bekezdésének h) pontjában meghatározott ellátások;
- h) az 50/B. § (2) bekezdésében meghatározott szolgáltatások;
- i) az 50/C. §-ban meghatározott ellátások.

A fentiek alapján egyéni számláról nem finanszírozható a tűz- és elemi károkhoz kapcsolódó segélyek szolgáltatás, valamint azok a szolgáltatások, amelyeket a pénztár egyébként nyújthat, de amelyek nem felelnek meg az Öpt. 50/D. § (2) bekezdésében foglalt követelményeknek.

Lezárva: 2008. szeptember 30-án.

2007. év

I. A pénztár szervezete, működése, gazdálkodása

1. Milyen a jogállása a munkáltató által delegált ellenőrző bizottsági tagnak?

A Pénztár egyik munkáltatói tagja törvényes jogával élve tagot delegált az ellenőrző bizottságába (EB). Ennek kapcsán felmerült a kérdés, hogy milyen jogállás illeti meg ezen EB-tagot. A Pénztár kérdésesnek tartja még azt is, hogy a delegált tag ellenőrzési feladatait a munkáltató vagy az EB-elnök határozhatja-e meg.

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 29. § (2) bekezdése kimondja, hogy amennyiben a munkáltatói hozzájárulás eléri vagy meghaladja a pénztár tagdíjbevételeinek 50 százalékát, a munkáltató(k) képviselője jogosult az ellenőrző bizottságban szavazati joggal részt venni.

A 19. § (3) bekezdése szerint az igazgatótanács, valamint az ellenőrző bizottság létszáma páratlan számú, 3-7 fő. Az alapszabály a taglétszámra tekintettel ennél nagyobb létszámot is meghatározhat.

A törvény II. fejezete további szabályokat tartalmaz az ellenőrző testület megválasztásáról, az összeférhetetlenségi és követelményi feltételekről, a tagok felelősségéről, díjazásáról, továbbá a testület feladatáról és hatásköréről. A 18. § szerint az alapszabálynak a pénztár szervezetére és szerveinek működésére vonatkozó szabályokat is tartalmaznia kell.

A törvény eltérő rendelkezésének hiányában a delegált EB-tagra is az általános szabályok alkalmazandók. E tag tisztségét közvetlenül a jelölésből nyeri, egyébként ugyanolyan jogú tagja a pénztár ellenőrző szervének, mint a testület választott tagjai, így értelemszerűen tiszteletdíjra is jogosult a közgyűlés döntésével összhangban.

Az Öpt. rendelkezései szerint az EB mint testület látja el kötelességeit és gyakorolja jogait, ami természetesen nem zárja ki a tagok egyéni felelősségét. Az EB-tagokra egyes külön feladatokat csak maga a testület róhat, a tagokat a pénztárral szembeni kötelezettségük teljesítése körében sem az EB elnöke, sem más személy nem utasíthatja.

2. Köteles-e a Pénztár a szabályzatait és a szerződéseit a könyvvizsgálójának átadni abból a célból, hogy a könyvvizsgáló a könyvvizsgáló kamara előtt ezekkel igazolja az általa végzett ellenőrzést?

A Pénztár álláspontja szerint a dokumentumokat nem köteles átadni, és a Felügyelet állásfoglalását kérte.

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 64/A. § (5) bekezdése, illetve a magánnyugdíjról és a magánnyugdíjpénztárakról szóló 1997. évi LXXXII. törvény (Mpt.) 46. § (6) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„A könyvvizsgáló betekinthez a pénztár könyveibe, az igazgatótanács és az ellenőrző bizottság tagjaitól, a pénztár alkalmazottaitól felvilágosítást kérhet, a pénztár tartalékait, szerződéseit, bankszámláját, értékpapír-állományát megvizsgálhatja. Jelen lehet az igazgatótanács és az ellenőrző bizottság ülésein, a közgyűlésen köteles részt venni.”

A Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról és a könyvvizsgálói tevékenységről szóló 1997. évi LV. törvény 3. § 1) pontja szerint a kamara a tagok érdekében figyelemmel kíséri a tagok szakmai tevékenységét; ha hiányosságot vagy az etikai szabályok megsértését tapasztalja, intézkedik az etikai szabályzatnak megfelelően, és határozatát nyilvánosságra hozza.

Mindkét pénztártörvény megjelöli a könyvvizsgáló feladatait, és többek között kimondja, hogy a könyvvizsgáló a jogszabályban megjelölt, a pénztár közgyűlése elé terjesztett beszámolót köteles megvizsgálni abból a szempontból, hogy azok valós adatokat tartalmaznak-e, illetve megfelelnek-e a jogszabályok előírásainak, és köteles véleményét ismertetni. E nélkül a közgyűlés érvényes határozatot nem hozhat.

A könyvvizsgálót széleskörű ellenőrzési jog illeti meg, és az idézett jogszabályhelyek csak példálódzó jelleggel sorolják fel azokat a dokumentumokat, amelyekbe betekinhet. Nem vitásan ilyenek a pénztár szerződése és szabályzatai is. A könyvvizsgáló a dokumentumokat azonban csak a könyvvizsgálói feladatok elvégzése, és nem az általa végrehajtott ellenőrzés elvégzésének dokumentálása céljából kérheti a pénztártól. A kamarának feladata, hogy a könyvvizsgálók tevékenységéről folyamatosan tájékozódjon, de a jogszabály nem ró külön köteletséget a könyvvizsgálók ügyfeleire e feladat elősegítése céljából. Ezen kívül a pénztártörvények szóhasználatából következően a könyvvizsgálót a helyszíni ellenőrzés joga illeti meg, az iratok másolatban történő kiadásának jogát a jogszabály nem biztosítja a számára.

A pénztár és a könyvvizsgáló viszonyát a felek szerződése is szabályozza. A szerződésből fakadó együttműködési kötelezettség körében indokolt esetben elvárható lehet, hogy a pénztár másolatban átadja azokat a dokumentumokat, amelyek a könyvvizsgáló által feltárt hibáknak a megbízó részére történő dokumentálásához szükségesek.

A fentiekből következően a pénztár nem köteles fénymásolatban dokumentumokat bocsátani a könyvvizsgáló részére azért, hogy a könyvvizsgáló a kamara számára azokkal igazolja a könyvvizsgálói ellenőrzés elvégzését.

3. Köteles-e a Pénztár közgyűlése könyvvizsgáló társaság megválasztása esetén a természetes személy könyvvizsgálót is megválasztani?

A Pénztár álláspontja az, hogy a természetes személy könyvvizsgáló megválasztása a jogszabály szerint ilyen esetben nem kötelező.

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény 64/A. §-a az alábbiakról rendelkezik.

Az (1) bekezdés kimondja, hogy a pénztár köteles könyvvizsgálót igénybe venni. A könyvvizsgálói feladatok ellátására csak akkor adható az érvényes könyvvizsgálói engedéllyel rendelkező, bejegyzett könyvvizsgáló (könyvvizsgáló társaság) részére megbízás, ha a Felügyelet az általa vezetett pénztári minősítésű könyvvizsgálók, illetve pénztári minősítésű könyvvizsgáló társaságok névjegyzékében a könyvvizsgálót határozatával nyilvántartásba vette.

A (3) bekezdés szerint a könyvvizsgálói feladatot ilyen tevékenység folytatására jogosult szervezet, könyvvizsgáló társaság is elláthatja. Ebben az esetben a megbízás időtartamára és a könyvvizsgálóival összeférhetetlen tisztségekre vonatkozó rendelkezéseket a társaságnak a könyvvizsgálói tevékenységet végző dolgozójára kell alkalmazni.

Az (5)–(8) bekezdések a könyvvizsgáló megbízásának hosszáról, valamint kötelességeiről és jogosultságairól rendelkeznek.

A (9) bekezdés azt szabályozza, hogy a Felügyelet a Magyar Könyvvizsgálói Kamara névjegyzékében bejegyzett könyvvizsgálóként bejegyzett személyt milyen szakmai gyakorlat megléte esetén veszi nyilvántartásba a pénztári minősítésű könyvvizsgálók névjegyzékébe.

A (13) bekezdés szerint a Felügyelet a könyvvizsgáló társaságot akkor veszi nyilvántartásba a pénztári minősítésű könyvvizsgáló társaságok névjegyzékébe, ha a könyvvizsgáló társaság a

Magyar Könyvvizsgálói Kamara névjegyzékében szerepel és munka- vagy tagsági viszony keretében foglalkoztat a Felügyelet által vezetett pénztári minősítésű könyvvizsgálók névjegyzékében szereplő könyvvizsgálót.

A (14) bekezdés kimondja, hogy a Felügyelet a könyvvizsgáló társaságot törli a névjegyzékből többek közt abban az esetben, ha a könyvvizsgáló társaság nem rendelkezik a Felügyelet által vezetett pénztári minősítési könyvvizsgálók névjegyzékében szereplő könyvvizsgálóval. A (16) bekezdés szerint a pénztári minősítésű könyvvizsgáló társaság haladéktalanul köteles bejelenteni a Felügyeletnek a pénztári minősítésű könyvvizsgáló munka-, illetve tagsági viszonyának megszűnését és ezzel egy időben igazolnia kell a nyilvántartásba vétel feltételeinek meglétét.

A 23. § (1) bekezdésnek k) pontja szerint a közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik a könyvvizsgáló társaság és a könyvvizsgáló természetes személy megválasztása és felmentése.

A Pénztár érvelése szerint a fenti bekezdésben szereplő „és” nem értelmezhető konjunktív feltételként, mert

– a jogszabály kétfajta lehetőséget kínál fel választásul a pénztáraknak a könyvvizsgálók személyét illetően

– a konjunktív értelmezés lehetőségére az Öpt. nem utal

– a konjunktív értelmezés logikailag arra vezetne, hogy a 23. § minden pontja konjunktívan értelmezendő, e szerint például az igazgatótanács tagjait és elnökét csak együtt lehetne megválasztani.

A Pénztár érvelését az alábbiak miatt nem tartjuk elfogadhatónak.

Körbeforgó érv az, hogy a jogszabály kétféle lehetőséget kínál a választásra, mert az eldöntendő kérdés éppen az, hogy melyik kettőt: az egyik álláspont szerint a pénztár könyvvizsgálót választ vagy könyvvizsgáló társaságot, a másik szerint könyvvizsgálót vagy könyvvizsgáló társaságot és könyvvizsgálót. Önálló könyvvizsgáló megbízása esetén a szó szerinti („konjunktív”) fölfogás nyilván értelmetlen, de nem az, ha a pénztár társaságot bíz meg – épp ezért nem lehet a nyelvtani jelentésével ellentétesen értelmezni a jogszabályhelyet.

A második érv azért hibás, mert az Öpt. szövege nyilvánvalóan nem csak nyelvtanilag, hanem tartalmilag is alátámasztja a kettős választás szükségességének álláspontját. A könyvvizsgáló társaságnál működő könyvvizsgáló az Öpt. hivatkozott rendelkezései szerint személyesen látja el feladatait és gyakorolja jogait, és a szakmai felelőssége is önálló. A Magyar Könyvvizsgáló Kamaráról és a könyvvizsgálói tevékenységről szóló 1997. évi LV. törvény kimondja, hogy a kamarai tag a könyvvizsgálói tevékenység során jelentéseinek készítésekor független szakértőként köteles eljárni.

A harmadik pontban foglalt érvelés azért nem perdöntő, mert a 23. § egyes rendelkezéseit az adott helyzettől függően lehet diszjunktívnak vagy konjunktívnak tekinteni. A felhozott példánál maradva: az igazgatótanács és tagjainak megválasztása a testület mandátumának lejártakor értelemszerűen konjunktív szabály, más esetben nem az. A 23. § k) pontja tekinthető konjunktívnak abban az esetben, ha a pénztár könyvvizsgáló társaságot bíz meg, és diszjunktívnak akkor, ha magánszemélyt.

A fentiek szerint nincs olyan érv, amelynek alapján az Öpt. 23. §-ának k) pontját a jogszabályhely nyelvtani értelmével ellentétesen kellene értelmezni, ezért a Felügyelet álláspontja az, hogy a könyvvizsgálói társaság választása esetén a közgyűlésnek a természetes személy könyvvizsgálót is meg kell választania.

4. Hogyan állapítja meg a Felügyelet a késedelmi pótlékot a negyedéves jelentés módosítása esetén?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 9/A. §-a az önkéntes pénztárak által fizetendő felügyeleti díjjal kapcsolatban az alábbiak szerint rendelkezik:

9/A. § (1) A pénztárak a pénztárfelügyeleti eljárási, szakértői és információs szolgáltatások igénybevételéért működési alapjuk terhére pénztárfelügyeleti igazgatási díjat (a továbbiakban: felügyeleti díj) kötelesek fizetni.

(2) A pénztár által fizetett felügyeleti díj mértéke a pénztárba a tagok által fizetett tagdíjak, a munkáltatói tag által fizetett munkáltatói hozzájárulások és a támogatótól befolyt összegek együttes összegének (a továbbiakban: pénztári befizetés)

a) nyugdíjpénztár és önszegélyező pénztár esetében kettő és fél

b) egészségpénztár esetében kettő

ezreléke.

(3) A felügyeleti díjat a pénztárnak negyedéves részletekben, a tárgynegyedévben realizált pénztári befizetés után, a tárgynegyedévet követő negyvenötödik napig kell a Felügyelet számlájára átutalni.

(4) A felügyeleti díjat a Felügyelet működésének fedezetére kell felhasználni, év végi maradványának megállapítására, elszámolására, felhasználására a költségvetési szervek tervezésének, gazdálkodásának, beszámolásának rendszerére vonatkozó jogszabályok az irányadók.

(5) A felügyeleti díj nem vagy késedelmes teljesítése esetén a (3) bekezdésben megjelölt esedékesség napjától a teljesítés napjáig késedelmi pótlékot kell fizetni.

(6) A késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének háromszázhatvanötöd része.”

Az idézett § (5) bekezdése alapján egyértelmű, hogy a késedelmi pótlék a díj nem, illetve késedelmes fizetéséhez kapcsolódik. A felügyeleti díj fizetési kötelezettség teljesítésének módját a jogalkotó az önbevallás rendszerére alapozta, amely formailag jelenleg a negyedéves jelentésekben található. A jogi kötelezettség technikai lebonyolításának része az, hogy a Felügyelet a negyedéves jelentések alapján írja elő a felügyeleti díjfizetési kötelezettséget és azt veti össze a ténylegesen befizetett díjjal. Amennyiben a befizetett díj kevesebb, mint a jelentésben szereplő összeg, akkor a különbözetre a Felügyelet késedelmi pótlékot vet ki, amelyet az egyenlegközlő is tartalmaz. Az egyenlegközlőn szereplő késedelmi kamat alatt a késedelmi pótlékot kell érteni.

Ha utólag fény derül arra, hogy a pénztár hibás jelentést küldött be, azt a valóságnak megfelelően módosítja és a tényleges díjalap megegyezik a befizetett díjjal, akkor a Felügyelet mind a díj-, mind késedelmi pótlék követelést törli, figyelemmel arra, hogy azok ténylegesen nem álltak fenn.

A felügyeleti díjra vonatkozó jogszabályi előírások a negyedéves jelentés díjalapra vonatkozó részének módosítására nem tartalmazzak pénzügyi szankciót. A negyedéves jelentés nem valós adatokkal való elkészítése miatt azonban a Felügyelet a szükséghez és indokoltsághoz képest alkalmazhatja az Öpt. 65. §-a (3) bekezdésben foglalt intézkedéseket, így lehetőség van bírság kiszabására is.

5. Mit tehet a nyugdíjpénztár, ha az átlépő tag esetében nem lehet megállapítani az egyéni nyugdíjszámla összegének tőke – hozam megoszlását?

Az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak befektetési és gazdálkodási szabályairól szóló 281/2001. (XII. 26.) kormányrendelet 30. § (4) bekezdése szerint a tagsági jogviszony kezdetétől felhalmozott hozam összege meghatározható úgy is, hogy a pénztár a tag egyéni nyugdíjszámláján lévő tagi követelés összegét csökkenti a tag által fizetett tagdíj, a tag részére fizetett munkáltatói tagdíj-hozzájárulás, valamint jogszabályban meghatározott egyéb jóváírások összegével. Ugyanilyen eljárás megfelelő alkalmazásával meghatározható a kedvezményezett által áthozott összeg hozamtartalma, illetve hozamnak nem minősülő része is.

A fenti jogszabályhely szerint a pénztár ilyen esetben a tag egyéni nyugdíj számláján lévő tagi követelés összegét csökkenti a rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható tételekkel, így a tagdíjjal, a munkáltatói hozzájárulás összegével és a jogszabályban meghatározott egyéb jóváírások összegével. Az eljárás után fennmaradó összeg tekintendő hozamnak.

6. Az önkéntes nyugdíjpénztár köteles-e szolgáltatást teljesíteni annak az 1946. június 17-én született munkavállalójuknak, aki a németországi nyugdíjbiztosító határozatával igazolja nyugdíjjogosultságát, de a magyar nyugdíjbiztosító igazgatóság által kiadott határozattal nem rendelkezik?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 2. § (5) bekezdésének a) pontja szerint nyugdíjkorhatárnak minősül az az életkor, melynek betöltését a társadalombiztosítási jogszabályok az öregségi nyugdíjra való jogosultság feltételül előírják. A törvény alkalmazásában a nyugdíjkorhatár betöltésének minősül, ha a pénztártag szolgálati nyugdíjban, korengedményes nyugdíjban, előnyugdíjban, nyugdíj előtti munkanélküli segélyben, bányásznyugdíjban, egyes művészeti tevékenységet folytatók öregségi nyugdíjában, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban vagy növelt összegű öregségi, munkaképtelenségi járadékban részesül. A nyugdíjkorhatár betöltése után a pénztártag a várakozási idő időtartamától függetlenül jogosulttá válik a nyugdíjszolgáltatásra.

E szerint az a pénztártag jogosult a nyugdíjpénztári szolgáltatásra, aki a betöltötte a hazai jogszabályok szerinti öregségi nyugdíjkorhatárt, vagy rendelkezik a magyarországi tb. szerv határozatával arról, hogy jogosult a fenti törvényhely által felsorolt valamely ellátásra. Az öregségi nyugdíjkorhatár betöltése tehát önmagában jogosít a pénztári szolgáltatásra, annak a tb. nyugdíj tényleges megállapítása nem feltétele.

Ezek szerint, ha a munkavállaló férfi, a 62. életéve betöltésekor lesz jogosult az önkéntes nyugdíjpénztár szolgáltatására. Ha nő, már idén igényelheti a szolgáltatást, tekintettel arra, hogy a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi törvény (Tny.) 7. § (4) bekezdésének h) pontja szerint a nő öregségi nyugdíjkorhatára, amennyiben 1946-ban született, a betöltött 61. életév.

7. A könyvvizsgáló jelenléte és az ellenőrző bizottság (EB) jelentésének ismertetése csak a beszámolót elfogadó közgyűlésen kötelező?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 21. § (2) bekezdése szerint a közgyűlést évente legalább kétszer össze kell hívni, az éves beszámoló, illetve a pénzügyi terv elfogadására. A 64/A. § (5) bekezdése szerint a könyvvizsgáló „jelen lehet az igazgatótanács és az ellenőrző bizottság ülésein, a közgyűlésen köteles részt venni.” Ennek alapján egyértelmű, hogy a könyvvizsgáló jelenléti kötelezettsége nem csak a beszámolót elfogadó közgyűlésre vonatkozik.

Az EB kötelezettségeiről szólva a 27. § (4) bekezdés kimondja: „Az ellenőrző bizottság köteles megvizsgálni a közgyűlés elé terjesztett valamennyi jelentést és a pénztár éves beszámolóját. Az ellenőrző bizottság hatáskörébe tartozó kérdésekben az ellenőrző bizottság jelentése nélkül a közgyűlés érvényesen nem határozhat.”

Jóllehet a fenti jogszabályhely nem nevezi néven, a beszámoló mellett kétségtelenül a közgyűlés elé terjesztett egyik legfontosabb jelentésnek kell tekinteni a pénzügyi tervet is. A terv, amelynek kötelező minimális tartalmát a jogszabály megállapítja, a tagság tájékoztatása szempontjából a következő üzleti évre vonatkozóan hasonlóan fontos szerepet játszik, mint a beszámoló a közgyűlés évét megelőző üzleti évet illetően. A kettő között az üzleti jelentés képez egyfajta átmenetet, amely tényekről és jövőbeli tendenciákról egyaránt köteles tájékoztatást adni. A pénzügyi terv és a beszámoló összefüggésére leginkább az a szabály világít rá, amely szerint a beszámolóban az értékelést az értékelt évre vonatkozó pénzügyi terv alapján kell elvégezni. A kiegészítő mellékletben részletesen be kell mutatni azokat a körülményeket, amelyek a pénzügyi terv teljesítését megghiúsították. A pénzügyi terv megfelelő alátámasztottsága és részletessége olyan jogszabályi követelmény, amelynek megtartását könnyvvizsgáló is köteles megvizsgálni. Semmilyen érv nem szól tehát amellett, hogy a pénzügyi terv megvizsgálása ne tartozna egyúttal az EB hatáskörébe is. Mindezek alapján kijelenthető, hogy a közgyűlés csak az ellenőrző bizottság jelentésének előzetes ismeretében dönthet a pénzügyi terv elfogadásáról.

**8. Jogszerű-e az önkéntes nyugdíjpénztár ingatlanvásárlása abban az esetben, ha a vétellel a pénztár az ingatlanban 1/1 tulajdoni hányadnál kisebb részt szerez?
Ellenjegyezheti-e a letétkezelő az erre irányuló adásvételi szerződést?**

Az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak befektetési és gazdálkodási szabályairól szóló 281/2001. (XII. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Nybr.) 20/A. §-a (1) bekezdése értelmében a pénztár kizárólag az Európai Gazdasági Térség (a továbbiakban: EGT) területén és Magyarországon fekvő, tehermentes, az ingatlan-nyilvántartásban egy helyrajzi számon (alszámon) nyilvántartott, önállóan forgalomképes ingatlant vásárolhat.

E rendelkezés a pénztár portfóliójába kerülő vagyonelemre vonatkozik, vagyis mind az egy helyrajzi számon (alszámon) való nyilvántartás, mind pedig az önálló forgalomképesség szempontjából azt az egységet kell vizsgálni, amit a pénztár a portfóliójában ki fog mutatni.

Az eszmei hányad elvileg valóban forgalomképes, és az sem kizárt, hogy a konkrét ingatlan eszmei hányada iránt is mutatkozik pillanatnyilag érdeklődés. Befektetési szempontból nem elhanyagolható az a körülmény, hogy azon a tulajdonostársak törvényen alapuló elővásárlási joga áll fenn.

A résztulajdon szerzésének lehetőségét azonban kizárja az egy helyrajzi számon való nyilvántartás követelménye. A tulajdoni hányad egy adott nyilvántartási egységen belüli elvi részt jelöl, így arra nem teljesülhet az a feltétel, hogy az adott hányad egy helyrajzi számon (alszámon) legyen nyilvántartva.

A fentiek alapján az önkéntes nyugdíjpénztár nem fektethet be egy ingatlan eszmei hányadába.

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 38/A. §-a (1) bekezdése szerint az ingatlanokra vonatkozó adásvételi szerződés érvényességéhez a letétkezelő ellenjegyzése szükséges. A letétkezelő az adott ügyletet csak a pénztárakra vonatkozó jogszabályok szerint minősítheti, ellenjegyzése során a pénztár döntését üzleti megfontolások szempontjából nem értékeli.

Az Nybr. 13. § (1) bekezdésének g) és j) pontjai szerint a pénztári letétkezelő egyebek mellett ellenőrzi a pénztári befektetésekre vonatkozó jogszabályi előírások betartását, illetve ellenjegyzi az ingatlanokra vonatkozó adásvételi szerződéseket. Ugyanezen jogszabályhely (2) bekezdése értelmében a pénztári letétkezelő tevékenységét a pénztár érdekében, a letétkezelésre vonatkozó megbízásoknak megfelelően köteles végezni. Abban az esetben, ha a letétkezelő a befektetési előírások megsértését észleli, azt legkésőbb a következő munkanapon köteles a Felügyeletnek és a pénztárnak jelenteni, és a pénztári szolgáltatót (szolgáltatókat) értesíteni. A letétkezelő a jogszabályba ütköző megbízásokat köteles visszautasítani. A letétkezelő a befektetési limitek figyelését és az értékelést a kötésnap elszámolás alapján végzi.

Ha a pénztár egy adott ingatlan eszmei hányadát kívánja megvásárolni, akkor az ügylet az Nybr. 20/A. §-a (1) bekezdésébe ütközik. A befektetési előírások megsértése esetén a letétkezelőnek a szerződés ellenjegyzését meg kell tagadnia és az Nybr. 13. § (2) bekezdése szerint kell eljárnia. Letétkezelői ellenjegyzés hiányában az adásvételi szerződés érvénytelen.

II. A tagsági jogviszony létrejötte, tartalma, átlépés/kilépés

1. Átutalható-e külföldi nyugdíjalapban felhalmozott megtakarítás magyarországi önkéntes nyugdíjpénztárba?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 15. §-a a tagsági jogviszony megszűnésével kapcsolatban rendelkezik az átlépésről. A jogszabály azonban csak az Öpt. hatálya alá tartozó önkéntes kölcsönös biztosító pénztárak közötti átlépést engedi, más, akár, hazai, akár külföldi nyugdíjcéjú megtakarítás közötti átlépést, átutalást nem. Külföldi nyugdíjalapból ezért átlépés jogcímen átutalás nem teljesíthető.

Amennyiben a külföldi alap működésére irányadó jog, illetve releváns adózási szabályok a tőkeátutalást megengedik, akkor a magyar jogszabályok alapján elvileg nincs akadálya annak, hogy a külföldi nyugdíjalapban lévő megtakarítását az Öpt. hatálya alá tartozó önkéntes nyugdíjpénztárba egy összegben befizesse. Az ügylet tartalmilag nem nyugdíjalapok közötti átlépés, hanem pénzfelvétel és tőkebefizetés, ezért ennek jogcíme nem átlépés, hanem eseti befizetés lesz. Az eseti befizetés teljes összege tőkebefizetésnek minősül, kezelésére egyébiránt az általános szabályok lesznek irányadók.

2. Az APEH-től érkező jóváírás teljes egészében elszámolandó-e a fedezeti tartalékon belül a tag egyéni számlájára, vagy a tagdíjbevételekhez hasonlóan megosztható az egyes tartalékok között?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 36. § (3) bekezdése az alábbiakról rendelkezik:

„A pénztár bevételeit a következők szerint kell az (1) bekezdés szerinti gazdálkodási tartalékokba elhelyezni:

- a) a tagok által fizetett tagdíjat, a munkáltatói tag (munkáltatói tagok) által fizetett hozzájárulást, a vagyon értékesítéséből származó összeget és a tagok egyéb befizetéseit az alapszabályban meghatározottak szerint - a pénztár működési szükségleteinek megfelelően - fedezeti, működési és likviditási tartalékba,
- b) a befektetések hozamát abba a tartalékba, amelynek befektetéséből származik, azonban a pénztár igazgatótanácsa dönthet úgy, hogy a fedezeti tartalék (egyéni számlák összessége,

illetve a szolgáltatási tartalékok összessége) javára más tartalék(ok) befektetési hozamát jóváírja,

- c) a rendszeres támogatóktól befolyó összeget, valamint az adományokat a támogató rendelkezése szerinti tartalékba, ennek hiányában a likviditási tartalékba,
 - d) a kiegészítő vállalkozási tevékenységből származó bevételt, valamint az egyéb bevételeket a működési tartalékba,
 - e) a belépő tagok által hozott egyéni fedezetet, valamint a pénztári befizetések kedvezményét a fedezeti tartalékba
- kell helyezni.”

Az Öpt. 36. § (3) bekezdésének e) pontja szerint az önkéntes kölcsönös pénztári nyilatkozat alapján az adóhatóság által átutalt összeget levonás nélkül kell a tag egyéni számlája helyezni.

III. Munkáltatói tag, munkáltatói hozzájárulás, támogatói adomány

1. Szabályozhatja-e a munkáltató az önkéntes nyugdíjpénztárba teljesítendő tagdíj-hozzájárulás mértékét akként, hogy a munkáltatói hozzájárulás a munkabér „x” %-ában meghatározott cafeteria-keret része, és a hozzájárulás konkrét összegét a munkavállaló választhatja meg azzal a megkötéssel, hogy a minimálisan megjelölhető összeg a munkabér „y” %-a?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 12. § (3) bekezdése szerint a munkáltatói hozzájárulás - a kérdés szempontjából nem releváns kivételekkel - minden pénztártag munkavállalóra nézve azonos összegű vagy a munkabérének azonos százaléka, amelyet a munkáltató köteles az alkalmazott által választott pénztártól függetlenül egységesen megállapítani. A szakasz kimondja továbbá, hogy a munkabér százalékban meghatározott munkáltatói hozzájárulás esetén a munkáltató meghatározhatja a hozzájárulás legkisebb és legnagyobb összegét is.

A kérdésben szereplő szabályozási módszer biztosítja az egységességet, hiszen minden munkavállalónak joga van a munkabér százalékában meghatározott cafeteria-keretet akár teljes egészében munkáltatói hozzájárulás céljára igénybe venni. A konkrét esetben a hozzájárulás minimális összegét nem abszolút összegben, hanem a bér százalékában határozták meg. Ennek azonban csak akkor volna jelentősége, ha a munkáltató a bér százalékában történő meghatározást kombinálná az abszolút összegű, sávos meghatározással, azaz a százalékos módszerrel biztosított összeget ezzel a módszerrel korlátozná. Erről azonban a jelen esetben nincs szó, hiszen a cafeteria-keret erejéig, azaz a munkabére meghatározott %-ban minden tag egységesen jogosult a hozzájárulásra.

IV. Szolgáltatásnyújtás, a szolgáltatások igénybevétele

1.

a) Jogosult-e a pénztár a negatív értékelési különbözet összegét a tag részére kifizetendő tőkéből levonni?

Tekintettel arra, hogy a taggal a teljes tagi követelés összegével kell elszámolni, így a kifizetendő tagi követelés része a tagdíjcélú (tőke) befizetés, a hozam és az értékelési

különbözet is. Az értékelési különbözet összegének tagra jutó részét az egyéni számlára akkor is le kell könyvelni, ha annak összege negatív.

Amennyiben az értékelési különbözet összege negatív, akkor ezt számvitelileg először a realizált hozamból kell levonni, mivel a realizált hozam és az értékelési különbözet együttes összege alkotja a nettó hozamot. Ha a negatív értékelési különbözet negatív összege meghaladja a realizált hozamot, akkor az azt meghaladó összeget a tőkéből kell levonni.

Az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak befektetési és gazdálkodási szabályairól szóló 281/2001. (XII. 26.) kormányrendelet 29/A. § (2) bekezdése éppen az elszámolás negyedéve negatív hozamának levonási lehetősége miatt írja elő a fordulónapi követelés 90 %-ának a kifizetését, a fennmaradó 10 % nyújt fedezetet az esetleges negatív hozam levonására.

b) Ha a negatív értékelési különbözet a tőkéből kerül levonásra, melyik számfejtési módszer alkalmazandó?

A megfelelő megoldás az, hogy a Pénztár a negatív értékelési különbözettel először a pozitív realizált hozamot csökkenti, majd a – negatív értékelési különbözet – pozitív, realizált hozamot meghaladó negatív összegét (nettó hozam negatív összegét) a tőkéből levonja és így állapítja meg a személyi jövedelemadó alapját.

Természetesen ugyanez a helyzet akkor is, ha a realizált hozam összege negatív. Ebben az esetben is a levonást – a tőke csökkenést – először a nettó hozamon belül, az értékelési különbözet terhére kell elvégezni, a fennmaradó rész terheli a tőkét. (A pénztárak gazdálkodási szabályai között nincs olyan rendelkezés, amely a befizetett tőke összegét a befektetés során garantálná, így a negatív hozam elszámolási kötelezettségéből a tőkecsökkenés lehetősége következik.)

c) Jogosult, illetve köteles-e a Pénztár követelésként nyilvántartani a negatív értékelési különbözetet akkor, ha erre a tőke nem nyújt fedezetet?

A Pénztár a negatív értékelési különbözetet is köteles követelésként nyilvántartani, ugyanis az értékelési különbözet tagra jutó összegét annak előjelétől függetlenül az egyéni számlára le kell könyvelni. Éppen a negatív nettó hozam (negatív értékelési különbözet, negatív realizált hozam) előfordulásának lehetősége miatt írja elő a 281/2001. (XII. 26.) kormányrendelet az első körben az egyéni számlakövetelés 90 %-ának kifizetését.

V. A tag halála; kedvezményezett, örökös

VI. A pénztár átalakulása, megszűnése

VII. Csak az egészség- és önszegélyező pénztárakra vonatkozó állásfoglalások

1. Nyújthat-e ártámogatást az egészségpénztár interneten vagy telefonon keresztül megrendelt, illetve megvásárolt gyógyszerekhez?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 2007. január 1-jétől hatályos 5. §-ának (11) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„(11) Az Öpt. 2. § (6) bekezdésének *cj*) pontja alapján az egészségpénztár egészségügyi önszegélyező feladatának ellátása körében a következő szolgáltatásokat nyújthatja:

a) gyógyszer és gyógyászati segédeszköz támogatásaként:

1. az emberi alkalmazásra kerülő gyógyszerek forgalomba hozataláról szóló jogszabályban meghatározott, hatóság által engedélyezett, lakosság számára közvetlenül forgalmazott humán gyógyszerek (beleértve a homeopátiás gyógyszereket és az immunológiai készítményeket is) árának támogatása;

2. az emberi felhasználásra kerülő gyógyszerek rendeléséről és kiadásáról szóló jogszabályban meghatározott egyedi gyógyszerbeszerzés keretében alkalmazásra kerülő gyógyszerek és immunológiai készítmények árának támogatása;

3. orvosi vényen rendelt egyedi összetételű (magisztrális) gyógyszerkészítmények árának támogatása;

4. a hatályos Magyar Gyógyszerkönyvben és a hatályos *Formulae Normales*ben meghatározott, közvetlen lakossági felhasználásra alkalmas gyógyszeranyagok árának támogatása;

5. az anyatej helyettesítő és anyatej kiegészítő tápszerekről szóló jogszabályban meghatározott tápszerek megvásárlásának támogatása;

6. a speciális gyógyászati célra szánt tápszerekről szóló jogszabályban meghatározott tápszerek megvásárlásának támogatása;

7. társadalombiztosítási támogatással rendelhető, illetve kölcsönözhető gyógyászati segédeszközökről, a támogatás összegéről és mértékéről szóló jogszabályban meghatározott gyógyászati segédeszközök megvásárlásának, kölcsönzésének támogatása, a társadalombiztosítás által nem finanszírozott részre, vagy e támogatás igénybevétele nélküli megvásárlásának támogatása;

8. közvetlen lakossági felhasználásra alkalmas, minőségi tanúsítványok kiadására jogosult intézmény által kiadott tanúsítvánnyal rendelkező, illetve CE jelöléssel ellátott, az orvostechikai eszközökről szóló jogszabályban meghatározottak szerinti orvostechikai eszköz megvásárlásának támogatása;

9. egészségügyi hatóság által engedélyezett csecsemő- és betegápolási cikkek megvásárlásának támogatása;

10. gyógyvizek és gyógyiszap megvásárlásának támogatása;

11. az 1.-10 pontokban felsorolt termékek házhozszállítása;

[...].”

A fentiek alapján a gyógyszervásárlás helye nem lényeges, vagyis valamennyi jogszerűen kiskereskedelmi forgalomban megvásárolt gyógyszer árához nyújtható támogatás, így akkor

is, ha a megrendelés vagy értékesítés telefonon, vagy interneten keresztül történt. A termékek házhozszállításának finanszírozása az idézett 5. § (11) bekezdés a) pont 11. alpontja szerint 2007. január elsejétől szintén lehetővé vált. Természetesen ebben az esetben is feltétel, hogy a vásárlást igazoló, a 263/2003. Korm. rendelet által előírt bizonylatot, illetve dokumentumot a pénztár részére benyújtsák.

2. A teljes egészében a szolidaritás elvén működő egészségpénztárnak módosítania kell-e alapszabályát az Öpt. 51. § (4) bekezdésének változása miatt?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 51. § (4) bekezdése 2007. január 1-jei hatállyal az alábbi második mondatral egészül ki: „Amennyiben a pénztár nyújt olyan szolgáltatást, amelynek fedezetét több pénztártag egyéni egészség számlájának egyidejű megterhelésével biztosítja, akkor az alapszabálynak rendelkeznie kell a fedezeti alapon belül elkülönítetten az egyes szolgáltatások fedezetének létrehozásáról, annak mértékéről, felhasználásának módjáról, illetve az egyéni számláknak a közös szolgáltatás fedezetéül szolgáló együttes és arányos megterheléséről is.”

A fenti mondat 2007. január 1-jéig a kiegészítő önszegélyező pénztárra vonatkozó szabályok között szerepelt az 50. § (5) bekezdésében, de az 51. § (4) bekezdésének utaló szabálya miatt az egészségpénztárakra is vonatkozott. 2007-től az önszegélyező pénztárak finanszírozása módosult, ezért a mondat a kiegészítő egészségpénztárakra vonatkozó szabályok közé került. Mivel a változás az egészségpénztári szabályozás szempontjából tisztán technikai jellegű, a módosítás nem teszi szükségessé az alapszabály módosítását.

3. Milyen egészségpénztári szolgáltatások igénybevételéhez szükséges orvosi javaslat 2007. január 1-jétől?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárakról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 2007. január 1-jétől módosított 7. § (2) bekezdése szerint csak az alábbi szolgáltatások igénybevételéhez szükséges orvosi javaslat: hallásjavító eszközök, valamint a látás javítását elősegítő fénytani eszközök megvásárlásának támogatása, otthoni gondozás, gyógyterápiás intézet egészségügyi szolgáltatása, közfürdő által nyújtott gyógykezelés.

4. Meddig számolható el adómentesen a sportszervásárlásról szóló számla?

A pénztártag 2006 decemberében egészségpénztári kártyával sportcikket vásárolt. Az egészségpénztár a számlát csak 2007 elején kapta meg, a sportszer árát ezért az idei kerete terhére számolta el. A pénztár állásfoglalást kért a Felügyeletről, hogy mit tehet az ügyben, tekintettel arra is, hogy az egészségpénztárak által finanszírozott sportszervásárlás 2007 júniusától adóköteles szolgáltatás lesz.

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárakról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 2007. május 31-ig alkalmazandó 5. § (1) bekezdés i) pontja szerint a pénztár naptári évenként legfeljebb 75 ezer forint összegben finanszírozhatja az aktív testmozgást segítő sporteszköz vásárlását. 2007. május 31. után a keretösszeg és a szolgáltatás adómentesége egyaránt megszűnik.

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak beszámolóképzési és könyvvezetési szabályairól szóló 252/2000. (XII. 24. Korm. rendelet) 6. § (1) bekezdése szerint a pénztár a pénzügyi helyzetére ható eseményekről a kettős könyvvitel rendszerében pénzforgalmi szemléletű nyilvántartást vezet.

A pénzforgalmi nyilvántartás alapján a pénztár a költségeket, a ráfordításokat és az egyéb kiadásokat a pénz tényleges kifizetése időszakában köteles a könyvekben elszámolni. Mivel az egészségpénztári kártya nem készpénz-helyettesítő fizetési eszköz, csupán az egyéni

számlán meglévő fedezet igazolására, illetve zárolására alkalmas, a pénzforgalmi nyilvántartás kötelezettségéből következik, hogy a szolgáltatás igénybevétele időpontjának azt a napot kell tekinteni, amikor a vételárát a számla alapján az egyéni számlára terhelik. A fentiek miatt a pénztár nem számolhatta el a sporteszköz árát a 2006. évi keret terhére.

A 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 12. § (5) bekezdése kimondja, hogy a 2007. június 1-jét megelőzően kiállított és teljesített, a pénztárhoz 2007. július 31-ig beérkezett számlák vonatkozásában a 2007. május 31-én hatályos jogszabályokat kell alkalmazni.

A fenti szabály szerint tehát a sportcikkvásárlás 2007-ben akkor kezelhető adómentesként, ha a vásárlásról szóló számlát 2007. június 1-jét megelőzően kiállították, és a számla 2007. július 31-ig az egészségpénztárhoz megérkezik.

5.

a) Támogathatják-e az egészségpénztárak nem gyógyszerértárban vásárolt, de az Országos Gyógyszerészeti Intézet (OGYI) engedélyszámával rendelkező teakészítmény megvásárlását?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 5. § (3) bekezdés a) pontja szerint az egészségpénztár egészségügyi célú önszegélyező feladatának körében ártámogatást nyújthat gyógyszer és gyógyászati segédeszköz megvásárlásához.

A 2. § m) 11., illetve 13. pontja szerint a rendelet alkalmazásában gyógyszer és gyógyászati segédeszköz árának támogatásának minősül a gyógyszerértárban értékesített gyógyteák megvásárlásának támogatása, illetve az Országos Gyógyszerészeti Intézet által kiadott engedélyszámmal és forgalomba hozatali engedéllyel rendelkező gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású termékek megvásárlásának támogatása.

A fentiek szerint az OGYI-engedéllyel rendelkező, gyógyhatású teakészítmény megvásárlását az egészségpénztárak finanszírozhatják, hiszen a termék eleget tesz a 13. pont alatti feltételeknek.

b) Kötelezhető-e az egészségpénztár olyan termék elszámolására, amely CE 0344 kóddal rendelkezik, mert ez tudomása szerint az EU-ban használt egészségügyi minősítés?

A hivatkozott rendelet 2. § m) 8. pontja szerint az egészségpénztárak támogathatják a közvetlen lakossági felhasználásra alkalmas, minőségi tanúsítványok kiadására jogosult intézmény által kiadott tanúsítvánnyal rendelkező, illetve CE jelöléssel ellátott, az orvostechnikai eszközökről szóló jogszabályban meghatározottak szerinti orvostechnikai eszköz megvásárlását.

Amennyiben az uniós származású eszközökre az EU-ban lefolytatták a megfelelőségértékelési eljárást, majd ennek alapján a gyártó felhelyezte a CE megfelelőségi jelölést, Magyarországon nincs szükség külön megfelelőségi eljárásra. A CE megfelelőségi jelölést követő szám azonban nem termékkód, hanem a tanúsító szervezet négy számjegyű azonosítója. E szerint a megfelelőségi jelölés szükséges, de nem elégséges feltétele annak, hogy a termék orvostechnikai eszköz státusza megállapítható legyen. Erről mindenekelőtt a terméken elhelyezett címke, illetve a hozzá kötelezően mellékelte használati útmutató alapján lehet tájékozódni. Vitás esetben, abban a kérdésben, hogy az adott termék megfelel-e az orvostechnikai eszközökről szóló 16/2006. (III. 27.) EüM rendeletben támasztott követelményeknek, az Egészségügyi Engedélyezési és Közigazgatási Hivatal Orvostechnikai Igazgatósága jogosult dönteni.

6. Finanszírozhatja-e egészségpénztár sícipő árát?

A 2005-ben hatályos, az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet – a továbbiakban: Rendelet – 5. §-a (1) bekezdése szerint „az egészségpénztárak a pénztártagok, illetve rendelkezésük alapján a közeli hozzátartozóik részére az alábbiakban felsorolt, az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (a továbbiakban: OEP) által nem, vagy csak részben finanszírozott szolgáltatásokat nyújthatják:

[...]

h) sporttevékenységhez közvetlenül kapcsolódó kiadások, így pálya-, uszoda-, terem-, foglalkozáson részvételre jogosító stb. bérlet, (nem tekinthető a sporttevékenységhez közvetlenül kapcsolódó kiadásnak az utazás, a szállás, a sportruházat és az étkezés költsége);

i) aktív testmozgást segítő sporteszköz (ideértve a sporttevékenység során a testi épséget közvetlenül védő kiegészítő eszközöket is, mint kar-, könyök-, térd- és fejdő) vásárlásának támogatása naptári évenként legfeljebb 75 ezer forint összegben; több szolgáltatásra jogosult személy által történő együttes igénybevétel esetén naptári évenként együttesen legfeljebb 113 ezer forint összegben;

[...]

A sícipő nem tekinthető a fenti i) pontban hivatkozott aktív testmozgást segítő sporteszköznek. A Kereskedelmi Vámtarifajegyzék XX. Áruosztály, 95. Játékok, játékszerek, sporteszközök árucsoportja egyértelműen kizárja a sportcipők ezen árucsoportba sorolását. Ehhez hasonlóan a Belföldi Termékosztályozás rendszere sem a sportszerek, illetve sporteszközök közzé sorolja be a nevezett termékeket.

A fentiekben idézett h) pont lehetővé teszi a sporttevékenységhez közvetlenül kapcsolódó kiadások finanszírozását, azonban ebből a körből kifejezetten kizárja a sportruházat költségét.

A fentiekre tekintettel a Felügyelet álláspontja szerint sícipő egészségpénztár által 2005-ben, illetve 2006-ban nem volt finanszírozható. 2007. január elsejével a Rendelet több ponton jelentősen módosult, azonban annak szövege a sporteszközök finanszírozhatósága tekintetében a korábbival megegyezik, így a sícipő finanszírozása továbbra sem lehetséges.

7. Az önszegélyező pénztár által 2006. december 31-e előtt egyéni számláról finanszírozott járadék típusú szolgáltatás 2007. június 1-je után átalakítható-e közösségi szolgáltatássá?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003 (XII. 24.) Korm. rendelet módosításáról szóló 330/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 15. § (7) bekezdése szerint az egészség- és önszegélyező pénztáraknak 2007. június 1-jéig kell alapszabályukat és szolgáltatásaikat e rendelet előírásainak megfelelően módosítani.

A Felügyelet álláspontja szerint a 2006-ban, az akkor hatályos jogszabályok alapján folyamatba tett, határozott idejű járadék típusú szolgáltatások, amelyek lejáratára 2007. május 31-ét követően várható, a lejáratig változatlan tartalommal nyújthatóak, és nem kell őket megszüntetni a jogszabály módosítás miatt 2007. május 31-ével.

Ez azt jelenti, hogy az ilyen szolgáltatások csakis változatlan feltételek mellett nyújthatóak, tehát nincs lehetőség arra, hogy a 2006. december 31-e előtt egyéni számláról finanszírozott szolgáltatást 2007. június 1-je után közösségi szolgáltatássá alakítsák át.

8. A 2006. december 28-án postai utalványon befizetett, de az önszegélyező pénztár számlájára csak 2007-ben beérkezett összeg után mely adóévben lehet rendelkezni?

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 1999. évi CXXIV. törvény (Psztv.) 3. §-a szerint az adókötelezettség teljesítésének felügyeletére a PSZÁF hatásköre nem terjed ki. Mivel az adókedvezményre jogosító igazolás kiállítása adókötelezettség, a kérdésben végső soron az adóhatóság jogosult dönteni, és az alábbiak csak szakmai álláspontnak tekintendők.

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVIII. törvény (Szja.) 44/A. §-ának a kérdésben releváns rendelkezései az alábbiakat mondják ki:

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár tagja ún. önkéntes kölcsönös pénztári nyilatkozatban rendelkezhet az összevont adóalapja adójának az adókedvezmények levonása után fennmaradó, meghatározott részének átutalásáról. Az átutalt összeg az önkéntes kölcsönös egészségpénztárba az adóévben az általa a tagi jogviszonyára tekintettel befizetett összeg 30 százaléka, legfeljebb az adóévben 100 ezer forint.

Az átutalást az adóhatóság a magánszemély által megjelölt olyan, önkéntes kölcsönös biztosító pénztárnál vezetett egyéni számla javára teljesíti, amelyre az adóévben a rendelkezési jogosultságot megalapozó befizetés történt a pénztár igazolása szerint.

Az Szja.-ának a fentiekben összefoglalt szabályai szerint az adóigazolást tehát arra az adóévre kell kiállítani, amelyben a befizetés teljesítették. A teljesítés napját viszont a pénzforgalom lebonyolításáról szóló 21/2006. (XI. 24.) MNB rendelet 7. §-ának (2)–(7) bekezdései határozzák meg – fizetési módokként eltérően. Számláról történő átutalás esetén a teljesítés időpontja az a nap, amikor a pénzüsszeget az átutalás jogosultjának bankszámláján jóváírják. A bankszámlára történő készpénzbefizetés viszont akkor teljesül, amikor a készpénzt a postán vagy a hitelintézet pénztáránál befizetik.

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak beszámolóképzési és könyvvezetési szabályairól szóló 252/2000. (XII. 24. Korm. rendelet) 6. § (1) bekezdése szerint az egészségpénztár a pénzügyi helyzetére ható eseményekről a kettős könyvvitel rendszerében pénzforgalmi szemléletű nyilvántartást vezet. A pénzforgalmi szemléletű nyilvántartásból következően a pénztárnak a tagdíjat arra az időszakra kell az egyéni számlára könyvelnie, amelyben azt a pénztár bankszámláján jóváírták.

Ha a tagdíjbefizetést átutalással teljesítik, az egyéni számlára történő jóváírás és az adóigazolásban szereplő időszak azonos a pénztári bankszámlán történő jóváírás időpontjával.

Ha a befizetés postán vagy a hitelintézet pénztáránál még az előző évben történt, akkor az adóigazolást az MNB-rendelet segítségével értelmezett Szja-tv. alapján akkor is az előző évre kell kiállítani, ha a befizetett összeget a pénztár bankszámláján csak a következő évben írják jóvá, az adóigazolás kiállításának szabályai ugyanis speciálisak a pénztári könyvvezetés szabályaihoz képest.

9. Elszámolhatja-e egészségpénztár a Dr. Batz biokomfort lábbelik vételárát?

A Felügyelet a fenti kérdésben 2006. június 12-én állásfoglalást bocsátott ki az alábbi tartalommal:

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 5. § bekezdés (3) bekezdésének a) pontja alapján az egészségpénztárak az egészségügyi célú önszegélyező feladataik ellátása körében a pénztártagok, illetve rendelkezésük alapján a közeli hozzátartozóik részére nyújtható szolgáltatások között szerepel a gyógyszer és gyógyászati segédeszköz árának

támogatása. Gyógyászati segédeszköznek minősül a 263/2003. Korm. rendelet 2. § m) 8. pontja értelmében: a közvetlen lakossági felhasználásra alkalmas, minőségi tanúsítványok kiadására jogosult intézmény által kiadott tanúsítvánnyal rendelkező, illetve CE jelöléssel ellátott, az orvostechnikai eszközökről szóló jogszabályban meghatározottak szerinti orvostechnikai eszköz.

A beküldött szakvélemények alapján a Dr. Batz biokomfort lábbelik nem minősülnek orvostechnikai eszköznek, így azok vételára – a hatályos jogszabályok alapján – nem számolható el az egészségpénztári tagok egyéni számlájának terhére.

A Pénztár által beküldött újabb szakvélemény is orvostechnikai eszköznek nem minősülő termék megfelelőségéről szól, így a Felügyelet korábbi állásfoglalását változatlanul fenntartja.

A Dr. Batz biokomfort lábbelik kizárólag abban az esetben válhatnak a jövőben egészségpénztárak által elszámolható terméké, ha az illetékes hatóság a gyógyászati segédeszközök társadalombiztosítási támogatásba történő befogadásáról, támogatással történő rendeléséről, forgalmazásáról, javításáról és kölcsönzéséről szóló 14/2007. (III. 14.) EüM rendeletben foglaltak szerint gyógyászati segédeszközzé minősíti őket.

Ezen túlmenően a Dr. Batz biokomfort lábbelik akkor lennének még egészségpénztár által elszámolhatóak, ha orvostechnikai eszközzé minősítenék őket.

10. A 263/2003 (XII. 24.) Korm. rendelet 9. § (3) bekezdésében meghatározott bizonylatban összesíteni lehet-e több pénztártaggal kapcsolatos gazdasági eseményt?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 9. § (2) bekezdése kimondja az alábbiakat: „Az egészségpénztár csak az egészségpénztári szolgáltató által a pénztár nevére kiállított, a számviteli törvény előírásainak megfelelő általános alaki kellékekkel ellátott számla, egyszerűsített számla, vagy legalább a (3) bekezdésben meghatározott tartalommal rendelkező bizonylat, ellenében teljesíthet kifizetést. Ettől eltérően kifizetés teljesíthető a (4) bekezdésben meghatározott, a pénztár nevére kiállított elektronikus dokumentum alapján is.”

A (3) bekezdés rendelkezik arról, hogy a pénztár által teljesített kifizetés alapjául szolgáló bizonylatnak minimálisan milyen adatokat kell tartalmaznia.

A (4) bekezdés az alábbiakat mondja ki: „A pénztár részére megküldött elektronikus dokumentum több pénztártaggal kapcsolatos gazdasági eseményt, gazdasági műveletet is tartalmazhat. Ebben az esetben a gazdasági műveletet (eseményt) tagonkénti bontásban kell feltüntetni. A pénztár által teljesített kifizetés alapjául szolgáló elektronikus dokumentumnak legalább a (3) bekezdésben meghatározott tartalommal kell rendelkeznie. Az elektronikus dokumentumot az elektronikus aláírásról szóló törvény szerinti legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással és időbélyegzővel kell ellátni.”

A fentiek szerint a Rendelet 9. § (3) bekezdésében meghatározott bizonylat több gazdasági műveletet nem tartalmazhat, ezt a jogszabály csak a (4) bekezdésben meghatározott elektronikus dokumentum esetében teszi lehetővé.

11. Az alábbi kérdések az egészségpénztári kártyával történő vásárlásra vonatkoznak:

a) Teljesítheti-e a pénztár a limithatárt meghaladó kötelezettségvállalását? Ha ugyanis csak a limithatárig egyenlíti ki a számlát, és az a feletti részre megszünteti a zárolást, a szolgáltató nem kapja meg a számlája teljes ellenértékét a pénztártól.

b) Ha a szolgáltatói számlába esetlegesen életmódjavító szolgáltatás is került, a pénztár elfogadhat-e pótbefizetést annak érdekében, hogy a pénztártagnak ne kelljen egy kisebb tétel miatt külön adóbevallást készítenie?

c) Ha a szolgáltatói számlában esetleg nem finanszírozható termék is szerepel, ez kifizethető-e? Ha igen, ez adóköteles jövedelemként jelentendő, vagy lehetősége van a pénztártagnak a pénztár felszólítására pótbefizetésre. Ha a pénztár nem teljesíthet kifizetést, hogy jut a szolgáltató az áru ellenértékéhez?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) ide vonatkozó szabályai 2008. január 1-jétől alkalmazandók kötelezően. A 10/E § (2) bekezdése kimondja, hogy az egyéni egészség számlán számlán zárolt összeg felhasználása csak akkor történhet meg, ha az igénybevett szolgáltatás jogszerűségéről a pénztár meggyőződött. Ez a szabály kizárja, hogy a zárolt összegből a pénztár a jogalap nélküli szolgáltatás ellenértékét a kártya-elfogadónak kifizesse. Ha a kártya-elfogadó az egyéni egészség számláról azért nem kapja meg a vásárolt áru (szolgáltatás) teljes ellenértékét, mert az nem finanszírozható, a különbözet megfizetését a tagtól minden esetben követelheti. A Rendelet 6/A. § (3) bekezdése külön is kimondja, hogy a szolgáltatások jogalap nélkül történő igénybevételének anyagi következményeit az igénybe vevő tag viseli.

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 1. § (7) bekezdése szerint, „ha az eredeti állapot helyreállítása már az adókötelezettség teljesítésére nyitva álló határidő lejártá előtt megtörtént, az érvénytelen szerződés alapján, vagy egyébként jogalap nélkül megszerzett bevétellel összefüggésben az adózót nem terheli adó- és adóelőleg-megállapítási, levonási, -bevallási és -fizetési, valamint adatszolgáltatási kötelezettség.”

A fenti szabály alapján tehát, ha a tag a jogalap nélkül igénybevett szolgáltatás összegét az adóelőleg bevallásának határideje előtt visszafizeti a pénztárnak, nem terheli semmilyen adókötelezettség. Az életmódjavító egészségpénztári szolgáltatás igénybevétele adóköteles, de nem minősül jogalap nélkülinek, ezért ebben az esetben „pótbefizetéssel” a tag nem mentesül az adókötelezettség alól.

12. A biztosítási matematikus 2007-ben milyen pénzügyi tervet véleményezzen? Kell-e új pénzügyi terv, mert a 2007. évi terv nem tartalmazza az önszegélyező pénztár által a júniustól bevezetendő kondíciókat?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) szerint a pénztár szolgáltatásait a közgyűlés által elfogadott pénzügyi terv alapján szervezi, finanszírozza és teljesíti. A pénztár éves pénzügyi tervét a tárgy pénzügyi év lejártá előtti 90 napos időszakban kell a közgyűlés elé elfogadásra terjeszteni, és annak legalább negyedéves bontásban tartalmaznia kell egyebek közt a pénztár tervezett bevételeit és szolgáltatási kiadásait. A hosszú távú pénzügyi terv legalább éves bontásban három évre vonatkozóan készítenendő el, kiegészítve a hosszú távú számításoknál használt feltételezésekkel.

Az Öpt. 50. § (3) bekezdése szerint az önszegélyező pénztárakban az egységes tagdíjak összegét, a szolgáltatások értékét és a szükséges alapok nagyságát évente kalkulálni kell. A szolgáltatások lehetséges értékének összegét és az alapok nagyságát a pénztár által vállalt

szolgáltatások összetétele és a megfizetett tagdíjak szolgáltatásra fordítandó részének összege határozza meg.

Az önkéntes kölcsönös egészség és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 3/C. §-a a következőkről rendelkezik:

„(1) A közösségi szolgáltatást nyújtó önszegélyező pénztárakban a tagdíjak közösségi szolgáltatások tartalékaiba fizetendő részére, valamint a közösségi szolgáltatások tartalékainak a biztonságos szolgáltatásnyújtáshoz szükséges minimális nagyságára vonatkozó kalkulációt a pénztár biztosításmatematikusa készíti vagy ellenjegyzi. A kalkulációt az alapszabályban meghatározott gyakorisággal, de legalább három évente kell elkészíteni. Amennyiben az elkészített kalkuláció ellenjegyzését megtagadja, azt a biztosításmatematikust a Felügyeletnek az önszegélyező pénztár számára történő bejelentését követően 3 munkanapon belül írásban bejelenti.

(2) A biztosításmatematikust elkészíti vagy ellenjegyzi az Öpt. 50. § (3) bekezdésében foglalt kalkulációt, illetve a pénztár pénzügyi tervét.

(3) A közösségi szolgáltatások alakulását, megfelelőségét, a tartalékokra ható tényezők alakulását, valamint a közösségi szolgáltatások javára történő befizetések és az azok terhére finanszírozott szolgáltatások összege közötti viszonyt a biztosításmatematikust évente értékeli.

(4) A biztosításmatematikust évente jelentést készít. A biztosításmatematikust jelentésének a (3) bekezdésben meghatározott értékelés mellett tartalmaznia kell a szolgáltatások kalkulációjának esetleges megváltoztatására vonatkozó javaslatot is. A biztosításmatematikust jelentését az éves beszámolót elfogadó közgyűlés elé kell terjeszteni és arról határozni kell.

(5) A pénztár igazgató tanácsa a (2) bekezdésben foglaltak szerint elkészített vagy ellenjegyzett kalkuláció, illetve pénzügyi terv figyelembevételével meghatározza a közösségi szolgáltatások finanszírozásához szükséges szolgáltatási tartalékok számát, illetve az egyes tartalékokból finanszírozható szolgáltatások összetételét.

(6) Nem kell alkalmazni az (1)-(5) bekezdésben foglaltakat azon önszegélyező pénztárak esetében, amelyeknél

a) a közösségi szolgáltatások tartalékaiba történő összes éves befizetés egy tagra vetített átlagos értéke nem haladja meg a mindenkor legkisebb havi minimálbér összegének 10 százalékát, és

b) a pénztár alapszabálya tartalmaz olyan rendelkezést, melynek alapján a pénztárnak fel kell függeszteni azon közösségi szolgáltatások folyósítását, amelyek esetében a szolgáltatáshoz tartozó tartalék szintje annak éves szinten tervezett bevételének 2 százaléka alá süllyed.

Ezen pénztárak esetében a biztosításmatematikust elkészíti vagy ellenjegyzi a pénztár hosszú távú pénzügyi tervét.”

A fentiek szerint minden önszegélyező pénztárnak el kell készítenie 2007-re vonatkozóan az Öpt. 50. § (3) bekezdés szerinti kimutatást, amelyet tartalmazhat a pénzügyi terv is. Ha a pénzügyi terv kizárólag a régi szolgáltatási struktúra alapján készült, akkor azt módosítani kell. Ugyanez vonatkozik a hosszú távú pénzügyi tervre is. Mind a kimutatást, mind a pénzügyi terveket biztosítási matematikusnak kell ellenjegyeznie.

A közösségi szolgáltatást is nyújtó önszegélyező pénztáraknak ezen kívül el kell készíteniük a Rendelet 3/C. § (1) bekezdése szerinti kalkulációt is, amely kötelezettség alól a Rendelet (6) bekezdése a)–b) pontjaiban foglalt feltételek teljesülése esetén mentesülnek.

13. A 2006. december 31. előtt elbírált szolgáltatási igények a 90 napos vagy a 180 napos várakozási idő figyelembevételével fizethetők ki?

Az Öpt. 2006. december 31-ig hatályos 50. § (1) bekezdése szerint a tagi befizetés, munkáltatói hozzájárulás, támogatás, adomány a befizetést követő 90 napon belül nem használható fel olyan szolgáltatás finanszírozására, amelyet kizárólag a jogosult tag egyéni számlájának megterhelésével nyújtanak.

A 2007. január 1-jétől hatályos szabályt az Öpt. 50. § (2) bekezdése tartalmazza, amely szerint a tagi befizetés, munkáltatói hozzájárulás, támogatás, adomány – az egészségügyi célú önszegélyező feladatok ellátását képező szolgáltatások, valamint a 2. § (7) bekezdés ce) pontjában meghatározott szolgáltatások kivételével – a befizetést követő 180 napon belül nem használható fel egyéni szolgáltatás finanszírozására.

Az egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2006. évi LXI. tv. 252. § (3) bekezdése szerint az Öpt. 50. §-át a pénztáraknak 2007. május 31-ét követően kell kötelezően alkalmazniuk. 2007. május 31-ét megelőzően e rendelkezések tekintetében - amennyiben a pénztár ezek mindegyikét nem alkalmazza - a 2006. december 31-én hatályos szabályok az irányadók.

A fentiek szerint az önszegélyező pénztárak a 90 napos várakozási időre vonatkozó szabályt legfőljebb 2007. május 31-ig alkalmazhatják, még akkor is, ha az adott szolgáltatásra vonatkozó igényt 2006-ban már elbírálták.

14.

a) Mely üdülésről kiállított számlát számolhatja el adómentesen az egészségpénztár?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (a továbbiakban: Öpt.) 2007. június 1-je után hatályos 2. § (6) bekezdés ck) pontja szerint a gyógyüdülés, valamint az egészségügyi üdülés kiegészítő egészségbiztosítási szolgáltatásnak minősül. Ezzel szemben az Öpt. 2. § (6) bekezdés db) pontjában meghatározott rekreációs üdülés életmódjavító egészségpénztári szolgáltatásnak minősül.

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szja.) az adómentes bevételekről szóló 1. sz. mellékletének 6.5. pontja az alábbiakat tartalmazza:

6. A károk megtérülése, a kockázatok viselése körében adómentes:

6.5. az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár (ide nem értve az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárat) törvényben, törvényi felhatalmazás alapján kiadott kormányrendeletben meghatározott szolgáltatási körében és feltételekkel jogszerűen nyújtott szolgáltatása.

Ebbe az adómentes körbe 2007. június 1-jét követően csupán az Öpt. 2. § (6) bekezdés c) pontjában felsorolt kiegészítő egészségbiztosítási szolgáltatások, mint például a gyógyüdülés és az egészségügyi üdülés tartoznak, a d) pontban megjelölt életmódjavító egészségpénztári szolgáltatások, mint például a rekreációs üdülés, nem. Ez utóbbi, d) pontba tartozó szolgáltatások 2007. június 1-jét követően csak adófizetési kötelezettség terhe mellett vehetők igénybe.

b) Mi a különbség a gyógyüdülés és a rekreációs üdülés között?

A gyógyüdülés és a rekreációs üdülés fogalmát, illetve különbségét a 263/2003 (XII. 24.) Korm. rendelet 5. § (12) és (14) bekezdése határozza meg az alábbiak szerint:

(12) Az Öpt. 2. § (6) bekezdésének ck) pontja alapján gyógyüdülés, valamint egészségügyi üdülés támogatásaként az egészségpénztár a következő szolgáltatásokat nyújthatja:

1. a természetes gyógytényezőkről szóló jogszabályban meghatározottak szerinti gyógyüdülőben, vagy gyógyszállóban igénybe vett, egészségügyi szolgáltatást is tartalmazó gyógyüdülés igénybevételének támogatása;

2. a kereskedelmi és fizetővendéglátó szálláshelyek osztályba sorolásáról szóló jogszabályban meghatározottak szerinti szállodában vagy üdülőházban, valamint a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 1. számú mellékletének 8.33. pontjában meghatározott üdülőben igénybe vett egészségügyi üdülés igénybevételének támogatása, melynek során a szálloda, az üdülőház, illetve az üdülő saját gyógyászati részlegén, illetve más gyógyintézet szolgáltatásainak bevonásával - a pénztárral egészségügyi szolgáltatóként kötött szerződésben foglaltak szerint - egészségügyi szolgáltatást nyújt.

Az 1. és 2. pontban foglalt szolgáltatások naptári évenként együttesen legfeljebb 160 ezer forint összegben, több szolgáltatásra jogosult személy által történő együttes igénybevétel esetén naptári évenként együttesen legfeljebb 240 ezer forint összegben vehetők igénybe.

(14) Az Öpt. 2. § (6) bekezdésének db) pontja alapján rekreációs üdülés támogatásaként az egészségpénztár a kereskedelmi és a fizetővendéglátó szálláshelyek osztályba sorolásáról szóló jogszabályban meghatározottak szerinti wellness hotelben igénybe vett, szállodai szolgáltatással egybekötött egészségügyi szolgáltatást tartalmazó rekreációs üdülés igénybevételét támogathatja.

c) Szükséges-e orvosi javaslat a gyógyüdülésről és a rekreációs üdülésről kiállított számla elszámolásához?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és öngégyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003 (XII. 24.) Korm. rendelet 7. § (2) bekezdése szerint az 5. § (11) bekezdés a) pontjának 7. alpontjában meghatározott szolgáltatások közül a hallásjavító eszközök, valamint a látás javítását elősegítő fénytani eszközök megvásárlásának támogatása (feltéve, hogy a vásárlás társadalombiztosítási támogatás igénybevétele nélkül történik és a megvásárolt termék nem vényköteles), valamint az 5. § (3) és (5)-(6) bekezdésében nevesített szolgáltatások orvosi javaslat, vagy - kizárólag a látás javítását elősegítő fénytani eszközök megvásárlása esetén - működési engedéllyel rendelkező, szakképzett optometrista javaslata alapján vehetők igénybe.

Minden olyan szolgáltatás, amely a fenti körön kívül esik – így a gyógyüdülés és a rekreációs üdülés is – orvosi javaslat nélkül igénybe vehető.

Az egészségpénztár a fentiekben ismertetett szabályoknál szigorúbb feltételek mellett is nyújthat szolgáltatásokat, így az sem tekinthető jogszabálysértő eljárásnak, ha a pénztár például egészségterv készítéséhez köti a gyógyüdülési, illetve rekreációs üdülési számlák elszámolását, jóllehet erre jogszabály nem kötelez.

15. Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 10. §-a (2) bekezdésének harmadik mondata alapján az összes prevenciószolgáltatás kiegészítő egészségbiztosítási szolgáltatásnak minősül?

Az Öpt. 10. §-ának (2) bekezdésének harmadik mondata a következőket mondja ki:

„Az egészségügyi szolgáltatás igénybevétele során külön jogszabály alapján fizetendő vizitdíjhoz, illetve kórházi napidíjhoz való hozzájárulás, valamint az *orvosi javaslatra igénybe vett prevenciószolgáltatások, mint a szakorvos által végzett egészségügyi állapotfelmérő szűrővizsgálatok*, a gyógyszertárakban forgalmazott gyógyszerészeti államigazgatási szerv által minősített termékek finanszírozása kiegészítő egészségbiztosítási szolgáltatásnak minősül.”

A dőlt betűvel szedett szövegrész szorul értelmezésre.

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24) Korm. rendelet (a továbbiakban Rendelet) 6. §-a határozza meg a prevenciók szolgáltatások fogalmát. E szerint három szolgáltatás-csoport tartozik ide:

I. A (2) bekezdés szerinti csoport: egészségügyi állapotfelmérő vizsgálatok, amelyek alapján személyes egészségterv készül. E vizsgálatok elvégzéséhez a (3) bekezdés szerint orvosi javaslat szükséges.

II. A (4) bekezdés szerinti csoport: a személyes egészségterv alapján indokolt, orvosi javaslat alapján igénybe vehető egyes, a Rendeletben meghatározott szolgáltatások. Ezek a gyógyterápiás kezelések, a gyógyterápiás intézet egészségügyi szolgáltatása és a sporttevékenységhez közvetlenül kapcsolódó kiadások finanszírozása.

III. Az (5) bekezdés szerinti csoport: orvosi javaslatra igénybe vett, a betegség korai felismerését szolgáló egyes szűrővizsgálatok, mint például a méhnyakrákszűrés, emlőrákszűrés stb.

A fentiek szerint mindegyik prevenciók szolgáltatás orvosi javaslatra vehető igénybe, viszont a II. csoportban szűrővizsgálatok nem szerepelnek. A fentiek miatt az „orvosi javaslatra igénybe vett prevenciók szolgáltatások, mint a szakorvos által végzett egészségügyi állapotfelmérő szűrővizsgálatok” alatt kizárólag a Rendelet 6. § (2) és (5) bekezdése által meghatározott szűrővizsgálatok értendők, a (4) bekezdés szerinti csoport nem sorolható ide.

Az I. és III. csoportba sorolt szűrővizsgálatok egyébként nem csak az Öpt. idézett 10. § (2) bekezdése alapján, hanem a 2. § (6) bekezdés ca) pontja alapján is kiegészítő egészségbiztosítási szolgáltatásnak minősülnek, akár csak a II. csoportba sorolt gyógyterápiás kezelések és gyógyterápiás intézet egészségügyi szolgáltatásai. Ez nem vonatkozik a II. csoportba tartozó sporttevékenységhez közvetlenül kapcsolódó kiadás támogatására. Ez a Rendeletben szereplő feltételek teljesülése esetén prevenciók szolgáltatás lehet, ugyanakkor az Öpt. a 2. § (6) bekezdés dc) pontja értelmében életmódjavító egészségpénztári szolgáltatásnak minősül.

16. Igényt tarthat-e valamilyen kompenzációra vagy késedelmi kamatra a pénztártag, ha az egészségpénztára a szolgáltatási szabályzatban meghatározott határidőt túllépve fizette ki az igényelt szolgáltatást?

A panaszos bejelentette a Felügyeletnek, hogy egészségpénztára a szolgáltatási szabályzatban meghatározott határidőt túllépve fizette ki az igényelt szolgáltatást. A bejelentés kivizsgálásáról tájékoztató felügyeleti levélre válaszolva megjegyezte, hogy a Felügyeletnek alaposabban kellett volna megvizsgálnia a feltehetően sokakat érintő panaszt, és nem elégedhetett volna meg csupán a pénztár tájékoztatásával. Mint írja, nem fogadja el a pénztár válaszát, hogy azért nem fizet késedelmi kamatot, mert a felszámított hozam a tagokat a késedelemért megfelelően kárpótolja. Az ügy kapcsán azt kérdezte a Felügyeletről, hogy a késedelmes kifizetés miatt igényt tarthat-e a pénztártól valamilyen kompenzációra vagy késedelmi kamatra.

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 1999. évi CXXIV. törvény (PSZÁF-tv.) 11/R. §-az alábbiak szerint rendelkezik a fogyasztói bejelentésekkel kapcsolatos felügyeleti eljárásról:

„(1) A Felügyelet a 3. §-ban meghatározott törvényekben foglalt engedély- vagy bejelentésköteles tevékenységekre vonatkozó írásos fogyasztói bejelentést tizenöt napon belül

megvizsgálja, és ha az a Felügyelet közvetlen intézkedését nem igényli, az érintett pénzügyi szervezetnek észrevételezésre és kivizsgálásra továbbítja.

(2) Ha a pénzügyi szervezet észrevételezéséhez nem szükséges a bejelentéstevő személyes adatainak átadása, akkor a bejelentést anonimizált formában kell továbbítani.

(3) Ha a bejelentés alapján valószínűsíthető, hogy a pénzügyi szervezet gyakorlata nem felel meg a 3. §-ban felsorolt jogszabályok, felügyeleti határozat vagy saját szabályzat rendelkezéseinek, a Felügyelet ellenőrzést tarthat, és ennek tényéről a bejelentőt a bejelentés beérkezését követő harminc napon belül értesíti.

(4) A pénzügyi szervezet a bejelentésre tett észrevételeit harminc napon belül a Felügyeletnek írásban megküldi. A határidő elmulasztása esetén a Felügyelet a pénzügyi szervezettel szemben ötvenezer forinttól egymillió forintig terjedő eljárási bírságot szabhat ki.

(5) A Felügyelet a bejelentéssel kapcsolatban - a pénzügyi szervezet vizsgálatának eredményét figyelembe véve - a pénzügyi szervezet válaszána beérkezését követő tizenöt napon belül a bejelentőt tájékoztatja.

A fentiek szerint a Felügyelet a bejelentés alapján közvetlen intézkedést csak rendkívüli esetben hoz, ellenőrzést csak szükség esetén tart, a főszabály szerint tájékoztatja a bejelentőt a pénzügyi szervezet által elvégzett vizsgálat eredményéről.

Bár a Pénztár a kifizetést időközben teljesítette, az egyértelmű volt, hogy megsértette szabályzatát, aminek számonkérése az idézett törvényhely szerint is felügyeleti hatáskör. Mivel az eset kapcsán a PSZÁF nem kívánt rendkívüli ellenőrzést tartani, a Panaszkezelési főosztály arról tájékoztatta a panaszost, hogy a jogszerű működés helyreállítása érdekében az ellenőrzési szakterület figyelmét felhívták a problémára, azaz a kérdést permanenciában tartják. A pénztártevékenységre vonatkozó szabályok a késedelmes kifizetés esetére nem biztosítanak a tagnak járó kompenzációt, azaz a Felügyelet csak a fizetési határidők betartását kérheti számon.

A késedelmi kamatról a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) a szerződészegés szankciói között, a 301. §-ban rendelkezik. Az (1) bekezdés kimondja, hogy „pénztartozás esetében – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a kötelezett a késedelembe esés időpontjától kezdve akkor is köteles a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot fizetni, ha a tartozás egyébként kamatmentes. A kamatfizetési kötelezettség akkor is beáll, ha a kötelezett késedelmét kimenti.”

A késedelmi kamat iránti igényről, mint tisztán polgári jogi követelésről szóló döntés nem a közigazgatási szerv, hanem a bíróság hatásköre. Levelünk késedelmi kamatra vonatkozó része erre tekintettel csupán közvetítette a pénztár álláspontját, annak jogszerűségéről nem nyilváníthattunk véleményt.

17. Elszámolhatja-e egészségpénztár napszemüveg vételárát?

Álláspontunk szerint napszemüveg az önkéntes kölcsönös egészség- és önségélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 3/A. § (2) bekezdés h) pontja alapján, tehát egészségbiztosítási szolgáltatási körben számolható el. Ilyenkor is további feltétel, hogy azt orvos, gyógyászati segédeszközként, betegség kezelésére, illetve betegség tüneteinek megelőzése, csökkentése vagy megszüntetése érdekében kifejezetten előírja. Ebben az esetben is csak olyan tanúsítvánnyal rendelkező termék árának támogatását tartjuk lehetségesnek, amely az orvos által meghatározott célra alkalmas.

18. A szállodaszámlák ellenőrzése során milyen adatokat kell figyelembe venni és minősíteni?

Egészségpénztáron keresztül elszámolható gyógy-, egészségügyi-, rekreációs üdülés minősítésének szempontjai:

- rekreációs üdülésnek minősül minden olyan szállodai számla, amelynek nevében a Wellness és/ vagy SPA szó szerepel.
- gyógyüdülésnek minősül minden olyan szállodai számla, amelynek nevében „Thermál, Gyógy” szavak, szerepelnek a szálloda nevében,
- egészségügyi üdülésnek minősül,
 - ha a szálloda nevében a fentiek közül egyik jelző sem szerepel,
 - ha a szolgáltató neve nem tartalmazza a szálloda nevére való utalást (XY Kft., de szolgáltatói szerződésében fenti három üdüléstípus megjelölés szerepel)

és a számla minden esetben tartalmaz egészségügyi és/vagy gyógyászati szolgáltatást (függetlenül attól, hogy életmódjavító szolgáltatásnak minősül vagy sem).

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 2. § (6) bekezdés ck) és db) pontjai szerint kiegészítő egészségbiztosítási szolgáltatás a gyógyüdülés, valamint az egészségügyi üdülés, életmódjavító egészségpénztári szolgáltatás a rekreációs üdülés.

Az önkéntes kölcsönös egészség és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 5. § (12) bekezdés 1. és 2. pontja, illetve (14) bekezdése szerint az egészségpénztár a gyógyüdülőben vagy gyógyszállóban igénybe vett gyógyüdülést, a szállodában, üdülőházban vagy üdülőben igénybe vett egészségügyi üdülést, illetve wellness hotelben igénybe vett rekreációs üdülést támogathatja, amelyek közös jellemzője, hogy a tag az üdülés során egészségügyi szolgáltatást vesz igénybe.

A kereskedelmi és a fizetővendéglátó szálláshelyek osztályba sorolásáról, valamint a falusi szálláshelyek minősítéséről szóló 45/1998. (VI. 24.) IKIM rendelet 4/A. § (2) bekezdése szerint a kereskedelmi szálláshely főbejáratánál, a 2. számú melléklet VII. fejezetében meghatározottaknak megfelelően, a vendég által jól láthatóan fel kell tüntetni a kereskedelmi szálláshely nevét, típusát és osztályba sorolását. A VII. sz. melléklet szerint a Wellness szálloda bejáratánál elhelyezett tábla ennek megfelelően a következőket tartalmazza:

„ GAMMA WELLNESS SZÁLLODA WELLNESS HOTEL”, valamint az osztálynak megfelelő számú csillagot.

Az IKIM rendelet azonban csak a bejáratnál elhelyezett, az osztályba sorolást feltüntető tábla kötelező tartalmáról rendelkezik, de nem tartalmaz rendelkezést az intézménynek a számlán feltüntetendő cégnevéről.

A 263/2003. (XII. 24.) korm. rendelet 9. § (2)–(4) bekezdése szerint az egészségpénztár az egészségpénztári szolgáltató által a pénztár nevére kiállított számla, egyszerűsített számla, a (3) bekezdésben meghatározott tartalmú bizonylat, vagy a (4) bekezdésben meghatározott elektronikus dokumentum alapján teljesíthet kifizetést. Ezek mindegyikének kötelező tartalmi kelléke a szolgáltatást nyújtó (adóalany) neve. A vállalkozás elnevezésére a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. V. törvénynek (Ctv.) a cégnévre vonatkozó rendelkezései az irányadóak. A Ctv. 3. §-a szerint a cégnév tartalmazza a cég azonosítását elősegítő vezérszón kívül azt is, hogy a cég tevékenysége alapvetően mire irányul, valamint a választott cégforma megnevezését. A cég rövidített neve a vezérszóból és a cég formájának

megjelöléséből áll. Az IKIM rendelet szerint elhelyezendő táblán szereplő szöveg tehát nem azonos a cégnévvel, már csak azért sem, mert az előbbi a cég formáját (rt., kft. stb.) nem tartalmazza.

A fentiek szerint nincs jogszabályi előírás arra vonatkozóan, hogy a cégnév a kereskedelmi szálláshely típusát (szálloda, gyógyszálloda, wellness szálloda stb.) is feltüntesse. A kereskedelmi szálláshelyet üzemeltető vállalkozás elnevezése a cégtörvény előírásainak már azzal is eleget tesz, ha a cég tevékenységére vonatkozó alapvető utalást (pl. szálloda) tartalmazza, anélkül hogy a szálloda típusát megjelölné.

A gyógyüdülő, gyógyszálló elnevezés használatára a természetes gyógytényezőkről szóló 74/1999. (XII. 25.) EüM rendelet 10. §-a további szabályokat is tartalmaz. Ezen elnevezések használatát az Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatóság (OGYFI) engedélyezi. Az elnevezések használata azonban e szabályok szerint is csupán joga, de nem kötelessége az intézménynek. A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. tv. 1.sz. mellékletének 8.33. pontjában meghatározott üdülőre viszont sem az IKIM, sem az EüM rendelet hatálya nem terjed ki.

A fentiek miatt tehát pusztán a számla alapján az egészségpénztár nem feltétlenül tudja megállapítani, hogy a számla kibocsátója melyik szálláshely- vagy intézménytípusba tartozik. Ennek a lényeges körülménynek a tisztázására valójában az egészségpénztár és az egészségpénztári szolgáltató közötti szerződés alkalmas. A szerződéskötés az Öpt. 2. § (2) bekezdés e) pontja alapján kötelező, bár a 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 8. §-a szerint nem kötelező kelléke az intézmény besorolása, de épp a fentiek miatt célszerű azt az intézmény engedélye alapján magában a szerződésben rögzíteni.

19. Az egészségpénztár szerepeltetheti-e a tagok számára hozzáférhető listán a szállodákat a szerint megkülönböztetve, hogy életmódjavító és így adóköteles, vagy kiegészítő egészségbiztosítási, így adómentes szolgáltatást nyújtanak-e? Van-e a lista készítéséhez a joghatás súlyát tekintve hivatalos vagy hiteles forrás?

Az említett lista már csak azért sem lehet „a joghatás súlyát tekintve hivatalos vagy hiteles”, mert nem a szálloda (vagy más intézmény) szolgáltatása minősül életmódjavító, vagy kiegészítő egészségbiztosítási szolgáltatásnak, hanem az egészségpénztár üdülési támogatása. Annak azonban természetesen nincs akadálya, hogy az egészségpénztár listát készítsen a tagoknak arról, hogy az egyes egészségpénztári szolgáltatókat hivatalosan milyen intézménytípusba sorolták, egyaránt értve ez alatt a tényleges és a lehetséges egészségpénztári szolgáltatókat.

20. Mikor számolhatja el az egészségpénztár a Scholl és a Siesta lábbelik vételárát?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (a továbbiakban: Öpt.) 2007. június 1-je után hatályos 2. § (6) bekezdés cj) pontja szerint az egészségpénztárnak egészségügyi célú önszegélyező feladatának ellátása körében lehetősége van gyógyszer és gyógyászati segédeszköz árának a kiegészítő önszegélyező szolgáltatási körbe tartozó támogatására.

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 263/2003. (XII. 24. Korm. rendelet) 5. § (11) bekezdésének a) 7-8. pontja szerint az Öpt. 2. § (6) bekezdésének cj) pontja alapján az egészségpénztár egészségügyi önszegélyező feladatának ellátása körében gyógyszer és gyógyászati segédeszköz támogatásaként támogathatja

- a társadalombiztosítási támogatással rendelhető, illetve kölcsönözhető gyógyászati segédeszközökről, a támogatás összegéről és mértékéről szóló jogszabályban meghatározott gyógyászati segédeszközök megvásárlását, kölcsönzését, a társadalombiztosítás által nem finanszírozott részre, vagy e támogatás igénybevétele nélküli megvásárlását;

- a közvetlen lakossági felhasználásra alkalmas, minőségi tanúsítványok kiadására jogosult intézmény által kiadott tanúsítvánnyal rendelkező, illetve CE jelöléssel ellátott, az orvostechnikai eszközökről szóló jogszabályban meghatározottak szerinti orvostechnikai eszköz megvásárlását.

A Scholl és a Siesta lábbelik abban az esetben minősülnek egészségpénztárak által elszámolható terméknek, ha az illetékes hatóság a gyógyászati segédeszközök társadalombiztosítási támogatásba történő befogadásáról, támogatással történő rendeléséről, forgalmazásáról, javításáról és kölcsönzéséről szóló 14/2007. (III. 14.) EüM rendeletben foglaltak szerint gyógyászati segédeszközzé, vagy orvostechnikai eszközzé minősíti őket.

Azt, hogy a Scholl és a Siesta lábbelik rendelkeznek-e ilyen tanúsítvánnyal, a gyártó cégtől lehet megtudni, mivel a Felügyelet terméklistákkal nem rendelkezik.

21. Mely csecsemőápolási cikkeket számolhatja el az egészségpénztár?

A 263/2003 (XII. 24.) Korm. rendelet 5. § (11) bekezdés a) 9. pontja szerint az Öpt. 2. § (6) bekezdésének c) pontja alapján az egészségpénztár egészségügyi önszegélyező feladatának ellátása körében gyógyszer és gyógyászati segédeszköz támogatásaként támogathatja egészségügyi hatóság által engedélyezett csecsemő- és betegápolási cikkek megvásárlását.

A jogszabály e kategórián belül nem tesz további megkötést, vagyis bármely cég által gyártott termék finanszírozható. A csecsemőápolási cikkek körébe a pelenka is beletartozik, így nincs jogszabályi akadálya annak, hogy annak vételárát az egészségpénztár elszámolja.

A fenti jogszabályi keretben azonban a Pénztár Alapszabályában vagy Szolgáltatási szabályzatában meghatározhatja, hogy mely cikkek megvásárlását támogatja és melyeket nem. Ez a Pénztár önálló döntése, amely – amennyiben a jogszabályi előírásoknak és a Pénztár szabályzatainak megfelel – nem kifogásolható.

Ha a tag úgy gondolja, hogy a Pénztára által elszámolt termékkör nem felel meg az igényeinek, lehetősége van átlépni bármely más egészségpénztárba.

22. Elszámolhatja-e egészségpénztár lövészeműveg vételárát, ha azt nem optikai-látszerész szaküzletben vásárolták?

A pénztártag előadta, hogy sporttevékenység gyakorlásához vásárolt egy speciális lövészeműveget, amelynek ellenértékét a pénztár nem térítette meg, jöllehet a szükséges orvosi javaslatot bemutatta. A pénztár arra hivatkozott, hogy a pénztártag a lövészeműveget nem optikai-látszerész szaküzletben vásárolta, hanem sportfegyver szaküzletben. A pénztártag vitatja a pénztár álláspontját, és arra hivatkozik, hogy ilyen szeműveg az alacsony kereslet miatt nem is kapható optikai-látszerész szaküzletben, hanem csak fegyver-, illetve sportfegyver szaküzletben.

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 5. § (16) bekezdése szerint az Öpt. 2. § (6) bekezdésének dd) pontja alapján sporteszközök vásárlásának támogatásaként aktív testmozgást segítő sporteszköz (ideértve a sporttevékenység során a testi épséget közvetlenül védő kiegészítő eszközöket is, mint kar-, könyök-, térd- és fejjvédő) vásárlásának, illetve bérlésének támogatása biztosítható.

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 7. § bekezdés (2) bekezdése szerint az 5. § (11) bekezdés a) pontjának 7. alpontjában meghatározott szolgáltatások közül a hallásjavító eszközök, valamint a látás javítását elősegítő fénytani eszközök megvásárlásának támogatása (feltéve, hogy a vásárlás társadalombiztosítási támogatás igénybevétele nélkül történik és a megvásárolt termék nem vényköteles), valamint az 5. § (3) és (5)-(6) bekezdésében nevesített szolgáltatások orvosi javaslat, vagy - kizárólag a látás javítását elősegítő fénytani eszközök megvásárlása esetén - működési engedéllyel rendelkező, szakképzett optometrista javaslata alapján vehetők igénybe.

Az állásfoglalást kérő által előadottak és a fenti jogszabályhelyek alapján a Felügyelet álláspontja az, hogy a lövészszemüveg nem látás javítását elősegítő fénytani eszköz, hanem aktív testmozgást segítő sporteszköz, amely elszámolásához 2007. június 1-jétől nem szükséges orvosi javaslat, és bármely szaküzletben beszerezhető.

Ennek megfelelően az egészségpénztár a 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 5. § (16) bekezdése alapján a fegyver-, illetve sportfegyver szaküzletben vásárolt speciális lövészszemüveg vételárát elszámolhatja.

Ha a lövészszemüveg megvásárlására 2007. május 31-ig került sor, az egészségpénztár a vételárát adómentesen téríti meg, ha azonban az eszközt 2007. június 1-je után szerezték be, az egészségpénztár által történő elszámolás adófizetési kötelezettséget von maga után.

23.

a) Milyen jogszabály alapján tekinthető valaki „mozgáskorlátozottnak”, illetve „megváltozott egészségi állapotú” személynek?

A beadvány szerint a kérdés konkrét indoka az, hogy egyes tagok orvos által dokumentált liszt-, és tejérzékenységre, daganatos vagy cukorbetegségekre tekintettel fogyasztott drága ételalapanyagok, táplálékkiegészítők elszámolását kérték.

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 5. § (8) bekezdése szerint az Öpt. 2. § (6) bekezdésének c) pontja alapján mozgáskorlátozott vagy megváltozott egészségi állapotú személyek életvitelét megkönnyítő speciális eszközök árának támogatása, lakókörnyezetük szükségleteikhez igazodó átalakítása költségeinek támogatása (így különösen korlátok, kapaszkodók felszerelése, ajtók, kijárók, folyosók szélesítése, emelőeszközök beszerelése) biztosítható.

Sem a Rendelet, sem az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) nem definiálja sem közvetlenül, sem közvetve a mozgáskorlátozottság vagy a megváltozott egészségi állapot fogalmát, és e fogalmaknak általános érvennyel használt definíciója sincs. A rendelet 7. § (3) bekezdése azonban kimondja, hogy e szolgáltatás az indokoltságot alátámasztó hatósági igazolás esetén vehetők igénybe. Ha tehát a tag által benyújtott dokumentum, amely lehet a jegyző által kiállított hatósági bizonyítvány, de más hatósági igazolás is, az igényt okszerűen alátámasztja, azt a pénztár teljesítheti.

A Rendelet 5. § (8) bekezdésének hatálya alá azonban a beadványban említett különleges élelmiszerek sem sorolhatók be, hiszen e jogszabályhely egészen más rendeltetésű eszközökről beszél.

A Rendelet 5. § (11) bekezdésének 6. pontja szerint az egészségpénztár a 24/2003. (V. 9) ESzCsM rendelet által meghatározott tápszereket finanszírozhatja, de azok a különleges élelmiszerek, amelyekre a beadvány utal, így például a lisztérzékenyeknek készített

gluténmentes készítmény, nem sorolható az ESzCsM-rendelet 4. § (1) bekezdése által meghatározott, speciális, gyógyászati célra szánt tápszerek közé.

b) Milyen szervezet milyen okmánya alapján tekinthető valaki „fogyatékkal élőnek”?

A beadvány szerint a kérdés indoka az, hogy egy rokkantnyugdíjas tag sportcipő árának támogatását igényelte.

A 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 5. § (13) bekezdése alapján fogyatékkal élő személyek esetén a sporttevékenységhez kapcsolódó – támogatható – kiadásnak minősül a fogyatékkal élő személy sportolásához szükséges sportruházat, sportlábbeli, utazás, szállás költsége, ideértve a fogyatékkal élő személy sportolásához szükséges kísérő(k) utazásának és szállásának költségét.

A pénztári jogszabályok a fogyatékkal élő személy fogalmát sem határozzák meg, de általános jellegűnek tekinthető definíciót tartalmaz a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 4. §-a. E szerint fogyatékkal élők a látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban sérült emberek, vagyis e pénztári szolgáltatásra nem jogosultak azok, akik nem ilyen funkciójuk sérülése miatt, hanem valamely más betegségük miatt nyilvánítottak rokkanttá.

A pénztári szolgáltatásra jogosultak körét nem kell feltétlenül azokra a súlyosan fogyatékos személyekre korlátozni, akik a törvény szerint a kincstártól fogyatékosági támogatásra jogosultak. A jogosultság igazolásául megkívánt okmány orvosi igazolás lehet, illetve értelemszerűen elfogadható minden olyan más dokumentum, amelyből a fenti módon definiált fogyatékoság ténye megállapítható.

A fentiekkel összhangban az egészségpénztár támogathatja a fogyatékkal élő személyek sporttevékenységhez kapcsolódó egyes kiadásait.

24. A szűrővizsgálat csak orvosi javaslat esetén minősülhet prevenciós szolgáltatásnak?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 6. §-a szerint három szolgáltatás-csoport tartozik a prevenciós szolgáltatások közé.

a) A (2) bekezdés szerinti csoport: egészségügyi állapotfelmérő vizsgálatok, amelyek alapján személyes egészségterv készül. E vizsgálatok elvégzéséhez a (3) bekezdés szerint orvosi javaslat szükséges.

b) A (4) bekezdés szerinti csoport: a személyes egészségterv alapján indokolt, orvosi javaslat alapján igénybe vehető egyes, a rendeletben meghatározott szoltatások (gyógyterápiás kezelések, a gyógyterápiás intézet egészségügyi szolgáltatása, sporttevékenységhez közvetlenül kapcsolódó kiadások finanszírozása).

c) Az (5) bekezdés szerinti csoport: orvosi javaslatra igénybe vett, a betegség korai felismerését szolgáló szűrővizsgálatok (méhnyakrákszűrés, emlőrákszűrés, vastagbélrák-szűrés stb.).

A jogszabály szerint tehát mindegyik prevenciós szolgáltatáshoz orvosi javaslat szükséges.

25. Gyógyszállói üdülés csak külön orvosi szolgáltatás igénybevétele esetén támogatható, vagy a szállodai szolgáltatás definíció szerint tartalmazza a gyógyfürdő igénybevételét?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 5. § (12) bekezdése az alábbiakat mondja ki:

„Az Öpt. 2. § (6) bekezdésének ck) pontja alapján gyógyüdülés, valamint egészségügyi üdülés támogatásaként az egészségpénztár a következő szolgáltatásokat nyújthatja:

1. a természetes gyógytényezőkről szóló jogszabályban meghatározottak szerinti gyógyüdülőben, vagy gyógyszállóban igénybe vett, egészségügyi szolgáltatást is tartalmazó gyógyüdülés igénybevételének támogatása;

2. a kereskedelmi és fizetővendéglátó szálláshelyek osztályba sorolásáról szóló jogszabályban meghatározottak szerinti szállodában vagy üdülőházban, valamint a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 1. számú mellékletének 8.33. pontjában meghatározott üdülőben igénybe vett egészségügyi üdülés igénybevételének támogatása, melynek során a szálloda, az üdülőház, illetve az üdülő saját gyógyászati részlegén, illetve más gyógyintézet szolgáltatásainak bevonásával – a pénztárral egészségügyi szolgáltatóként kötött szerződésben foglaltak szerint – egészségügyi szolgáltatást nyújt.”

A 9. § szerint az egészségpénztár az egészségpénztári szolgáltató által a pénztár nevére kiállított számla, egyszerűsített számla, a (3) bekezdésben meghatározott tartalmú bizonylat, vagy a (4) bekezdésben meghatározott elektronikus dokumentum alapján teljesíthet kifizetést, amelyek mindegyikének kötelező tartalmi kelléke a szolgáltatás megnevezése, besorolása is.

A természetes gyógytényezőkről szóló 74/1999. (XII. 25.) EüM rendelet szerint gyógyszállónak minősül az intézmény, ha

- a) természetes gyógytényezőt önmagában vagy más gyógyító eljárásokkal együtt alkalmaz,
- b) egyes megbetegedések kezelésének lehetőségét széleskörűen, illetőleg az intézmény jellegéhez igazodóan, saját gyógyászati részlegén vagy más egészségügyi intézmény kiegészítő szolgáltatásainak igénybevételével biztosítja,
- c) az egészségügyi ellátást a tevékenység jellegének megfelelő szakorvosi képesítéssel rendelkező orvos irányításával végzi stb.

Az EüM. rendeletből csupán azért idéztem, hogy érzékeltessem azt, hogy a gyógyszálló, vagy más hasonló intézmény csak a lehetőségét biztosítja az egészségügyi szolgáltatásnak. A tényleges igénybevétel a gyógy- vagy egészségügyi üdülés igénylőjének az igénybevett konkrét egészségügyi szolgáltatást és ellenértékét feltüntető bizonylattal kell igazolnia.

26. 2007. május 31-ig, illetve azt követően az egészségpénztárak elláthatják-e a tag közeli hozzátartozója halála esetén a hátramaradottak segélyezését?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 2007. május 31-én hatályos 5. § (3) bekezdés c) pontja szerint az egészségpénztár egészségügyi önszegélyező feladatának ellátása körében segélyezheti a pénztártag vagy közeli hozzátartozója halála esetén a hátramaradottakat.

A rendelet 2007. június 1-jétől hatályos 5. § (11) bekezdésének c) pontja szerint az egészségpénztár egészségügyi önszegélyező feladatának ellátása körében a pénztártag halála esetén segélyezheti a hátramaradottakat.

A fentiek szerint az egészségpénztárak 2007. június 1-jétől csak a tag halála után fizethetnek segélyt a hátramaradottaknak, a tag közeli hozzátartozójának halála esetén nem.

Lezárva: 2007. november 13-án.

2006. év

I. A pénztár szervezete, működése, gazdálkodása

1. Nyújthat-e a pénztár az alkalmazottai részére kedvezményes kamatozású lakáskölcsönt?

Az önkéntes kölcsönös biztosítópénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 36. §-a (8) bekezdése értelmében a pénztár hitelt nem nyújthat, váltót nem fogadhat el, pénzügyi garanciát és kezességet nem vállalhat. Az Öpt. 3. §-a (2) bekezdésében foglalt zárt gazdálkodás elvének, valamint a fenti rendelkezésnek a célja annak kizárása, hogy a pénztár vagyont hitelezési tevékenységre használja fel. Az alkalmazottak részére nyújtott lakáscélú kölcsön azonban alapvetően a munkaviszonyra tekintettel nyújtott szociális juttatás, így nem tekinthető az Öpt. által kizárni szándékozott hitelezési tevékenység körébe. Ezt jelzi az is, hogy az önkéntes nyugdíjpénztárak beszámolóképzési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 223/2000. (XII. 19.) Korm. rendelet 16. §-a (3) bekezdés kifejezetten rendelkezik arról, hogy a pénztár munkavállalói részére nyújtott lakáscélú kölcsönöket. Egyéb tartósan adott kölcsönként kell kimutatni. Nincs kizárva az sem, hogy a kölcsön kedvezményes kamatú legyen. A munkáltatói lakáskölcsön nyújtása kizárólag a működési tartalék terhére történhet, a pénztár teherviselő-képességének figyelembevételével. A pénztár érdekében való fokozott gondossággal való eljárás követelményére tekintettel nem mellőzhető a megfelelő biztosítékok kikötése.

A fentiekre tekintettel a munkáltatói lakáskölcsön szociális juttatásként való nyújtását a jogszabályi előírások lehetővé teszik.

2. Kell-e jegyzőkönyvet készíteni a határozatképtelen közgyűlésről?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 22. § (2) bekezdése szerint amennyiben a közgyűlés határozatképtelen, úgy a 21. § (2) bekezdése szabályainak figyelembevételével összehívott új közgyűlés az eredeti napirendi pontok tekintetében a megjelentek számától függetlenül határozatképesnek tekintendő. Amennyiben az eredeti közgyűlés meghívója (hirdetménye) ezt tartalmazza, akkor az eredeti és a megismételt közgyűlés egy napon is megtartható. Az Öpt. 23. § (2) bekezdése szerint a közgyűlésen jelenléti ívet kell felvenni, és jegyzőkönyvet kell vezetni. A jegyzőkönyv tartalmazza az elhangzott felszólalások lényegét és a hozott határozatokat. A jegyzőkönyvhöz csatolni kell az igazgatótanács és az ellenőrző bizottság beszámolójának egy példányát. A jegyzőkönyv egy példányát a csatolt iratokkal együtt - a közgyűlést követő harminc napon belül - meg kell küldeni a Felügyeletnek. A jelenléti ívre és a jegyzőkönyvre az 5. § (3) bekezdésében foglaltak irányadók.

A határozatképtelen közgyűlésen jelen lévőknek a határozatképtelenség ellenére dönteniük kell a jegyzőkönyvvezető és jegyzőkönyv-hitelesítők megválasztásáról, a közgyűlésen jelenléti ívet kell felvenni, továbbá jegyzőkönyvet kell vezetni, mivel csak ily módon bizonyítható a közgyűlés határozatképtelensége, és csak ezen dokumentumok birtokában lehet megalapozottan a fent idézett Öpt. 22. § (2) bekezdésében foglaltakra hivatkozással a megismételt közgyűlést az eredeti napirendi pontok tekintetében a megjelentek számától függetlenül határozatképesnek tekinteni. A hivatkozott jogszabályhely szerint ugyanis az

csupán egy lehetőség, hogy az eredeti és a megismételt közgyűlést egy napon is meg lehet tartani. Így ha például adott esetben több nap elteltével kerül sor a megismételt közgyűlésre, azon már nem feltétlenül lesz ugyanannyi résztvevő, mint az eredetin. Egy ilyen esetben az eredeti közgyűlés jegyzőkönyve és jelenléti íve nélkül nem bizonyítható, hogy azon ténylegesen hányan voltak jelen, ami pedig a megismételt közgyűlés létjogosultságát alapozza meg, mivel annak tudatában lehet a megismételt közgyűlést az eredeti napirendi pontok tekintetében a megjelentek számától függetlenül határozatképesnek tekinteni.

Amennyiben egy napon kerül sor a határozatképtelen és a megismételt közgyűlés megtartására, készülhet ugyan egyetlen jegyzőkönyv a két közgyűlésről, azoknak azonban a jegyzőkönyvön belül jól elkülöníthetőeknek kell lenniük, és jelenléti ívet a határozatképtelen közgyűlésről ebben az esetben is fel kell venni.

3. Lehetséges-e az, hogy az önkéntes nyugdíjpénztár a tagi kölcsön hátralékát ne az egyéni számlával, hanem a kifizetésre kerülő nyugdíj szolgáltatással szemben érvényesítse?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 46. §-a (3) bekezdése értelmében amennyiben a pénztártag a tagi kölcsönt az alapszabályban meghatározott feltételek szerint, a pénztár erre vonatkozó felszólítása ellenére sem fizeti vissza, a hátralék összegét, valamint a pénztár költségeit a tag egyéni nyugdíjszámlájával szemben - legkésőbb a kölcsön lejáratától számított 180 napon belül - érvényesítheti. A hátralék összege a tag jövedelme, nem minősül pénztári szolgáltatásnak, és a tag olyan adóköteles jövedelme, amely után a pénztár az egyéni nyugdíjszámla megterhelésének időpontjával egyidejűleg kiadott igazolás alapján az Szja tv. szerint adóelőleg fizetési kötelezettség, valamint az Eho. tv. szerint százalékos egészségügyi hozzájárulás fizetési kötelezettség is terheli.

Az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak befektetési és gazdálkodási szabályairól szóló 281/2001. (XII. 26.) Korm. rendelet 27. §-a (6) bekezdése szerint amennyiben a pénztártag a kölcsönt nem fizeti vissza, a hátralék összegét, valamint a pénztár költségeit legkésőbb a tagsági jogviszony megszűnésekor, illetve szolgáltatás igénylésekor a pénztárnak az egyéni nyugdíjszámlával szemben érvényesítenie kell.

E két rendelkezés alapján megállapítható, hogy a pénztár csak az egyéni nyugdíjszámlával szemben érvényesítheti követelését (erre köteles is), és nem pedig az arról teljesített kifizetésből vonja le. Ennek közteher következményeit az Öpt. 46. § (3) bekezdése egyértelműen rögzíti.

4. Milyen a munkáltató által delegált EB-tag jogállása?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 29. § (2) bekezdése kimondja, hogy amennyiben a munkáltatói hozzájárulás eléri vagy meghaladja a pénztár tagdíjbevételeinek 50 százalékát, a munkáltató(k) képviselője jogosult az ellenőrző bizottságban szavazati joggal részt venni.

A 19. § (3) bekezdése szerint az igazgatótanács, valamint az ellenőrző bizottság létszáma páratlan számú, 3-7 fő. Az alapszabály a taglétszámmra tekintettel ennél nagyobb létszámot is meghatározhat.

A törvény II. fejezete további szabályokat tartalmaz az ellenőrző testület megválasztásáról, az összeférhetlenségi és követelményi feltételekről, a tagok felelősségéről, díjazásáról, továbbá a testület feladatáról és hatásköréről. A 18. § szerint az alapszabálynak a pénztár szervezetére és szerveinek működésére vonatkozó szabályokat is tartalmaznia kell.

A törvény eltérő rendelkezésének hiányában a delegált EB-tagra is az általános szabályok alkalmazandók. E tag tisztségét közvetlenül a jelölésből nyeri, egyébként ugyanolyan jogú tagja a pénztár ellenőrző szervének, mint a testület választott tagjai, így értelemszerűen tiszteletdíjra is jogosult a közgyűlés döntésével összhangban.

A törvény nem szabályozza közvetlenül azt az esetet, ha az EB létszáma a munkáltatói delegálás miatt változik meg. A Felügyelet korábban arra az álláspontra helyezkedett, hogy a pénztárat intézkedési kötelezettség terheli, ha az ellenőrző bizottság létszáma a pénztár mulasztása miatt nem éri el a törvényben meghatározott minimumot. Ilyen mulasztásnak tekinthető az is, ha a közgyűlés nem tudja az ellenőrző bizottságot az előírt létszámban újraválasztani.

Az Öpt. rendelkezései szerint az EB mint testület látja el kötelességeit és gyakorolja jogait, ami természetesen nem zárja ki a tagok egyéni felelősségét. Az EB-tagokra egyes külön feladatokat csak maga a testület róhat, a tagokat a pénztárral szembeni kötelezettségük teljesítése körében sem az EB elnöke, sem más személy nem utasíthatja.

5. Milyen jogok illetik meg a munkáltatói tagot a pénztárral szemben?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 12. § (1)-(10) bekezdése a következőket írja elő a munkáltatói taggal kapcsolatban:

(1) Munkáltatói tag az a természetes vagy jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki a pénztárral kötött szerződés alapján munkavállalójának tagdíjfizetési kötelezettségét egészben vagy részben átvállalja (munkáltatói hozzájárulás).

(2) A munkáltatói hozzájárulási kötelezettséget vállaló munkáltató a munkáltatói hozzájárulásból egyetlen olyan munkavállalóját sem zárhatja ki, aki nála legalább hat hónapja munkaviszonyban (közalkalmazotti, közszolgálati, szolgálati jogviszonyban) áll. A munkáltató munkavállalóként mindhárom típusú pénztárban egyidejűleg is vállalhat hozzájárulási kötelezettséget.

(3) A munkáltatói hozzájárulás - a (4) bekezdésben foglaltak kivételével - minden pénztártag munkavállalóra nézve azonos összegű vagy a munkabérének azonos százaléka, amelyet a munkáltató köteles az alkalmazott által választott pénztártól függetlenül egységesen megállapítani. A munkáltató a hozzájárulás megállapításakor pénztártípusonként különbséget tehet. A munkabér százalékban meghatározott munkáltatói hozzájárulás esetén a munkáltató meghatározhatja a hozzájárulás legkisebb és legnagyobb összegét is.

(4) A munkáltató a munkáltatói hozzájárulás (3) bekezdésben meghatározott mértékétől - az életkorral növekedő mértékben - korcsoportonként egységesen eltérhet azon alkalmazottai

tekintetében, akik 15 éven belül betöltik a nyugdíjkorhatárt. A nyugdíjkorhatárt betöltött alkalmazottak esetében a munkáltatói hozzájárulás nem haladhatja meg a nyugdíjkorhatárt be nem töltött alkalmazottak részére megállapított munkáltatói hozzájárulást.

(5) A munkáltató és a pénztár között létrejövő szerződésben rendelkezni kell:

- a) a munkáltatói hozzájárulás mértékéről és a teljesítés ütemezéséről;
- b) a munkáltatói hozzájárulás szüneteltetésének lehetőségéről és feltételeiről;
- c) a munkáltatói hozzájárulás teljesítését biztosító esetleges mellékkötelemekekről.

(6) A munkáltatói tag és a pénztár közötti szerződés, a szerződés módosítása - ha az alapszabály másként nem rendelkezik - a közgyűlés jóváhagyásával válik érvényessé.

(7) A pénztár a munkáltatói hozzájárulásról rendelkező szerződésekről naprakész nyilvántartást vezet. A nyilvántartásnak tartalmaznia kell a szerződéseknek a pénztár működéséhez szükséges főbb adatait, így különösen a munkáltatói tag adatait, a munkáltatói hozzájárulás mértékét, a szerződés hatályát, esetleges módosítását.

(8) Amennyiben a tag azt a munkáltatótól írásban kéri, a munkáltató a kérelmező tag javára vállalt munkáltatói hozzájárulás teljes összegének, vagy egy részének teljesítését szüneteltetheti vagy megszüntetheti. Egyebekben a munkáltató a munkáltatói hozzájárulás teljesítését kizárólag valamennyi pénztártag alkalmazottjára kiterjedően szüneteltetheti vagy szüntetheti meg. E rendelkezéstől érvényesen nem lehet eltérni.

(9) A (8) bekezdésben foglaltaktól eltérően a munkáltató szüneteltetheti a munkáltatói hozzájárulás fizetését azon időszakokra, amikor a tag munkaviszonya szünetel, illetve munkabér a részére nem jár. Ennek feltételeit a munkáltatónak valamennyi pénztártag munkavállalójára nézve azonos módon kell meghatároznia.

(10) Nem kell alkalmazni a (2)-(4) bekezdés rendelkezéseit abban az esetben, ha a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény 193/H. § (10) bekezdés rendelkezései alapján a munkáltatói hozzájárulás fizetésére a kölcsönbeadó a kölcsönvevőnél fennálló feltételek szerint kötelezett.

E szabályokat egészíti ki az Öpt. 29. § (1)-(3) bekezdése a következők szerint:

- (1) A munkáltatói tag jogosult tanácskozási joggal a közgyűlésen részt venni.
- (2) Ha a munkáltatói hozzájárulás eléri vagy meghaladja a pénztár tagdíjbevételeinek 50 százalékát, a munkáltató(k) képviselője jogosult az ellenőrző bizottságban szavazati joggal részt venni.
- (3) Amennyiben a természetes személy munkáltatói tag egyszemélyben pénztártag is, az alapszabályban rögzíteni kell a jogait érintő összeférhetetlenségi szabályokat.

A fenti jogszabályhelyek alapján a következőket állapítjuk meg:

1. A munkáltatói tag nem jogosult beszámoltatni az igazgatótanácsot és az ügyvezetést a pénztár tevékenységéről, tanácskozási joga csupán a közgyűlésen ismertető vélemény megformálására terjed ki. Ha a munkáltató ellenőrző bizottsági tag, akkor is csak mint e

testület tagja, az Öpt. 27. §-a által megszabott keretben vehet rész a pénztári tevékenység ellenőrzésében.

2. Ha a Pénztár a munkáltató kérésére beszámol tevékenységéről, a munkáltató tehet kritikai megjegyzést, de semmiféle utasítási, feladat előírási joga nincs, mivel ez sértené az Öpt. 3. § (1) bekezdésében meghatározott pénztári önkormányzatiság alapelvét.

3. Ha a munkáltató beszámolásra szólítja fel a Pénztár igazgatótanácsának elnökét vagy ügyvezetőjét, nevezett tisztségviselők nem kötelesek a felszólítást teljesíteni, ugyanis a munkáltatónak nincs beszámoltatási joga a Pénztár vezető tisztségviselői felé.

4. Nem csupán etikailag kifogásolható, de egyben jogszabálysértő is az az eljárás, ha az igazgatótanács bármely tagja a Pénztár ellenében a munkáltató érdekeit képviseli. Az Öpt. 20. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a vezető tisztségviselők, valamint az ügyvezető (helyettes ügyvezető) mindenkor az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható gondossággal, a tagok és a pénztár érdekeinek figyelembevételével, a rájuk vonatkozó jogszabályok szerint kötelesek eljárni.

Megjegyzendő, hogy a tagok és a Pénztár érdekének megítélése eltérhet, azonban a fenti szabály kizárólag a jogszabályi előírásoknak megfelelő, törvényes érdeket védi. Nem zárható ki az az eset sem, hogy a törvényes érdeket az igazgatótanácsnak egy olyan tagja képviseli, aki egyébként más jogviszonyban a munkáltatóhoz is kapcsolódik.

II. A tagsági jogviszony létrejötte, tartalma, átlépés/kilépés

1. Mikor és hogyan célszerű az év végi önkéntes nyugdíjpénztári befizetést teljesíteni, hogy az adókedvezmény még a befizetés évében érvényesíthető legyen?

Az állásfoglalást kérő pénztártag (a továbbiakban: pénztártag) levelében előadta, hogy 2005. december 30-án banki átutalással egyéni befizetést teljesített az önkéntes nyugdíjpénztárba, hogy 2005-re adókedvezményt érvényesíthessen, az összeg azonban csak 2006. január 2-án érkezett meg a pénztárba, így a lekönnyvelése 2006-ra vonatkozóan történt meg. A pénztártag panasszal fordult a pénztárhoz, mire azt a tájékoztatást kapta, hogy ha a befizetést postai csekken teljesítette volna, akkor az 2005-re vonatkozó befizetés lett volna. A pénztártag a pénztár eljárását jogtalanának és hátrányosnak, a befizetését pedig „tévesnek” tartotta, ezért a Felügyelethez fordult állásfoglalásért.

A pénzforgalomról, a pénzforgalmi szolgáltatásokról és az elektronikus fizetési eszközökről szóló 232/2001. (XII. 10.) kormányrendelet 10. § (7) bekezdése szerint törvény vagy kormányrendelet, illetve a felek eltérő rendelkezésének hiányában a fizetési megbízás teljesítésének időpontja az a nap, amikor a pénzüsszeget az átutalás, illetve a beszedési megbízás jogosultjának bankszámláján jóváírták. A bankszámlára történő készpénzbefizetés akkor teljesült, amikor a készpénzt a hitelintézet pénztáránál vagy a postán befizetik.

A pénz- és elszámolásforgalom, valamint a pénzfeldolgozás szabályairól szóló 9/2001. (MK 147.) MNB rendelkezés 11. § (1) bekezdése szerint a hitelintézet köteles meghatározni a munkanapon belül azt a kezdő és záró időpontot, amelyek között a fizetési megbízások benyújthatók. Ezen belül kell meghatározni azt az időpontot, ameddig a befogadott, illetve

beérkezett megbízások teljesítéséből reá háruló feladatokat a tárgynapon teljesíti. A záró időpontig befogadott további megbízások teljesítéséből reá háruló feladatokat - ha a megbízó későbbi határidőt nem jelöl meg - legkésőbb a következő munkanapon kell teljesítenie a hitelintézetnek.

A fenti jogszabályhelyek alapján nem állapítható meg, hogy a pénztár eljárása jogsértő lett volna. A pénztártag banki átutalással teljesített befizetése 2006. január 2-án érkezett meg a pénztár számlájára, így 2006-os befizetésnek minősül. A 2006-ban teljesített befizetés a 2005-re vonatkozó adókedvezmény megállapításánál nem vehető figyelembe, de figyelembe vehető lesz majd a 2006-os adókedvezmény meghatározásánál. Ilyen módon a befizetés nem tekinthető „tévesnek”.

Több nyugdíjpénztár ügyfélszolgálatára úgy tájékoztatja tagjait, hogy az év végi befizetést legkésőbb december 15-ig tegyék meg, mert a postai csekken történő pénzfeladás esetében is hordozhat kockázatot az év utolsó munkanapján történő befizetés.

2. A hatályos jogszabályok alapján milyen esetekben lehet a nem fizető pénztártag egyéni számláin jóváírt hozamokat a működési és likviditási tartalékokra jutó költséggel csökkenteni?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény 2006. január 1-től hatályos 14. § (3) bekezdésében szabályozott rendelkezés szerint, a tagdíjfizetés elmulasztásának kezdő időpontjától a pénztár jogosult nyugdíjpénztár esetében a tag egyéni nyugdíjszámlájának egészségpénztár esetében a tag egyéni egészség számlájának, önszegélyező pénztár esetében a tag egyéni számlájának befektetéséből származó hozamát - a mindenkori pénztári egységes tagdíjnak a működési és likviditási alapra jutó hányadnak megfelelő összeggel, de legfeljebb a hozam összegével - csökkenteni, és azt a működési, illetve likviditási alap javára jóváírni.

Mivel a fenti jogszabályhely nem tartalmaz korlátozást a rendelkezés hatálya alá eső tagok vonatkozásában, ezért az minden tagdíjfizetési kötelezettségét elmulasztó taggal szemben alkalmazható. Amennyiben a tag nem él a várakozási idő leteltekor, illetve a nyugdíjkorhatár elérésekor az Öpt. 47. § (4) illetve (5) bekezdéseiben foglalt választási lehetőségekkel, akkor úgy kell tekinteni, hogy tagsági jogviszonyát változatlanul fenntartja. Ha ennek ellenére tagdíjfizetési kötelezettségének nem tesz eleget akkor a fentiek értelmében az Öpt. 14. § (3) bekezdésében foglaltak alkalmazhatók.

3.

a) A tagsági jogviszony megszűnése esetén milyen módon számolhat el a pénztár a taggal?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (a továbbiakban: Öpt.) 47/B. § (1)-(3) bekezdéseiben rögzített szabályok szerint:

(1) Pénztárak közötti átlépés esetén - ideértve a 45/A. § (3) bekezdés a) pontjában foglalt esetet is -, illetve amennyiben valamely okból különböző nyugdíjpénztárakban fennálló tagsági jogviszonyok alatt eltelt várakozási idők összeszámítása szükséges, akkor az érintett tagsági jogviszonyok alatt eltelt várakozási idők összeszámítandók azzal, hogy a párhuzamosan fennálló tagsági jogviszonyok alatt egyidejűleg eltelt várakozási idők csak egyszeresen vehetők figyelembe.

- (2) A pénztárnak a tagsági jogviszony megszűnése esetén a jogviszony megszűnésének időpontja és az átutalás napja közötti időszakra hozamot kell fizetnie. Amennyiben a pénztár a tagsági jogviszony megszűnésére vonatkozó bejelentést követő 15. napig kifizeti a bejelentést megelőző negyedév végén fennálló, tagi kölcsönrel csökkentett tagi követelés legalább 90%-át, míg a fennmaradó követelést legkésőbb a bejelentés negyedévet követő negyedév 50. napjáig elszámolja, akkor a jogviszony megszűnésének időpontja és az átutalás napja közötti időszakra hozamot nem kell fizetnie.
- (3) Pénztárak közötti átlépés esetén az átlépő tag egyéni számlájára vezetett tagi lekötésről, annak mértékéről és jogosultjáról a befogadó pénztárat az egyéni számlát vezető pénztár köteles értesíteni. A tagi lekötés jogosultját az átlépésről és a tagi lekötés egyéni számlára vezetéséről a befogadó pénztár köteles értesíteni a befogadó nyilatkozat kiállításával egyidejűleg.

Az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak befektetési és gazdálkodási szabályairól szóló 281/2001. (XII. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 29/A. § (2) bekezdése az alábbiakat mondja ki:

A tagsági jogviszony megszűnésével kapcsolatos elszámolási módszert a pénztár a tagokkal való elszámolásról szóló szabályzatában rögzíti. Ennek során

- a) a Pénztár a tagsági jogviszony megszűnésekor az átlépésre, kilépésre vonatkozó bejelentés, a kizárásról való döntés, illetve a pénztártag halála miatt szükségessé váló egyösszegű kifizetés vagy átutalás esetén a jogosultság igazolásának (a továbbiakban: kiváltó esemény időpontja) negyedévet követő 50 napon belül végzi el a tag tagi kölcsönrel csökkentett követelésének kifizetését, átutalását. A pénztár a tagsági jogviszony megszűnésének fordulónapja és az átutalás napja közötti időszakra fizetendő hozamot a napi eszközértékelésre támaszkodva állapítja meg, vagy
- b) a Pénztár az elszámolást több szakaszban végzi. Ebben az esetben a pénztár a tag tagi kölcsönrel csökkentett követelésének legalább 90 százalékát a kiváltó esemény időpontjának negyedévet követő 50 napon belül fizeti ki, utalja át. A fennmaradó követelést a kiváltó esemény időpontjának negyedévet követő második negyedév 50. napjáig kell elszámolni. A részletszabályokat a Hozamfelosztási szabályzatban kell rögzíteni, vagy
- c) a tagsági jogviszony megszűnése esetén a tag tagi kölcsönrel csökkentett követelése 90%-ának átutalását, kifizetését legkésőbb a kiváltó esemény időpontjától számított 15 napon belül végzi el a pénztár. Az egyéni számla lezárását és a végleges elszámolást a kiváltó esemény időpontjának negyedévet követő 50 napon belül végzi el.

Mindez a következőket jelenti:

- A bejelentést követő 15. napig történő részki fizetésekor (ezt követően a bejelentés negyedévet követő 50. napig történő végelszámolásakor) nem kell a megszűnés napja és a kifizetés napja között hozamot fizetni.
- Amennyiben a Pénztár nem az előbbi elszámolást választja, akkor a megszűnés napja és a kifizetés napja közötti időszakra hozamot kell fizetnie.

- A választott elszámolási módot az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak befektetési és gazdálkodási szabályairól szóló 281/2001. (XII. 26.) kormányrendelet 29/A. § (2) bekezdése szerint az Elszámolási szabályzatban kell rögzíteni.
- A fentiek a tagsági jogviszony bármilyen okból történő megszűnésére érvényesek. Ezeket az okokat az Öpt. 15. § (1) bekezdésének a–c) pontjai tételesen tartalmazzák: halál, kilépés, kizárás és átlépés. Kilépésnek kell tekinteni az Öpt. 47. § (5) bekezdés a–b) pontjában említett eseteket is, azokat tehát, amikor a nyugdíjkorhatárt elérő pénztártag az egyéni nyugdíjszámláján lévő összeget egy összegben és/vagy járadék formájában igénybe veszi, és a tagdíjat tovább nem fizeti.

b) Melyik időpontban fennálló követelés alapján kell az elszámolást elvégezni?

Az Öpt. hivatkozott rendelkezései alapján a Pénztár nem teheti meg, hogy nem a bejelentés negyedévét megelőző negyedév végén fennálló követelés legalább 90 %-át fizeti ki a bejelentést követő 15. napig, mivel az Öpt. 47/B. § (2) bekezdése tételesen előírja, hogy a bejelentés negyedévét megelőző negyedév végi követelés 90 %-át kell kifizetni. A 281/2001. (XII. 26.) kormányrendelet 29/A. § (2) bekezdés c) pontja csak a 15 napos határidőről rendelkezik, az egyéni számla megállapítására vonatkozóan előírást nem tartalmaz.

A Pénztár azonban megteheti – tekintettel arra, hogy az Öpt. a legalább a 90 %-ot elérő összeg kifizetését írja elő -, hogy a bejelentés negyedévét megelőző követelésnek 90 %-ot meghaladó részét fizeti ki. Amennyiben a Pénztár a szabályzatában úgy rendelkezik, hogy a bejelentés negyedévét megelőző negyedév végi követelés 90 %-ot meghaladó részét fizeti ki, akkor az is előfordulhat, hogy ez az összeg eléri a bejelentéskori egyenleget.

c) Hogyan kell megállapítani a törtidőszaki hozamot?

A pénztáraknak a törtidőszaki - a tagsági jogviszony megszűnésének fordulónapja és a kifizetés napja közötti időszakra eső - hozamot a 281/2001. (XII. 26.) kormányrendelet 28. § (2) bekezdése szerint a negyedévben ténylegesen elszámolt hozam tagok közötti felosztásával kell megállapítani, vagy – a 29/A. § (2) bekezdés a) pontja szerint - a napi eszközértékelés felhasználásával kell kiszámítani. A pénztárak csak tényleges hozamot írhatnak jóvá az egyéni számlákon, fizethetnek ki a tagoknak. „Kalkulált” hozam megállapítására, felosztására, jóváírására a jogszabályok nem adnak lehetőséget. A Pénztár a 281/2001. (XII. 26.) kormányrendelet 29/A. § (2) bekezdés b) pontja szerinti kifizetés esetén a törtidőszaki hozam megállapítási módszerét a jogszabályi előírásokat figyelembe állapíthatja meg, azaz a hozamot a napi eszközértékelés alapján, vagy a többlépcsős elszámolás alkalmazásával határozhatja meg.

d) Milyen tételek vonhatók le a bruttó hozamból?

A Pénztár a hozamot az általános szabályoknak megfelelően csökkentheti a befektetésekhez közvetlenül kapcsolódó vagyonarányos díjakkal és költségekkel (pl. vagyonkezelői, letétkezelői díj, brókeri jutalék).

4. A tagi lekötés hogyan befolyásolja a tagsági jogviszony tartalmát?

Az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak befektetési és gazdálkodási szabályairól 281/2001. (XII. 26.) Kormányrendelet (továbbiakban: Rendelet) 27/A. § (1) bekezdése szerint amennyiben a tagi lekötéssel rendelkező pénztártag az egyéni számláján nyilvántartott megtakarításaiból felvételt kíván teljesíteni, erre csak a tagi lekötéssel érintett összeg

kétszeresét meghaladó összeg erejéig van mód. A Rendelet 27. § (2) bekezdése szerint a tagi lekötés során lekötött rész szolgáltatás alapjául nem számítható be.

Az Öpt. és a Rendelet fenti szabályait együttes értelmezése alapján megállapítható, hogy abban az esetben, ha a tag szolgáltatást vesz igénybe, akkor a tagi lekötéssel érintett összeg részére nem fizethető ki, ezen összeg a tag szolgáltatási számláján marad. Tekintettel arra, hogy a végső elszámolásra nem kerül sor, a tag továbbra is pénztártag marad. A tagsági jogviszony megszüntetésére a tagi lekötés megszűnése, az abból eredő kötelezettségek rendezése után van lehetőség. Amennyiben a rendezést követően a korábban szolgáltatást kért tag szolgáltatási számláján egyenleg marad, akkor a fennmaradó részt szolgáltatás jogcímen kell részére kifizetni.

A pénztárak közötti átlépés esetén az Öpt. 47/B. § (3) bekezdése előírásait kell alkalmazni, amely szerint a pénztárnak a tag egyéni számlájára vezetett tagi lekötésről, annak mértékéről és jogosultjáról a befogadó pénztárt az egyéni számlát vezető pénztár köteles értesíteni. A tagi lekötés jogosultját az átlépésről és a tagi lekötés egyéni számlára vezetéséről a befogadó pénztár köteles értesíteni a befogadó nyilatkozat kiállításával egyidejűleg. Átlépés esetén a tagi lekötés a tagsági jogviszony megszűnésének időpontját nem befolyásolja.

A tagsági jogviszony egyéb módon történő megszüntetése esetén (elhalálozás, kilépés, kizárás) a tagi lekötés szabályait a Rendelet 27/A. § (1) bekezdése szerint kell alkalmazni, azaz csak a tagi lekötéssel érintett összeg kétszeresét meghaladó összeg erejéig lehet kifizetést teljesíteni a tag részére. A tagsági jogviszony megszüntetésére vonatkozóan a szolgáltatásnál alkalmazott szabállyal megegyező, analóg módon kell eljárni, azaz a tagsági jogviszony megszüntetésére csak a tagi lekötés megszűnése után van mód.

5. Az önkéntes nyugdíjpénztári egyéni számlán fennálló tagi lekötés esetében csökkenhet-e a tagi lekötés összege negatív hozamelszámolás következtében?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény 47. §-a (7) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„A pénztártag - a várakozási idő letelte, illetve a nyugdíjkorhatár elérése után - egyéni számlakövetelésének legfeljebb 50%-át a Hpt. hatálya alá tartozó hitelintézettel kötött szerződésben fedezetként felajánlhatja, amennyiben rendelkezik arról, hogy a pénztár az egyéni nyugdíjszámlájára tagi lekötést vezessen fel. A tagi lekötés a pénztár által kiadott, a tagi lekötésnek a tag egyéni nyugdíjszámlájára vezetéséről szóló nyilatkozattal jön létre. A tagi lekötés törlését a pénztárnál a tag, a tag halála esetén a kedvezményezett, valamint a hitelszerződésben foglalt feltételek teljesülése esetén a tagi lekötés jogosultja kezdeményezheti a tagi lekötéssel biztosított követelés megszüntének egyidejű igazolása mellett. A tagi lekötés szabályai egyebekben a jogon és követelésen alapított zálogjog szabályaival azonosak. Ha a hitelintézet a tagi lekötésből származóan igényt érvényesít, azt úgy kell tekinteni, mintha a pénztártag az egyéni nyugdíjszámláján nyilvántartott összegből felvételt teljesített volna.”

A fenti rendelkezés értelmében a tagi lekötés egyéni nyugdíjszámlára történő rávezetésekor kell azt vizsgálni, hogy a lekötés összege nem haladja-e meg az egyéni számla egyenlegének 50%-át. Az egyéni számla egyenlegének a tagi lekötés rávezetésének időpontját követő változása a tagi lekötés összegére már nincs kihatással. Erre tekintettel egy esetleges negatív összegű hozamjávírás a tagi lekötés összegét nem csökkenti.

6. A Pénztár mi alapján győződhet meg arról, hogy a külföldi pénztár azonos típusú-e az önkéntes kiegészítő pénztárral, továbbá létezik-e bármilyen európai uniós szabályozás arra vonatkozóan, hogy a pénztártagok megtakarításait átlépési szándékuk alapján aggálymentesen utalják külföldi székhelyű pénztárakhoz?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 15. § (3) bekezdése szerint a pénztártag – a 47. § (3) bekezdésében foglalt esetet kivéve – csak azonos típusú pénztárba léphet át. A 47. § (3) bekezdése arról rendelkezik, hogy bizonyos speciális feltételek esetén a tag egészség- és önszegélyező pénztárba is átléphet.

Az Öpt. a hatálya alá tartozó személyekről rendelkezik, ezért a fentiek azt jelentik, hogy az önkéntes nyugdíjpénztár tagja csak az Öpt. szerint létrehozott, a Felügyelet által engedélyezett, magyarországi székhelyű önkéntes kölcsönös biztosító pénztárba léphet át. Mivel nincs a fentiekkel ellentétes uniós rendelkezés, a Pénztárnak az átlépési igényt a fogadókészséget mutató külföldi pénztár jellegzetességeire tekintet nélkül el kell utasítania.

7. Vonatkozik-e az Öpt. 49. § (1) bekezdésének 2007. január 1-jétől hatályos rendelkezése egészség- és önszegélyező pénztárakra is?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 49. § (1) bekezdésének 2007. január 1-jétől hatályos rendelkezése értelmében a fedezeti alapon a nyugdíjpénztár a tag, illetve a munkáltatói tag által teljesített befizetésnek az évi 10 000 forint összeghatárig terjedő része legalább 90 százalékát, az azt meghaladó része legalább 94 százalékát köteles jóváírni. E szabálytól a pénztár a tag belépésétől számított első két hónapban külön jogszabályban meghatározottak szerint eltérhet.

Ez a rendelkezés kizárólag az önkéntes nyugdíjpénztárakra vonatkozik, amit a kiegészítő nyugdíjpénztárakra vonatkozó különös szabályok között történő elhelyezése is mutat. Ennek megfelelően a fenti előírás az önkéntes egészség- és önszegélyező pénztárakra nem terjed ki.

8. Nem magyar állampolgár önkéntes nyugdíjpénztári tag átléphet-e külföldi nyugdíjpénztárba?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 15. § (1) bekezdésének d) pontja értelmében a pénztártag tagsági viszonya más pénztárba való átlépéssel megszűnik. Ugyanezen § (3) bekezdése szerint átlépés főszabályként – a 47. § (3) bekezdése szerinti esetet kivéve - csak azonos típusú pénztárak között lehetséges. Az Öpt. 2. § (2) a) pontja értelmében az Öpt. alkalmazásában a „pénztár” kifejezés az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárat jelenti, ami az Öpt. 4. §-a alapján csak az Öpt. alapján alapított szervezet lehet.

Az Öpt-nek a tagsági jogviszony létesítésére vonatkozó feltételekről rendelkező 11.§-a a tag állampolgárságával kapcsolatban semmilyen feltételt nem tartalmaz, így önkéntes pénztári tagsági állampolgárságtól függetlenül létesíthető. Ennek megfelelően az Öpt. szabályozása a különböző állampolgárságú tagok között nem tesz különbségek, valamennyi tagra ugyanazon szabályok vonatkoznak.

A fentiekből következően önkéntes nyugdíjpénztárból csak másik, az Öpt. alapján létrehozott pénztárba lehet átlépni, más hazai vagy külföldi intézménybe azonban nem. E tekintetben a tag állampolgárságának nincsen jelentősége.

9. Az álláskeresői segélyben való részesedés ugyancsak a nyugdíjkorhatár betöltésének minősíthető-e?

A nyugdíj előtti munkanélküli segély ezen a néven 2005. november 1-jétől megszűnt, helyébe az álláskeresői segély egyik változata lépett.

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 2. § (5) bekezdésének a) pontja szerint a nyugdíjkorhatár betöltésének minősül az is, ha a pénztártag nyugdíj előtti munkanélküli segélyben részesül. Az itt felsorolt ellátások köre nem bővíthető, azaz csak a megnevezett szolgáltatások jogosítanak a pénztári szolgáltatásra. A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (Ft.) 2005. november 1.-jétől hatályos szövege szerint álláskeresői segélyre három munkanélküli csoport lehet jogosult. Az Ft. 30. § (1) bekezdés c pontja alatt meghatározott álláskeresői segélyre jogosultak csoportját azok az álláskereső alkották, akik a korábbi szabályozás szerint nyugdíj előtti munkanélküli segélyre voltak jogosultak. Mivel ez a segélynem csupán más néven, de azonos tartalommal lépett a korábbi nyugdíj előtti munkanélküli segély helyébe, nem jelenti a taxáció megsértését, ha a pénztár az e segélyre jogosultak körét is pénztári szolgáltatásra jogosultnak tekinti.

10. Az átvevő pénztár milyen módszert alkalmazhat abban az esetben, ha az átadó pénztár nem bontotta meg jogcímenként az átlépő tag fedezetét az átadási bizonylaton?

A fenti kérdésre az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak befektetési és gazdálkodási szabályairól szóló 281/2001. (XII: 26.) Korm. rendelet 30. §-ának (4) bekezdése kínál megoldást. E szerint „a tagsági jogviszony kezdetétől felhalmozott hozam összege meghatározható úgy is, hogy a pénztár a tag egyéni nyugdíj számláján lévő tagi követelés összegét csökkenti a tag által fizetett tagdíj, a tag részére fizetett munkáltatói tagdíj-hozzájárulás, valamint jogszabályban meghatározott egyéb jóváírások összegével. Ugyanilyen eljárás megfelelő alkalmazásával meghatározható a kedvezményezett által áthozott összeg hozamtartalma, illetve hozamnak nem minősülő része is.”

III. Munkáltatói tag, munkáltatói hozzájárulás, támogatói adomány

1. Tehet-e különbséget a munkáltató alkalmazottai között a Cafeteria rendszerben fizetett egészségpénztári hozzájárulás vagy adomány vonatkozásában?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (továbbiakban Öpt.) vonatkozó szakaszai:

12. § (1) Munkáltatói tag az a természetes vagy jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki a pénztárral kötött szerződés alapján munkavállalójának tagdíjfizetési kötelezettségét egészben vagy részben átvállalja (munkáltatói hozzájárulás).

(2) A munkáltatói hozzájárulási kötelezettséget vállaló munkáltató a munkáltatói hozzájárulásból egyetlen olyan munkavállalóját sem zárhatja ki, aki nála legalább hat hónapja munkaviszonyban (közalkalmazotti, közszolgálati, szolgálati jogviszonyban) áll. A munkáltató munkavállalóként mindhárom típusú pénztárban egyidejűleg is vállalhat hozzájárulási kötelezettséget.

(3) A munkáltatói hozzájárulás - a (4) bekezdésben foglaltak kivételével - minden pénztártag munkavállalóra nézve azonos összegű vagy a munkabérének azonos százaléka, amelyet a munkáltató köteles az alkalmazott által választott pénztártól függetlenül egységesen megállapítani. A munkáltató a hozzájárulás megállapításakor pénztártípusonként különbséget tehet. A munkabér százalékban meghatározott munkáltatói hozzájárulás esetén a munkáltató meghatározhatja a hozzájárulás legkisebb és legnagyobb összegét is.

(4) A munkáltató a munkáltatói hozzájárulás (3) bekezdésben meghatározott mértékétől - az életkorral növekedő mértékben - korcsoportonként egységesen eltérhet azon alkalmazottai tekintetében, akik 15 éven belül betöltik a nyugdíjkorhatárt. A nyugdíjkorhatárt betöltött alkalmazottak esetében a munkáltatói hozzájárulás nem haladhatja meg a nyugdíjkorhatárt be nem töltött alkalmazottak részére megállapított munkáltatói hozzájárulást.

(5) A munkáltató és a pénztár között létrejövő szerződésben rendelkezni kell:

- a) a munkáltatói hozzájárulás mértékéről és a teljesítés ütemezéséről;
- b) a munkáltatói hozzájárulás szüneteltetésének lehetőségéről és feltételeiről;
- c) a munkáltatói hozzájárulás teljesítését biztosító esetleges mellékkötelekezőkről.

17. § (1) A pénztár támogatójának minősül az a természetes vagy jogi személy - kivéve az adóhatóságot a pénztári befizetések kedvezményének átutalása tekintetében -, aki (amely) eseti vagy rendszeres pénzbeli vagy nem pénzbeli szolgáltatást teljesít (a továbbiakban: adomány) a pénztár javára ellenszolgáltatás kikötése nélkül.

(2) A támogató jogosult meghatározni, hogy az adományt a pénztár milyen célra és milyen módon használhatja fel, de a támogatás csak a pénztártagság egészének vagy az alapszabályban meghatározott tagsági körnek nyújtható.

A fenti jogszabályhelyek nem teszik lehetővé a munkáltató által vázolt eljárást, miszerint bizonyos munkavállalói részére – Cafetéria rendszerben – esetenként egészségpénztári befizetést teljesítsen. Az előbbieket alapján a munkáltató Cafetéria rendszere több ponton is súlyosan sérti az Öpt. hivatkozott rendelkezéseit és a diszkriminációmentesség alkotmányos követelményét, mivel a kifizetés nem vonatkozik minden olyan munkavállalóra, aki egészségpénztári tag és legalább hat havi munkavisztonnyal rendelkezik.

Cafetéria rendszerben csak abban az esetben van mód eseti adományban részesíteni a munkavállaló pénztártagokat, ha a munkavállaló által kiválasztott egészségpénztár alapszabályában szerepel az a kitétel, hogy adományban részesíthető az egy munkáltatónál dolgozó valamennyi pénztártag. Ilyen rendelkezés hiányában csak a pénztártagság egésze részesíthető – személyekre le nem bontott – adományban.

Abban az esetben, ha az Öpt. idézett 17. § (2) bekezdésében meghatározott tagságra vonatkozó kitétel szerepel az egészségpénztár alapszabályában, akkor a jogszabályszerűen – minden pénztártag munkavállalónak – nyújtott adomány adófizetési kötelezettséggel jár.

2. Lehet-e munkáltatói hozzájárulást nyújtani a munkavállalóknak Cafeteria-rendszeren belül, és egyidejűleg azon kívül, önálló juttatásként is?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 12. §-a (3) bekezdése értelmében a munkáltatói hozzájárulás - a (4) bekezdésben foglaltak kivételével

- minden pénztártag munkavállalóra nézve azonos összegű vagy a munkabérének azonos százaléka, amelyet a munkáltató köteles az alkalmazott által választott pénztártól függetlenül egységesen megállapítani. A munkáltató a hozzájárulás megállapításakor pénztártípusonként különbséget tehet. A munkabér százalékban meghatározott munkáltatói hozzájárulás esetén a munkáltató meghatározhatja a hozzájárulás legkisebb és legnagyobb összegét is.

Az Öpt. 12. § (8) bekezdése szerint amennyiben a tag azt a munkáltatótól írásban kéri, a munkáltató a kérelmező tag javára vállalt munkáltatói hozzájárulás teljes összegének, vagy egy részének teljesítését szüneteltetheti vagy megszüntetheti. Egyebekben a munkáltató a munkáltatói hozzájárulás teljesítését kizárólag valamennyi pénztártag alkalmazottjára kiterjedően szüneteltetheti vagy szüntetheti meg. E rendelkezéstől érvényesen nem lehet eltérni.

Az Öpt. 12. § (9) bekezdése szerint a (7) bekezdésben foglaltaktól eltérően a munkáltató szüneteltetheti a munkáltatói hozzájárulás fizetését azon időszakokra, amikor a tag munkaviszonya szünetel, illetve munkabér a részére nem jár. Ennek feltételeit a munkáltatónak valamennyi pénztártag munkavállalójára nézve azonos módon kell meghatároznia.

A béren kívüli juttatási rendszernek tehát lehet eleme az önkéntes pénztárba való befizetés is.

A fentiek alapján akkor jogszerű a munkavállaló tag utáni munkáltatói hozzájárulás meg nem fizetése, ha a nem az önkéntes pénztári munkavállalói hozzájárulást választó pénztártag munkavállaló, a béren kívüli juttatások közül választáskor írásban olyan értelmű nyilatkozatot tesz, hogy a tárgyidőszakra kéri a munkáltatói hozzájárulás egésze, vagy egy része teljesítésének szüneteltetését.

Összefoglalva: nincs olyan jogszabályi előírás, amely tiltaná a munkáltatónak, hogy a Cafeteria-rendszeren belül, és egyidejűleg azon kívül, önálló juttatásként is munkáltatói hozzájárulást folyósítson dolgozóinak. A munkavállaló mindkét esetben választhat, hogy a három pénztártípus közül melyikbe és milyen arányban kéri a munkáltatói hozzájárulás megosztását. Természetesen arra is lehetősége van, hogy bármelyik juttatásról vagy juttatási formáról írásos nyilatkozatban lemondjon.

3. Lehet-e munkáltatói hozzájárulás folyósítása mellett, azzal egy időben nyugdíjszolgáltatást igénybe venni?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (a továbbiakban: Öpt.) 47. § (5) bekezdése pontosan meghatározza, hogy a nyugdíjkorhatárt elérő pénztártag írásos nyilatkozatában milyen lehetőségek közül választhat. E lehetőségek között nem szerepel az a változat, amellyel a pénztártag kívánt élni, azaz, hogy a munkáltatói hozzájárulás fizetésének ideje alatt egyösszegű nyugdíjszolgáltatást is igénybe szeretett volna venni. Az Öpt. hivatkozott rendelkezése alapján szolgáltatás igénybevételére csupán a tagdíj (munkáltatói hozzájárulás) fizetésének megszüntetése után nyílik lehetőség.

4. Mik az önkéntes nyugdíjpénztári munkáltatói hozzájárulás fizetésének szabályai munkaerő-kölcsönzés esetén?

1 Az önkéntes pénztári munkáltatói hozzájárulásnak, munkaerő kölcsönzés esetén történő fizetésére vonatkozó álláspontunk kialakításánál a következő jogszabályi rendelkezéseket vettük figyelembe:

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 12. § (1) és (2) bekezdésében foglalt rendelkezések szerint, munkáltatói tag az a természetes vagy jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, amely a pénztárral kötött szerződés alapján munkavállalójának tagdíjfizetési kötelezettségét egészben vagy részben átvállalja (munkáltatói hozzájárulás).

A munkáltatói hozzájárulási kötelezettséget vállaló munkáltató, a munkáltatói hozzájárulásból egyetlen olyan munkavállalóját sem zárhatja ki, aki nála legalább hat hónapja munkaviszonyban (közalkalmazotti, közszolgálati jogviszonyban) áll. A munkáltató, munkavállalónként mindhárom típusú pénztárban egyidejűleg is vállalhat hozzájárulási kötelezettséget.

A munkáltatói hozzájárulás - főszabályként - minden pénztártag munkavállalóra nézve azonos összegű vagy a munkabérének azonos százaléka, amelyet a munkáltató köteles az alkalmazott által választott pénztártól függetlenül egységesen megállapítani. A munkáltató a hozzájárulás megállapításakor pénztártípusonként különbséget tehet. A munkabér százalékban meghatározott munkáltatói hozzájárulás esetén a munkáltató meghatározhatja a hozzájárulás legkisebb és legnagyobb összegét is. (Öpt. 12. § (3) bekezdése)

A munkáltató, a munkáltatói hozzájárulás általános szabályok szerinti mértékétől - az életkorral növekedő mértékben - korcsoportonként egységesen eltérhet azon alkalmazottai tekintetében, akik 15 éven belül betöltik a nyugdíjkorhatárt. A nyugdíjkorhatárt betöltött alkalmazottak esetében a munkáltatói hozzájárulás nem haladhatja meg a nyugdíjkorhatárt be nem töltött alkalmazottak részére megállapított munkáltatói hozzájárulást. (Öpt. 12. § (4) bekezdése)

A Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (Mt.) XI. fejezetében (193/B. – 193/H. §-aiban) foglalt rendelkezések alapján, a munkaerő-kölcsönzés céljából létesített munkaviszony a kölcsönbeadóval jön létre. Ebben a speciális foglalkoztatási formában, a munkabér kifizetésére a kölcsönbeadó köteles, mivel a kölcsönvevő a munkavállaló átengedéséért a kölcsönadónak kölcsönzési díjat fizet, így a munkavállaló felé fizetési kötelezettség nem terheli.

Munkaerő-kölcsönzés esetén a kölcsönbeadót terheli a munkaviszonnyal összefüggő valamennyi bevallási, adatszolgáltatási, levonási, befizetési kötelezettség teljesítése is. Mindezekre tekintettel, és egyéb eltérő rendelkezés hiányában, munkaerő-kölcsönzés esetén a kölcsönbeadó minősül munkáltatónak az Öpt. rendelkezéseinek alkalmazásánál is.

Az Mt. 142/A. §-ának (1) bekezdése az egyenlő, illetve egyenlőnek elismert munka díjazásának meghatározása során az egyenlő elbánás követelményének megtartását írja elő, amelyet a munkaerő-kölcsönzés esetében is alkalmazni kell. A 142/A. § (3) bekezdésében említett, a munkavállaló részére a munkaviszonya alapján közvetlenül, vagy közvetve nyújtott pénzbeli és természetbeni juttatások közé tartozónak minősül - a 165/A. § (2) bekezdésében felsorolt - önkéntes pénztárak tagjai számára adható munkáltatói hozzájárulás.

Az Mt. 193/H. §-ának (9), (10) bekezdései rögzítik, hogy az egyenlő elbánás követelményét (Mt. 142/A. § (1) bekezdés) mely időtartamú munkavégzés esetén és mely juttatások tekintetében kell alkalmazni a kölcsönzött (azaz a kölcsönbeadóval munkaviszonyban álló), valamint a kölcsönbevevőnél munkaviszonyban álló munkavállalók vonatkozásában:

193/H. § (9) bekezdés: A kölcsönzés időtartama alatt a 142/A. § rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni a kölcsönzött, valamint a kölcsönvevőnél munkaviszonyban álló munkavállalók vonatkozásában a személyi alapbér, a műszakpótlék, a rendkívüli munkavégzésért járó díjazás, továbbá az ügyelet, készenlét díjazása tekintetében, amennyiben a kölcsönvevőnél történő folyamatos munkavégzés tartama a hat hónapot meghaladja, vagy a kölcsönzött munkavállaló a kölcsönvevőnél történő munkavégzés megkezdésének időpontját megelőző két évben a kölcsönvevőnél – kölcsönzés alapján – összesen legalább hat hónapot dolgozott.

193/H. § (10) bekezdés: ettől eltérően, a 142/A. § (3) bekezdésében szereplő juttatások (azaz - többek között – az önkéntes pénztári munkáltatói hozzájárulás) tekintetében kell a 142/A. § rendelkezéseit alkalmazni a kölcsönzött, valamint a kölcsönvevőnél munkaviszonyban álló munkavállalók vonatkozásában, amennyiben a határozott időre szóló kölcsönzés esetén a kölcsönvevőnél történő folyamatos munkavégzés időtartama a két évet, vagy a határozatlan időre szóló kölcsönzés esetében a kölcsönvevőnél történő folyamatos munkavégzés időtartama az egy évet meghaladja.

2 Az ismertetett jogszabályi előírások alapján, a Felügyelet álláspontja szerint,

a) a nem kölcsönzés, továbbá a kölcsönzés céljából foglalkoztatott munkavállalói részére, a kölcsönbeadó az általános szabályok és minden munkavállalóra azonos feltételek szerint fizethet önkéntes pénztári munkáltatói hozzájárulást, amennyiben azok legalább hat hónapja állnak munkaviszonyban, és a kölcsönzés céljából foglalkoztatott egyetlen munkavállalója esetében sem állnak fenn az Mt. 193/H. § (10) bekezdésében előírt feltételek.

Ebben a helyzetben, tehát az önkéntes pénztári munkáltatói hozzájárulás fizetése a kölcsönbeadó önkéntes elhatározása alapján történik, ilyen irányú kötelezettsége nincs.

b) abban az esetben, ha a kölcsönzés céljából foglalkoztatott munkavállalójánál (munkavállalóinál) a kölcsönvevőnél történő folyamatos munkavégzés időtartama, a határozott időre szóló kölcsönzés esetén a két évet, vagy a határozatlan időre szóló kölcsönzés esetében az egy évet meghaladja (azaz, az Mt. 193/H. § (10) bekezdésében előírt feltételek fennállnak), akkor a kölcsönbevevőnél fennálló - akár különböző - feltételek szerint köteles önkéntes pénztári munkáltatói hozzájárulást fizetni, amennyiben a kölcsönbevevő fizet a saját munkavállalói részére önkéntes pénztári munkáltatói hozzájárulást.

Ekkor – ha, tehát a kölcsönbeadó munkáltatói hozzájárulás fizetésére kötelezett, akár egyetlen kölcsönzött munkavállalója részére is – a kölcsönbeadó fizetési kötelezettsége, az Öpt. jelenlegi rendelkezései szerint, azonos feltételekkel és valamennyi (kölcsönzés és nem kölcsönzés céljából foglalkoztatott) munkavállalójára egyaránt kiterjed.

A munkáltatói hozzájárulás fizetésének feltételei a kölcsönbevevőknél különbözőek lehetnek. Ebben a helyzetben - attól függően, hogy milyen feltételek találhatók a kölcsönbeadónál, illetve a kölcsönbevevőnél - az Mt. 193/H. § (11) bekezdésében előírtak figyelembe vételével szükséges eljárni, az önkéntes pénztári munkáltatói hozzájárulás fizetésénél.

Ennek megfelelően, amennyiben munkáltatói hozzájárulás fizetésének feltételei (a hozzájárulás összege, vagy a munkabér meghatározott százaléka)

a kölcsönbevevőnél jobbak, mint a kölcsönbeadónál meglévők, akkor a kölcsönbeadónak, a kölcsönbevevőnél meglévő feltételek szerint kell a munkáltatói hozzájárulást fizetnie a kölcsönzött munkavállaló részére, ugyanakkor a saját, nem kölcsönzés céljából foglalkoztatott munkavállalóinak is ezekkel megegyező a feltételeket kell biztosítani,

a kölcsönbevevőnél rosszabbak, mint a kölcsönbeadónál meglévők, akkor kölcsönbeadónak a nála meglévő feltételek szerint kell a munkáltatói hozzájárulást fizetnie a kölcsönbevevőnél dolgozó munkavállaló részére is.

c) Ha a kölcsönzés céljából foglalkoztatott munkavállaló esetében az Mt. 193/H. § (10) bekezdésében előírt feltételek fennállnak és a kölcsönbevevő nem fizet a saját munkavállalóinak önkéntes nyugdíjpénztári hozzájárulást, akkor a kölcsönbeadó az a) pont szerinti általános szabályok szerint fizethet a munkáltatói hozzájárulást, de arra nem kötelezett.

5.

a) Jogszerű-e, ha a munkáltató a fizikai dolgozók, az irodai dolgozók és a vezetők részére eltérő keretösszeget biztosít önkéntes biztosító pénztárakba fizetendő munkáltatói hozzájárulás céljára? Változtat-e a megoldás megítélésén, ha a keretet más célra (pl. étkezési utalvány formájában) is igénybe lehet venni?

b) Jogszerű-e, ha a munkáltató az indokolatlan betegszabadságok csökkentése céljából a kafetéria-keretet egy olyan kerettel egészíti ki, amelyből a dolgozók a havonta ledolgozott munkaórák arányában részesülnek?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 12. §-ának (1)–(4) bekezdései a következőket mondják ki:

„(1) Munkáltatói tag az a természetes vagy jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki a pénztárral kötött szerződés alapján munkavállalójának tagdíjfizetési kötelezettségét egészben vagy részben átvállalja (munkáltatói hozzájárulás).

(2) A munkáltatói hozzájárulási kötelezettséget vállaló munkáltató a munkáltatói hozzájárulásból egyetlen olyan munkavállalóját sem zárhatja ki, aki nála legalább hat hónapja munkaviszonyban (közalkalmazotti, közszolgálati, szolgálati jogviszonyban) áll. A munkáltató munkavállalóként mindhárom típusú pénztárban egyidejűleg is vállalhat hozzájárulási kötelezettséget.

(3) A munkáltatói hozzájárulás - a (4) bekezdésben foglaltak kivételével - minden pénztártag munkavállalóra nézve azonos összegű vagy a munkabérének azonos százaléka, amelyet a munkáltató köteles az alkalmazott által választott pénztártól függetlenül egységesen megállapítani. A munkáltató a hozzájárulás megállapításakor pénztártípusonként különbséget tehet. A munkabér százalékban meghatározott munkáltatói hozzájárulás esetén a munkáltató meghatározhatja a hozzájárulás legkisebb és legnagyobb összegét is.

(4) A munkáltató a munkáltatói hozzájárulás (3) bekezdésben meghatározott mértékétől - az életkorral növekedő mértékben - korcsoportonként egységesen eltérhet azon alkalmazottai tekintetében, akik 15 éven belül betöltik a nyugdíjkorhatárt. A nyugdíjkorhatárt betöltött alkalmazottak esetében a munkáltatói hozzájárulás nem haladhatja meg a nyugdíjkorhatárt be nem töltött alkalmazottak részére megállapított munkáltatói hozzájárulást.”

Az a) pont alatti megoldás tehát jogszerűtlen, mert a (3) bekezdés szerint a munkáltatói hozzájárulást azonos összegben vagy a munkabér azonos hányadában kell megállapítani, a munkakör alapján nem lehet különbséget tenni. Ebből a szempontból közömbös, hogy a keretet a tagdíj-hozzájáruláson kívül egyéb célra is föl lehet-e használni.

A b) pont alatti cél megvalósítását az Öpt. lehetővé teszi, mert a 12. § (9) bekezdése kimondja, hogy „a munkáltató szüneteltetheti a munkáltatói hozzájárulás fizetését azon időszakokra, amikor a tag munkaviszonya szünetel, illetve munkabér a részére nem jár. Ennek feltételeit a munkáltatónak valamennyi pénztárg tag munkavállalójára nézve azonos módon kell meghatározni.”

A Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (Mt.) 130. § (2) bekezdésének a) pontjából következően mind a táppénzen, mind a betegszabadságon töltött idő a munkaviszony szünetelésének számít, a munkáltató tehát dönthet úgy, hogy az erre az időre eső munkáltatói hozzájárulást nem fizeti meg.

6. Kiköthető-e a munkáltatói hozzájárulás nyújtásának feltételeként a munkáltató részéről az, hogy egyidejűleg a munkavállaló meghatározott mértékű saját befizetést vállaljon, illetve teljesítsen?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 12. §-a a kérdéskörrel kapcsolatban az alábbiak szerint rendelkezik:

„12. § (1) Munkáltatói tag az a természetes vagy jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki a pénztárral kötött szerződés alapján munkavállalójának tagdíjfizetési kötelezettségét egészben vagy részben átvállalja (munkáltatói hozzájárulás).

(2) A munkáltatói hozzájárulási kötelezettséget vállaló munkáltató a munkáltatói hozzájárulásból egyetlen olyan munkavállalóját sem zárhatja ki, aki nála legalább hat hónapja munkaviszonyban (közalkalmazotti, közszolgálati, szolgálati jogviszonyban) áll. A munkáltató munkavállalóként mindhárom típusú pénztárban egyidejűleg is vállalhat hozzájárulási kötelezettséget.

(3) A munkáltatói hozzájárulás - a (4) bekezdésben foglaltak kivételével - minden pénztárg tag munkavállalóra nézve azonos összegű vagy a munkabérének azonos százaléka, amelyet a munkáltató köteles az alkalmazott által választott pénztártól függetlenül egységesen megállapítani. A munkáltató a hozzájárulás megállapításakor pénztártípusonként különbséget tehet. A munkabér százalékában meghatározott munkáltatói hozzájárulás esetén a munkáltató meghatározhatja a hozzájárulás legkisebb és legnagyobb összegét is.

[...]

(8) Amennyiben a tag azt a munkáltatótól írásban kéri, a munkáltató a kérelmező tag javára vállalt munkáltatói hozzájárulás teljes összegének, vagy egy részének teljesítését szüneteltetheti vagy megszüntetheti. Egyebekben a munkáltató a munkáltatói hozzájárulás teljesítését kizárólag valamennyi pénztárg tag alkalmazottjára kiterjedően szüneteltetheti vagy szüntetheti meg. E rendelkezéstől érvényesen nem lehet eltérni.

(9) A (7) [helyes értelmezés szerint a (8)] bekezdésben foglaltaktól eltérően a munkáltató szüneteltetheti a munkáltatói hozzájárulás fizetését azon időszakokra, amikor a tag munkaviszonya szünetel, illetve munkabér a részére nem jár. Ennek feltételeit a

munkáltatónak valamennyi pénztárg munkavállalójára nézve azonos módon kell meghatározni.”

A fentiek értelmében tehát a munkáltató, ha egyébként vállal munkáltatói hozzájárulás fizetési kötelezettséget, csak akkor nem köteles azt valamely meghatározott pénztárg munkavállaló javára teljesíteni, ha:

1. a munkavállaló még nincs hat hónapja alkalmazásban (és a munkáltató belső szabályozása értelmében nem kíván az ilyen személyek részére fizetni);
2. a munkavállaló írásban kéri a fizetés szüneteltetését, vagy megszüntetését;
3. a munkaviszony szünetel, vagy részére munkabér nem jár (és a munkáltató belső szabályozása értelmében nem kíván az ilyen személyek részére fizetni);
4. a munkáltató a hozzájárulás fizetését valamennyi munkavállalóra nézve szünetelteti vagy megszünteti.

Jogszabályi rendelkezés hiányában nincs lehetőség arra, hogy a munkáltató bármilyen egyéb feltételhez kösse a munkáltatói hozzájárulás fizetését, így saját befizetés vállalásától és fizetésétől sem tehető függővé pénztárg munkavállaló részére a munkáltatói hozzájárulás fizetése.

Az Öpt. 12. §-a (1) bekezdése azonban lehetővé teszi, hogy a munkáltató a tag tagdíjfizetési kötelezettségét csak részben vállalja át, ami lényegében a kérdésben felvetetthez hasonló eredményre vezet. Eltérőek ugyanakkor a jogkövetkezmények, mivel a saját rész teljesítésének elmulasztása nem mentesíti a munkáltatót az általa átvállalt rész teljesítésének kötelezettsége alól, hanem a részleges tagdíjfizetés esetére irányadó jogkövetkezmények alkalmazandók. A tagdíj nem fizetésének és a hátraléknak a jogkövetkezményeit a pénztár az alapszabályában határozza meg az Öpt. 18. §-a (1) bekezdésnek h) és i) pontja szerint.

7. Mikor jogszerű a munkavállaló tag utáni munkáltatói hozzájárulás meg nem fizetése, illetve részleges megfizetése?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (továbbiakban Öpt.) 12. § (3) bekezdése szerint a munkáltatói hozzájárulás - a (4) bekezdésben foglaltak kivételével - minden pénztárg munkavállalóra nézve azonos összegű vagy a munkabérének azonos százaléka, amelyet a munkáltató köteles az alkalmazott által választott pénztártól függetlenül egységesen megállapítani. A munkáltató a hozzájárulás megállapításakor pénztártípusonként különbséget tehet. A munkabér százalékban meghatározott munkáltatói hozzájárulás esetén a munkáltató meghatározhatja a hozzájárulás legkisebb és legnagyobb összegét is.

Az Öpt. 12. § (4) bekezdése szerint a munkáltató a munkáltatói hozzájárulás (3) bekezdésben meghatározott mértékétől - az életkorral növekedő mértékben - korcsoportonként egységesen eltérhet azon alkalmazottai tekintetében, akik 15 éven belül betöltik a nyugdíjkorhatárt. A nyugdíjkorhatárt betöltött alkalmazottak esetében a munkáltatói hozzájárulás nem haladhatja meg a nyugdíjkorhatárt be nem töltött alkalmazottak részére megállapított munkáltatói hozzájárulást.

Az Öpt. 12. § (8) bekezdése szerint amennyiben a tag azt a munkáltatótól írásban kéri, a munkáltató a kérelmező tag javára vállalt munkáltatói hozzájárulás teljes összegének, vagy

egy részének teljesítését szüneteltetheti vagy megszüntetheti. Egyebekben a munkáltató a munkáltatói hozzájárulás teljesítését kizárólag valamennyi pénztártag alkalmazottjára kiterjedően szüneteltetheti vagy szüntetheti meg. E rendelkezéstől érvényesen nem lehet eltérni.

A fentiek alapján cafeteria-rendszer esetén az Öpt. hivatkozott rendelkezését nem sérti, ha a béren kívüli juttatásból mást (tehát nem az önkéntes pénztári munkáltatói hozzájárulást) választó munkavállaló tag nem részesül, vagy eltérő mértékben részesül a munkáltatói hozzájárulásban, amennyiben a munkavállaló tag számára a béren kívüli juttatások közüli választáskor egyértelmű, hogy az egyben a nem választott többi juttatásról való lemondás is.

Akkor jogszerű tehát a munkavállaló tag utáni munkáltatói hozzájárulás meg nem fizetése, illetve részleges megfizetése, ha a nem az önkéntes pénztári munkavállalói hozzájárulást választó pénztártag munkavállaló, a béren kívüli juttatások közüli választáskor írásban olyan értelmű nyilatkozatot tesz, hogy a tárgyidőszakra kéri a munkáltatói hozzájárulás teljesítésének (vagy annak egy részének) szüneteltetését.

Az idézett jogszabályhely alapján a munkáltató az egyes pénztártípusok esetén fizetendő munkáltatói hozzájárulás mértékében különbséget tehet, a cafeteria-rendszernek azonban munkáltatónként egységesnek kell lennie.

IV. Szolgáltatásnyújtás, a szolgáltatások igénybevétele

1. Mik az önkéntes nyugdíjpénztári nyugdíjszolgáltatásra való jogosultság feltételei?

Az önkéntes nyugdíjpénztári nyugdíjszolgáltatásra való jogosultság tekintetében a következő rendelkezések irányadóak:

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (továbbiakban: Öpt) 2. § (5) bekezdésének c) pontja szerint, a nyugdíjszolgáltatás, a nyugdíjkorhatár elérése után a tag részére történő pénzbeli kifizetés.

Az Öpt. 2. § (5) bekezdésének a) pontja szerint, a nyugdíjkorhatár, az az életkor, melynek betöltését a társadalombiztosítási jogszabályok az öregségi nyugdíjra való jogosultság feltételül előírják.

Az Öpt. alkalmazásában a nyugdíjkorhatár betöltésének minősül, ha a pénztártag szolgálati nyugdíjban, korengedményes nyugdíjban, előnyugdíjban, nyugdíj előtti munkanélküli segélyben, bányásznyugdíjban, egyes művészeti tevékenységeket folytatók öregségi nyugdíjában, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, vagy növelt összegű öregségi, munkaképtelenségi járadékban részesül. A nyugdíjkorhatár betöltése után, a pénztártag a várakozási idő időtartamától függetlenül jogosulttá válik a nyugdíjszolgáltatásra.

Az öregségi nyugdíjra való jogosultság feltételül előírt életkort - az Öpt. 2. § (5) bekezdésének a) pontjában hivatkozott társadalombiztosítási jogszabály, vagyis - a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (továbbiakban: Tny.) 7. és 18. §-ai rögzítik.

Fentiek alapján, amennyiben a pénztárg:

A Tny. szerinti, reá irányadó és a Tny. törvényben meghatározott öregségi nyugdíjra jogosító korhatárt elérte, jogosulttá válik az önkéntes nyugdíjpénztári szolgáltatásra, függetlenül attól, hogy ténylegesen igénybe veszi-e a társadalombiztosítási nyugellátást (kéri-e annak folyósítását, illetve folyósítják-e számára).

A korhatár elérését, a pénztárg a személyi igazolványába bejegyzett születési dátumával igazolhatja. Tekintettel arra, hogy a nyugdíjkorhatár 62. életévre történő felemelése fokozatosan került bevezetésre, a Pénztárnak – jelenleg – a Tny. 7. §-a (4) és (5) bekezdésében foglalt korhatárokat is figyelembe kell venni a pénztári szolgáltatás megállapításakor.

Az Öpt. 2. § (5) bekezdésének a) pontjában tételesen felsorolt valamelyik nyugdíj-, vagy nyugdíjszerű ellátásban részesül (számára ténylegesen folyósítják azt), ugyancsak jogosulttá válik az önkéntes nyugdíjpénztári szolgáltatásra, függetlenül attól, hogy elérte-e a Tny szerinti, reá irányadó társadalombiztosítási öregségi nyugdíjra jogosító korhatárt.

A pénztárg, a felsorolt ellátások valamelyikében történő részesülésének tényét (annak folyósítását, illetve a folyósítás várható megkezdését) a nyugdíjbiztosítási igazgatási, vagy más, egyéb az ellátást megállapító szerv által, az ellátást igénylő személy részére kibocsátott jogerős határozatának bemutatásával igazolhatja.

Amennyiben a Tny. 73. §-a szerint az igényelbírálás során előleg megállapítására és folyósítására kerül sor, az öregségi nyugdíjelőleg megállapításáról szóló végzés alapján a pénztárg nyugdíjpénztári szolgáltatásra való jogosultsága igazolható, tekintettel arra, hogy az előleg megállapításakor a nyugdíjjogosultság ténye a végzésben megállapításra kerül, a végleges határozat kiadásakor már csak a nyugellátás összege változik.

Ebből a szempontból azonban a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság (NYUFIG) által kiadott ún. nyugdíjas igazolvány nem alkalmas a jogosultság megállapítására, tekintettel arra, hogy az csak az ellátásban részesülő személy nevét, címét és folyósítási törzsszámát tartalmazza. A folyósítási törzsszám alapján a pénztár nem tudja megállapítani, hogy öregségi nyugdíj, vagy hozzátartozói nyugellátás, vagy a NYUFIG által folyósított egyéb ellátás, pl. rendszeres szociális ellátás (szociális járadék, rokkantsági járadék) hadigondozottak pénzellátása, nemzeti gondozási díj, személyi életjáradék, stb. kerül folyósításra.

2. Mikor szűnik meg a tagsági jogviszony, ha a tag nyugdíjszolgáltatást vesz igénybe?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (továbbiakban Öpt.) 47. § (5) bekezdése szerint a nyugdíjkorhatárt elérő pénztárg írásban nyilatkozik arról, hogy

- a) egy összegben vagy járadék formájában veszi igénybe a nyugdíjszolgáltatást és a tagdíjat tovább nem fizeti, vagy
- b) az egyéni nyugdíjszámláján lévő összeg meghatározott részét egy összegben, a fennmaradó részt pedig járadék formájában veszi igénybe és a tagdíjat tovább nem fizeti, vagy
- c) a tagdíjat fizeti, és a nyugdíjszolgáltatást nem veszi igénybe, vagy

d) az egyéni nyugdíjszámláján felhalmozott összeget a pénztárban hagyja, és a tagdíjat tovább nem fizeti.

Az Öpt. 47. § (6) bekezdése szerint amennyiben a tag az (5) bekezdés a) vagy b) pont szerinti választással él, tagsági viszonya akkor szűnik meg, amikor a pénztár a taggal szembeni szolgáltatási kötelezettségének maradéktalanul eleget tett.

3. Felveheti-e nyugdíjszolgáltatás címén, adómentesen a nyugdíj előtti munkanélküli segélyen lévő pénztártag az egyéni nyugdíjszámláján lévő összeget?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 2. § (5) a) pontjában szereplő meghatározás szerint nyugdíjkorhatár az „az életkor, melynek betöltését a társadalombiztosítási jogszabályok az öregségi nyugdíjra való jogosultság feltételül előírják. E törvény alkalmazásában a nyugdíjkorhatár betöltésének minősül, ha a pénztártag szolgálati nyugdíjban, korengedményes nyugdíjban, előnyugdíjban, nyugdíj előtti munkanélküli segélyben, bányásznyugdíjban, egyes művészeti tevékenységet folytatók öregségi nyugdíjában, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban vagy növelt összegű öregségi, munkaképtelenségi járadékban részesül. A nyugdíjkorhatár betöltése után a pénztártag a várakozási idő időtartamától függetlenül jogosulttá válik a nyugdíjszolgáltatásra.”

A fentiek szerint amennyiben a pénztártag nyugdíj előtti munkanélküli segélyt kap, az Öpt. 47. § (5) bekezdés a) pontja alapján igényelheti az egyösszegű nyugdíjszolgáltatást. E kifizetés a személyi jövedelemadóról szóló 1995. CXVII. törvény 3. § 23. d) és a 7. § (1) bekezdés a) pontja alapján adómentes, feltéve, hogy tagsági jogviszonya a pénztárral (átlépés esetén a korábbi pénztárral) a teljesítés évét megelőző harmadik adóévben, vagy azt megelőzően keletkezett.

4. Felszámolhat-e költséget a nyugdíjpénztár a nyugdíjszolgáltatást igénylő tagnak?

Az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 281/2001. (XII. 26.) Korm. rendelet a következőképpen rendelkezik:

„A pénztárak közötti átlépésekre, kilépésekre és haláleseti kifizetésekre vonatkozó speciális szabályok

29. § (1) A pénztár az alapszabályában meghatározott tagdíjfelosztási aránytól kizárólag a belépéstől számított első két hónapban térhet el. Az eltérés eredményeképpen az első két hónapban a működési és a likviditási tartalékra jutó rész legfeljebb összesen 4000 forinttal haladhatja meg azt az összeget, ami az egyébként meghatározott arányok alkalmazásából adódna.

(2) A tagsági jogviszony megszűnése, valamint az egyéni nyugdíjszámlán nyilvántartott összeg egészének, vagy egy részének felvétele esetén a tag követeléséből az indokolt költség, de legfeljebb 4000 forint vonható le.

(3) A pénztár az (1)-(2) bekezdésében foglaltakon kívül a tagsági jogviszony létesítéséhez és megszűnéséhez, valamint az egyéni nyugdíjszámlán nyilvántartott összeg egészének, vagy egy részének felvételéhez kapcsolódóan egyéb díjat, költséget, levonást semmilyen jogcímen nem érvényesíthet.”

Az alcím láthatóan tévesen mellőzi az egyéni nyugdíjszámláról történő kifizetés igénylését, magából a jogszabálysövegből azonban egyértelmű, hogy (2) bekezdést a kérdésbeli esetre

alkalmazni kell. E szerint a nyugdíj szolgáltatást igénylő taggal szemben is csupán az indokolt költségek, maximum 4000 Ft számolható el.

5. Megszűnik-e a pénztártagsági jogviszony akkor, ha a várakozási idő letelte után a tag úgy dönt, hogy a pénztár tagság folytatása mellett a teljes megtakarítását felveszi (Öpt. 47. § (4) bekezdés b) pont)?

Az Öpt. 47. §-a (4)-(6) bekezdései az alábbiak szerint rendelkeznek:

„47. § (4) A pénztártag a várakozási idő letelte után, de még a felhalmozási időszakban az egyéni nyugdíjszámlán lévő összeghez való hozzáférés tekintetében választhat, hogy

- a) a pénztárban változatlan feltételek mellett tag marad,
- b) a pénztártagságát folytatja, és - legfeljebb háromévente egy alkalommal - az egyéni nyugdíjszámláján nyilvántartott összeg egészét vagy egy részét a nyugdíjkorhatár elérése előtt felveszi,
- c) a pénztárból kilép,
- d) tagdíj fizetése nélkül az egyéni nyugdíjszámláján lévő összeget a pénztárban hagyja.

(5) A nyugdíjkorhatárt elérő pénztártag írásban nyilatkozik arról, hogy

- a) egy összegben vagy járadék formájában veszi igénybe a nyugdíj szolgáltatást és a tagdíjat tovább nem fizeti, vagy
- b) az egyéni nyugdíjszámláján lévő összeg meghatározott részét egy összegben, a fennmaradó részt pedig járadék formájában veszi igénybe és a tagdíjat tovább nem fizeti, vagy
- c) a tagdíjat fizeti, és a nyugdíj szolgáltatást nem veszi igénybe, vagy
- d) az egyéni nyugdíjszámláján felhalmozott összeget a pénztárban hagyja, és a tagdíjat tovább nem fizeti.

(6) Amennyiben a tag az (5) bekezdés a) vagy b) pont szerinti választással él, tagsági viszonya akkor szűnik meg, amikor a pénztár a taggal szembeni szolgáltatási kötelezettségének maradéktalanul eleget tett.”

A fentiek alapján megállapítható, hogy ha a tag a várakozási idő letelte után, de még a felhalmozási időszakban úgy dönt, hogy a pénztártagságát folytatja, de a számláján levő teljes összeget felveszi, akkor a tagsági jogviszonya nem szűnik meg. A tag döntése ebben az esetben éppen a tagsági jogviszony folytatására irányul és a tagsági jogviszony léte szempontjából érdektelen a számláján lévő összegből való pénzfelvétel ténye. A tagsági jogviszony csak kilépés, vagyis a (4) bekezdés c) pontja szerinti nyilatkozat esetén szűnik meg.

A (6) bekezdés nem alkalmazható a várakozási idő letelte utáni, de még a felhalmozási időszakban megtett tagi nyilatkozatok esetén. Egyrészt a (6) bekezdés szövege kifejezetten utal arra, hogy az (5) bekezdés a) és b) pontja szerinti döntésekre vonatkozik, másrészt a szolgáltatási kötelezettségek maradéktalan teljesítéséhez igazítja a tagsági jogviszony megszűnését, márpedig szolgáltatás csak a felhalmozási időszakot követően, a nyugdíjkorhatár elérése után vehető igénybe.

6. Befolyásolja-e a várakozási idő letelte után, de még a felhalmozási időszakban az egyéni nyugdíjszámláról történt pénzfelvétel a pénztárból való kilépést?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény 47. § (4) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

(4) A pénztártag a várakozási idő letelte után, de még a felhalmozási időszakban az egyéni nyugdíjszámlán lévő összeghez való hozzáférés tekintetében választhat, hogy

- a) a pénztárban változatlan feltételek mellett tag marad,
- b) a pénztártagságát folytatja, és - legfeljebb háromévente egy alkalommal - az egyéni nyugdíjszámláján nyilvántartott összeg egészét vagy egy részét a nyugdíjkorhatár elérése előtt felveszi,
- c) a pénztárból kilép,
- d) tagdíj fizetése nélkül az egyéni nyugdíjszámláján lévő összeget a pénztárban hagyja.

A fenti jogszabályhely b) és c) pontja két, egymástól független jogintézményt szabályoz, ezért a pénztártagnak joga van ahhoz, hogy a várakozási idő letelte után, de még a felhalmozási időszakban az egyéni nyugdíjszámlán lévő összegből felvegyen, majd – három éven belül – kilépjen a Pénztárból, és erre tekintettel a teljes maradék összeget megkapja.

V. A tag halála; kedvezményezett, örökös

1. Mit tehet a pénztár abban az esetben, ha a pénztártag által megjelölt kedvezményezettet nem tudja elérni?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 16/A. §-a nem szabályozza azt az esetet, ha a pénztártag által megjelölt kedvezményezettet a Pénztár nem tudja elérni és így nem tudja nyilatkozattételre felhívni. Ebben az esetben a pénztár az egyéni számlát a jogosult jelentkezéséig változatlanul köteles kezelni, annak befektetéséből származó hozamot jóváírni stb. Az egyéni számla kezelése ebben a tekintetben nem különbözik az aktív pénztártagok egyéni számlájának kezelésétől.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 196. § (1) bekezdés szerint, aki a dolgot más érdekében anélkül tartja magánál, hogy arra külön jogviszonynál fogva jogosult vagy köteles volna, a dolog őrizetéről a jogosult költségére és veszélyére mindaddig köteles gondoskodni, amíg az a dolgot át nem veszi (felelős őrzés).

Jelen esetben a felelős őrzés szabályai nem alkalmazhatók, mivel a pénztár az egyéni számla kezelésére az eredeti tagsági jogviszony alapján továbbra is köteles mindaddig, amíg a jogosult személye nem válik ismertté, illetve amíg a jogosult döntésének megfelelő intézkedések meg nem történnek. A felelős őrzés szabályai csak kiegészítő jellegűek arra az esetre, ha nincs olyan jogviszony, amelynél fogva a dolgot a birtokos jogosult vagy köteles lenne magánál tartani.

2. Ki az önkéntes nyugdíjpénztárnál lévő összeg jogosultja, ha a pénztártag nyugdíjszolgáltatás igénybeviteléről nyilatkozik, azonban az elszámolás technikai lebonyolítása alatt meghal?

A levélben felvetett esetben a pénztártag írásban nyilatkozott egyösszegű nyugdíjszolgáltatás igénybeviteléről és a szolgáltatás döntő hányadát már meg is kapta. Az elszámolás

sajátosságára tekintettel a második részlet későbbi időpontban került volna kifizetésre, azonban időközben a pénztártag meghalt. A halálesetet követően a pénztártag által megjelölt kedvezményezett a pénztártagétól eltérő tartalmú nyilatkozatot tett (más bankszámlára kérte a kifizetést). Kérdésként merült fel, hogy a pénztárnak a tag által eredetileg megjelölt nyilatkozat szerint, vagy pedig a kedvezményezett nyilatkozat szerint kell eljárnia.

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 16/A. §-a az alábbiak szerint rendelkezik.

„16/A. § (1) A tag halála esetén az egyéni számla hagyatékának nem része. A tag a halála esetére az alapszabályban foglaltak szerint természetes személy kedvezményezettet jelölhet a belépési nyilatkozaton, közokiratban vagy teljes bizonyító erejű magánokiratban (haláleseti kedvezményezett).

[...]

(7) Ha a pénztártag kedvezményezettet nem jelölt, vagy a jelölés az (5) bekezdésben foglaltak alapján hatályát veszítette, akkor kedvezményezettnek a tag természetes személy örökösét kell tekinteni, örökrésze arányában. Az örökös jogállása a kedvezményezettével megegyezik. Ha a tagnak a törvényes öröklés rendje szerint természetes személy örököse nincs, akkor az egyéni számlán lévő összeg a pénztárra száll és azt a pénztár fedezeti tartalékán a tagok egyéni számlái és a szolgáltatási tartalékok javára a jóváírás időpontjában fennálló egyenlegek figyelembevételével kell elszámolni.

(8) A kedvezményezett(ek) a tag halálának időpontjában az egyéni számla kizárólagos tulajdonosává válik (válnak). A pénztár a kedvezményezett jelöléséről a nála őrzött okirat alapján, a kedvezményezett jogosultságának igazolását követően 3 munkanapon belül megteszi a kedvezményezett (9) bekezdés szerinti választásának teljesítéséhez szükséges intézkedést.

[...]”

Az Öpt. 47. §-a (5)-(6) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„(5) A nyugdíjkorhatárt elérő pénztártag írásban nyilatkozik arról, hogy

a) egy összegben vagy járadék formájában veszi igénybe a nyugdíj szolgáltatást és a tagdíjat tovább nem fizeti, vagy

b) az egyéni nyugdíjszámláján lévő összeg meghatározott részét egy összegben, a fennmaradó részt pedig járadék formájában veszi igénybe és a tagdíjat tovább nem fizeti, vagy

c) a tagdíjat fizeti, és a nyugdíj szolgáltatást nem veszi igénybe, vagy

d) az egyéni nyugdíjszámláján felhalmozott összeget a pénztárban hagyja, és a tagdíjat tovább nem fizeti.

(6) Amennyiben a tag az (5) bekezdés *a)* vagy *b)* pont szerinti választással él, tagsági viszonya akkor szűnik meg, amikor a pénztár a taggal szembeni szolgáltatási kötelezettségének maradéktalanul eleget tett.”

A felvetett esetben egyik nyilatkozat sem irányadó. Azzal, hogy a tag még életében egyösszegű szolgáltatást vett igénybe és annak döntő része számára átutalásra is került, ezen összeg pénztári egyéni számlán lévő jellege megszűnt és ezzel az a hagyatékba átkerült. A már kifizetett összeg sorsa erre tekintettel az öröklési szabályok szerint alakul, és arra a pénztári szabályozás már nem irányadó. A Felügyelet álláspontja szerint a csupán az elszámolás technikája miatt szükségessé váló második körös kifizetés (amely a maradék tőkeösszeget, illetve hozamot tartalmazza) osztja az első kifizetés sorsát, vagyis a pusztán az elszámolás sajátosságából adódó két körös átutalás az egyes kifizetések jogcímét és jogi sorsát nem befolyásolja. A kedvezményezett-jelölés a már igénybevett egyösszegű szolgáltatásra természetesen nem vonatkozik, így a kedvezményezett által tett nyilatkozat mellőzendő. A második részlet jogosultját tehát az általános öröklési szabályok határozzák meg, és ez az összeg a hagyaték tárgyát képezi, úgy, mintha az még a tag életében kifizetésre került volna. A várakozási idő letelte után megtett, a követelés egészének vagy egy részének felvételéről rendelkező tagi nyilatkozatra is a fentiek irányadóak a nyilatkozattal érintett összeg tekintetében.

VI. A pénztár átalakulása, megszűnése

1. A felszámolás alatt álló pénztár a felszámolónak fizesse ki az átlépés, kilépés vagy elhalálozás miatt időközben megszűnt tagsági jogviszonyú tagoknak járó összeget, vagy pótelszámolás keretében volt tagjainak teljesítsen?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) szerint a pénztártag tagsági jogviszonya halálával, a várakozási idő letelte utáni kilépéssel, kizárással és más pénztárba történő átlépéssel szűnik meg. A 15. § (2) bekezdése szerint a tagsági viszony megszűnése esetén a pénztártaggal, illetve kedvezményezettjével a pénztárnak elszámolási kötelezettsége keletkezik.

A 45/A. § (3) bekezdése a felszámolás esetére a következő választási lehetőséget biztosítja a tagnak: „A pénztár jogutód nélküli megszűnése esetén a pénztártag a rá jutó vagyonrész

- a) átlépés esetén a másik pénztárba átviheti, ez esetben a pénzösszeget a tag e másik pénztárban meglévő egyéni számláján kell jóváírni, vagy
- b) egy összegben veheti fel. Felhalmozási időszakban lévő pénztártag esetében ez a kifizetés nem minősül pénztári szolgáltatásnak.”

A 45. § (2) bekezdése szerint a pénztár felszámolási eljárására az Öpt.-ben meghatározott eltérésekkel a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és végelszámolásról szóló 1991. évi II. törvény (Csődtv.) rendelkezéseit kell alkalmazni.

A Csődtv. 34. § (1) és (2) bekezdései szerint a felszámolás kezdő időpontjában megszűnnek a tulajdonosnak a gazdálkodó szervezettel kapcsolatos külön jogszabályokban meghatározott jogai, és a felszámolás kezdő időpontjától a gazdálkodó szervezet vagyonával kapcsolatos jognyilatkozatot csak a felszámoló tehet.

A pénztártagot a fentiek szerint a felszámolási időszakban is megilleti a másik pénztárba való átlépés joga, ezt az Öpt. 45/A. § (3) bekezdése kifejezetten biztosítja számára. A törvény valóban nem tartalmaz külön rendelkezést arra az esetre, ha az átutalás idejére bármilyen oknál fogva már megszűnne a tagság az átvevő pénztárban, emiatt az átvevőt pótelszámolási

kötelezettség csak akkor terhelné, ha saját mulasztása folytán maradt volna hátralékban a taggal szemben.

Az Öpt. 15. § (2) bekezdésében kimondott elszámolási kötelezettség a felszámolás alatt álló pénztárra hárul. Ha az átutalás idejére az eredeti átvevő pénztárban a tagsági jogviszony már megszűnt, álláspontunk szerint a volt tagot ismételten megilleti a választás joga, mert csak ez az értelmezés biztosítja a törvényben biztosított jogának megóvását.

A Csódtv. a felszámolás alatt álló pénztár vagyónával való rendelkezésre a felszámolót hatalmazza fel, ezáltal az ő kötelességévé teszi, hogy a tagok követelését teljesítse. A választásról szóló nyilatkozatot a tagnak a felszámolás alatt álló pénztár részére kell megtennie, és a felszámolónak e szerint kell intézkednie. Véleményünk szerint, ha a tag az egy összegben való kifizetés mellett dönt, az Öpt. 15. § (2) bekezdésében foglalt elszámolási kötelezettségből következően ez az összeg az általános szabályok szerint adózik, így az adómentesség feltételeinek igazolása is a tagot terheli. Adókötelezettségről lévén szó, e kérdésben végső soron az adóhatóság jogosult dönteni.

A Pénztárnak a fentiek szerint tehát a felszámoló jogszerű rendelkezésének megfelelően vissza kell utalnia a volt tagjait megillető összeget.

VII. Csak az egészség- és önszegélyező pénztárakra vonatkozó állásfoglalások

1.

a) Mikortól kell alkalmazni az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet módosítását?

A Miniszterelnöki Hivatal Vezető Miniszter 2005. december 21-én kelt, 2450/VIII/2005. számon iktatott levelében – a Felügyelet álláspontját is tükrözően – leszögezte, hogy az egészségpénztáraknak az elfogadott rendelkezéseket 2006. május 31-ét követően kell alkalmazniuk.

Tehát a pénztáraknak, az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet módosítása következtében, az egyéni számla tárgyvet megelőző évi záró egyenlegét a sporteszköz-vásárlás és az üdülési szolgáltatás kategóriájában 2006. május 31-ét követően kell figyelniük.

b) Mely számlák esetében alkalmazható az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet legutóbbi módosítását megelőzően hatályos szövege?

Pénzforgalmi szemléletű kettős könyvvitel szerint az egészségpénztárnak a vásárlást igazoló számlát legkésőbb 2006. május 31-ig le kell könyvelnie a pénztártag egyéni számlájára ahhoz, hogy az a régi feltételek szerinti felhasználásnak minősüljön.

c) Figyelembe kell-e venni az egészségpénztárak által finanszírozott gyógyüdülésekre, rekreációs üdülésekre, egészségügyi üdülésekre és sportszerekre vonatkozó korlátozások szempontjából a 2006. május 31-ig kifizetett szolgáltatásokat?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2005. (XII. 24.) Korm. r. – a továbbiakban: Rendelet – 5. §-a (2) bekezdése értelmében az (1) bekezdés f) [gyógyüdülés, rekreációs üdülés, egészségügyi üdülés] és i) [sporteszközök] pontjában meghatározott szolgáltatásokat a pénztártag abban az esetben veheti igénybe, ha a tárgyévben igénybe vett ilyen szolgáltatás ellenértékének megfelelő összeg a tárgyévet megelőző év utolsó napján egyéni egészségszámláján rendelkezésre áll. Ha a pénztártag a tárgyévet megelőző év utolsó napján nem volt egészségpénztári tag, az (1) bekezdés f) és i) pontjában meghatározott szolgáltatások igénybevételére a tárgyévben nem jogosult.

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet módosításáról szóló 264/2005. (XII. 14.) Korm. rendelet 4. §-a (3) bekezdése szerint az egészség- és önszegélyező pénztáraknak 2006. május 31-ig kell alapszabályukat és szolgáltatásaikat e rendelet előírásainak - ideértve az Eör. e rendelettel megállapított 5. § (2) bekezdésében foglaltakat - megfelelően módosítani.

A fenti rendelkezések együttes értelmezésével megállapítható, hogy a különféle üdülésekre és a sportszervásárlásra vonatkozó korlátokat csak az alapszabály módosításának hatálybalépéstől, de legkésőbb 2006. június 1-től kell alkalmazni. Ennek megfelelően 2006. május 31-ig teljesített szolgáltatások esetében a korlátok nem alkalmazandók, és ezek a kifizetések nem veendő figyelembe a 2006. június 1-től érvényesülő korlátok számításakor sem. A Rendelet 5. §-a (2) bekezdése tehát csak a 2005. május 31-ét követően igénybevett szolgáltatások esetében alkalmazandó.

Figyelemmel kell lenni azonban arra is, hogy a szolgáltatás igénybevételének időpontja az, amikor a pénztár azt az egyéni számlára terheli, így az új korlátokat csak akkor nem kell alkalmazni, ha a szolgáltatás egyéni számlára való terhelése 2005. május 31-ig megtörtént.

d) Az előző pontokban megjelölt jogszabályváltozás által kialakított adómentes határ a sporteszköz vásárlásra és a gyógy-, egészségügyi- és rekreációs üdülésre együttesen vonatkozik, vagy mindkettőre külön-külön?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet módosításáról szóló 264/2005. (XII. 14.) Korm. rendelet 2. § (2) bekezdése értelmében az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 5. §-a a következő új (2) bekezdéssel egészül ki, egyidejűleg a jelenlegi (2) bekezdés számozása (3) bekezdésre módosul:

„(2) Az (1) bekezdés f) és i) pontjában meghatározott szolgáltatásokat a pénztártag abban az esetben veheti igénybe, ha a tárgyévben igénybe vett ilyen szolgáltatás ellenértékének megfelelő összeg a tárgyévet megelőző év utolsó napján egyéni egészségszámláján rendelkezésre áll. Ha a pénztártag a tárgyévet megelőző év utolsó napján nem volt egészségpénztári tag, az (1) bekezdés f) és i) pontjában meghatározott szolgáltatások igénybevételére a tárgyévben nem jogosult.”

A fenti jogszabályváltozás által kialakított adómentes határ tehát a sporteszköz vásárlásra és a gyógy-, egészségügyi- és rekreációs üdülésre együttesen vonatkozik.

e) Több, szolgáltatásra jogosult közeli hozzátartozó együttes igénybe vétele esetén emelkedik-e az éves keret 150%-kal, vagy az igénybevevők számtól függetlenül azonos?

Az előző pontban ismertetett jogszabályhely alapján az adómentes értékhatár az igénybevevők számától függetlenül azonos.

2. Üdülésre vonatkozó számla elszámolható-e utazási iroda számlája alapján, vagy kizárólag szálloda, üdülő számlája alapján?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 2. § n) pontja alapján egészségügyi üdülésnek minősül a kereskedelmi és fizetővendéglátó szálláshelyek osztályba sorolásáról szóló jogszabályban meghatározottak szerinti szállodában vagy üdülőházban, valamint a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 1. számú mellékletének 8.33. pontjában meghatározott üdülőben igénybe vett üdülés, melynek során a szálloda, az üdülőház, illetve az üdülő saját gyógyászati részlegén, illetve más gyógyintézet szolgáltatásainak bevonásával - a pénztárral a 8. §-ban foglaltak alkalmazásával kötött szerződésben foglaltak szerint - egészségügyi szolgáltatást nyújt. Továbbá a 263/2003. Korm. rendelet 8. § (1) bekezdése értelmében az egészségpénztári szolgáltatókkal az Öpt. 2. § (2) bekezdésének e) pontjában foglaltak alapján a szolgáltatás nyújtásának feltételeként kötendő szerződések kötelező tartalmi elemei a következők:

- a) szerződő felek azonosító adatai (megnevezés, székhely, adószám, nyilvántartási vagy cégjegyzékszám, bankszámlaszám, képviselő személye, az egészségpénztári szolgáltató működési engedélyének (ÁNTSZ engedélyének) száma;
- b) a szolgáltatások megnevezése, továbbá KSH besorolása vagy OENO kódja, valamint e rendelet szerinti besorolása;
- c) a szolgáltatások igénybevételének, helye, ideje;
- d) a szerződés hatálybalépésére, tartamára vonatkozó meghatározás;
- e) a szerződés felmondásának (rendes és rendkívüli felmondás) szabályai;
- f) egészségpénztári kártya használatának lehetősége esetén az ezt szabályozó rendelkezések.

Valamint az idézett szakasz (2) bekezdése alapján az egészségpénztári szolgáltatói szerződések kötelező melléklete az egészségpénztári szolgáltató felelősségbiztosításának másolata, amennyiben a működésére vonatkozó szakmai szabályok ennek kötelező meglétét előírják.

A fentiek alapján tehát az üdülésre vonatkozó számla kizárólag a szálloda, üdülő számlája alapján számolható el egészségügyi üdülésként.

3. Mi az utazási irodával, mint szolgáltatás-szervezővel kötött szerződés tárgya?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárról szóló 1993. évi XCVI. törvény (továbbiakban Öpt.) 2. § (6) bekezdés b) pontja értelmében szolgáltatás-szervezésnek minősül az

egészségpénztári szolgáltató által nyújtott szolgáltatások elérhetőségének biztosítása a pénztártagok részére.

Az Öpt. idézett rendelkezése értelmében tehát a pénztár az utazási irodával megkötheti az Öpt. 51. §-a szerinti szolgáltatás-szervezési szerződést, amelynek alapján az iroda azt vállalja, hogy közvetíti azoknak a gyógyszállóknak, gyógyüdülőknek, wellness hoteleknek, szállodáknak és üdülőházaknak az ajánlatait, amelyekkel, mint egészségpénztári szolgáltatókkal a pénztár szerződést köthet.

4. Mely szolgáltatások minősülnek egészségügyi szolgáltatásnak a szállodában?

Egészségügyi szolgáltatásként az SZJ 85.1 humán-egészségügyi ellátás szolgáltatási csoportba tartozó szolgáltatások fogadhatóak el.

5. Minden szállodatípus esetén szükséges a számlában tételesen, árral együtt feltüntetni az igénybe vett egészségügyi szolgáltatásokat is?

Igen, a kiállított számlának minden szállodatípus esetében tartalmaznia kell az igénybe vett egészségügyi szolgáltatások megnevezését, besorolását és árát is. Az egészségügyi szolgáltatás igénybevételének pénztár általi ellenőrizhetősége érdekében az igénybevett szolgáltatást akkor is fel kell tüntetni, ha annak árát a szállodai szobaár már magában foglalja.

6. Elszámolhatóak-e a külföldi síelés költségei (síbérlet, síoktatás) az egészségpénztáránál?

Az állásfoglalást kérő levelében azt írja, hogy egyes EU-tagállamokban, így pl. Ausztriában is, ismeretlen a névre szóló számla fogalma, emiatt nem tudja teljesíteni azt az előírást, hogy az egészségmegőrző szolgáltatásról szóló számla a pénztár nevére szóljon.

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 9. és 10. §-ai rendelkeznek arról, hogy az egészségpénztárak milyen bizonylatok alapján fizethetik ki tagjaiknak az általuk finanszírozott szolgáltatásokat.

A 9. § (2) bekezdés kimondja, hogy az egészségpénztár csak az egészségpénztári szolgáltató által a pénztár nevére kiállított, a számviteli törvény előírásainak megfelelő általános alaki kellékekkel ellátott számla, egyszerűsített számla, vagy legalább a (3) bekezdésben meghatározott tartalommal rendelkező bizonylat, ellenében teljesíthet kifizetést. Ettől eltérően kifizetés teljesíthető a (4) bekezdésben meghatározott, a pénztár nevére kiállított elektronikus dokumentum alapján is. Az egészségpénztári szolgáltató a számlán, egyszerűsített számlán, a bizonylaton, vagy elektronikus dokumentumon az igénybe vevő pénztártag (közeli hozzátartozó) nevét vagy azonosítóját feltünteti.

A (3) bekezdés sorolja föl azt, hogy a pénztár által teljesített kifizetés alapjául szolgáló bizonylatnak legalább milyen adatokat kell tartalmaznia, és ezek között szerepel a vevő neve és címe is.

A 10. § kimondja, hogy a 3. § e) pontjában meghatározott, valamint az 5. § (1) bekezdésének i)-l) pontjai alapján nyújtott támogatás alapján finanszírozott termékek esetében a termék értékesítője és a pénztár között szerződéskötésre nincs szükség. Ezen termékek megvásárlását pénztártag a saját (közeli hozzátartozó) nevére kiállított, a számviteli törvény előírásainak megfelelő általános alaki kellékekkel ellátott számla, egyszerűsített számla, vagy legalább a 9. § (3) bekezdésében meghatározott tartalommal rendelkező bizonylat, vagy a 9. § (4)

bekezdésében meghatározott feltételeknek megfelelő elektronikus dokumentum pénztár részére történő eljuttatásával igazolja.

A számviteli törvényről szóló 2000. évi C törvény (Sztv.) 165–167. §-ai tartalmazzák a bizonylatolásra vonatkozó előírásokat. Az Sztv. 167. (1) bekezdésének j) pontja szerint a bizonylatnak az Sztv.-ben felsorolt kellékeken túl mindazon adatot tartalmaznia kell, amelyet jogszabály előír. Ez utóbbi szabályból következik, hogy az egészségpénztár által elfogadható bizonylatokra nem csak a számviteli törvény általános, hanem a rendelet speciális rendelkezéseit is alkalmazni kell.

A rendelet idézett paragrafusai alapján egyértelmű, hogy a pénztár által elfogadható bizonylatnak – a sporttevékenységhez kapcsolódó kiadások esetében – nem csak a pénztárnak mint vevőnek a nevét, hanem a szolgáltatást igénybe vevő tag nevét (vagy azonosítóját) is tartalmaznia kell. A rendelet alapján az is egyértelmű, hogy ezeket az adatokat az egészségpénztári szolgáltatónak kell a bizonylaton feltüntetnie. Ha erre bármely okból nem képes, az általa kiállított bizonylat alapján a pénztár az igénybe vett szolgáltatást nem finanszírozhatja.

7. Mikor lehet teljesítettnek tekinteni az egészségpénztári kártyával történt fizetést?

A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény 2. számú mellékletének (értelmező rendelkezések) 5.1. pontja alapján Készpénz-helyettesítő fizetési eszköznek minősül a csekk, az elektronikus pénzeszköz, illetve az olyan dolog, amely az ügyfél számára lehetővé teszi, hogy a pénzügyi intézménnyel szemben fennálló valamely pénzkövetelésével rendelkezzen, illetőleg annak terhére készpénzt vegyen fel, vagy áruk, illetőleg szolgáltatások ellenértékét az eladónak vagy a szolgáltatónak kiegyenlítsse.

A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (továbbiakban: Hpt.) 3. § (1) bekezdés e) pontja értelmében pénzügyi szolgáltatásnak minősül [...] az elektronikus pénz, valamint készpénz-helyettesítő fizetési eszköz kibocsátása, illetőleg az ezzel kapcsolatos szolgáltatás nyújtása. A Hpt. 4. § (2) bekezdése értelmében [...] elektronikus pénz, valamint készpénz-helyettesítő fizetési eszköz kibocsátására, illetőleg az ezzel kapcsolatos szolgáltatás nyújtására irányuló [...] pénzügyi szolgáltatást kizárólag pénzügyi intézmény végezhet. A Hpt. 4. § (1) bekezdése értelmében pénzügyi intézmény a hitelintézet, illetve a pénzügyi vállalkozás.

A fenti jogszabályhelyek alapján a Pénztárak nem minősülnek pénzügyi intézménynek, így készpénz-helyettesítő fizetési eszköz kibocsátásra nem jogosultak. A Pénztárak által kibocsátott egészségpénztári kártya nem készpénz-helyettesítő fizetési eszköz, hanem az egészségpénztári egyéni számlán nyilvántartott összeg fedezetének igazolásául szolgáló eszköz.

Az egészségpénztár szállító számára történő fizetésének időpontja a teljesítés napja és nem a kártya használatának/leolvasásának ideje. Ennek megfelelően az egészségpénztári kártyával történő fizetés akkor tekinthető teljesítettnek, amikor a pénztár a tag egyéni számláját vagy a tagok egyéni számláit megterheli és az összeget a szállítónak átutalja. Ez abban az esetben is így van, ha a szállító késedelmesen nyújtja be a számlát a pénztárnak.

8. Finanszírozhatja-e önkéntes egészségpénztár a síbakancs, stoplis focicipő, szegeces futócipő és a kerékpáros cipő vásárlását ?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2005. (XII. 24.) Korm. r. – a továbbiakban: Rendelet – 5. §-a (1) bekezdése szerint „az egészségpénztárak a pénztártagok, illetve rendelkezésük alapján a közeli hozzátartozóik részére az alábbiakban felsorolt, az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (a továbbiakban: OEP) által nem, vagy csak részben finanszírozott szolgáltatásokat nyújthatják:

[...]

h) sporttevékenységhez közvetlenül kapcsolódó kiadások, így pálya-, uszoda-, terem-, foglalkozáson részvételre jogosító stb. bérlet, (nem tekinthető a sporttevékenységhez közvetlenül kapcsolódó kiadásnak az utazás, a szállás, a sportruházat és az étkezés költsége);

i) aktív testmozgást segítő sporteszköz (ideértve a sporttevékenység során a testi épséget közvetlenül védő kiegészítő eszközöket is, mint kar-, könyök-, térd- és fejtámaszt) vásárlásának támogatása naptári évenként legfeljebb 75 ezer forint összegben; több szolgáltatásra jogosult személy által történő együttes igénybevétele esetén naptári évenként együttesen legfeljebb 113 ezer forint összegben;

[...]”

Az Ön által említett síbakancs, stoplis focicipő, szegeces futócipő és kerékpáros cipő nem tekinthető a fenti i) pontban hivatkozott aktív testmozgást segítő sporteszköznek. A Kereskedelmi Vámtarifajegyzék XX. Áruosztály, 95. Játékok, játékszerek, sporteszközök árucsoportja egyértelműen kizárja a sportcipők ezen árucsoportba sorolását. Ehhez hasonlóan a Belföldi Termékosztályozás rendszere sem a sportszerek, illetve sporteszközök közé sorolja be a nevezett termékeket.

A fentiekben idézett h) pont lehetővé teszi a sporttevékenységhez közvetlenül kapcsolódó kiadások finanszírozását, azonban ebből a körből kifejezetten kizárja a sportruházat költségét.

A fentiekre tekintettel a Felügyelet álláspontja síbakancs, stoplis focicipő, szegeces futócipő és kerékpáros cipő egészségpénztár által nem finanszírozható.

9. Hogyan kell alkalmazni az önkéntes kölcsönös egészségpénztárak egészségügyi intézményeinek működési és üzemeltetési feltételeiről szóló 109/1997. (VI. 25.) Korm. rendelet 3. §-ának előírásait?

Az önkéntes kölcsönös egészségpénztárak egészségügyi intézményeinek működési és üzemeltetési feltételeiről szóló 109/1997. (VI. 5.) Korm. rendelet (R.) 3. §-a az alábbiak szerint rendelkezik.

„Általános rendelkezések

3. § (1) A működtető pénztár köteles tagjainak - és amennyiben az alapszabály úgy rendelkezik, azok közeli hozzátartozóinak - az egészségügyi intézmény egészségpénztári szolgáltatásait pénztári szolgáltatásként nyújtani.

(2) A szükségletek, a szolgáltatások és a finanszírozás egyensúlyának fenntartásához a pénztártagok - a nyújtandó szolgáltatásokhoz kapcsolódó - egészségi szükségletének

felmérésén alapuló egészségtervezési és modellezési rendszert kell kialakítani, és a pénzügyi gazdasági tervezési rendszerrel összehangoltan kell működtetni, a következők szerint:

a) a pénztártagok egészségi állapotát - beleértve a kórelőzményeket és azok családi vonatkozásait is - fel kell mérni, a tagok esetleges betegségére vonatkozó adataival, leleteivel, zárójelentéseivel együtt és számítógépes adathordozón kell rögzíteni;

b) az adatok személyenkénti elemzését - a kockázatelemzés, az esetvalószínűség becslés módszerével - el kell végezni, és az elemzés alapján egyéni egészségtervet kell készíteni. Az egyéni egészségterv a várható egészségi állapotváltozáshoz illeszti a javasolt egyéni életmód programot, és az igénybe veendő szolgáltatásokat;

c) a tagok személyazonosításra alkalmatlanná tett egészségtervének összesítésével, majd évenkénti ismételt aktualizálásával, valamint előrevetítésével készítendő el az egészségpénztár rövidebb és hosszabb időtávú egészségterve és a demográfiai modellje;

d) az egészségpénztár egészségtervével összehangoltan, de annak alárendelve kell a szolgáltatások pénzügyi fedezetét tervezni a költséghatékonyság szem előtt tartásával.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott adatok felvétele, tárolása, feldolgozása és hasznosítása - ideértve a továbbítást is - csak abban az esetben végezhető el, ha ahhoz a pénztártag, illetve - ha az érintett egészségi állapotára vonatkozó adatokból következtetni lehet kilétükre és egészségi állapotukra, akkor - a közeli hozzátartozók írásban hozzájárultak.”

A fenti rendelkezések értelmében a pénztár számára az alábbi kötelezettségek adódnak:

1. Az (1) bekezdés alapján a pénztár köteles az egészségügyi intézmény által nyújtott szolgáltatásokat pénztári szolgáltatásként a tagok, illetve közeli hozzátartozóik részére nyújtani, vagyis ezen szolgáltatásokat fel kell venni a szolgáltatási jegyzékbe.
2. A (2) bekezdés a) pontja szerinti felmérés tartalmát tekintve megfeleltethető az orvosi javaslat fogalmának, vagyis a fenti szolgáltatások orvosi javaslat esetén vehetők igénybe. A kérdéses esetben gyógyfürdő által nyújtott ellátásról van szó [önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet – a továbbiakban: Eszr. – 5. § (1) bekezdése e) pontja szerinti szolgáltatás], amely az Eszr. 7. §-a (2) bekezdése szerint egyébként is csak orvosi javaslat alapján vehető igénybe, így az eddigiekhez képest nem támaszt többletkövetelményt.
3. A (2) bekezdés b) pontja szerinti egészségterv azonos az Eszr. 6. § (3) bekezdés szerinti egyéni egészségtervvel. A pénztár ez alapján köteles a tagjai számára egészségtervkészítést, mint pénztári szolgáltatást kínálni.
4. A (2) bekezdés c) és d) pontja szerinti tervezést és elemzést a pénztárnak el kell végeznie a rendelkezésére álló adatok alapján, és azt a pénzügyi tervébe is be kell építenie.
5. A (3) bekezdés egyértelműen rögzíti, hogy a fenti tevékenységek csak akkor végezhetők el, ha a tagok az adatok kezeléséhez hozzájárultak. Erre tekintettel az egészségi állapot felmérése, személyes egészségterv készítése csak az adott tagok kérésére, az adatkezeléshez való hozzájárulásuk esetén végezhető el.

6. A fentiek szerint nyújtott szolgáltatások természetesen csak a pénztár fedezeti alapjából finanszírozhatóak. Amennyiben a pénztár közösségi szolgáltatásokat nem nyújt, akkor a szolgáltatásokat az érintett tag egyéni számlájára kell ráterhelni.

10. Milyen esetben számolhatják el az egészségpénztárak a hidromasszázs berendezések vételárát?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény 3. § (5) bekezdése – függetlenség elve – szerint a pénztárak a jogszabályok keretei között szabadon alakítják ki szolgáltatási körüket és üzletpolitikájukat, ennek megfelelően a támogatott termékek meghatározása – a jogszabályi kereteken belül – a Pénztár kizárólagos hatáskörébe tartozik.

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 5. § bekezdés (3) bekezdésének a) pontja alapján az egészségpénztárak az egészségügyi célú önszegélyező feladataik ellátása körében a pénztártagok, illetve rendelkezésük alapján a közeli hozzátartozóik részére nyújtható szolgáltatások között szerepel a gyógyszer és gyógyászati segédeszköz árának támogatása. Gyógyászati segédeszköznek minősül a 263/2003. Korm. rendelet 2. § m) 8. pontja értelmében: a közvetlen lakossági felhasználásra alkalmas, minőségi tanúsítványok kiadására jogosult intézmény által kiadott tanúsítvánnyal rendelkező, illetve CE jelöléssel ellátott, az orvostechnikai eszközökről szóló jogszabályban meghatározottak szerinti orvostechnikai eszköz.

A hidromasszázs berendezések vételárát az egészségpénztárak csak abban az esetben számolhatják el a pénztártagok egyéni számlájának terhére, ha azok rendelkeznek az előbbieken leírt tanúsítványokkal vagy CE jelöléssel.

11. Milyen módon nyújthatja szolgáltatásait az egészségpénztár?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 51. §-ának (3) bekezdése értelmében az egészségpénztár a természetbeni szolgáltatásokat egészségpénztári szolgáltatón keresztül nyújthatja. Az egészségpénztári szolgáltató az Öpt. 2. §-a (2) bekezdésének e) pontja értelmében az egészségpénztárral szerződésben, vagy tulajdonában álló, illetve általa üzemeltetett, az egészségügyről szóló törvényben meghatározott egészségügyi szolgáltató, valamint az a természetes személy, jogi személy és jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, amely a pénztárral kötött szerződés alapján a pénztártagok számára egészségpénztári szolgáltatást ténylegesen nyújt. E jogszabályhelyek alapján egyértelmű, hogy a nem a pénztár tulajdonában álló vagy általa üzemeltetett szolgáltatók esetében a pénztár szerződést köt az egészségpénztári szolgáltatásra, ami azonos az állásfoglalásban szereplő szolgáltatás-vásárlással. E szerződéses kapcsolat alapján történik a számlázás is, és ezért kell a számlán vevőként a pénztárat feltüntetni.

Az egészségügyi célú önszegélyező szolgáltatások, mint pénzbeli ellátások esetében a pénztár a pénzbeli ellátást saját maga nyújtja. Ebben az esetben a tag által igénybevett szolgáltatás vagy termékvásárlás megtörténtének igazolására szolgál a számla, amelyen vevőként a pénztártag, vagy közeli hozzátartozó szerepel.

A kétféle szolgáltatás tehát jellegét tekintve élesen elválik egymástól, és ez tükröződik szerződési és a számlázási kapcsolatban is.

A fentiekől különböző tevékenység a szolgáltatás-szervezés, amely az Öpt. 2. §-a (6) bekezdésének b) pontja szerint egészségpénztári szolgáltató által nyújtott szolgáltatások elérhetőségének biztosítása a pénztártagok részére. Az Öpt. 51. §-a (1) és (2) bekezdése értelmében az egészségpénztár szolgáltatásait saját maga szervezheti vagy e célra szolgáltatásszervező intézményt is igénybe vehet. A pénztár szolgáltatásszervezési tevékenységet - kiegészítő vállalkozási tevékenysége keretében - más pénztárak tagjai, valamint más magánszemélyek, illetve intézmények részére is végezhet. A szolgáltatás-szervezés tehát lényegét tekintve közvetítői tevékenység, amely során a szervező a pénztár részére segítséget nyújt a lehetséges egészségpénztári szolgáltatók felkutatásában, kiválasztásában és a szerződés előkészítésében.

12. Mely termékek minősülnek aktív testmozgást segítő sporteszköznek, ideértve a sporttevékenység során a testi épséget közvetlenül védő kiegészítő eszközöket is?

A Felügyelet sporteszközök felsorolását tartalmazó listával nem rendelkezik, ezért a kérdés megválaszolásához a Belföldi Termékosztályozás bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 9006/1995. (SK. 4.) KSH közleményben foglaltak nyújthatnak segítséget. E közleményben a Bútorok, máshol nem említett egyéb feldolgozóipari termékeket tartalmazó 36-tal kezdődő termékszám csoporton belül található a 364-es termékszám csoport, amely a sportszerek felsorolását tartalmazza.

Az itt felsorolt sportszerek minősülnek aktív testmozgást segítő sporteszköznek, ideértve a sporttevékenység során a testi épséget közvetlenül védő kiegészítő eszközöket is. Az egészségpénztárak minden olyan sporteszközt elszámolhatnak, amely ebben a felsorolásban megtalálható.

13.

a) Vehet-e fel egészségpénztár hitelt gondozóház létesítéséhez?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 36. § (7) bekezdése szerint a pénztár a fedezeti alap terhére hitelt vagy kölcsönt nem vehet fel.

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak egyes gazdálkodási szabályairól szóló 268/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet 20. §-a következőket mondja ki:

(1) A pénztár a működési és a likviditási alap fedezete mellett legfeljebb 12 havi lejáratú pénzügyi hitelt vagy kölcsönt vehet fel.

(2) A felvett hitel vagy kölcsön kamatokkal növelt összege nem haladhatja meg a két alap együttes – a hitel vagy a kölcsön futamidejére tervezett, és a pénztár éves pénzügyi tervében meghatározott – bevételeinek 30%-át.

A jogszabályok a fentiek szerint jelentősen korlátozzák az egészségpénztárak hitelfelvételi lehetőségét.

b) Ha az egészségpénztár tagjai a gondozóházban elhelyezésre kerülnek, a gondozóház részére fizetendő ápolási költséget, mint szolgáltatási díjat teljesítheti-e az egészségpénztár?

Az egészségpénztár akkor finanszírozhatja tagjai számára a gondozóházi díjat, ha a gondozóház által nyújtott ellátás megfelel az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező

pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet által engedélyezett valamely egészségpénztári szolgáltatásnak.

14. Elszámolhat-e önkéntes kölcsönös egészségpénztár koncert- és operajegyet, illetve bérletet akkor, ha az érintett tag személyes egészségtervében a zene hallgatásának ajánlása is szerepel?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2005. (XII. 24.) Korm. r. – a továbbiakban: Rendelet – 5. §-a részletesen felsorolja az önkéntes egészségpénztárak által nyújtható szolgáltatásokat. E felsorolásban a koncert- és operajegy, bérlet nem szerepel. A kimerítő jellegű felsorolásban meghatározottakon kívül nincs lehetőség más szolgáltatások nyújtására abban az esetben sem, ha az a személyes egészségtervben szerepel. Erre tekintettel az önkéntes egészségpénztárak semmilyen körülmények között nem számolhatnak el koncert- és operajegyeket, illetve bérleteket.

15. Önkéntes kölcsönös egészségpénztárak esetében hogyan kell értelmezni a szolgáltatás több személy általi együttes igénybevételre vonatkozó szabályokat?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. r. – a továbbiakban: Rendelet – 5. § (1) bekezdésének f) és i) pontjai az alábbiak szerint rendelkeznek:

„5. § (1) Az egészségpénztárak a pénztártagok, illetve rendelkezésük alapján a közeli hozzátartozóik részére az alábbiakban felsorolt, az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (a továbbiakban: OEP) által nem, vagy csak részben finanszírozott szolgáltatásokat nyújthatják:

[...]

f) rekreációs üdülés, gyógyüdülés, valamint egészségügyi üdülés; naptári évenként együttesen legfeljebb 160 ezer forint összegben, több szolgáltatásra jogosult személy által történő együttes igénybevétel esetén naptári évenként együttesen legfeljebb 240 ezer forint összegben;

[...]

i) aktív testmozgást segítő sporteszköz (ideértve a sporttevékenység során a testi épséget közvetlenül védő kiegészítő eszközöket is, mint kar-, könyök-, térd- és fejkvédő) vásárlásának, illetve bérletének támogatása naptári évenként legfeljebb 75 ezer forint összegben; több szolgáltatásra jogosult személy által történő együttes igénybevétel esetén naptári évenként együttesen legfeljebb 113 ezer forint összegben;”

Az együttes igénybevétel egyidejű, egy helyszínen történő igénybevételként való meghatározása sporteszközök vásárlása esetén egyáltalán nem értelmezhető, gyógyászati célú üdülések esetében pedig indokolatlan, a jogalkotó céljától eltérő korlátozás lenne. A fenti jogszabályi szöveg összefüggéseit és célját tekintve az együttes igénybevétel tartalma arra korlátozódik, hogy az adott tag egyéni számlája terhére a tagon kívül, más személy (a tag által megjelölt közeli hozzátartozó) is vesz igénybe szolgáltatás.

Erre tekintettel akkor lehetséges az együttes igénybevételre vonatkozó magasabb korlát alkalmazása, ha az egyéni számla terhére több arra jogosult személy is igénybe vesz

sporteszköz-vásárlási, vagy gyógyászati célú üdülési szolgáltatást, függetlenül attól, hogy a több személy által igénybevett szolgáltatás időben és térben egybeesik-e vagy sem.

16. Elszámolhatja-e egészségpénztár a Dr. Batz biokomfort lábbelik vételárát?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény 3. § (5) bekezdése – függetlenség elve – szerint a pénztárak a jogszabályok keretei között szabadon alakítják ki szolgáltatási körüket és üzletpolitikájukat, ennek megfelelően a támogatott termékek meghatározása – a jogszabályi kereteken belül – a Pénztár kizárólagos hatáskörébe tartozik.

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 5. § bekezdés (3) bekezdésének a) pontja alapján az egészségpénztárak az egészségügyi célú önszegélyező feladataik ellátása körében a pénztártagok, illetve rendelkezésük alapján a közeli hozzátartozóik részére nyújtható szolgáltatások között szerepel a gyógyszer és gyógyászati segédeszköz árának támogatása. Gyógyászati segédeszköznek minősül a 263/2003. Korm. rendelet 2. § m) 8. pontja értelmében: a közvetlen lakossági felhasználásra alkalmas, minőségi tanúsítványok kiadására jogosult intézmény által kiadott tanúsítvánnyal rendelkező, illetve CE jelöléssel ellátott, az orvostechnikai eszközökről szóló jogszabályban meghatározottak szerinti orvostechnikai eszköz.

A beküldött szakvélemények alapján a Dr. Batz biokomfort lábbelik nem minősülnek orvostechnikai eszköznek, így azok vételára – a hatályos jogszabályok alapján – nem számolható el az egészségpénztári tagok egyéni számlájának terhére.

17. Elszámolhatja-e egészségpénztár légfegyver vételárát?

Az állásfoglalást kérő pénztártag azt írja, hogy az egészségpénztár, amelynek tagja, lehetővé teszi vadászfegyver megvásárlását. Erre tekintettel kérdezi a Felügyeletről, hogy egészségpénztár finanszírozhatja-e légfegyver megvásárlását is.

Leveléből sajnálatos módon nem derül ki, hogy milyen sporttevékenységhez kívánja használni az adott eszközt.

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet (továbbiakban: Rendelet) 5. § i) pontja szerint egészségpénztári szolgáltatás lehet az aktív testmozgást segítő sporteszköz támogatása. A Rendelet 7. § (2) bekezdése szerint e szolgáltatás igénybevételéhez, vagyis az adott sporteszközzel végezhető testmozgás gyakorlásához orvosi javaslat szükséges.

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 18. §-a szerint az alapszabálynak tartalmaznia kell egyebek közt a pénztár által nyújtott szolgáltatások körét és az igénybevétel feltételeit.

A fentiek szerint, amennyiben a pénztár alapszabálya (szolgáltatási szabályzata) a támogatandó tevékenységek közé sorolja azt a sportágat, amelynek gyakorlásához a pénztártagnak az eszközre szüksége van, és a testmozgáshoz orvosi ajánlással is rendelkezik, az eszközt az egészségszámlája terhére megvásárolhatja.

18. Az otthoni gondozás körében milyen tartalmú szolgáltatást finanszírozhatnak az egészségpénztárak?

Az állásfoglalást kérő kérdésesnek tartja, hogy a szociális ellátás elhelyezéssel (SZJ 85.31.) és a szociális ellátás elhelyezés nélkül (SZJ 85. 32.) besorolású szolgáltatásokat feltüntető számlák teljes egészében elszámolhatók-e. Ha ezeknek csak az egészségügyi tartalma (SZJ 85.1) számolható el, a pénztár megkövetelheti-e a számla megfelelő megbontását?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 5. § (1) bekezdése sorolja fel az egészségpénztár által nyújtható szolgáltatásokat. A b) pont szerint a pénztár finanszírozhatja a helyi önkormányzat által kiadott működési engedéllyel rendelkező szolgáltató által a pénztártag vagy közeli hozzátartozója részére nyújtott otthoni gondozást.

A rendelet 5. § (1) bekezdés a) pontja az egészségügyi szolgáltatások finanszírozhatóságáról rendelkezik. Egészségügyi szolgáltatás az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény szerint az a tevékenység, amelyet az egészségügyi szolgáltató részére az egészségügyi hatóság (ÁNTSZ) engedélyezett. Mivel a rendelet az otthoni gondozás végzését nem az ÁNTSZ, hanem a helyi önkormányzat engedélyéhez köti, az nem minősül egészségügyi szolgáltatásnak. Az e tevékenységről kiállított számlában nem kell a humán-egészségügyi ellátás (SZJ 85.1) alá besorolt szolgáltatásnak szerepelnie.

Otthoni gondozás alatt csak a házi gondozás értendő (intézményi bentlakásos nem), a szolgáltatás tartalmát a rendelet azonban valóban nem szabályozza. Előírja azonban mind a pénztár és az egészségpénztári szolgáltató közötti szerződés, mind ez utóbbi által kiállított bizonylat kötelező kellekeként a szolgáltatás statisztikai besorolását. Kézenfekvő tehát az otthoni gondozás fogalmának tartalmát a Szolgáltatási Jegyzék (SZJ) alapján megközelíteni.

A szociális ellátás elhelyezéssel (SZJ 85.31) nevű ellátás az SZJ tartalmi meghatározása szerint „a koruknál, egészségi állapotuknál vagy szociális helyzetüknél fogva önálló életvitelre nem képes személyek tartós és átmeneti bentlakásos intézményekben történő gondozása, teljes körű ellátása, ahol az orvosi ellátás vagy oktatás nem alapvető követelmény. Idetartozik a házi gondozás, ápolás is.”

A szociális ellátás elhelyezés nélkül (SZJ 85.32) nevű ellátás alá a szociális alap- és szakellátások tartoznak. Egyebek közt ide sorolandó az egyéb napközbeni gyermekellátás (SZJ 85.32.11.9). Ez egészséges gyermekek gondozását, nevelését biztosító egyéb intézményes ellátás, mint pl. az önkormányzatok kötelező feladatát képező házi gyermekfelügyelet. Ide sorolandó továbbá a jóléti szolgáltatás (SZJ 85.32.14.0), amelynek tartalma pl. házi segítségnyújtás, házi szociális gondozás az idősek részére, családsegítés, jóléti támogatások stb.

Mindent egybevéve az SZJ 85.32 alá sorolandó szolgáltatások azért zárhatók ki a pénztári szolgáltatási körből, mert vagy nem otthoni szolgáltatások, vagy ha igen, kifejezetten jóléti jellegűek, márpedig a jóléti szolgáltatások eredendően nem tekinthetők egészségpénztári funkcióknak.

A fentiekből összefoglalóan és általánosságban az következik, hogy az egészségpénztár otthoni gondozás címén olyan, az SZJ 85.31 alá besorolható ellátást finanszírozhat, amelynek rendeltetése idős vagy rossz egészségi állapotú személyek saját otthonukban történő gondozása, ápolása, és e tevékenységre az egészségpénztári szolgáltatót önkormányzati engedély feljogosítja.

19. Helyesen jár-e el az egészségpénztár, ha a tagok által igénybe vett szolgáltatásokról beérkező papír alapú bizonylatokat digitalizálja, és fokozott biztonságú elektronikus aláírással és időbélyegzővel látja el?

Ez, a pénztár álláspontja szerint, mentesítené az okiratok raktározásának terhétől, egyben megkönnyítené a felügyeleti ellenőrzést.

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 9. §-ának (2) bekezdése kimondja, hogy „az egészségpénztár csak az egészségpénztári szolgáltató által a pénztár nevére kiállított, a számviteli törvény előírásainak megfelelő általános alaki kellékekkel ellátott számla, egyszerűsített számla, vagy legalább a (3) bekezdésben meghatározott tartalommal rendelkező bizonylat, ellenében teljesíthet kifizetést. Ettől eltérően kifizetés teljesíthető a (4) bekezdésben meghatározott, a pénztár nevére kiállított elektronikus dokumentum alapján is.”

A (4) bekezdés kimondja, hogy „a pénztár részére megküldött elektronikus dokumentum több pénztártaggal kapcsolatos gazdasági eseményt, gazdasági műveletet is tartalmazhat. Ebben az esetben a gazdasági műveletet (eseményt) tagonkénti bontásban kell feltüntetni. A pénztár által teljesített kifizetés alapjául szolgáló elektronikus dokumentumnak legalább a (3) bekezdésben meghatározott tartalommal kell rendelkeznie. Az elektronikus dokumentumot az elektronikus aláírásról szóló törvény szerinti legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással és időbélyegzővel kell ellátni.”

Egyes, a rendeletben meghatározott egészségpénztári szolgáltatásokat (így például a gyógyszer és a gyógyászati segédeszközök árának támogatását) nem a pénztár, hanem a tag (közeli hozzátartozó) nevére kiállított, a számviteli törvény előírásainak megfelelő általános alaki kellékekkel ellátott számla, egyszerűsített számla, vagy legalább a rendelet 9. § (3) bekezdésében meghatározott tartalommal rendelkező bizonylat, vagy a 9. § (4) bekezdésében meghatározott feltételeknek megfelelő elektronikus dokumentummal kell igazolni.

A fentiek szerint a pénztártagok által igénybevett szolgáltatásokról szóló dokumentumok kiállítója az egészségpénztári szolgáltató, őt illeti meg az a jog, hogy a dokumentumot akár okirati, akár elektronikus formában készítse el.

A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (Sztv.) 167. § (5) bekezdése kimondja, hogy „számviteli bizonylatként alkalmazható az elektronikus aláírásról szóló törvény szerinti legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással és időbélyegzővel ellátott elektronikus dokumentum, irat, ha megfelel e törvény előírásainak.” E szabályból is következik, hogy az elektronikus bizonylat is csak akkor minősíthető hitelesnek, ha az elektronikus aláírás és az időbélyegző a bizonylat kiállítójától származik.

Ha az egészségpénztári szolgáltató által eredetileg okirati formában kiállított számlát (bizonylatot) az egészségpénztár utólag digitalizálja, csupán egyszerű másolatot készít az eredetiről. Az ezen elhelyezett fokozott biztonságú elektronikus aláírás és időbélyegző az elektronikus aláírásról szóló 2001. évi XXXV. törvény rendelkezéseiből következően azt bizonyítja, hogy a másolatot a másolást követően nem változtatták meg, de értelemszerűen nem hitelesíti az eredeti dokumentum kibocsátását.

Az alkalmazni kívánt módszer tehát nem biztosítja a számviteli törvény által megkövetelt alaki és tartalmi hiteleséget és megbízhatóságot. Az így készült dokumentumok nem egyenértékűek az eredetivel, ezért sem az irattározás, sem az ellenőrzés egyszerűsítésére nem

alkalmasak. Annak azonban természetesen nincs akadálya, hogy a pénztár a saját maga által kiállított bizonylatokon elektronikus aláírást és időbélyegzőt alkalmazzon.

20. Milyen szabályok vonatkoznak az egészség-és önszegélyező pénztárak vagyonekezelésére?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak egyes gazdálkodási szabályairól szóló 268/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet 4. § (7) bekezdése értelmében nem minősül saját vagyonekezelési tevékenységnek, amennyiben a pénztár vagyonekezelésbe ki nem helyezett befektetett eszközei kizárólag pénzforgalmi számlán vagy befektetési számlán vannak elhelyezve. Ha azonban a pénztár a pénzeszközeit nem kizárólag ilyen számlákon helyezi el, így például bankbetétbe fektet, akkor már saját vagyonekezelési tevékenységnek minősül.

A 268/1997. Korm. rendelet 14. § (3) bekezdés c) pontja értelmében amennyiben a pénztár tárgyevi nyitómérlegében a fedezeti és likviditási alap együttes állománya meghaladja a 100 millió forintot, úgy a pénztár a vagyonekezelést abban az esetben végezheti vagyonekezelő megbízása nélkül önállóan, ha a vagyonekezelési tevékenység irányítására olyan büntetlen előéletű, külön jogszabályban előírt értékpapír-forgalmazói vizsgával rendelkező - egymilliárd forintnál nagyobb saját kezelésű befektetett eszközök esetében, vele munkaviszonyban álló - személyt alkalmaz, aki szakirányú felsőfokú végzettséggel (egyetemen vagy főiskolán szerzett jogi, államigazgatási, közgazdasági vagy pénzügyi diploma, oklevél, illetőleg könyvvizsgálói végzettség) és legalább 2 év szakmai gyakorlattal rendelkezik.

A fentiek alapján, ha a Pénztár vagyonekezelőt nem alkalmaz, és eszközeit bankbetétben tartja, akkor a betételhelyezés is saját vagyonekezelésnek minősül. Ebben az esetben, ha a pénztár tárgyevi nyitómérlegében a fedezeti és likviditási alap együttes állománya meghaladja a 100 millió forintot, akkor a pénztárnak az előbbieken kifejtett követelményeknek megfelelő befektetési szakembert kell alkalmaznia. Ez a rendelkezés azonban nem írja elő az alkalmazás részletszabályait, így akár megbízási szerződés alapján vagy részmunkaidős szerződés alapján is „alkalmazhat” vagyonekezelési szakembert. A befektetési szakembert csak akkor kötelező munkaviszonyban alkalmazni, ha a saját vagyonekezelésben lévő vagyone rész meghaladja az egymilliárd forintot.

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény 36. § (4) bekezdés d) pontja értelmében a befektetések vagyonearányos költségeit annak az alapnak a terhére kell elszámolni, amellyel kapcsolatban felmerült, így ha a Pénztár a vagyonekezelést kihelyezi és erre vagyonekezelési szerződést köt, akkor a vagyonekezelési díjat annak az alapnak a terhére kell elszámolni, amely eszközeinek a befektetésével összefüggésben az felmerült.

21. A 2006. október 2. és december 31. között teljesített tagi befizetésekre a 90 vagy a 180 napos várakozási idő vonatkozik-e önszegélyező pénztárak esetében?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 2007. január 1-jén hatályba lépő 50. § (2) bekezdése szerint a tagi befizetés, munkáltatói hozzájárulás, támogatás, adomány - az egészségügyi célú önszegélyező feladatok ellátását képező szolgáltatások, valamint a 2. § (7) bekezdés ce) pontjában meghatározott szolgáltatások kivételével - a befizetést követő 180 napon belül nem használható fel egyéni szolgáltatás finanszírozására.

A 2006. október 2. és december 31. között teljesített tagi befizetésekre a befizetés idején hatályos jogszabályi rendelkezések vonatkoznak, így azok 90 nap elteltével használhatóak fel. A 180 napos határidőt a 2007. június 1-je után teljesített tagi befizetések esetében kell alkalmazni, mivel e határidő megállapításánál figyelembe kell venni az egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2006. évi LXI. törvény 252. § (3) bekezdésében foglaltakat. Ezek szerint az Öpt. e törvénnyel megállapított 10. § (1) bekezdésének b) pontját, 17. § (2) bekezdését, 40. § (3) bekezdését, 50. §-át, 64. § (1) bekezdésének c) pontját a pénztáraknak 2007. május 31-ét követően kell kötelezően alkalmazniuk. 2007. május 31-ét megelőzően e rendelkezések tekintetében - amennyiben a pénztár ezek mindegyikét nem alkalmazza - a 2006. december 31-én hatályos szabályok az irányadók.

22. Nyújthatja-e önszegélyező pénztár 2007. május 31-ét követően is a 2006-ban, az akkor hatályos jogszabályok alapján folyamatba tett, határozott idejű, járadék típusú szolgáltatásokat?

A 2006-ban, az akkor hatályos jogszabályok alapján folyamatba tett, határozott idejű járadék típusú szolgáltatások, amelyek lejáratá 2007. május 31-ét követően várható, a lejáratig változatlan tartalommal nyújthatóak, és nem kell őket megszüntetni a jogszabály módosítás miatt 2007. május 31-ével. A vonatkozó szabályok ilyen, visszamenőleges hatályú rendelkezést nem tartalmaznak.

23. Elszámolhatja-e egészségpénztár gluténmentes élelmiszer vételárát?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003 (XII. 24.) Korm. rendelet 5. § (3) bekezdés a) pontja alapján az egészségpénztár egészségügyi célú önszegélyező feladatának ellátása körében a pénztártagok, illetve rendelkezésük alapján a közeli hozzátartozóik részére nyújthatja a gyógyszer és gyógyászati segédeszköz árának támogatása szolgáltatást is.

A nevezett rendelet 2. § m) 6. pontja szerint a gyógyszer és gyógyászati segédeszköz árának támogatása kiterjed a speciális gyógyászati célra szánt tápszerekről szóló jogszabályban meghatározott tápszerek megvásárlásának támogatására is.

A fenti jogszabályhelyek alapján a gluténmentes élelmiszerek abban az esetben számolhatóak el egészségpénztári szolgáltatás keretében, ha speciális gyógyászati célra szánt tápszerek minősülnek. A speciális gyógyászati célra szánt tápszerekre vonatkozó előírásokat a speciális gyógyászati célra szánt tápszerekről szóló 24/2003. (V. 9.) ESzCsM rendelet tartalmazza.

24. Meghatározhatja-e az egészségpénztár, hogy mely csecsemő- és betegápolási cikkek megvásárlását támogatja?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003 (XII. 24.) Korm. rendelet 2. § m) 9. pontja lehetővé teszi az egészségügyi hatóság által engedélyezett csecsemő- és betegápolási cikkek megvásárlásának támogatását.

A fenti jogszabályi keretben a pénztár Alapszabályában vagy Szolgáltatási szabályzatában meghatározhatja, hogy mely cikkek megvásárlását támogatja és melyeket nem. Ez a pénztár önálló döntése, amely jogszerű és nem kifogásolható. Ha azonban a pénztártag elégedetlen a pénztára által kínált termékkel, lehetősége van átlépni bármely más egészségpénztárba.

25. Egységpénztár esetében melyik időpont – a vásárlás vagy az ellenérték átutalásának napja – tekintendő a szolgáltatás igénybevétele idejének?

Az állásfoglalást kérő a sportcikkre vonatkozó finanszírozási korlát hatálybalépése, azaz 2006. június 1-je előtt egészségpénztári kártyával sportcikket vásárolt. Az ellenértéket az egészségpénztár csak a fenti időpont után utalta át a szolgáltatónak.

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárakról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 2006. június 1-jétől kötelezően alkalmazandó 5. § (2) bekezdése szerint a sporteszköz vásárlásának támogatását a pénztártag abban az esetben veheti igénybe, ha a tárgyévben igénybe vett ilyen szolgáltatás ellenértékének megfelelő összeg a tárgyévet megelőző év utolsó napján egyéni egészség számláján rendelkezésre áll.

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak beszámolóképzési és könyvviteli szabályairól szóló 252/2000. (XII. 24. Korm. rendelet) 6. § (1) bekezdése szerint a pénztár a pénzügyi helyzetére ható eseményekről a kettős könyvvitel rendszerében pénzforgalmi szemléletű nyilvántartást vezet.

A pénzforgalmi nyilvántartás alapján a pénztár a költségeket, a ráfordításokat és az egyéb kiadásokat a pénz tényleges kifizetése időszakában köteles a könyvekben elszámolni.

Mivel az egészségpénztári kártya nem készpénz-helyettesítő fizetési eszköz, csupán az egyéni számlán meglévő fedezet igazolására, illetve zárolására alkalmas, a pénzforgalmi nyilvántartás kötelezettségéből következik, hogy a szolgáltatás igénybevétele időpontjának azt a napot kell tekinteni, amikor a vételárat az egyéni számlára terhelik.

26. Kizárólag a betétek elhelyezése érdekében létesíthet-e az egészségpénztár a pénzforgalmi számláján kívül további folyószámlát?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak egyes gazdálkodási szabályairól szóló 268/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet 5. §-a szerint az egy banksoporthoz tartozó hitelintézeteknél elhelyezett betétek – a pénzforgalmi számla kivételével –, valamint az ugyanazon banksoporthoz tartozó szervezet által kibocsátott értékpapír értéke nem haladhatja meg a pénztári eszközök 40 %-át.

Az Öpt. 33. §-a kimondja, hogy a pénztár köteles pénzforgalmát számlavezetésre feljogosított pénzügyintézetnél vezetett számlán bonyolítani. A pénztárnak egy számlája lehet.

A polgári törvénykönyv külön nevesíti a bankszámlaszerződést és a betétszerződést. A bankszámlaszerződés alapján a pénzügyintézet a számlatulajdonos rendelkezésére álló pénzeszközök terhére kifizetési és átutalási megbízásokat teljesít. A betétszerződésben a pénzügyintézet az elhelyezett pénzeszköz és kamatainak visszafizetésére vállal kötelezettséget. Bár a betétszerződés is a számlaviszony keretei között jön létre, a két szerződés lényeges tartalma e szerint világosan elkülöníthető.

Az Öpt. idézett szabályából következően a pénztár a betétek elhelyezése érdekében sem köthet több bankszámlaszerződést, betétjeit kizárólag betétszerződés alapján helyezheti el.

27. Mely jogszabály mondja ki, hogy milyen vizsgálattal kell rendelkeznie annak, aki az egészségpénztár saját vagyongazdálkodását irányítja?

A 268/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet 14. § (3) bekezdése az alábbiakról rendelkezik:

„Amennyiben a pénztár tárgyévi nyitómérlegében a fedezeti és likviditási alap együttes állománya meghaladja a 100 millió forintot, úgy a pénztár a vagyongazdálkodást abban az esetben végezheti vagyongazdálkodó megbízása nélkül önállóan, ha

a) ezt a pénztár alapszabálya tartalmazza,

b) vagyonekezelési és vagyoneértékelési szabályzattal rendelkezik,

c) a vagyonekezelési tevékenység irányítására olyan büntetlen előéletű, külön jogszabályban előírt értékpapír-forgalmazói vizsgával rendelkező - egymilliárd forintnál nagyobb saját kezelésű befektetett eszközök esetében, vele munkaviszonyban álló - személyt alkalmaz, aki szakirányú felsőfokú végzettséggel (egyetemen vagy főiskolán szerzett jogi, államigazgatási, közgazdasági vagy pénzügyi diploma, oklevél, illetőleg könyvvizsgálói végzettség) és legalább 2 év szakmai gyakorlattal rendelkezik.”

Jelenleg semmilyen jogszabály nem szól arról, hogy milyen típusú vizsga követelhető meg a vagyonekezelői tevékenység irányítójától. A rendelet emiatt akként értelmezendő, hogy a jelöltnek rendelkeznie kell ugyan valamilyen külön vizsgával, de bármilyen, az értékpapírpiacok területére specializált képzettséget igazoló bizonyítvány elfogadható.

A Felügyelet korábbi gyakorlatában – ilyen külön jogszabály hiányában – az értékpapír-forgalmazói vizsga teljesítéseként a tőzsdei szakvizsgát fogadta el, annak valamennyi moduljának megszerzését igazoló okirat bemutatása mellett. A pénzügyminiszter ágazatába tartozó szakképesítések szakmai követelményeiről szóló 2/1995. (II. 22.) PM rendelet nem tartalmazza ugyan a tőzsdei szakvizsgát, de 2004-től a szigorúbb követelményeket tartalmazó befektetési szakértői képesítést igen. Vizsgabizonyítványként természetesen ez utóbbi is elfogadható, illetve – amíg a jogszabály az értékpapír-forgalmazói vizsga tekintetében másként nem rendelkezik – bármely más, hasonló tematikájú végzettséget igazoló bizonyítvány. A korábbi felügyeleti állásfoglalás e szerint olyan prudenciális szabálynak tekintendő, amelynek értelmezése csupán az, hogy a tőzsdei szakvizsga egyes moduljai külön-külön nem fogadhatók el értékpapír-forgalmazó vizsgaként.

28. Végezhet-e egészségpénztár kórház részére egészségügyi számlázási tevékenységet?

A pénztár által kórház részére végzett, egészségügyi számlázási tevékenység az Öpt. 2. § (4) bekezdés d) pontjában meghatározott kiegészítő vállalkozási tevékenység fogalmkörébe a Felügyelet álláspontja szerint nem tartozik bele, tehát a pénztár ilyen tevékenységet nem végezhet.

Lezárva: 2006. december 31-én.

2005. év

I. A pénztár szervezete, működése, gazdálkodása

Működtethet-e nyugdíjpénztár kiegészítő vállalkozási tevékenység keretében egészségpénztárt?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (a továbbiakban: Öpt.) 2. § (4) bekezdés d) pontja szerint kiegészítő vállalkozási tevékenység: a pénztár szervezetében folytatott mindazon gazdálkodási tevékenység, amelyet az alaptevékenységként megjelölt szolgáltatások szervezéséhez és nyújtásához kapcsolódóan, arra visszahatóan, a pénztár szolgáltatási kötelezettségén felül, ellenszolgáltatás fejében nyújt. Az Öpt. 10. § (1) bekezdésében meghatározott szolgáltatások nyújtása tekinthető az egyes pénztárak „főtevékenység”-ének, a kiegészítő vállalkozási tevékenységnek pedig — többek

között — a pénztárak főtevékenységébe tartozó szolgáltatások szervezéséhez és végzéséhez kell kapcsolódnia. Kiegészítő vállalkozási tevékenységnek minősülhet a fentiek alapján az egészségpénztáraknál pl. egészségügyi szűrőprogramok és egészségügyi ellátási programtervek kidolgozása (TEÁOR 74.87. Máshová nem sorolt, egyéb gazdasági szolgáltatás), továbbá prevenció és egészségmegőrző tervek összeállítása (TEÁOR 74.87. Máshová nem sorolt, egyéb gazdasági szolgáltatás).

A fentiek alapján a pénztár főtevékenysége és a kiegészítő vállalkozási tevékenység között egy alárendeltségi viszony áll fenn. Az állásfoglalást kérő pénztár azonban egészségpénztári tevékenységet kíván kiegészítő vállalkozási tevékenység keretében végezni, ami a hatályos jogszabályokat sérti, tekintettel arra, hogy a pénztár olyan tevékenységet kíván kiegészítő vállalkozási tevékenységként végezni, ami önmagában az egészségpénztárak főtevékenysége, ezért az Öpt. 2. (4) bekezdés d) pontja alapján nem minősül kiegészítő vállalkozási tevékenységnek. Jelen esetben a pénztár által végzett főtevékenység és a végezni kívánt kiegészítő vállalkozási tevékenység között mellérendeltségi viszony áll fenn. Kérdéses pl., hogy az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet alapján egészségpénztárak által finanszírozható gyógytorna, gyögmasszázs, fizioterápiás kezelések igénybevétele (5. § (1) bekezdés d) pont); aktív testmozgást segítő sporteszköz (ideértve a sporttevékenység során a testi épséget közvetlenül védő kiegészítő eszközöket is, mint kar-, könyök-, térd- és fejtű) vásárlásának támogatása (5. § (1) bekezdés i) pont); vagy a pénztártag betegség miatt keresőképtelensége esetén a kieső jövedelmének teljes vagy részbeni pótlása (5. § (2) bekezdés b) pont) hogyan minősíthető a nyugdíjpénztár által nyújtott szolgáltatások (egyösszegű kifizetés, járadékszolgáltatás vagy e kettő kombinációja) szervezéséhez és nyújtásához kapcsolódó tevékenységnek. További kérdésként merül fel, hogy miként jár el a pénztár, ha a kiegészítő vállalkozási tevékenységből származó bevételei az adóévben meghaladják a pénztár összes bevételeinek 20 százalékát.

Az Öpt., illetve a magánnyugdíjról és a magánnyugdíjpénztárakról szóló 1997. évi LXXXII. törvény egy hasonló esetet ismer: a vegyes pénztárakat, melyeknél egy önkéntes nyugdíjpénztár működtet egy magánnyugdíjpénztárt. Ilyen pénztáraknál egy-egy önkéntes, illetve magánnyugdíjpénztári ág működik, azonban az Öpt. nem teszi lehetővé az önkéntes nyugdíjpénztárak részére magánnyugdíjpénztárakon kívül más pénztár, így egészségpénztár működtetését sem.

Annak azonban nincsen jogszabályi akadálya, hogy a nyugdíjpénztár kiegészítő vállalkozási tevékenységként az egészségpénztár adminisztratív, nyilvántartási feladatait ellássa.

Végezhet-e nyugdíjpénztár biztosításközvetítői tevékenységet kiegészítő vállalkozási tevékenységként?

Az Öpt. 2. § (4) bekezdés d) pontja szerint kiegészítő vállalkozási tevékenység: a pénztár szervezetében folytatott mindazon gazdálkodási tevékenység, amelyet az alaptevékenységként megjelölt szolgáltatások szervezéséhez és nyújtásához kapcsolódóan, arra visszahatóan, a pénztár szolgáltatási kötelezettségén felül, ellenszolgáltatás fejében nyújt. A 10. § (1) bekezdés a) pontja pedig arról rendelkezik, hogy a nyugdíjpénztár milyen szolgáltatást nyújthat. Ez a következő: a 2. § (5) bekezdés c) pontjában meghatározott nyugdíjszolgáltatás /nyugdíjszolgáltatás (kiegészítő nyugdíj): a nyugdíjkorhatár elérése után a pénztártag részére, az egyéni számláján nyilvántartott összeg terhére, az alapszabályban rögzített módozatoknak megfelelően választása szerint egy összegben vagy járadék

formájában, illetőleg e kettő kombinációjaként történő pénzbeli kifizetés/. A 10. § (2) bekezdés első mondata szerint a nyugdíjpénztár kizárólag nyugdíjszolgáltatást nyújthat.

A fenti jogszabályhelyek alapján egyértelműen megállapítható, hogy nyugdíjpénztár biztosításközvetítói tevékenységet kiegészítő vállalkozási tevékenységként a jelenleg hatályos jogszabályok szerint nem végezhet.

Befektetési célú ingatlan értékesítésekor szükséges-e átsorolás?

Ha a Pénztár a befektetési célú ingatlant értékesíteni kívánja, a befektetett eszközök között kimutatott ingatlant nem szükséges átsorolni a forgóeszközök csoportjába, az áruk közé.

Hogyan lehet átállni a befektetések (értékpapírok) átlagáras nyilvántartásáról a FIFO módszerre?

Az átlagáras nyilvántartási ár eltér attól, ami a FIFO módszerrel állna fenn, ezért a pénztár az értékpapír állományt 2006. január 1-jén át kívánja kötni, azaz eladni és megvenni az akkori piaci árak megfelelően.

A nyilvántartási érték (könyv szerinti érték) valóban eltér az átlagáras módszer és a FIFO módszer alkalmazása esetén. A teljes értékpapír állomány fordulónapon (2006. január 1-jén) történő eladása eredményeként a pénztár egyrészt egy összegben realizálja a két módszer eltéréseként fennálló különbözetet, másrészt az átlagáras és a FIFO módszer alapján megállapított nyilvántartási érték azonos lesz.

A pénztár akkor is áttérhet a FIFO módszerre, amennyiben a meglévő értékpapírjait nem köti át. Ebben az esetben 2006. január 1-jét követően az azonos típusú papírok esetén az átlagárat kell a nyilvántartási árak tekinteni. Az értékpapírok nyilvántartási árának az átértékelése (korábbi értékesítések, kivezetések FIFO módszer szerinti megállapítása) nem lehetséges.

Lehet-e pénztár kedvezményezettje a személyi jövedelemadó felajánlott egy százalékának?

A személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló 1996. évi CXXVI. törvény (Szf. tv.) 4. §-a rendelkezik arról, hogy kik lehetnek kedvezményezettjei a magánszemélyek által felajánlott adónak. Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárra elvileg a 4. § (1) bekezdés a) pontja alkalmazható volna, tekintve, hogy a pénztári szervezet számos vonásában valóban lényeges hasonlóságot mutat a társadalmi szervezettel.

Az Szf. tv. kimondja, hogy kedvezményezett lehet azon – az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény szerinti – társadalmi szervezet (kivéve a pártot, munkaadói és munkavállalói érdek-képviselői szervezetet), amelyet a bíróság a magánszemély rendelkező nyilatkozata évének első napja előtt legalább két évvel nyilvántartásba vett.

A kedvezményezetti jogállás elnyeréséhez az Szf. tv. 4. § (2) bekezdése további feltételeket támaszt, így egyebek közt előírja, hogy kedvezményezett csak az a társadalmi szervezet lehet, amely legalább közhasznú minősítéssel rendelkezik, és közhasznú tevékenységét ténylegesen folytatja, eleget téve minden rá vonatkozó jogszabályi rendelkezésnek.

A közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. törvény (Khsz. tv.) 4. § (1) bekezdése kimondja, hogy a közhasznú szervezet alapító okiratának egyebek közt tartalmaznia kell azt, hogy milyen, a törvényben meghatározott közhasznú tevékenységet folytat, és – ha tagsággal

rendelkezik – nem zárja ki, hogy tagjain kívül más is részesülhessen a közhasznú szolgáltatásaiból.

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 2. § (4) bekezdésének b) pontja azonban arról rendelkezik, hogy a pénztár által szervezett és nyújtott szolgáltatásokra a pénztár alapszabályában meghatározott módon kizárólag a pénztártagok, illetve a pénztártag jogán a közeli hozzátartozók jogosultak.

(A pénztár az esetleges kiegészítő vállalkozási tevékenységét elvileg bárki számára nyújthatja, de a vállalkozási tevékenység a Khsz. tv. 4. § (1) bekezdés b) pontjából következően csak kiegészítő jellegű lehet, ami önmagában nem minősülhet közhasznúnak.)

Az Öpt.-nek a hozzáférhetőségről rendelkező fenti szabálya tehát eleve kizárja, hogy a pénztárt közhasznú szervezetként a bíróság nyilvántartásba vegye, amiből következően nem lehet kedvezményezettje a személyi jövedelemadó felajánlott egy százaléknak.

II. A tagsági jogviszony létrejötte, tartalma, átlépés/kilépés

Hogyan járhat el a pénztár a tagdíjat nem fizető pénztártaggal szemben a várakozási idő letelte után?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) több rendelkezéséből, így a 14. §-ából, a 15. § (1) bekezdés c) pontjából, a 18. § (1) bekezdés h) pontjából és a 47/A. § (1) bekezdéséből következik, hogy a pénztárnak az alapszabályában rendeznie kell a tagdíjfizetés elmulasztásának joghatásait és az eljárás rendjét. E joghatás lehet a kötelező 10 éves várakozási idő leteltével történő kizárás is. Ebből következően csak akkor lehet rátérni arra a kérdésre, hogy milyen jogok illetik meg a várakozási időt letöltött tagot, ha az alapszabály a kizárásról nem rendelkezik.

Az Öpt. 47. § (4) bekezdés d) pontja kimondja, hogy a tagot megilleti az a jog is, hogy a tagdíj fizetése nélkül az egyéni nyugdíjszámláján lévő összeget a pénztárban hagyja. A pénztárnak célszerű nyilatkozatot kérnie a tagtól, hogy az Öpt. 47. § (4) bekezdésben foglalt lehetőségek közül melyik lehetőséggel kíván élni. A törvény nem zárja ki azt sem, hogy tag a bejelentett szándékától később eltérjen.

A számláról a várakozási időt követően, a nyugdíjkorhatár elérése előtt kifizetett hozam adómentes, az egyéb rész pedig adóköteles jövedelem. Erre az összegre a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (Szja tv.) 28. § (8) bekezdésében leírtak szerint a várakozási időt követő évek számától függő 10-10 százalékos bevételcsökkentés vonatkozik, azaz a tagság 21 évében felvett összeg már teljesen adómentes. E kedvezmény, a nyugdíjszolgáltatás adómentességéhez hasonlóan általános, a nem fizető tagokra is vonatkozik.

Jogosult-e a pénztár a 10 év várakozási idő letelte után a tagdíjat nem fizető tag egyéni számlájának hozamával szemben a költségeket érvényesíteni?

Az Öpt. 2005. január 1-jétől hatályos módosítása óta a nem fizető taggal szemben a költségeket a várakozási idő letelte után is lehet érvényesíteni. A 47/A. § (2) bekezdés kimondja, hogy a tagdíj meg nem fizetés kezdő időpontjától a pénztár jogosult a tag egyéni nyugdíjszámlájának befektetéséből származó hozamát – a mindenkori pénztári egységes

tagdíjnak a működési és likviditási alapra jutó hányadnak megfelelő összeggel, de legfeljebb a hozam összegével – csökkenteni, és azt a működési, illetve likviditási alap javára jóváírni.

A tagdíjfizetés szüneteltetésének időszakával meghosszabbodik-e a kötelező várakozási idő?

Az Öpt. korábban hatályos 14. § (2) bekezdése úgy rendelkezett, hogy a tagdíjfizetés szüneteltetése nem számított bele a várakozási időbe. Tekintve, hogy ezt a rendelkezést a törvény már nem tartalmazza, a szüneteltetés a várakozási időt nem hosszabbítja meg.

Vagyonelkobzás, illetve annak biztosítása esetén zár alá vehető-e az önkéntes nyugdíjpénztári egyéni számlán lévő összeg?

A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (Btk.) 77/B-C. §-ai határozzák meg a vagyonelkobzás általános szabályait. A vagyonelkobzás mint intézkedés célja a bűncselekménnyel összefüggő vagyon állam javára történő elvonása.

A vagyonelkobzás biztosítására szolgáló kényszerintézkedés a zár alá vétel, amelynek végrehajtásáról a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) 202-204. §-ai rendelkeznek a büntügyi zárlat szabályainak keretében az alábbiak szerint:

„Büntügyi zárlat

202. § (1) Ha a büntetőeljárásról szóló törvény szerint a büntetőügyben eljáró hatóság, illetőleg bíróság a terhelt egész vagyonának vagy egyes vagyontárgyainak zár alá vételét rendelte el (a továbbiakban: büntügyi zárlat), ennek elvégzése a végrehajtó hatáskörébe tartozik.

(2) A büntügyi zárlatra a zárlatnak a szabályait, a pénzfizetésre irányuló büntügyi követelést vagy ilyen polgári jogi igényt biztosító büntügyi zárlatra pedig a pénzkövetelés biztosításának a szabályait kell megfelelően alkalmazni.

203. § (1) A végrehajtó a büntügyi zárlatot az elrendelő határozat kézhezvétele után haladéktalanul foganatosítja.

(2) Büntügyi zárlat esetén - az adós nyilatkozata vagy egyéb adat alapján - a foglalási jegyzőkönyvben fel kell tüntetni azokat a tartozásokat is, amelyek az adóst jogszabálynál fogva, tartási kötelezettsége folytán vagy más jogcímen terhelik.

204. § A vagyonelkobzás biztosítására elrendelt büntügyi zárlat esetén

a) az adós minden vagyontárgyát le kell foglalni, kivéve a végrehajtás alól mentes vagyontárgyakat és a munkabért,

b) az ingatlan zárgondnokául azt a szervet kell kijelölni, amely a vagyonelkobzás esetén állami tulajdonba kerülő ingatlant a jogszabály értelmében kezeli.”

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 2. § (3) bekezdésének d) pontja szerint az egyéni számla a pénztártag rendelkezése szerint az egyéni nyugdíjszámlán lekötött összeg (tagi lekötés) kivételével követelés biztosítékául nem szolgálhat. Az egyéni számlát a pénztár csak e törvényben, illetve felhatalmazásán alapuló jogszabályban foglalt rendelkezések alapján terhelheti meg.

Az Öpt. 13. §-a (3) bekezdése szerint a pénztártag számláján elhelyezett összegekre sem a pénztártag hitelezői, sem kívülálló harmadik személy hitelezői nem tarthatnak igényt, kivéve a pénztártag rendelkezése szerint az egyéni számlán lekötött összeget, amelyet a 47. § (7) bekezdés szerint a Hpt. hatálya alá tartozó hitelintézettel kötött szerződésében fedezetként felajánl (tagi lekötés).

A vagyonekobbzás biztosítására elrendelt zár alá vétel esetére sem az Öpt. 2. §-a (3) bekezdésének d) pontja, sem pedig az Öpt. 13. §-a (3) bekezdése nem alkalmazható. A vagyonekobbzás célja bűncselekménnyel a Btk. 77/B-C. §-a szerinti összefüggésben álló vagyon állam javára történő elvonása. Az állam ebben a jogviszonyban nem tekinthető hitelezőnek, és az állam javára történő vagyonekobbzás nem minősíthető olyan követelésnek sem, amellyel szemben az önkéntes nyugdíjpénztári egyéni számla védeltséget élvezne.

Az Öpt. hivatkozott 2. §-a és 13. §-a csak egyes jogviszonyok esetében jár azzal, hogy a pénztári egyéni számlát általában nem lehet követelések biztosítása, illetve kielégítése céljából felhasználni. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az egyéni számla teljes körűen mentes lenne a végrehajtás alól. Ez tükröződik abban is, hogy a Vht. a végrehajtás alól mentes vagyontárgyak között a 89-96/B. §-aiban a pénztári egyéni számlát nem sorolja fel.

A fentiekre tekintettel a vagyonekobbzás biztosítására az önkéntes pénztári egyéni számla zár alá vehető, illetve a vagyonekobbzás végrehajtható.

A pénztár a Vht. 10. §-ában felsorolt végrehajtható okiratok alapján köteles a zár alá vételt foganatosítani, amelyek az alábbiak lehetnek:

„10. § A bírósági végrehajtást (a továbbiakban: végrehajtás) végrehajtható okirat kiállításával kell elrendelni. A végrehajtható okiratok a következők:

- a) a bíróság által kiállított végrehajtási lap,
- b) az olyan okirat, amelyet a bíróság végrehajtási záradékkal látott el,
- c) a bíróság végrehajtást elrendelő, letiltó, illetőleg átutalási végzése, továbbá közvetlen bírósági felhívást tartalmazó határozata,
- d) a bíróság pénzbüntetésről, pénzbírságról, rendbírságról, vagyonekobbzásról, elkobbzás alá eső érték és vagyoni előny megfizetésére kötelezésről, valamint bűnügyi költségről szóló értesítése, továbbá a bírósági gazdasági hivatalnak az ügyészség által kiszabott rendbírságról szóló értesítése,
- e) a bűnügyi zárlatot elrendelő határozat.”

Az önkéntes nyugdíjpénztári egyéni számlára a Vht. 110-113. §-ában meghatározott, a követelés lefoglalására vonatkozó szabályok alkalmazhatók, amelyek a következők:

„Követelés lefoglalása

110. § (1) Ha az adósnak harmadik személlyel szemben követelése van, illetőleg az adós harmadik személlyel olyan szerződést kötött, amelyből később követelése keletkezik, a végrehajtó a követelést lefoglalja, egyúttal a harmadik személyt nyilatkozatra hívja fel, figyelmeztetve őt a 112. és 113. § szerinti jogkövetkezményekre.

(2)-(3)

111. § A harmadik személy a felhívás kézbesítésétől számított 8 napon belül nyilatkozatban köteles a végrehajtóval közölni, hogy

- a) elismeri-e a követelést, illetőleg a később keletkező követelésről szóló szerződést,
- b) a követelés mikor esedékes,
- c) tart-e valaki igényt a követelésre és milyen jogcímen.

112. § (1) A harmadik személy a felhívás kézbesítése után a követelést sem az adós, sem más javára nem teljesítheti, hanem köteles legkésőbb az esedékesség napján a követelés összegét befizetni a végrehajtói letéti számlára, illetőleg köteles a követelés tárgyát bírósági letétbe helyezni.

(2) Ha a harmadik személy a követelést bárkinek a javára teljesítette, a követelés összegéig (értékéig) felelős a végrehajtást kérőnek.

113. § Ha a harmadik személy a követelést, illetőleg a róla szóló szerződést nem ismerte el, vagy a 111. § szerinti nyilatkozatot, illetőleg a 112. § szerinti befizetést (letétbe helyezést) elmulasztotta, a végrehajtást kérő a harmadik személy ellen pert indíthat a követelés behajtása iránt.”

Át lehet-e lépni biztosító egyesületből önkéntes kölcsönös biztosító pénztárba?

A biztosító egyesületek a biztosítókról és a biztosítási tevékenységről szóló 2003. évi LX. törvény (Bit.) alapján működnek, a biztosítási szerződésekre pedig a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) szerződésre vonatkozó általános, valamint az 536-567. § különös rendelkezései vonatkoznak. Ezen jogszabályok nem rendelkeznek az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárba való átlépés lehetőségéről.

A Bit. 228. §-a (2) bekezdése szerint az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (a továbbiakban: Öpt.) hatálybalépése előtt alakult biztosító egyesület életbiztosítási ágban nyújtott - az Öpt. 10. §-ának (1) bekezdés a) pontjában meghatározott - szolgáltatásai ellenértékeként a tag javára történt befizetések - ideértve a munkáltatói hozzájárulást, támogatói adományt is - utáni adó- és társadalombiztosítási járulék fizetésének szabályai e törvény hatálybalépését követően megegyeznek a nyugdíjpénztárakra vonatkozó szabályokkal, amennyiben a szolgáltatásaira az Öpt. 46-49. §-aiban foglaltakat megfelelően alkalmazzák és ezt a Felügyelet igazolja.

Az „átlépés” a biztosítási szerződésben alanyváltozást jelentene. Ez azonban nem lehetséges, mert önkéntes kölcsönös biztosító pénztár – figyelemmel a Bit. 5. §-a (4) bekezdésére, amely szerint biztosítási tevékenységet kizárólag biztosító végezhet – nyugdíjbiztosítási szerződés alanya nem lehet.

Az Öpt. szabályozásának rendszere, valamint az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak befektetési és gazdálkodási szabályairól szóló 281/2001. (XII. 26.) kormányrendelet az átlépésre vonatkozó 29. §-a egyértelműen csak a pénztárak közötti átlépésekre vonatkozik.

A fentiekre tekintettel a Felügyelet álláspontja szerint biztosító egyesületből önkéntes kölcsönös biztosító pénztárba való átlépésre nincs lehetőség.

Milyen következménnyel jár a fedezetként lekötött egyéni számlakövetelés változása?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárákról szóló 1993. évi XCVI. törvény 47. § (7) bekezdésében szereplő 50%-os felső lekötési határt a lekötés elrendelésének napján aktuális egyéni számla egyenlege alapján kell meghatározni.

A már lekötött és ezért zálogtárgynak minősülő egyenleget a tag kérésére csökkenteni nem lehet. Ha az egyenleg csökkenés, e tilalom ellenére, a tag cselekedete következtében mégis bekövetkezik, akkor a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 260. § (2) bekezdése értelmében a jogosult az értékcsökkenésnek megfelelő új zálogot követelhet.

Ha az értékcsökkenés nem a tag felelősségi körében következik be, akkor a hitelintézet viseli a biztosíték értékének csökkenéséből eredő kockázatot.

A zálogtárgy értékét befolyásolja az egyéni számla értékének esetleges változása, vagyis a zálogjogosult részére biztosított fedezet összecsúszásában megváltozhat a lekötés ideje alatt. A Ptk. 251. § (3) bekezdése szerint a zálogtárggyal való felelősség terjedelme ahhoz a követeléshez igazodik, amelynek biztosítására a zálogtárgy szolgál, valamint kiterjed a kamatokra, a követelés és a zálogjog érvényesítésének költségeire, továbbá a zálogtárgyra fordított költségekre is, tehát az előbbiekre tekintette a lekötés értéke emelkedhet. A lekötés értékét nem befolyásolja azonban az a tény, hogy az egyéni számla értéke növekszik, vagyis ha már egyszer megtörtént az 50% lekötés akkor annak mértéke nem növekszik az egyéni számla értékének emelkedésével. A gyakorlatban ez annyit jelent, hogy az egyéni számla értékének növekedésével annak százalékos lekötése csökken.

A hozamkifizetés pénzforgalom nélkül tagdíjként (eseti befizetesként) jóváírható-e a tagok egyéni számláján az érintett tagok kérelme alapján?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító pénztárákról szóló 1993. évi XCVI. Öpt. 47. §-a (4) bekezdése alapján a pénztártag a várakozási idő letelte után, de még a felhalmozási időszakban az egyéni nyugdíjszámlán lévő összeghez való hozzáférés tekintetében – egyebek mellett – választhatja azt, hogy a pénztártagságát folytatja, és - legfeljebb háromévente egy alkalommal - az egyéni nyugdíjszámláján nyilvántartott összeg egészét vagy egy részét a nyugdíjkorhatár elérése előtt felveszi. Ellenkező rendelkezés hiányában a felvenni kívánt összeg megegyezhet az addig felhalmozott hozam összegével.

A pénztártag tagdíjfizetésére köteles, emellett teljesíthet eseti befizetést is.

E két ügylet azonban egymástól élesen elválik, a kifizetési és befizetés jogcímeik különböznek, azok ezt kifejezetten lehetővé tevő jogszabályi rendelkezés hiányában nem vonhatók össze. Az Öpt. 36. §-a (2) és (3) bekezdése tételesen is felsorolja a bevételi és kiadási jogcímeiket, de sem itt, sem a jogszabály más részében nem szerepel a tagok levelében kért tőkésítés.

A fentiekre tekintettel a tag rendelkezésének megfelelően kell teljesíteni a kifizetéseket, és a befizetéseket azok tartalma szerint minősítve kell kezelni. A pénztár adókedvezmény igénybevételére jogosító adóigazolást csak a ténylegesen megtörtént befizetések alapján jogosult kiállítani. A hozam kifizetése, illetve tényleges befizetés hiányában – azaz pénzforgalom nélkül – nincs lehetőség a kívánt joghatás elérésére.

Meghatározható-e a kötelező várakozási idő 10 évnél hosszabb időtartamra?

Az Öpt. 46. § (1) a) pontja szerint a várakozási idő legalább 10 év, vagyis a rendelkezés minimum szabályokat ír elő, ennek értelmében azoktól „felfelé” el lehet térni, azonban ennél kevesebb idő nem állapítható meg. Az Alapszabály előírhat tehát 10 évnél hosszabb kötelező várakozási időt.

Megemelhető-e a várakozási idő annak letelte előtt 1 évvel?

A várakozási idő letelte előtt 1 évvel a várakozási idő felemelése az Alapszabály módosításával lehetséges, annak jogszabályi akadálya nincsen. Azonban ebben az esetben a tagok fokozott tájékoztatása szükséges. Ilyenkor az Alapszabály erre irányuló módosítását külön napirendi pontban célszerű szerepeltetni.

Szabályozhatja-e az Alapszabály a várakozási időt a jelenlegi és az újonnan belépő tagok vonatkozásában eltérő módon?

Az Öpt. 3. § (3) bekezdésének értelmében a pénztárak szolgáltatásaira jogosultakat az igénybevétel szempontjából azonos jogok illetik meg (kölcsonosság elve). Az említett bekezdésből következik, hogy a jelenlegi és a jövőbeni tagok esetében eltérő várakozási idő nem állapítható meg.

Kizárható-e a tagként történő felvételtől az, aki korábban tagja volt a Pénztárnak, de az Öpt. 47. § (4) bekezdésének c) pontja szerint a Pénztárból kilép?

A visszalépni kívánó személy belépési kérelme nem utasítható el, ha teljesíti az Öpt. 11. § (1) bekezdésében foglalt feltételeket, mely szerint pénztártag lehet az a személy, aki a 16. életévét betöltötte, magára nézve az alapszabály rendelkezéseit kötelezőnek ismeri el és tagdíjfizetést vállal.

III. Munkáltatói tag, munkáltatói hozzájárulás, támogatói adomány

Miként lehet munkáltatói hozzájárulást fizetni a kölcsönzött munkavállalók javára?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 12. § (1) bekezdés alapján munkáltatói tag az, aki a pénztárral kötött szerződés alapján munkavállalójának tagdíjfizetési kötelezettségét egészben vagy részben átvállalja (munkáltatói hozzájárulás). A (2) bekezdés szerint a munkáltatói hozzájárulási kötelezettséget vállaló munkáltató a munkáltatói hozzájárulásból egyetlen olyan munkavállalóját sem zárhatja ki, aki nála legalább hat hónapja munkaviszonyban áll. A (3) bekezdés kimondja, hogy a munkáltatói hozzájárulás minden pénztártag munkavállalóra nézve azonos összegű vagy munkabérének azonos százaléka, amelyet a munkáltató köteles az alkalmazott által választott pénztártól függetlenül egységesen megállapítani.

A munkaerő-kölcsönzés szabályait a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (Mt.) XI. fejezete tartalmazza. E szerint kölcsönbeadó az a munkáltató, aki a vele kölcsönzés céljából munkaviszonyban álló munkavállalót munkavégzésre kölcsönzés keretében a kölcsönvevőnek átengedi, és munkáltatói jogait, illetve kötelezettségeit a kölcsönvevővel megosztva gyakorolja. Kölcsönvevő az a munkáltató, akivel a munkavállaló nem áll munkaviszonyban, de aki a kölcsönzés keretében átengedett munkavállalót foglalkoztatja és munkáltatói jogait, illetve kötelezettségeit a kölcsönbeadóval kötött, kötelezően írásba foglalt megállapodás alapján, megosztva gyakorolja. A szabad megállapodás nem vonatkozik azon

munkáltató jogokra és kötelezettségekre, amelyekkel az Mt. kifejezetten csak az egyik felet ruházza fel.

Az Mt. 193/G. § (5) bekezdés c) pontja szerint a munkavégzés időtartama alatt a kölcsönvevő minősül munkáltatónak az egyenlő bánásmód követelményére vonatkozó szabályok betartása tekintetében.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 21. § f) pontja szerint az egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelenti egyebek közt az is, ha a munkáltató hátrányos megkülönböztetést alkalmaz a foglalkoztatási jogviszony alapján járó juttatások megállapításában és biztosításában.

A fentiekből következik, hogy a kölcsönvevőt megilleti az a jog, hogy munkáltatói hozzájárulást fizessen, ez esetben a hozzájárulás egységes megállapítása az Mt. 193/G. § (5) bekezdése szerint csak a nála dolgozók körében vizsgálendő.

Mindez természetesen nem jelenti azt, hogy a kölcsönbeadó maga ne nyújthatna munkáltatói hozzájárulást, a törvény csupán azt tiltja, hogy azt kizárólag csak egy adott munkáltatóhoz (vagy munkáltatói körhöz) kikölcsönzött dolgozói számára fizessen.

Összegezve: mind a kölcsönbeadó, mind a kölcsönvevő nyújthat munkáltatói hozzájárulást. A hozzájárulás egységes megállapításának kötelezettsége a kölcsönbeadói oldalon minden munkavállalójára nézve fennáll, a kölcsönvevői oldalon azokra, akik ténylegesen nála dolgoznak. Ha történetesen mindkét fél kívánna hozzájárulást nyújtani, a másik fél által fizetett támogatást nem kell figyelembe venniük, de a diszkrimináció tilalmát az sem sérti, ha a felek írásban ekként állapodnak meg.

Hogyan részesülhet munkáltatói hozzájárulásban kikölcsönözött dolgozó?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 12. § (1) bekezdés alapján munkáltatói tag az, aki a pénztárral kötött szerződés alapján munkavállalójának tagdíjfizetési kötelezettségét egészben vagy részben átvállalja (munkáltatói hozzájárulás). A (2) bekezdés szerint a munkáltatói hozzájárulási kötelezettséget vállaló munkáltató a munkáltatói hozzájárulásból egyetlen olyan munkavállalóját sem zárhatja ki, aki nála legalább hat hónapja munkaviszonyban áll. A (3) bekezdés kimondja, hogy a munkáltatói hozzájárulás minden pénztártag munkavállalóra nézve azonos összegű vagy munkabérének azonos százaléka, amelyet a munkáltató köteles az alkalmazott által választott pénztártól függetlenül egységesen megállapítani.

A munkaerő-kölcsönzés szabályait a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (Mt.) XI. fejezete tartalmazza. E szerint kölcsönbeadó az a munkáltató, aki a vele kölcsönzés céljából munkaviszonyban álló munkavállalót munkavégzésre kölcsönzés keretében a kölcsönvevőnek átengedi, és munkáltatói jogait, illetve kötelezettségeit a kölcsönvevővel megosztva gyakorolja. Kölcsönvevő az a munkáltató, akivel a munkavállaló nem áll munkaviszonyban, de aki a kölcsönzés keretében átengedett munkavállalót foglalkoztatja és munkáltatói jogait, illetve kötelezettségeit a kölcsönbeadóval kötött, kötelezően írásba foglalt megállapodás alapján, megosztva gyakorolja. A szabad megállapodás nem vonatkozik azon munkáltató jogokra és kötelezettségekre, amelyekkel az Mt. kifejezetten csak az egyik felet ruházza fel.

Az Mt. 193/G. § (5) bekezdés c) pontja szerint a munkavégzés időtartama alatt a kölcsönvevő minősül munkáltatónak az egyenlő bánásmód követelményére vonatkozó szabályok betartása tekintetében.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 21. § f) pontja szerint az egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelenti egyebek közt az is, ha a munkáltató hátrányos megkülönböztetést alkalmaz a foglalkoztatási jogviszony alapján járó juttatások megállapításában és biztosításában.

A fentiekből nyilvánvalóan következik, hogy a kölcsönvevőt megilleti az a jog, hogy munkáltatói hozzájárulást fizessen, ez esetben a hozzájárulás egységes megállapítása az Mt. 193/G. § (5) bekezdése szerint csak a nála dolgozók körében vizsgálendő.

Mindez természetesen nem jelenti azt, hogy a kölcsönbeadó maga ne nyújthatna munkáltatói hozzájárulást. A törvény csupán azt tiltja, hogy azt kizárólag csak egy adott munkáltatóhoz (vagy munkáltatói körhöz) kikölcsönzött dolgozói számára fizesse.

Összegezve: mind a kölcsönbeadó, mind a kölcsönvevő nyújthat munkáltatói hozzájárulást. A hozzájárulás egységes megállapításának kötelezettsége a kölcsönbeadói oldalon minden munkavállalójára nézve fennáll, a kölcsönvevői oldalon azokra, akik ténylegesen nála dolgoznak. Ha történetesen mindkét fél kívánna hozzájárulást nyújtani, a másik fél által fizetett támogatást nem kell figyelembe venniük, de a diszkrimináció tilalmát az sem sérti, ha a felek írásban ekként állapodnak meg.

Megállapíthatja-e a munkáltató a hozzájárulás mértékét az illetmény meghatározott százalékában?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 12. §-a (3) bekezdése kimondja, hogy a munkáltatói hozzájárulás minden pénztártag munkavállalóra nézve azonos összegű vagy munkabérének azonos százaléka, amelyet a munkáltató köteles az alkalmazott által választott pénztártól függetlenül egységesen megállapítani. A munkáltató a hozzájárulás megállapításakor pénztártípusonként különbséget tehet. A munkabér százalékban meghatározott munkáltatói hozzájárulás esetén a munkáltató meghatározhatja a hozzájárulás legkisebb és legnagyobb összegét is.

A 12. § (7) bekezdése kimondja, hogy amennyiben a tag azt a munkáltatótól írásban kéri, a munkáltató a kérelmező tag javára vállalt munkáltatói hozzájárulás teljes összegének, vagy egy részének teljesítését szüneteltetheti vagy megszüntetheti. Egyebekben a munkáltató a munkáltatói hozzájárulás teljesítését kizárólag valamennyi pénztártag alkalmazottjára kiterjedően szüneteltetheti vagy szüntetheti meg. E rendelkezéstől érvényesen nem lehet eltérni.

A fentiek alapján jogszerű megoldásnak tekinthető az is, ha a munkáltató a hozzájárulás mértékét valamennyi munkavállalóra nézve az illetmény meghatározott százalékában állapítja meg, és ezen a kereten belül a munkavállaló írásban foglalt nyilatkozattal dönthet arról, hogy milyen arányban kéri megosztani a hozzájárulást az egyes pénztártípusok között.

Meghatározhatja-e a munkáltató, hogy a munkáltatói hozzájárulást csak a nyugdíjba vonulást követően hasznosíthatja a jogosult?

Az Öpt. 47. § (1) bekezdése alapján a pénztártag az egyéni nyugdíjszámláján nyilvántartott összeghez a várakozási idő (Öpt. 46. § (1) a) minimum 10 év) letelte, a

nyugdíj szolgáltatáshoz a nyugdíjkorhatár elérése után juthat hozzá. A munkáltató minden egyéb jellegű korlátozása jogszabálysértő lenne, így arra nincsen lehetőség.

Jogszerű-e az a szabályozás, amely szerint a munkáltató az önkéntes nyugdíjpénztári tagok tagdíj befizetéséhez a munkavállaló által befizetett tagdíj mértékével azonos összeggel járul hozzá, maximum azonban a munkavállaló munkabérének 5 %-ig?

Az Öpt. 12. § (3) bekezdése értelmében a munkáltatói hozzájárulás minden pénztártag munkavállalóra nézve azonos összegű vagy a munkabérének azonos százaléka, amelyet a munkáltató köteles az alkalmazott által választott pénztártól függetlenül egységesen megállapítani. A munkáltató a hozzájárulás megállapításakor pénztártípusonként különbséget tehet. A munkabér százalékban meghatározott munkáltatói hozzájárulás esetén a munkáltató meghatározhatja a hozzájárulás legkisebb és legnagyobb összegét is.

Az idézett jogszabályhely alapján nincs lehetőség a munkáltatói hozzájárulás ilyen módon való megállapítására. Az Öpt. 12. § (1) bekezdése alapján azonban lehetséges egy hasonló eljárás bevezetése, nevezetesen, hogy a munkáltató csak részben vállalja át a tagdíj fizetési kötelezettséget a munkavállalótól. Ebben az esetben például alkalmazható eljárás lenne, ha a munkáltató a tagdíj 80%-át átvállalja. Az Öpt. 12. § (3) bekezdése értelmében a munkáltató ilyenkor meghatározhatja az átvállalandó tagdíj maximális mértékét is.

A munkáltató vállalhatja-e, hogy a munkavállaló által nála ledolgozott, meghatározott idejű munkaviszony esetén, az egyúttal önkéntes nyugdíjpénztári tag munkavállaló számára nyújtott hozzájárulást meghatározott összeggel megemeli?

Generális lehetőség nincsen erre az eljárásra, az Öpt. 49. § szerint kizárólag a következő módszer alkalmazható:

a munkáltató a munkáltatói hozzájárulásnak az Öpt. 12. §-ában meghatározott mértékétől - korcsoportonként egységesen - felfelé eltérhet azon alkalmazottai tekintetében, akik 15 éven belül betöltik a nyugdíjkorhatárt.

Milyen nyelven köthet munkáltatói szerződést külföldi munkáltató?

Külföldi munkáltatói taggal történő szerződés kötése esetén szükséges a szerződés magyar nyelvű változatának is az aláírása, ez akár egy – kétnyelvű – dokumentumon belül is megtörténhet. A Felügyelet nem várja el, hogy az idegen nyelvű szerződés hitelesen le legyen fordítva, azonban a magyar változatnak mindkét fél által aláírtnak kell lennie.

Kizárhatja-e a munkáltató az önkéntes nyugdíjpénztárba fizetendő munkáltatói hozzájárulás fizetéséből a táppénzen, GYES-en, vagy GYED-en lévő dolgozóját, tekintettel arra, hogy az adójogszabályok a táppénzt egyes szabályok alkalmazása során munkabérnek tekintik?

Az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 12. § (8) bekezdése kimondja, hogy a munkáltató szüneteltetheti a munkáltatói hozzájárulás fizetését azon időszakokra, amikor a tag munkaviszonya szünetel, illetve munkabér a részére nem jár. Ennek feltételeit a munkáltatónak valamennyi pénztártag munkavállalójára nézve azonos módon kell meghatároznia.

A Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (Mt.) 165/A. § (4) bekezdése kimondja, hogy a munkáltatói hozzájárulással kapcsolatos igények érvényesítésére a munkaügyi jogviták szabályai irányadók. E szerint a kérdés eldöntésében a munkaviszonyra,

továbbá a táppénzre, a gyermekgondozási díjra (GYED) és a gyermekgondozási segélyre (GYES) vonatkozó jogszabályok az irányadóak, az adójogszabályoknak ebben az esetben nincs relevanciájuk.

A táppénz és a GYED az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásai, amelyekről a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (Ebtv.) rendelkezik. A GYED az állam által nyújtott családtámogatási ellátás, amelyet a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (Cst.) szabályoz.

Az Ebtv. 42/C §-a kizárja, a Cst. 84. § §-a pedig lényegesen korlátozza a GYED, illetve a GYES igénybevétele melletti munkavállalást, amiből az következik, hogy ezen ellátások igénybevétele címén munkabér nem járhat.

Az Mt. a munkaviszony szünetelésének eseteit ugyan tételesen nem sorolja fel, de a 130. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt szabályból az következik, hogy a táppénzen töltött időszakot a jogalkotó a munkaviszony szünetelésének tekinti.

A fentiekből következően a munkáltató szüneteltetheti a munkáltatói hozzájárulás fizetését a táppénzen, GYED-en, vagy GYES-en lévő dolgozói esetében.

El lehet-e térni az Öpt. 12. § (7) bekezdésében foglalt szabályoktól?

Az említett bekezdés szerint amennyiben a tag azt a munkáltatótól írásban kéri, a munkáltató a kérelmező tag javára vállalt munkáltatói hozzájárulás teljes összegének, vagy egy részének teljesítését szüneteltetheti vagy megszüntetheti. Egyebekben a munkáltató a munkáltatói hozzájárulás teljesítését kizárólag valamennyi pénztártag alkalmazottjára kiterjedően szüneteltetheti vagy szüntetheti meg. E rendelkezéstől érvényesen nem lehet eltérni. Az idézett bekezdés a munkáltatóra nézve kötelező, tehát azt a munkáltató mindenkor köteles tiszteletben tartani.

Meghatározhatja-e a munkáltató a hozzájárulás összegét ilyen módon: a munkáltató átvállalja a munkavállaló által vállalt tagdíj 75%-át, vagyis a munkavállaló havi keresetének 3%-át/hó/fő?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárról szóló 1993. évi XCVI. törvény (továbbiakban: Öpt.) 12. § (1) bekezdése értelmében a munkáltatói tag az a természetes vagy jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki a pénztárral kötött szerződés alapján munkavállalójának tagdíjfizetési kötelezettségét egészben vagy részben átvállalja (munkáltatói hozzájárulás), valamint a 12. § (3) bekezdése értelmében a munkáltatói hozzájárulás minden pénztártag munkavállalóra nézve azonos összegű vagy a munkabérének azonos százaléka, amelyet a munkáltató köteles az alkalmazott által választott pénztártól függetlenül egységesen megállapítani. A munkáltató a hozzájárulás megállapításakor pénztártípusonként különbséget tehet. A munkabér százalékban meghatározott munkáltatói hozzájárulás esetén a munkáltató meghatározhatja a hozzájárulás legkisebb és legnagyobb összegét is.

Az idézett jogszabályhelyek alapján a munkáltatói hozzájárulás fizetési eljárás koncepciójának jogszabályi akadálya nincsen, feltéve, hogy az idézett rendelkezést a munkáltató minden munkavállalójával szemben, egységesen alkalmazza.

Mindazonáltal, hogy a koncepció elfogadható, a tényleges szövegezés nem minden esetben pontos, mivel például akkor, ha a munkavállaló az általa fizetett tagdíj mértékét a havi

keresetének 5%-ában határozza meg, akkor ezzel a módszerrel a munkavállaló keresetének 3,75%-át kellene a munkáltatónak hozzájárulásként kifizetnie és nem a 3%-át. A probléma kiküszöbölését jelentheti például az alábbi megoldás:

„A munkáltató átvállalja a munkavállaló által vállalt tagdíj 75%-át, de legfeljebb a munkavállaló havi keresetének 3%-át/hó/fő.”

IV. Szolgáltatásnyújtás, a szolgáltatások igénybevétele

Kifizetheti-e a pénztár a nyugdíjszolgáltatás összegét engedményezés alapján harmadik személynek?

A pénztár azt kérdezte, hogy jogosult-e annak a tagnak a rendelkezésének eleget tenni, aki az egyösszegű nyugdíjszolgáltatás igénylésekor bejelentette, hogy a neki járó összeget tartozása fejében volt munkáltatójának engedményezte, ezért azt a munkáltató részére kéri kifizetni.

A Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 328. § (1) bekezdése szerint a jogosult követelését szerződéssel másra átruházhatja (engedményezés). A (2) bekezdés kimondja, hogy nem lehet engedményezni a jogosult személyéhez kötött, valamint azokat a követeléseket, amelyek engedményezését jogszabály kizárja.

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 2. § (4) bekezdésének b) pontja a hozzáférhetőség fogalmáról szólva kimondja, hogy a pénztár által szervezett és nyújtott szolgáltatásokra a pénztár alapszabályában meghatározott módon kizárólag a pénztártagok, illetve a pénztártag jogán a közeli hozzátartozók jogosultak.

A fenti szabály az engedményezést kizárja. A pénztár eszerint csak a tagnak vagy képviselőjének fizethet, a munkáltatónak, aki a jelen esetben az egyéni számlán lévő összegre a saját nevében, vagyis nem képviselőként tart igényt, a pénztár nem teljesíthet kifizetést.

Az egyéni számláján nyilvántartott összeg mekkora hányadára jogosult az a pénztártag, akinek kölcsöntartozása áll fenn a Pénztárral szemben?

Az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak befektetési és gazdálkodási szabályairól szóló 281/2001. (XII. 26.) Korm. rendelet 27. § (3) bekezdése kimondja, hogy a tagi kölcsön összege nem haladhatja meg a pénztártag egyéni számláján a kölcsönfelvétel időpontjában nyilvántartott összeg 30%-át.

Az (5) bekezdés arról rendelkezik, hogy amennyiben a tag egyéni nyugdíj számláján nyilvántartott összeg egészének vagy egy részének felvétele esetén az egyéni nyugdíj számlán maradó összeg a tagi kölcsön tartozás összegénél kisebb lenne, akkor a tagi kölcsön tartozásból az e különbözetnek megfelelő összeg azonnal esedékessé válik és a kifizetést megelőzően érvényesíthető az egyéni nyugdíj számlával szemben.

A fentiek szerint a rendelet 27. § (3) bekezdésében foglalt 30 %-os korlát csak a kölcsönfelvétel időpontjában érvényes. A tagi számláról történő részrendelkezés esetén az (5) bekezdés alkalmazandó, amely szerint a tag legfeljebb akkora összeg felvételére jogosult, amelynek kifizetése után a számlaegyenlege még fedezi a Pénztár tagi kölcsönből eredő aktuális követelését.

Mit tehet a pénztár, ha aggályosnak tartja a jogerős ítéletet, amely alapján kifizetést kell teljesítenie?

A megyei bíróság házassági bontóperben született jogerős ítéletének egyik rendelkezése arra kötelezte az önkéntes nyugdíjpénztárt, hogy esedékességgkor fizesse ki az alperes egyéni számláján lévő meghatározott összeget és járulékait a felperesnek.

A pénztár az ítélet végrehajtását több szempontból is aggályosnak tartotta.

1) Az elsőfokú bíróság végzése magán-nyugdíjpénztári tagdíjat említ, a másodfokú bíróság ítélete a korábban vegyes formában működő pénztár akkori nevét tünteti fel. Időközben a magánágazat végelszámolással megszűnt, az önkéntes ágazat neve pedig megváltozott, vagyis a határozatokból nem derül ki egyértelműen, hogy a kötelezés melyik pénztári ágazatra vonatkozik.

2) Álláspontja szerint nem értelmezhető az ítélet azon rendelkezése sem, hogy a számlakövetelés mikor tekinthető esedékesnek. Kifejti, hogy a kötelező várakozási idő letelte vagy a nyugdíjkorhatár elérése önmagában nem, csak a tag (vagy kedvezményezettje) rendelkezése teszi a követelést esedékessé, amely rendelkezés a tagot az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 47. § (4)–(5) bekezdése szerint illeti meg. Gondot okoz továbbá, hogy a tag az Öpt. 47. § (7) bekezdése szerint egyéni számlakövetelését hitelintézetnek fedezetként felajánlhatja, és ha a hitelintézet ennek alapján igényt érvényesít, azt úgy kell tekinteni, hogy a tag az egyéni nyugdíjszámláján nyilvántartott összegből felvételt teljesített volna.

3) A felperes részére történő pénztári kifizetés ellentétes az Öpt. 2. § (3) bekezdésével, amely szerint az egyéni számla követelés biztosítékaul nem szolgálhat, azt a pénztár csak az Öpt.-ben, illetve a felhatalmazásán alapuló jogszabályban foglalt rendelkezések alapján terhelheti meg.

A fentiekre tekintettel a következő kérdésekben kért állásfoglalást:

A Pénztár végrehajthatja-e az ítéletet a jogszabályok sérelme nélkül, és ha igen, miként? Mit kell az esedékesség időpontjának tekinteni, és a pénztár kifizetheti-e a tag eltérő rendelkezése esetén a megítélt összeget közvetlenül a felperesnek? A felülvizsgálati eljárás kezdeményezésén kívül milyen lehetőséget lát a Felügyelet az ítélettel szemben felmerülő aggályok kiküszöbölésére?

A jogerős ítélettel szembeni jogorvoslati lehetőségekről a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) rendelkezik. A határozat kiegészítése iránti kérelem csak a felet illeti meg, de a felülvizsgálatot a rendelkezés reá vonatkozó része tekintetében az is kérheti, akire a határozat rendelkezést tartalmaz [Pp. 270. § (1) bekezdés]. A pénztár e minőségében tehát elvileg kérheti az ítélet felülvizsgálatát.

A felülvizsgálati kérelmet akkor lehet előterjeszteni, ha a felülvizsgálni kért határozat az ügy érdemi elbírálására kihatóan jogszabálysértő. A kérelemben meg kell jelölni azokat a tényeket, amelyek e minősítést megalapozzák.

Kétségtelenül lényeges hibája a határozatnak, hogy nem jelöli meg egyértelműen, hogy melyik pénztári ágazatra vonatkozik a kötelezés. Ez a fogyatékos meg alapozhatja a felülvizsgálati kérelmet. Ha azonban az ítélet alapján a tag és a követelés azonosítható, a pénztár az ítéletet teljesítheti, vagyis önmagában emiatt nem kell bírósághoz fordulnia: a

felülvizsgálat mint rendkívüli jogorvoslat igénybevétele ugyanolyan mérlegelési kérdés, mint annak befogadása vagy eldöntése.

Az előzőtől eltérően már érdemi kérdésnek minősül az, hogy az ítélet sérti-e az Öpt. idézett 2. §-át. A Pp. hivatkozott 270. §-a szerint erre azonban legfőljebb a tag alapíthatná a kérelmét, a felülvizsgálat kezdeményezésének joga e tekintetben a pénztárat nem illeti meg. Ez összhangban van azzal, hogy a bíróság a pénztárnak az ítélet indoklását nem küldte meg, mert a Pp. 219. § (2) és (5) bekezdéséből következően azt csak a feleknek és az eljárásban részt vevő más érdekeltnek kell kézbesítenie. A pénztár a bontóperi vagyonmegosztásban nem érdekeltnek, hanem az eljárásban részt nem vevő olyan személynek minősül, amelyre a határozat rendelkezést tartalmaz. Mivel az eljárásjog a felülvizsgálatot kizárja, a pénztárnak az ítéletet végre kell hajtania, akként hogy az esedékességkor a megjelölt összeget közvetlenül a felperesnek fizeti ki.

Fennmarad végül az esedékesség kérdése. E tekintetben a pénztárat az első kérdéshez hasonlóan formailag ugyancsak megilleti a felülvizsgálat kezdeményezésének joga. Tekintve azonban, hogy a felmerülő kérdést jogértelmezést a pénztár beadványában lényegében már megválaszolta, a felülvizsgálat ezen az alapon aligha igazolható. E szerint az összeg a felperes javára akkor válik esedékessé, amikor a tag élve az Öpt.-ben biztosított rendelkezési jogával az egyéni nyugdíjszámlán nyilvántartott összeget felveszi, vagy nyugdíjszolgáltatást vesz igénybe, esetleg a kedvezményezett az Öpt. 16/A § (1) bekezdés a) pontja alapján a rá eső részt egy összegben felveszi. A tagi lekötés létrejöttéhez szükséges pénztári nyilatkozat kiadása során figyelmen kívül kell hagyni azt az összeget, amelyről az ítélet rendelkezett.

Hogyan nyújthat szolgáltatást a pénztár tagi lekötés estén?

Az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak befektetési és gazdálkodási szabályairól szóló 281/2001. (XII. 26.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) 27/A. § (1) bekezdése szerint amennyiben a tagi lekötéssel rendelkező pénztártag az egyéni számláján nyilvántartott megtakarításaiból felvételt kíván teljesíteni, erre csak a tagi lekötéssel érintett összeg kétszeresét meghaladó összeg erejéig van mód.

Ugyanezen szakasz (2) bekezdése szerint a tagi lekötés során lekötött rész szolgáltatás alapjául nem számítható be.

Az Öpt. 2.§ (3) bekezdésének d) pontja szerint ... a pénztár szolgáltatásait az egyéni számlák megterhelésével, az alapszabályban rögzített tevékenységi rendhez igazodó szolgáltatási számlákról teljesíti.

Az idézett jogszabályi rendelkezések alapján a Kormányrendelet 27/A. § (1) bekezdése az egyéb, szolgáltatási jellegű kifizetésekre nem vonatkozik, továbbá – mivel a tagi lekötés során lekötött rész szolgáltatás alapjául nem számítható be – a tagi lekötéssel nem érintett összeget kell a Pénztárnak átvezetnie a szolgáltatási tartalékba, és a szolgáltatás összegét ezen összeg alapján kell kalkulálnia.

Hogyan juthat hozzá a pénztártag a várakozási idő letelte után, de még a felhalmozási időszakban az egyéni nyugdíjszámláján lévő összeghez?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (a továbbiakban: Öpt.) 47. § (4) bekezdés b) pontja szerint a pénztártag a várakozási idő letelte után, de még a felhalmozási időszakban az egyéni nyugdíjszámlán lévő összeghez való hozzáférés tekintetében úgy is dönthet, hogy a pénztártagságát folytatja, és - legfeljebb

háromévente egy alkalommal - az egyéni nyugdíjszámláján nyilvántartott összeg egészét vagy egy részét a nyugdíjkorhatár elérése előtt felveszi.

Ez az összeg lehet a hozam egésze vagy egy része, továbbá a hozam alapjául szolgáló, egyéni számlán szereplő összeg („tőke”) egésze vagy egy része, de az egyéni számlakövetelés teljes egészében („tőke” és hozam) is felvehető. Ha a pénztárhoz nem jelöli meg, hogy számlakövetelésének melyik részét kívánja felvenni, célszerű nyilatkozattételre felhívni. A felhívásban a tagot figyelmeztetni kell a pénzfelvétel adójogi vonzataira is, amelyek a következők.

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szja.) 28. § (1) bekezdés d) pontja szerint egyéb jövedelemnek minősül és így adóköteles bevétel – többek között – az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztár által a tag részére teljesített, nyugdíjnak nem minősülő nyugdíjszolgáltatás. Az Szja. 28. § (1) bekezdés fc) és fd) pontja szerint e szabály alól kivételt képez a fedezeti alapból történő befektetések hozama és az értékelési különbözet, amelyek felvétele nem jár adófizetési kötelezettséggel.

Ha a tagnak kiküldött felhívás eredménytelen, a polgári jogi szabályok mintájára – a tag érdekében – először a hozamból kell kifizetést teljesíteni.

Az Öpt. szabályai szerint a 47. § (4) bekezdés b) pontján alapuló szolgáltatás igénybevételének módjáról nem kötelező az Alapszabályban rendelkezni, ám a Pénztárnak - a tagok szélesebb körű tájékoztatása céljából - erre lehetősége van.

Milyen gyakran vehet fel pénzt egyéni számlájáról a pénztárhoz a várakozási idő letelte után, de még a felhalmozási időszakban?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (a továbbiakban: Öpt.) 47. § (4) bekezdése szerint a pénztárhoz a várakozási idő letelte után, de még a felhalmozási időszakban az egyéni nyugdíjszámlán lévő összeghez való hozzáférés tekintetében választhat, hogy

- a) a pénztárban változatlan feltételek mellett tag marad,
- b) a pénztárhoz tartását folytatja, és - legfeljebb háromévente egy alkalommal - az egyéni nyugdíjszámláján nyilvántartott összeg egészét vagy egy részét a nyugdíjkorhatár elérése előtt felveszi,
- c) a pénztárból kilép,
- d) tagdíj fizetése nélkül az egyéni nyugdíjszámláján lévő összeget a pénztárban hagyja.

Értelmezésünk szerint az Öpt. 47. § (4) bekezdése b) pontja úgy rendelkezik, hogy a pénztárhoz a várakozási idő letelte után, de még a felhalmozási időszakban háromévente csak egy alkalommal vehet fel pénzt az egyéni számlájáról, függetlenül attól, hogy a teljes összeget vagy csupán egy részét veszi fel. Ugyanakkor az Öpt. 47. § (4) bekezdés c) pontja szerint a pénztárhoz a várakozási idő leteltét követően bármikor kiléphet a pénztárból, és így az egyéni számláján lévő összeghez hozzájuthat. Figyelembe kell venni azonban azt is, hogy a teljes összegű kifizetés adófizetési kötelezettséggel jár.

A várakozási idő leteltét követően lehetséges-e a követelés egészének vagy egy részének felvételétől számított 3 éven belül, újabb pénzfelvétel keretében, annak az összegnek a

felvétele, amelyet a tag egy másik, felszámolás alatt álló pénztárból utaltat át a pénztárba és az első pénzfelvétel idején a tag egyéni számláján még nem került jóváírásra?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 47. §-a (4) bekezdése értelmében a pénztártag a várakozási idő letelte után, de még a felhalmozási időszakban az egyéni nyugdíjszámlán lévő összeghez való hozzáférés tekintetében választhat, hogy

- a) a pénztárban változatlan feltételek mellett tag marad,
- b) a pénztártagságát folytatja, és - legfeljebb háromévente egy alkalommal - az egyéni nyugdíjszámláján nyilvántartott összeg egészét vagy egy részét a nyugdíjkorhatár elérése előtt felveszi,
- c) a pénztárból kilép,
- d) tagdíj fizetése nélkül az egyéni nyugdíjszámláján lévő összeget a pénztárban hagyja.

Az Öpt. 45/A. §-a (3) bekezdése értelmében a pénztár jogutód nélküli megszűnése esetén a pénztártag a rá jutó vagyonrészt

a) átlépés esetén a másik pénztárba átviheti, ez esetben a pénzüsszeget a tag e másik pénztárban meglévő egyéni számláján kell jóváírni, vagy

b) egy összegben veheti fel. Felhalmozási időszakban lévő pénztártag esetében ez a kifizetés nem minősül pénztári szolgáltatásnak.

Jelen kérdés arra az esetre vonatkozik, ha a pénztártag olyan másik pénztárban is tag, amelyik időközben felszámolás alá került és a tag a 45/A. §-a (3) bekezdése a) pontja alapján a pénztárba kérte a követelése átutalását.

A felszámolás alá került pénztárban a tag a szervezeti jogosítványait nem gyakorolhatja, a vagyoni jogosítványai pedig a felszámolás eredményétől függően változnak. Ez azzal is jár, hogy a felszámolás idejére a tag rendelkezési joga a fentiekben idézett 45/A. § (3) bekezdése szerinti választásra korlátozódik. Ennek megfelelően a felszámolás alatt lévő pénztár tagjaira a 47. § (4) bekezdése nem irányadó.

Amennyiben a tag a követelésének másik pénztárba átutaltatása mellett dönt, akkor a felszámolás során megállapított vagyoni követelés feletti rendelkezési jogot a pénztártag a másik pénztárban vezetett egyéni számláján történő jóváírással nyeri vissza.

A pénztár normál működése során a tag az Öpt. és a pénztár alapszabálya alapján jogosult rendelkezni követelésével, így alkalmazandók rá az Öpt. 47. § (4) bekezdésének előírásai. Ez a jogosultság az egyéni nyugdíjszámláján fennálló mindenkori követelés összegére vonatkozik, és ez független attól, hogy az egyéni számlára a későbbiekben bármely jogcímen milyen összeget írnak jóvá. Ebből következik, hogy ha a tag az Öpt. 47. §. (4) bekezdése b) pontja alapján pénztártagsági jogviszony folytatása mellett a követelése egészét vagy egy részét felveszi, akkor a felvételtől számított 3 éven belül e jogszabályhely alapján semmilyen jogcímen nem lehetséges újabb pénzfelvétel. E szabály alól az az eset sem jelent kivételt, hogy a tag a pénztárnál vezetett egyéni számlájára átutaltatja egy másik, felszámolás alá került pénztárból az őt megillető összeget. Az e szabály ellenére történő kifizetés a fentiek értelmében jogsértő.

V. A tag halála; kedvezményezett, örökös

Mikor kerülhet sor a kedvezményezett és örökös nélkül elhunyt pénztártag egyéni számláján nyilvántartott összegnek a Pénztár többi tagja részére történő jóváírására?

A természetes személy örökösrel és kedvezményezettel nem rendelkező elhalálozott pénztártag egyéni számláján nyilvántartott összeg pénztárra szállásának időpontja az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 16/A. § (8) bekezdése alapján a tag halálának időpontja. Az Öpt. 16/A. § (7) bekezdése továbbá úgy rendelkezik, hogy ha a pénztártag kedvezményezettet nem jelölt, vagy a jelölés az [Öpt. 16/A.§] (5) bekezdésben foglaltak alapján hatályát veszítette, akkor kedvezményezettnek a tag természetes személy örökösét öröklése arányában kell tekinteni. Az örökös jogállása a kedvezményezettével megegyezik. Ha a tagnak a törvényes öröklés rendje szerint természetes személy örököse nincs, akkor az öröklés alá eső összeg a pénztárra száll és azt a pénztár fedezeti tartalékán a tagok egyéni számlái és a szolgáltatási tartalékok javára a jóváírás időpontjában fennálló egyenlegek figyelembevételével kell elszámolni.

A fentiek figyelembe vételével az elszámolás elvégzésének határidejében a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 165. § (3) bekezdésének b) pontjában szereplő szabályozás az irányadó, nevezetesen: az egyéb gazdasági műveletek, események bizonylatainak adatait a gazdasági műveletek, események megtörténte után, legalább negyedévenként, a számviteli politikában meghatározott időpontig (kivéve, ha más jogszabály eltérő rendelkezést nem tartalmaz), legkésőbb a tárgynegyedévet követő hó végéig kell a könyvekben rögzíteni.

Összefoglalva tehát a természetes személy örökösrel és kedvezményezettel nem rendelkező elhalálozott pénztártag egyéni számláján nyilvántartott összegnek a Pénztár többi tagja egyéni számláján történő jóváírásának a halotti anyakönyvi kivonat és a hagyatéki eljárás lezárását igazoló okirat kézhezvételét követően legkésőbb a tárgynegyedévet követő hó végéig meg kell történnie.

VI. A pénztár átalakulása, megszűnése

Van-e jogszabályi akadálya annak, hogy a pénztár a beolvadással kapcsolatos döntéseket meghozó első és második közgyűlést egy napon tartsa?

Az átalakulással kapcsolatos döntések meghozatalának rendjét az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 42. §-a az alábbiak szerint szabályozza:

Öpt. 42. § (1) Az érintett pénztár átalakulásáról a pénztár közgyűlése két alkalommal - a jelenlévők kétharmados szavazattöbbségével - határoz.

(2) A pénztár közgyűlése első ízben a pénztár igazgatótanácsa és ellenőrző bizottsága előterjesztése alapján azt állapítja meg, hogy a pénztár tagjai egyetértenek-e az átalakulás szándékával (első közgyűlés). Az első közgyűlésen ismertetni kell az átalakulás módját, okát, annak célját és következményeit, különös tekintettel a várható költségekre és a tagsági viszony folytatásának lehetőségeire. Az átalakulási szándékkal való egyetértés esetén meg kell határozni a vagyonmérleg-tervezetek fordulónapját, az átalakulás módját és az átalakulással érintett pénztárakat.

(3) Ha az érintett pénztár közgyűlése egyetért az átalakulással, a pénztár igazgató tanácsa - a pénztár közgyűlése által meghatározott fordulónapra - elkészíti az átalakuló pénztár vagyommérleg-tervezetét és vagyoneleltár-tervezetét, az átalakulással létrejövő pénztár (nyitó) vagyommérleg-tervezetét és vagyoneleltár-tervezetét, valamint az érintett pénztár alapszabályának, illetve alapszabálya módosításának tervezetét.

(4) A vagyommérleg-tervezeteket a számviteli jogszabályok szerinti éves beszámoló mérlegével azonos bontásban kell elkészíteni. Az átalakuló pénztár vagyommérleg-tervezetéként a számviteli jogszabályok szerinti éves beszámoló mérlege is elfogadható abban az esetben, ha annak fordulónapja az átalakulásról való második döntés időpontját legfeljebb hat hónappal előzte meg.

(5) Az átalakuló pénztár a számviteli jogszabályok szerinti beszámoló mérlegében kimutatott eszközeit és kötelezettségeit átértékelheti.

(6) A vagyommérleg-tervezetek és vagyoneleltár-tervezetek elkészítésére és az átértékelésre vonatkozó részletes szabályokat a számviteli jogszabályok tartalmazzák.

(7) A vagyommérleg-tervezeteket és a vagyoneleltár-tervezeteket a pénztár könyvvizsgálójával és a pénztár ellenőrző bizottságával ellenőriztetni kell. Az átalakulási vagyommérleg-tervezeteket és vagyoneleltár-tervezeteket az átalakuló pénztár könyvvizsgálója nem ellenőrizheti. Az átalakulással létrejövő pénztár könyvvizsgálójává a pénztár bírósági nyilvántartásba vételétől számított három éven belül nem választható meg az a könyvvizsgáló, aki az átalakulási vagyommérleg-tervezeteket ellenőrizte.

(8) A (3) bekezdésben meghatározott tervezetek elfogadásáról azok elkészítését követően a közgyűlés határoz (második közgyűlés). A vagyommérleg-tervezetek fordulónapjától a második közgyűlés időpontjáig legfeljebb hat hónap telhet el.

(9) Azt a munkáltatót, amelyik az átalakulás miatt újabb pénztárral való kapcsolat kialakítására kényszerül, az átalakulásról, a kapcsolat kialakításhoz szükséges információkról és teendőkről az átalakulási vagyommérleg-tervezetek elfogadásáról határozó közgyűlést követő 30 napon belül értesíteni kell. A munkáltatót a vele újonnan kapcsolatba kerülő pénztár értesíti.

(10) A végleges vagyommérleg tekintetében a vagyommérleg-tervezetre vonatkozó megfelelő rendelkezések figyelembevételével a számviteli jogszabályokban foglaltak szerint kell eljárni.

A beolvadással kapcsolatos döntéseket meghozó közgyűlés lebonyolítására az Öpt. a fentiekben kívül nem tartalmaz különös szabályokat, ezért azokra egyebekben az Öpt. 21. §-ában meghatározott általános szabályok irányadóak. Az Öpt. 21. §-a (2) bekezdése értelmében a közgyűlés összehívásának módjáról az alapszabályban kell rendelkezni. A hirdetmény közzététele vagy a meghívó elküldése, valamint a közgyűlés időpontja között legalább 15 napi időköznek kell lennie. A közgyűlés összehívásáról szóló értesítésben meg kell jelölni a közgyűlés helyét, idejét, napirendjét, valamint a napirendhez tartozó iratok megtekintésének helyét és idejét.

A fentiekre tekintettel nincs jogszabályi akadálya annak, hogy a pénztár a beolvadással kapcsolatos döntéseket meghozó első és második közgyűlést egy napon tartsa, feltéve, hogy a mindkét közgyűlés összehívása szabályszerűen történt, illetve, hogy a második közgyűlésen elfogadandó dokumentumok rendelkezésre állnak.

Beolvadás során milyen számviteli dokumentumok szükségesek?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 42. § (2) bekezdése szerint a pénztár közgyűlése első ízben a pénztár igazgatótanácsa és ellenőrző bizottsága előterjesztése alapján azt állapítja meg, hogy a pénztár tagjai egyetértenek-e az átalakulás szándékával (első közgyűlés). ... Az átalakulási szándékkal való egyetértés esetén meg kell határozni a vagyommérleg-tervezetek fordulónapját, az átalakulás módját és az átalakulással érintett pénztárakat.

Ugyanezen szakasz (3) bekezdése szerint, ha az érintett pénztár közgyűlése egyetért az átalakulással, a pénztár igazgatótanácsa - a pénztár közgyűlése által meghatározott fordulónapra - elkészíti az átalakuló pénztár vagyommérleg-tervezetét és vagyonleltár-tervezetét, az átalakulással létrejövő pénztár (nyitó) vagyommérleg-tervezetét és vagyonleltár-tervezetét, valamint az érintett pénztár alapszabályának, illetve alapszabálya módosításának tervezetét.

Az Öpt 42. § (7) bekezdése szerint a vagyommérleg-tervezeteket és a vagyonleltár-tervezeteket a pénztár könyvvizsgálójával és a pénztár ellenőrző bizottságával ellenőriztetni kell. Az átalakulási vagyommérleg-tervezeteket és vagyonleltár-tervezeteket az átalakuló pénztár könyvvizsgálója nem ellenőrizheti. Az átalakulással létrejövő pénztár könyvvizsgálójává a pénztár bírósági nyilvántartásba vételétől számított három éven belül nem választható meg az a könyvvizsgáló, aki az átalakulási vagyommérleg-tervezeteket ellenőrizte.

Az önkéntes nyugdíjpénztárak beszámolókészítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 223/2000. (XII. 19.) Kormányrendelet 38. § (12) bekezdése szerint a vagyommérleget (mind a vagyommérleg-tervezetet, mind a végleges vagyommérleget) és az azt alátámasztó vagyonleltárt mind a vagyonleltár-tervezetet, mind a végleges vagyonleltárt) könyvvizsgálóval ellenőriztetni kell. Az átalakulás számviteli bizonylata a könyvvizsgáló által hitelesített vagyommérleg.

Ezen rendelet 41. § (1) bekezdése szerint a pénztár az átalakulás (a pénztár alapszabályának elfogadásáról, illetve módosításáról határozó közgyűlés időpontja) napját követő 90 napon belül végleges vagyonleltárral alátámasztott végleges vagyommérleget kell készíteni és a Felügyeletnek megküldeni mind az átalakuló, mind az átalakulással létrejövő pénztár(ak)ra vonatkozóan.

Ugyanezen szakasz (3) bekezdése szerint az átalakulás során megszűnő pénztár a végleges vagyommérleg elkészítését megelőzően köteles az átalakulás napjával - mint mérleg fordulónappal - az e rendelet szerinti beszámolóját elkészíteni, analitikus és főkönyvi nyilvántartásait lezárni.

Ugyanezen szakasz (5) bekezdése szerint az átalakuló pénztár, amely az átalakulás során nem szűnik meg (beolvadásnál az átvevő, kiválásnál a továbbműködő pénztár), a végleges vagyommérlegét a folyamatos könyvelés adatai alapján készíti el, analitikus és főkönyvi nyilvántartásait nem zárja le, azokat folyamatosan köteles vezetni, az átvett-átadott eszközöket, kötelezettségeket (ideértve a céltartalékokat és az időbeli elhatárolásokat is), ezek különbözeteként a saját tőkét a folyamatos könyvelés keretében rendezi.

Az Öpt. és a 223/2000. (XII. 19.) Kormányrendelet fenti rendelkezései alapján megállapítható, hogy a befogadó és a beolvadó pénztár által készített vagyommérleg és vagyonleltár tervezeteket, valamint a jogutód pénztár vagyommérleg és vagyonleltár

tervezetét független könyvvizsgálóval kell auditáltatni. Az átalakulás számviteli bizonylata a könyvvizsgáló által hitelesített vagyonmérleg. A fentiek alapján a befogadó pénztárnak a vagyonmérleg-tervezet fordulónapjára vonatkozóan a vagyonleltár tervezettel alátámasztott vagyonmérleg tervezeten kívül mérleget nem kell készítenie, azonban biztosítani kell azon főkönyvi és analitikus kimutatásokat, nyilvántartásokat (főkönyvi kivonat, főkönyvi kartonok, stb...), amelyek a vagyonmérleg tervezetben és vagyonleltár tervezetben szereplő adatok alátámasztását, ellenőrizhetőségét biztosítják.

VII. Csak az egészség- és önszegélyező pénztárakra vonatkozó

Igényelhet-e díjazást az orvos az orvosi javaslatért?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (a továbbiakban: Öpt.) 78. §-ának (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján született meg az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet).

A Rendelet 7. § (2) bekezdése értelmében „A rendelet 2. § m) pontjának 7. alpontjában meghatározott szolgáltatások közül a hallásjavító eszközök, valamint a látás javítását elősegítő fénytani eszközök megvásárlásának támogatása (feltéve, hogy a vásárlás társadalombiztosítási támogatás igénybevétele nélkül történik és a megvásárolt termék nem vényköteles), valamint az 5. § (1) bekezdésének b) és e)-i) pontjaiban nevesített szolgáltatások orvosi javaslat, vagy - kizárólag a látás javítását elősegítő fénytani eszközök megvásárlása esetén - működési engedéllyel rendelkező, szakképzett optometrista javaslata alapján vehetők igénybe.”

A Rendelet fent hivatkozott pontjai az alábbiakat tartalmazzák: „5. § (1) Az egészségpénztárak a pénztártagok, illetve rendelkezésük alapján a közeli hozzátartozóik részére az alábbiakban felsorolt, az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (a továbbiakban: OEP) által nem, vagy csak részben finanszírozott szolgáltatásokat nyújthatják:

b) helyi önkormányzat által kiadott működési engedéllyel rendelkező szolgáltató által a pénztártag vagy közeli hozzátartozója részére nyújtott otthoni gondozás”, illetve

„e) gyógyfürdő, mozgásszervi betegeket ellátó nappali kórház, gyógyfürdőkórház, szanatórium, éghajlati gyógyintézet, klímagyógyintézet, gyógyvíz-ivócsarnok és gyógybarlang (barlangterápiás intézet) egészségügyi szolgáltatásainak, gyógyellátásainak igénybevétele;

f) rekreációs üdülés, gyógyüdülés, valamint egészségügyi üdülés; naptári évenként együttesen legfeljebb 160 ezer forint összegben, több szolgáltatásra jogosult személy által történő együttes igénybevétel esetén naptári évenként együttesen legfeljebb 240 ezer forint összegben;

g) közfürdők fürdőgyógyászati részlege által nyújtott gyógykezelések igénybevétele;

h) sporttevékenységhez közvetlenül kapcsolódó kiadások, így pálya-, uszoda-, terem-, foglalkozáson részvételre jogosító stb. bérlet, (nem tekinthető a sporttevékenységhez közvetlenül kapcsolódó kiadásnak az utazás, a szállás, a sportruházat és az étkezés költsége);

i) aktív testmozgást segítő sporteszköz (ideértve a sporttevékenység során a testi épséget közvetlenül védő kiegészítő eszközöket is, mint kar-, könyök-, térd- és fejtámaszt) vásárlásának támogatása naptári évenként legfeljebb 75 ezer forint összegben; több szolgáltatásra jogosult személy által történő együttes igénybevétele esetén naptári évenként együttesen legfeljebb 113 ezer forint összegben”.

Orvosi szakmai hatáskörbe tartozik annak érdemi eldöntése, hogy milyen egészségpénztár által nyújtható szolgáltatások indokoltak az adott beteg, pénztártag egészségi állapota tekintetében.

A pénztárak kötelessége a működésükre vonatkozó jogszabályi előírások betartása, és az ennek megfelelő tájékoztatás a pénztártagjaik számára. A fent hivatkozott jogszabályok az orvosi javaslat finanszírozása tárgyában nem tartalmaznak rendelkezéseket, ezért a Felügyelet ebben a kérdésben nem foglal állást.

Az önszegélyező és egészségpénztárak esetében is fennáll-e a befektetési számla nyitására vonatkozó kötelezettség?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak egyes gazdálkodási szabályairól szóló 268/1997. (XII. 22.) kormányrendelet 9. § (2) bekezdés f) pontja alapján a letétkezelő tájékozódik a pénztár pénzforgalmi számláján történő pénzforgalmi változásokról a pénztártól kapott bankszámlakivonat egy példánya (másolata) alapján, és összeveti az értékpapír-állomány változásával. Ennek megfelelően a befektetési jellegű pénzmozgások az egészség- és önszegélyező pénztárak főszámláján (pénzforgalmi számláján), és nem a befektetési számlán keresztül történnek. Bár nem kötelező, a pénztárak nyithatnak a letétkezelőjükönél befektetési számlát is, és a befektetési jellegű pénzforgalmukat ezen bonyolíthatják.

A kérdés megfogalmazása idején még hatályban volt a kormányrendelet 11. § (2) bekezdése, amely valóban azt mondta ki, hogy a letétkezelő kezelésében lévő pénztári eszközöket folyamatosan a letétkezelőnél vezetett befektetési számlán kell tartani. Ezt az ellentmondásos rendelkezést 2005. január elsejével hatályon kívül helyezte az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak egyes gazdálkodási szabályairól szóló 268/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet módosításáról szóló 330/2004. (XII. 11.) Korm. rendelet 4. §-a.

Egészségpénztár elszámolhat-e sportruházatot (cipőt)?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) kormányrendelet 5. § (1) bekezdés h) pontja így rendelkezik:

„Az egészségpénztárak a pénztártagok, illetve rendelkezésük alapján a közeli hozzátartozóik részére az alábbiakban felsorolt, az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (a továbbiakban: OEP) által nem, vagy csak részben finanszírozott szolgáltatásokat nyújthatják:

h) sporttevékenységhez közvetlenül kapcsolódó kiadások, így pálya-, uszoda-, terem-, foglalkozáson részvételre jogosító stb. bérlet, (nem tekinthető a sporttevékenységhez közvetlenül kapcsolódó kiadásnak az utazás, a szállás, a sportruházat és az étkezés költsége);”

A fenti jogszabályhely a sportruházatot (cipőt) kiemeli a sporttevékenységhez közvetlenül kapcsolódó kiadások közül, ez által az egészségpénztár által finanszírozható szolgáltatások köréből is. Így egészségpénztár nem térítheti meg sportruházat (edzőcipő, futballcipő, stb.) árát.

Milyen pénznemben teljesíthet befizetést egészség- és önszegélyező pénztárba a külföldi munkáltató?

A jogszabályok nem zárják ki, hogy a külföldi munkáltató tag saját országa fizetőeszközében teljesítse a befizetést, tehát a Pénztár így is elfogadhatja a befizetést. Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak beszámoló-készítési és könyvvizelési kötelezettségének sajátosságairól szóló 252/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet 6. § (2) bekezdése értelmében a könyvvizelés [...] csak magyar nyelven, a Magyar Köztársaság pénznemében történhet. A 252/2000. Korm. rendelet (3) bekezdése szerint a Számviteli Törvényben és e rendeletben foglalt alapelvek és értékelési előírások, valamint az Öpt-ben a pénztárak gazdálkodására vonatkozó szabályok alapján ki kell alakítani és írásba kell foglalni a pénztár adottságainak, körülményeinek leginkább megfelelő - a Számviteli Törvény, illetve a pénztár tevékenységére vonatkozó egyéb jogszabályok előírásai, továbbá a pénztár alapszabálya végrehajtásának módszereit, eszközeit meghatározó - számviteli politikát.

A külföldi munkáltatói tag esetében a befizetést forintban kell előírni, tekintettel arra, hogy az egységes tagdíjat a Pénztárnak forintban kell meghatározni. Továbbá a tagdíj befizetésénél minden esetben a Magyar Köztársaság törvényes fizetőeszközében meghatározott értéket kell figyelembe venni és a devizában megfizetendő tagdíj mértékének ehhez kell igazodnia. A gyakorlatban ez annyit jelent, hogy ha a deviza árfolyam változások következtében a devizában megfizetett tagdíj alacsonyabb forint értéket eredményez, mint az egységes tagdíj, akkor az ilyen tag tagdíj nem fizetőnek tekinthető.

Hogyan finanszírozhatóak a külföldi gyógyszerek, gyógyhatású készítmények, tápszerek és más külföldi eredetű egészségügyi cikkek, hogy azok megfeleljenek a magyar jogszabályi feltételeknek is?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 2. § h) pontja alapján az orvostechikai eszközökről szóló 47/1999. (X. 6.) EüM rendeletben szereplő tanúsítvány kiadására jogosult intézmények által minősített egészségügyi szolgáltatók szolgáltatásainak ellenértéke, illetve a 263/2003. Korm. rendelet 2.§ m) pont 8. alpontja alapján a nemzetközi (CE) jelöléssel ellátott, közvetlen lakossági felhasználásra alkalmas termékek vételárának egyéni számláról történő visszafizetése a – fenti jogszabályok alapján – mind hazai, mind pedig külföldi szolgáltató esetében megengedhető.

A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 166. § (4) bekezdése értelmében a külföldi szállító, szolgáltató számláján azokat az adatokat, megjelöléseket kell - a könyvviteli nyilvántartásokban történő rögzítést megelőzően - magyarul is feltüntetni, amelyek a bizonylat hitelességéhez, a megbízható, a valóságnak megfelelő adatrögzítéshez, könyveléshez, az utólagos ellenőrzéshez feltétlenül szükségesek, tehát a külföldi számla alapján kifizetésre akkor kerülhet sor, ha azon az azonosításhoz szükséges adatok magyar nyelven is fel vannak tüntetve.

Határozhat-e meg a pénztár feltételeket a jogszabályi kereteken túl külföldi szolgáltatóval vagy tagsági viszonyt létesíteni kívánó személlyel szemben?

A pénztár a szigorúbb szabályozás irányába – a jogszabályok adta keretek között – eltérhet, azonban figyelembe kell venni az Öpt. 3. § (3) bekezdésében szabályozott kölcsönösség elvét, miszerint a pénztártagok közösen teremtik meg a szolgáltatások fedezetét. A pénztárak szolgáltatásaira jogosultakat az igénybevétel szempontjából azonos jogok illetik meg. Minden pénztártag egyben tulajdonosa is a pénztárnak. Be kell tartani továbbá az Öpt. 3. § (7)

bekezdésében szabályozott társulási elvet is, mely szerint a tagsági kör meghatározásakor nem alkalmazható vallási, faji, etnikai, politikai meggyőződés, kor és nemek szerinti megkülönböztetés.

Része-e az egészségügyi szolgáltatás az utazási csomagnak?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 2. § (2) bekezdés e) pontja szerint egészségpénztári szolgáltató az, aki (amely) az egészségpénztárral kötött szerződés alapján a pénztártagok számára egészségpénztári szolgáltatást ténylegesen nyújt. E szerint az egészségpénztár csak közvetlenül a gyógyüdüléssel, gyógyszállóval, wellness hotellel, szállodával vagy üdülőkörhellyel kötött szerződés, és az általuk kiállított számla alapján finanszírozhatja tagjai gyógy-, rekreációs és egészségügyi üdülését. A pénztár az utazási irodával azonban megkötheti az Öpt. 51. §-a szerinti szolgáltatás-szervezési szerződést, amelynek alapján az utazási iroda azt vállalja, hogy közvetíti azoknak a szállóknak az ajánlatait, amelyekkel az egészségpénztár szerződést köthet.

A 214/1996 (XII. 23.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdése az alábbiakat mondja ki: az utazási szerződés alapján az utazási vállalkozó [az utazásszervező és -közvetítő tevékenység szabályozásáról szóló 213/1996. (XII. 23.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés] köteles a szerződésben meghatározott utazásból, az út egyes állomásain való tartózkodásból, szállás és az ezzel összefüggő szolgáltatásokból (így különösen: közlekedés, étkezés, idegenvezetés, szórakozás, kulturális program) álló szolgáltatást (a továbbiakban: utazás) teljesíteni, az utas pedig köteles a részvételi díjat megfizetni. E szerint az utazási szerződésben vállalt szolgáltatások teljesítéséért valóban az utazásszervező felel.

A 213/1996. (XII. 23.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdés g) pontja azonban tartalmazza azt is, hogy többek közt nem minősül utazásszervezésnek az önállóan (nem utazási csomagban) értékesített gyógy- és egyéb szolgáltatás sem. Utazási csomag az a szolgáltatás, amely a személyszállítás, szállás és egyéb turisztikai szolgáltatások közül legalább kettőnek az előre meghatározott együttese, feltéve, hogy a kínált ár valamennyi szolgáltatás teljes ellenértékét együttesen tartalmazza. E szerint nem minősül az utazási szerződés részének a külön feltüntetett árért igénybe vehető gyógyszolgáltatás.

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003 (XII. 24.) Korm. rendelet meghatározza a rekreációs a gyógy- és egészségügyi üdülés fogalmát. Rekreációs üdülés a wellness hotelben igénybe vett, szállodai szolgáltatással egybekötött egészségügyi szolgáltatást tartalmazó üdülés. Gyógyüdülés a gyógyüdülőben, vagy gyógyszállóban igénybe vett, egészségügyi szolgáltatást is tartalmazó üdülés. Egészségügyi üdülés a szállodában vagy üdülőkörhellyel igénybe vett üdülés, melynek során a szálloda, illetve az üdülőkör saját gyógyászati részlegén, illetve más gyógyintézet szolgáltatásainak bevonásával egészségügyi szolgáltatást nyújt. A rekreációs üdülés célja tehát az egészségügyi szolgáltatás igénybevétele az ilyen szolgáltatást nyújtó szállodában (gyógyüdülőben stb.).

Az egészségpénztári szolgáltatókkal kötendő szerződésnek egyebek közt tartalmazni kell a nyújtott egészségügyi szolgáltatások megnevezését, besorolását. Az egészségpénztári szolgáltató által a pénztár nevére kiállított bizonylatnak ugyancsak fel kell tüntetnie egyebek közt az igénybe vett egészségügyi szolgáltatást és annak árát. Ebből következően az egészségpénztárak a tagok részére csak azon szálloda- (gyógyüdülő- stb.) számlák ellenértékét téríthetik meg, amelyek tartalmazzák a tag által ténylegesen igénybevett egészségügyi szolgáltatás megnevezését, besorolását és árát is.

Összefoglalva: az egészségügyi szolgáltatás nem része az utazási csomagnak, azt nem az utazást szervező utazási iroda, hanem a gyógyüdülő, gyógyszálló, wellness hotel, szálloda vagy üdülőház nyújtja, ezért az egészségpénztárnak ezekkel kell megkötnie az egészségpénztári szolgáltatás nyújtásáról szóló szerződést.

Mi a feltétele alvaskellékek egészségpénztári elszámolásának?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 2. § m) 8. pontja lehetővé teszi a közvetlen lakossági felhasználásra alkalmas, minőségi tanúsítványok kiadására jogosult intézmény által kiadott tanúsítvánnyal rendelkező, illetve CE jelöléssel ellátott, az orvostechnikai eszközökről szóló jogszabályban (47/1999. (X. 6.) EüM rendelet) meghatározottak szerinti orvostechnikai eszköz megvásárlásának támogatását.

Amennyiben a forgalmazott alvaskellékek rendelkeznek a minőségi tanúsítványok kiadására jogosult intézmények valamelyikétől származó tanúsítvánnyal (engedéllyel, nyilvántartásba vétellel), akkor egészségpénztár által finanszírozható szolgáltatások körébe tartoznak. A vonatkozó igazolás kiadása az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium Engedélyezési és Közigazgatási Hivatala hatáskörébe tartozik.

Kit terhel a felelősség, ha az egészségpénztár nem jogszerűen finanszíroz terméket, szolgáltatást?

A Pénzügyminisztérium állásfoglalása szerint a nem jogszerűen nyújtott pénztári szolgáltatás értéke a magánszemély - az alábbiak szerint - adóköteles jövedelme.

Pénzbeli ellátásként jogosulatlanul nyújtott ártámogatás a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (Szja.) 28. §-a (1) bekezdése e) pontja szerint egyéb jövedelemnek minősül. Ez olyan adóköteles jövedelem, amelyből a kifizető adóelőleget nem vont le, ezért az Szja. 47. § (9) és 49. § (15)-(16) bekezdésének előírásait kell alkalmazni.

Ezek szerint amennyiben a bevételt terhelő adóelőleg levonására nincs lehetőség, az adóköteles bevételről kiállított igazoláson a kifizető feltünteti a le nem vont adóelőleg összegét, és felhívja a magánszemély figyelmét arra, hogy az adóelőleg le nem vont részét a magánszemély köteles a negyedévet követő hónap 12. napjáig megfizetni. A kifizető az adóelőleg le nem vont részéről az adóévet követően, az adózás rendjéről szóló törvényben előírt határidőig magánszemélyenként, negyedéves bontásban adatot szolgáltat az állami adóhatóság részére.

A magánszemély a negyedévet követő hónap 12. napjáig megfizeti a negyedévben megszerzett bevétele alapján

a) általa megállapított adóelőleget;

b) a kifizető által megállapított, de le nem vont, a kifizető által kiállított igazoláson feltüntetett adóelőleget, ha annak megfizetésére a kifizető nem köteles.

Nem kell a (15) bekezdés szerinti adóelőleget megfizetni, amíg annak összege az adóév elejétől összesítve nem haladta meg a 10 000 forintot.

A természetben nyújtott szolgáltatások esetében a pénztár vásárolja meg az adott szolgáltatást a tag részére, így a számlán vevőként a pénztár szerepel. Amennyiben utólag kiderül, hogy a nyújtott szolgáltatás nem tekinthető egészségpénztári szolgáltatásnak, a tag számára az az

Szja. tv. 69. § (1) bekezdésének l) pontja szerinti természetbeni juttatásnak minősül, amely után a 44 %-os adót a kifizető, vagyis pénztár köteles megfizetni, továbbá százalékos egészségügyi hozzájárulási kötelezettség is fennáll.

Mindkét esetben lehetséges, a pénztár a hiba észlelését követően kezdeményezi a tagnál az eredeti állapot helyreállítását és a jogosulatlan kifizetés visszatérítését. Ha a pénztár szolgáltatása ártámogatás, az eredeti állapot helyreállítását kezdeményező levélben fel lehet hívni a tag figyelmét arra is, hogy az eredeti állapot helyreállítása hiányában az adókötelezettséget teljesíteni kell, ezért a levél az Szja. 47. § (9) bekezdése szerinti igazolásként is szolgálhat, amelyben a pénztár tájékoztatja a tagját az Szja. 49. § (15)-(16) bekezdése szerinti adókötelezettségéről. Valószínűleg kevesebb az esélye az eredeti állapot helyreállításának, ha a pénztár jogszerűtlen szolgáltatása olyan tényleges szolgáltatás, amelynél a szolgáltatásról kiállított számla a pénztár nevére szól, hiszen ekkor az adókötelezettség kizárólag a pénztár oldalán jelentkezik.

Az eredeti állapot helyreállítására az adó utólagos megállapításához való jog elévülési idején belül van lehetőség. Az eredeti állapot helyreállítását eredményező tagi befizetés adókedvezmény alapjaként nem vehető figyelembe, és ameddig arra nem kerül sor, addig valamennyi, az adózási folyamat adott stádiumában az adózót (tagot, pénztárat) terhelő kötelezettséget teljesíteni kell.

A fentiekből megállapítható, hogy a jogszerűtlen szolgáltatás miatt keletkező adófizetési kötelezettség nem a kereskedőt, hanem – a szolgáltatás pénzbeli, vagy természetbeni jellegétől függően – a pénztártagot vagy a pénztárat terheli. Ilyen esetekben másféle felelősség nem merül fel.

Finanszírozhatja-e egészségpénztár pszichiátriai szakrendelő szolgáltatásait, illetve ennek keretében a pénztártagok érvényesíthetik-e a prevencióra járó többlet-adókedvezményt?

Az alábbi állásfoglalás a felvetett kérdéseket általánosságban tárgyalja, az itt leírtak nem vonatkoztathatók egyedi egészségügyi szolgáltatóra.

1. Az egészségpénztárak által finanszírozható tevékenységekről elsősorban az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény rendelkezik. Ennek 10. §-a kimondja, hogy az egészségpénztárak által nyújtható szolgáltatások közé az egészségügyi célú önszegélyező feladatokon túl az egészség védelmét szolgáló programok szervezése és finanszírozása, egészségügyi szolgáltatások megvásárlása tartozik. A részletszabályokat a kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) kormányrendelet (a továbbiakban: Rendelet) tartalmazza. Az 5. § (1) bekezdése kimondja, hogy az egészségpénztárak a pénztártagok részére az OEP által nem, vagy csak részben finanszírozott szolgáltatásokat nyújthatják, amelyeket a rendelet a)-tól m)-ig sorol fel. Az első, egyben legtagabb kategória az olyan egészségügyi szolgáltatás, amely a társadalombiztosítási ellátás keretében igénybe vehető egészségügyi szolgáltatást kiegészíti vagy helyettesíti. Az egészségügyi szolgáltatás fogalmát az egészségügyről szóló 1977. évi CLIV. tv. (Eütv.) 3. § e) pontja alapján kell értelmezni. E szerint egészségügyi szolgáltatás alatt az egészségügyi hatóság által kiadott működési engedély birtokában végezhető egészségügyi tevékenységek összessége értendő.

A Rendelet 8. §-a kimondja, hogy az egészségpénztár és az egészségpénztári szolgáltató között írásban megkötendő szerződés kötelező tartalmi eleme egyebek közt az egészségpénztári szolgáltató működési engedélyének (ÁNTSZ engedélyének) száma, a

szolgáltatások megnevezése, KSH-besorolása vagy az orvosi eljárások nemzetközi osztályozása szerinti (OENO) kódja, valamint a Rendelet szerinti besorolása.

Mindenekelőtt leszögezhető, hogy megfelel a jogalkotói szándéknak, ha az egészségpénztárak a tagjaik számára olyan, gyógyító tevékenységnek ugyan nem minősülő, de az egészségesebb testi-lelki életre felkészítő, jobb életminőséget lehetővé tevő szolgáltatásokat szerveznek, amelyeket a társadalombiztosítás esetleg részben sem finanszíroz.

Az egészségpénztár általi finanszírozásnak azonban további feltétele az is, hogy a szolgáltatások beilleszthetők legyenek a rendeleti besorolásba. A Rendelet több esetben szakjogszabályokra hivatkozik, amelyek értelmezése csak olyan mélységig tekinthető felügyeleti hatáskörnek, amennyiben még nem érintenek orvos szakmai kérdést, azon túl az értelmezés az egészségügyi hatóság hatásköre.

A példaként szolgáló esetben az egészségügyi szolgáltató a pszichoterápia és pszichiátriai egészségügyi szakmákra kért és kapott működési engedélyt. Az engedély feltünteti az engedélyezett szakmai kódokat. Ezek rendszerét az egészségügyi szolgáltatók és működési engedélyük nyilvántartásáról, valamint az egészségügyi szakmai jegyzékről szóló 2/2004. (XI. 17.) EüM rendelet tartalmazza.

Az Eütv. 103. § (1) bekezdése szerint a pszichoterápia többféle módszeren alapuló, tudományosan megalapozott, a pszichés és pszichoszomatikus zavarok esetén alkalmazott, egyéni vagy csoportos formában, több meghatározott időtartamú terápiás ülésben történő, orvosi vagy pszichológusi végzettséggel és szakirányú szakképesítéssel végezhető terápiás eljárás. A benyújtott táblázat I. csoportjában meghatározott terápiás szolgáltatások a fenti definíciónak a laikus megítélés alapján megfelelnek, vagyis nem merül fel megalapozott kétely az iránt, hogy erre a tevékenységi körre a példában szereplő szakrendelő engedélye kiterjed.

Az Eütv. 3. § ka) pontja szerint a szűrővizsgálat célja a betegség tüneteit nem mutató (tünetmentes) személy esetleges betegségének vagy kórmegelőző állapotának – ideértve a betegségekre hajlamosító kockázati tényezőket is – korai felismerése. Ebből azonban a laikus nem állapíthatja meg, hogy a táblázat II. csoportjába sorolt szűrővizsgálatok besorolhatók-e az engedélyben említett pszichoterápiás szakmai kódok alá. Ebben a kérdésben az engedélyt kiadó egészségügyi hatóság jogosult állást foglalni.

A példában szereplő egészségmegőrző, készségfejlesztő tréningekről megállapítható, hogy azokra a 2/2004. (XI. 17.) EüM rendelet szerinti 8036 életmód oktatás és tanácsadás szakma kód vonatkozik. Ezt a példabeli szakrendelő engedélye nem tartalmazza, ezért e szolgáltatásokat az engedély beszerzéséig az egészségpénztár nem finanszírozhatja.

2. Egyes egészségügyi szolgáltatások a Rendelet szerint bizonyos feltételek mellett prevenciós szolgáltatásnak minősülnek. Bár annak megítélése, hogy egy szolgáltatás egészségügyi szolgáltatásnak minősül-e, végső soron orvos szakmai kérdés, a prevenciós szolgáltatás inkább adójogi kategória.

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (Szja-tv.) 35. § (3) bekezdés b) pontja szerint az összevont adóalap adóját csökkenti az önkéntes kölcsönös egészségpénztár magánszemély tagja egyéni számláján fennálló számlakövetelésből külön kormányrendeletben meghatározott prevenciós szolgáltatás ellenértékéért az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár által a magánszemély megbízása alapján az adóévben kifizetett

összeg 10 százaléka. Az adókedvezmény – meghatározott összeg erejéig – az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárba befizetett összeg után járó adókedvezmény mellett, attól függetlenül is igénybe vehető.

A Rendelet 6. §-a szerint a prevenciós szolgáltatások közé tartoznak az állapotfelmérő vizsgálatok, ha azok eredményeképp egészségterv készül, a személyes egészségterv alapján indokolt egyes szolgáltatások (ilyeneket a példában szereplő szakrendelő nem nyújt), és az elkerülhető megbetegedések korai felismerésére irányuló szűrővizsgálatok. Ez utóbbi körben a mentális zavarok korai felismerését célzó szűrés szóba jöhetne, ha azt szakorvos végezné, de a Rendeletben előírt ezen feltétel a benyújtott táblázat szerint nem mindig teljesül.

A kötelező egészségterv elkészítéséhez szükséges vizsgálatok elvileg prevenciósnek minősülhetnének. Az egészségterv kötelező elemeit a Rendelet 6. § (3) bekezdés tartalmazza, amelynek alapján háromféle állapotfelmérés különböztethető meg: a beteg állapotát, panaszait felmérő kérdőíves előszűrés, a pénztár alapszabályában meghatározott alapszűrések, végül az előzőek alapján az állapotfelmérő szakorvos által javasolt további állapotfelmérő vizsgálatok. E vizsgálatok rendszert alkotnak, és az adott egészségpénztárnak és az egészségügyi szolgáltatónak közösen kell koncepciót készítenie arról, hogy az egészségterv elkészítésébe, az ahhoz szükséges állapotfelmérések elvégzésébe a szolgáltató miként kíván bekapcsolódni.

Tekintettel azonban arra, hogy az előző pontban leírtak szerint a példában szereplő szakrendelő tevékenységi engedélye szűrővizsgálatok végzésére feltehetően nem terjed ki (ennek eldöntése szakhatósági kérdés), prevenciós szolgáltatás címén igénybe vehető adókedvezményre jogosító szolgáltatást jelenleg nem nyújthat.

Jogszerű-e a szolgáltatások „vegyes finanszírozása”?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (a továbbiakban Öpt.) 50. § (3) bekezdése szerint az egyes szolgáltatások kiadásainak kiegyenlítését - az alapszabályban foglaltak szerint - a szolgáltatásra jogosult tag egyéni számlájának, vagy több pénztártag egyéni számlájának egyidejű megterhelésével kell biztosítani.

Mivel az Öpt. a szolgáltatások finanszírozását azok lehetséges formáinak felsorolása során vagylagosan teszi lehetővé, nincs lehetőség arra, hogy egy szolgáltatást a két fajta lehetőség együttes alkalmazásával finanszírozzanak. A szolgáltatás finanszírozása vagy kizárólag a tag egyéni számlájának, vagy kizárólag több tag számlájának együttes megterhelésével történhet.

Mikor szükséges orvosi javaslat gyógyászati segédeszköz, illetve orvostechnikai eszköz elszámolhatóságához?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény 3. § (5) bekezdése – függetlenség elve – szerint a pénztárak a jogszabályok keretei között szabadon alakítják ki szolgáltatási körüket és üzletpolitikájukat, ennek megfelelően a támogatott termékek meghatározása – a jogszabályi kereteken belül – a Pénztár kizárólagos hatáskörébe tartozik.

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 3. § bekezdés e) pontja alapján az egészségpénztárak által a pénztártagok részére nyújtható szolgáltatások között szerepel a gyógyszer és gyógyászati segédeszköz árának támogatása.

Gyógyszerek, illetve gyógyászati segédeszköznek minősül a 263/2003. Korm. rendelet 2. § m) 7. pontja értelmében: a társadalombiztosítási támogatással rendelhető, illetve kölcsönözhető gyógyászati segédeszközökről, a támogatás összegéről és mértékéről szóló jogszabályban meghatározott gyógyászati segédeszközök megvásárlásának, kölcsönzésének támogatása, a társadalombiztosítás által nem finanszírozott részre, vagy e támogatás igénybevétele nélküli megvásárlásának támogatása, illetve az idézett szakasz 8. pontja értelmében: a közvetlen lakossági felhasználásra alkalmas, minőségi tanúsítványok kiadására jogosult intézmény által kiadott tanúsítvánnyal rendelkező, illetve CE jelöléssel ellátott, az orvostechikai eszközökről szóló jogszabályban meghatározottak szerinti orvostechikai eszköz.

A 263/2003. Korm. rendelet 7. § (2) bekezdése értelmében a 2. § m) pontjának 7. alpontjában meghatározott szolgáltatások közül a hallásjavító eszközök, valamint a látás javítását elősegítő fénytani eszközök megvásárlásának támogatása (feltéve, hogy a vásárlás társadalombiztosítási támogatás igénybevétele nélkül történik és a megvásárolt termék nem vényköteles), valamint az 5. § (1) bekezdésének b) és e)-i) pontjaiban nevesített szolgáltatások orvosi javaslat, vagy - kizárólag a látás javítását elősegítő fénytani eszközök megvásárlása esetén - működési engedéllyel rendelkező, szakképzett optometrista javaslata alapján vehetők igénybe.

Az egészségpénztárak tagjai által igénybe vehető további szolgáltatások esetében a jogszabály orvosi javaslatot nem ír elő feltételként. Tehát a fenti meghatározásnak megfelelő gyógyászati segédeszköznek, illetve orvostechikai eszköznek minősülő termék esetében a hivatkozott jogszabály orvosi javaslatot nem ír elő az elszámolhatóság feltételeként.

Elszámolhatja-e egészségpénztár futócipő árát?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet – a továbbiakban: Rendelet – 5. §-a (1) bekezdése szerint „az egészségpénztárak a pénztártagok, illetve rendelkezésük alapján a közeli hozzátartozóik részére az alábbiakban felsorolt, az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (a továbbiakban: OEP) által nem, vagy csak részben finanszírozott szolgáltatásokat nyújthatják:

[...]

h) sporttevékenységhez közvetlenül kapcsolódó kiadások, így pálya-, uszoda-, terem-, foglalkozáson részvételre jogosító stb. bérlet, (nem tekinthető a sporttevékenységhez közvetlenül kapcsolódó kiadásnak az utazás, a szállás, a sportruházat és az étkezés költsége);

i) aktív testmozgást segítő sporteszköz (ideértve a sporttevékenység során a testi épséget közvetlenül védő kiegészítő eszközöket is, mint kar-, könyök-, térd- és fejkendő) vásárlásának támogatása naptári évenként legfeljebb 75 ezer forint összegben; több szolgáltatásra jogosult személy által történő együttes igénybevétele esetén naptári évenként együttesen legfeljebb 113 ezer forint összegben;

[...]”

A futócipő nem tekinthető a fenti i) pontban hivatkozott aktív testmozgást segítő sporteszköznek. A fentiekben idézett h) pont lehetővé teszi a sporttevékenységhez közvetlenül kapcsolódó kiadások finanszírozását, azonban ebből a körből kifejezetten kizárja a sportruházat költségét, így egészségpénztár nem számolhatja el futócipő árát.

Mikor számolhatja el az egészségpénztár az elektromos fogkefe és az egészségvédő ágyrács árát?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény 3. § (5) bekezdése – függetlenség elve – szerint a pénztárak a jogszabályok keretei között szabadon alakítják ki szolgáltatási körüket és üzletpolitikájukat, ennek megfelelően a támogatott termékek meghatározása – a jogszabályi kereteken belül – a Pénztár kizárólagos hatáskörébe tartozik.

Az elektromos fogkefe árát az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 2. § m) 12. pontja alapján – gyógyszerárban értékesített fog- és szájápolók megvásárlásának támogatása – az egészségpénztár csak akkor tudja megtéríteni, ha gyógyszerárban vásárolták.

Alternatív jogszabályi lehetőséget biztosít azonban az elszámolásra a 263/2003. Korm. rendelet 2. § m) 8. pontja, mely szerint akkor van mód a gyógyszer és gyógyászati segédeszköz árának támogatására, ha a termék közvetlen lakossági felhasználásra alkalmas, minőségi tanúsítványok kiadására jogosult intézmény által kiadott tanúsítvánnyal rendelkezik, CE jelöléssel ellátott, illetve az orvostechikai eszközökről szóló jogszabályban meghatározottak szerinti orvostechikai eszköznek minősül.

Az idézett 2. § m) 8. pontja alkalmazására van lehetőség az egészségvédő ágyrács esetében is.

Összefoglalva: nincs jogszabályi akadálya annak, hogy az egészségpénztár elszámolja e termékeket, feltéve, hogy azok más jogszabály alapján orvostechikai eszköznek minősülnek.

A pénztárak által kibocsátott egészségpénztári kártya készpénz-helyettesítő fizetési eszköznek minősül-e?

A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény 2. számú mellékletének (értelmező rendelkezések) 5.1 pontja alapján Készpénz-helyettesítő fizetési eszköznek minősül a csekk, az elektronikus pénzeszköz, illetve az olyan dolog, amely az ügyfél számára lehetővé teszi, hogy a pénzügyi intézménnyel szemben fennálló valamely pénzkövetelésével rendelkezék, illetőleg annak terhére készpénzt vegyen fel, vagy árukat, illetőleg szolgáltatásokat ellenértékét az eladónak vagy a szolgáltatónak kiegyenlítse.

A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (továbbiakban: Hpt.) 3. § (1) bekezdés e) pontja értelmében pénzügyi szolgáltatásnak minősül [...] az elektronikus pénz, valamint készpénz-helyettesítő fizetési eszköz kibocsátása, illetőleg az ezzel kapcsolatos szolgáltatás nyújtása. A Hpt. 4. § (2) bekezdése értelmében [...] elektronikus pénz, valamint készpénz-helyettesítő fizetési eszköz kibocsátására, illetőleg az ezzel kapcsolatos szolgáltatás nyújtására irányuló [...] pénzügyi szolgáltatást kizárólag pénzügyi intézmény végezhet. A Hpt. 4. § (1) bekezdése értelmében pénzügyi intézmény a hitelintézet, illetve a pénzügyi vállalkozás.

A fenti jogszabályhelyek alapján a pénztárak nem minősülnek pénzügyi intézménynek, így készpénz-helyettesítő fizetési eszköz kibocsátásra nem jogosultak. A pénztárak által kibocsátott egészségpénztári kártya nem készpénz-helyettesítő fizetési eszköz, hanem az egészségpénztári egyéni számlán nyilvántartott összeg fedezetének igazolásául szolgáló eszköz.

Finanszírozhatja-e egészségpénztár a tagok egyéni számláiból gyógyszer házhozszállítás költségeit?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvénynek (a továbbiakban: Öpt.) 10. § (1) bekezdés c) pontja alapján az egészségpénztár az alábbi szolgáltatásokat nyújthatja: az egészség védelmét szolgáló programok szervezése és finanszírozása, egészségügyi szolgáltatások megvásárlása.

E szolgáltatások részletezését az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 5. §-a tartalmazza.

E szakasz nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely lehetővé tenné a Pénztárnak, hogy a tagok egyéni számláiból gyógyszer házhozszállítás költségeit finanszírozza, ezért a Pénztár ilyen szolgáltatást nem vásárolhat.

Kell-e alkalmazni az önkéntes kölcsönös egészségpénztárak egészségügyi intézményeinek működési és üzemeltetési feltételeiről szóló 109/1997. (VI. 25.) Korm. rendelet előírásait abban az esetben, ha az önkéntes egészségpénztár az egészségügyi intézménynek csak kisebbségi tulajdonosa?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak egyes gazdálkodási szabályairól szóló 268/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet általában nem teszi lehetővé, hogy az egészségpénztár közhasznú társaságban való részesedésbe fektesse eszközeit, így a kórházban való részesedés befektetésként nem értelmezhető. A közhasznú társaság formában működő egészségügyi intézményben részesedés csak akkor szerezhető meg, ha az intézmény az önkéntes kölcsönös egészségpénztárak egészségügyi intézményeinek működési és üzemeltetési feltételeiről szóló 109/1997. (VI. 5.) Korm. rendelet (R.) hatálya alá tartozó egészségügyi intézmény.

A R. 2. § b) pontja értelmében a rendelet alkalmazásában működtető pénztárnak minősül az olyan egészségpénztár, amelynek egészségügyi intézménye van (tulajdonában tart, vagy belső szervezeti egységként irányít), vagy amely ilyen intézményt üzemeltet. A R. sem ehelyütt, sem máshol nem tesz különbséget aszerint, hogy az egészségügyi intézményben a pénztár mekkora részesedéssel rendelkezik, illetve, hogy a felett milyen mértékű befolyást gyakorol. Ennek alapján a „tulajdonában tart” kifejezés a kisebbségi tulajdonra is vonatkozik, így az egészségpénztárnak alkalmaznia kell a R. előírásait.

Reklámozhatja-e egészségpénztár alapszabályában az egészségpénztári szolgáltatókat?

Az alapszabályt a pénztárba újonnan belépő tagok kapják meg kötelezően, tehát kétséges, hogy a jelenlegi tagság felé milyen hatása lesz egy ilyen reklámnak. Tekintettel arra, hogy az alapszabály módosítása kizárólagos közgyűlési hatáskörbe tartozik, egy-egy reklám módosítása, vagy új hirdetés közzététele az alapszabály módosítását és közgyűlés összehívását igényli az Öpt. 23. § (1) bekezdés a) pontja alapján, ezért megfontolandó az egészségügyi szolgáltatók alapszabályban történő reklámozása.

Az egészségpénztári szolgáltatók reklámozása azonban megfelelhet a kiegészítő vállalkozási tevékenység végzésére vonatkozó feltételeknek. Fokozottan figyelemmel kell lenni a pénztártitokra vonatkozó előírásokra, különös tekintettel az Öpt. 40/A. § (2) bekezdésére, mely kimondja, hogy a pénztár üzleti és pénztártitkot kizárólag a pénztári tevékenység folytatásával összefüggésben kezelhet. A Pénztár az általa kezelt személyes adatok vonatkozásában maradéktalanul tartozik betartani a személyes adatok védelméről és a

közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény előírásait is. A fentiekben túl az Öpt. 40/B. § (3) bekezdése szerint, aki üzleti titok vagy pénztártitok birtokába jut, nem használhatja fel arra, hogy annak révén saját maga vagy más személy részére közvetlen vagy közvetett módon előnyt szerezzen, továbbá, hogy a pénztárnak vagy pénztártagoknak hátrányt okozzon.

Összefoglalva: egészségpénztári szolgáltatók reklámozása kiegészítő vállalkozási tevékenység keretében a fentiekben meghatározott feltételek teljesülése esetében engedélyezhető.

Hogyan nyújthat gyermeknevelési támogatást az önszegélyező pénztár?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003 (XII. 24.) Korm. rendelet 3. § d) pontja lehetővé teszi, hogy önszegélyező pénztár gyermeknevelési támogatást nyújtson.

A gyermeknevelési támogatás nyújtásához a pénztári jogszabályok különös követelményt nem határoznak meg. Az egyes cikkek árának gyermeknevelési támogatás jogcímen való megtérítésének vizsgálatakor az adott szolgáltatás rendeltetéséből kell kiindulni. A gyermeknevelési támogatás rendeltetése, hogy a gyermekneveléssel szükségszerűen együtt járó anyagi megterhelést csökkentse, és így a gyermeket nevelő családok megfelelő szintű életfeltételeinek biztosításához hozzájáruljon.

Az állásfoglalást kérő pénztár a gyermeknevelési támogatást a gyermek nevelését, oktatását, egészségvédelmét igazoló számlák becsatolásához köti. Példaként a tandíjat, tankönyvet, táskát, cipőt, stb. említi. A pénztár hivatkozik továbbá a munkáltató, a bér kifizetője által adómentesen nyújtandó iskolakezdési támogatásról szóló APEH közleményre, amely a tankönyv, taneszköz és ruházat fogalmának meghatározásához ad szempontokat.

A gyermeknevelési támogatás rendeltetése szerint lehetőség van a gyermek nevelésével, oktatásával közvetlenül összefüggő költség számlával történő igazolás alapján való megtérítésére. Ebbe a körbe tartoznak az APEH közleményben hivatkozott tankönyv, taneszköz, és ruházat költségei is.

Ennek megfelelően a Felügyelet az óvodai, iskolai étkezési befizetést a gyermek nevelésével és oktatásával összefüggő olyan költségnek tekinti, ami összhangban áll a fenti követelményekkel. Az íróasztal, a számítógép és más hasonló cikkek azonban a Felügyelet álláspontja szerint nem tekinthetők ilyen költségnek.

A külföldi állampolgárságú tagoknak járó, jogszabály által előírt szociális kötelezettségek alapján biztosított kiegészítő ellátás esetén az önszegélyező pénztárnak figyelemmel kell-e lennie a külföldi tagok anyaországi szociális jogszabályaira?

Az Öpt. 10. § (1) bekezdés b) pontja értelmében az önkéntes önszegélyező pénztár a következő szolgáltatásokat nyújthatja: munkanélküliek, keresőképtelenek – ideértve a megváltozott munkaképesség, szülés, beteg gyermek ápolása miatti keresőképtelenséget – segélyezése, jogszabály által előírt szociális kötelezettségek alapján biztosított kiegészítő ellátás, gyógyszer és gyógyászati segédeszköz árának támogatása, gyermeknevelési támogatás, elhalálozás esetén a hátramaradottak támogatása.

Az Öpt. 2. § (2) bekezdés a) pontja meghatározza az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár fogalmát. E szerint a természetes személyek által a függetlenség, kölcsönösség, a szolidaritás

és az önkéntesség elve alapján létrehozott, társadalombiztosítási ellátásokat kiegészítő, pótló, illetve ezeket helyettesítő szolgáltatásokat, továbbá az egészség védelmét elősegítő ellátásokat szervező és finanszírozó társulás. A 2. § (1) bekezdése szerint a társadalombiztosítás és más szociális ellátás mindazokat a szociális ellátásokat jelenti, amelyeket jogszabály, társadalombiztosítási vagy más szociális ellátásként megjelöl. A törvény szóhasználata alapján jogszabály alatt a hazai jogot kell érteni.

Az Öpt. 3. §-ban megfogalmazott kölcsönösségi alapelv, amely szerint a pénztárak szolgáltatásaira jogosultakat az igénybevétel szempontjából azonos jogok illetik meg, eleve kizárja a különböző nemzeti jogok figyelembevételét.

A fentiek szerint a jogszabály által előírt szociális kötelezettségek alapján biztosított kiegészítő ellátásokra való jogosultság megállapításakor a pénztárnak nem kell figyelembe vennie a külföldi tagok szociális jogát, csupán a hazai szociális jogot. E kötelezettség azonban nem a jogszabályban foglalt előírások egyszerű alkalmazását, hanem a tagsági körre való adaptálását jelenti, a tagok valóságos szociális helyzete alapján, függetlenül állampolgárságuktól.

VIII. PM és az APEH együttes állásfoglalásán alapuló válaszok

Lezárva: 2005. december 31-én.

2004. év

I. A pénztár szervezete, működése, gazdálkodása

Mely szabály irányadó az OTC árfolyamok 30 napos érvényességére?

A magánnyugdíjpénztárak befektetési és gazdálkodási tevékenységéről szóló 282/2001. (XII.26.) Kormányrendelet, valamint az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak befektetési és gazdálkodási szabályairól szóló 281/2001. (XII.26.) Kormányrendelet 3. sz. melléklete egyaránt a következőket írja elő a tőzsdére bevezetett hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok értékelésére vonatkozóan:

„ha tőzsdére bevezetett hitelviszonyt megtestesítő értékpapírnak - az elsődleges forgalmazói rendszerbe bevezetett állampapírokat kivéve - nincsen 30 napnál nem régebbi árfolyama, akkor a piaci érték meghatározása a tőzsdén kívüli kereskedelem szerinti regisztrált és a fordulónapig közzétett utolsó, forgalommal súlyozott nettó átlagár és a fordulónapig felhalmozott kamat felhasználásával történik, ha ez az adat nem régebbi 30 napnál. Ugyanezen módszert kell alkalmazni a tőzsdére be nem vezetett hitelviszonyt megtestesítő értékpapírra;”

A fentiek alapján, az OTC árfolyamok 30 napos érvényessége, a Felügyelet álláspontja szerint

a vonatkozási időszak utolsó napjától számítandó.

Eszerint tehát a 30 napos rendelkezés arra az esetre vonatkozik, amikor a közzétett adatok vonatkozási időszakának utolsó napjától számítva 30 nap már eltelt, így ekkor a rendeletekben soron következő értékelési szabályt kell alkalmazni.

Nyújthat-e a pénztár lakáscélú kölcsönt alkalmazottai részére?

A pénztár és az általa alkalmazott munkavállalók jogviszonyára a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (Mt.) rendelkezései irányadóak. Az Mt. 165. §-a (1) bekezdése értelmében a munkáltató támogathatja a munkavállalók kulturális, jóléti, egészségügyi szükségleteinek kielégítését, életkörülményeik javítását. A támogatásokat, illetve ezek mértékét a kollektív szerződés határozza meg, de a munkáltató a munkavállaló részére ezen túlmenően is nyújthat támogatást.

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) nem tartalmaz rendelkezéseket az alkalmazott részére nyújtható szociális juttatásokkal kapcsolatban. Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak beszámoló-készítési és könyvvezetési kötelezettségeinek sajátosságairól szóló 252/2000. (XII. 24.) Korm. r. 16. §-a (3) bekezdése kifejezetten utal a munkavállalók részére nyújtott lakáscélú kölcsönökre, amikor rendelkezik arról, hogy ezeket egyéb tartósan adott kölcsönként kell kimutatni.

A pénztár munkavállalói részére a munkaviszonyra tekintettel fizetett szociális juttatások - így az alkalmazott részére lakásvásárlásra nyújtott kölcsön és vissza nem térítendő támogatás is - olyan személyi jellegű kiadások, amelyek a pénztár működése érdekében merülnek fel, így ezek nyújtásának a pénztári jogszabályokban foglalt akadálya nincs. A szociális juttatások mértékének - mint a működési kiadások egyik összetevőjének - megállapítása és tervezése során az Öpt. 34. § (4) bekezdése alapján figyelemmel kell lenni a pénztár általános anyagi helyzetére és teherviselő-képességére is.

Mely időpontig kell megfelelni a pénztári minősítésű könyvvizsgálói névjegyzékbe történő nyilvántartásba vétel feltételeinek?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 64/A. § (9) bekezdésének rendelkezései szerint:

(9) A Felügyelet a könyvvizsgálót akkor veszi nyilvántartásba a pénztári minősítésű könyvvizsgálók névjegyzékébe, ha a Magyar Könyvvizsgálói Kamara névjegyzékében bejegyzett könyvvizsgálóként szerepel, legalább két éves könyvvizsgálói gyakorlata van és

a) legalább három éven át pénztárnál vagy magánnyugdíjpénztárnál, pénztári szolgáltatónál számviteli, ellenőrzési, vagy a Felügyeletnél pénztárral vagy magánnyugdíjpénztárral kapcsolatos felügyeleti, ellenőrzési munkakörben szakmai gyakorlatot szerzett, vagy

b) legalább két éven át pénztárnál vagy magánnyugdíjpénztárnál könyvvizsgálói tevékenységet folytató személy asszisztenseként tevékenykedett, vagy

c) legalább két éven át pénztárnál vagy magánnyugdíjpénztárnál könyvvizsgálóként tevékenykedett.

Az Öpt. 81. § (2) bekezdése szerint a pénztári minősítésű könyvvizsgálói névjegyzékbe történő nyilvántartásba vétel 64/A. § (9) bekezdésének a)-c) pontjában foglalt feltételeinek 2007. január 1-jéig kell megfelelni.

Mindezek alapján a pénztár által választott könyvvizsgálónak 2003. január 1. napját követően szerepelnie kell a pénztári minősítésű könyvvizsgálók névjegyzékében, azonban az előzőekben meghatározott feltételeknek való megfelelést legkésőbb 2007. január 1. napjáig kell igazolnia.

Melyek az ügyfél-azonosítás elmaradásának legfontosabb következményei?

A pénzmossás megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2003. évi XV. törvény (Pmt.) 1. §. (1) bekezdése k) pontja alapján a törvény vonatkozik az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárra is. A 3. § (1) bekezdése alapján a pénztár köteles üzleti kapcsolat létesítésekor azonosítania ügyfelét.

Az azonosításkor elfogadható okmányok körét a Pmt. 4.§ (1) bekezdése meghatározza, az adóazonosító jel nem szerepel az elfogadható okmányok között.

Amennyiben a Pénztár nem rendelkezik a Pmt. 4. § (1) bekezdésében meghatározott okmányok legalább egyikének számával, illetve típusával, és a pénztártaggal 2003. június 16-a előtt lépett üzleti kapcsolatba, valamint a tag a pénztár írásbeli figyelmeztetése ellenére sem jelent meg a szolgáltatónál azonosítás céljából személyesen, vagy képviselő útján, akkor a szolgáltató köteles 2004. április 1-ét követően az ügyfél üzleti megbízásait megtagadni.

A Pénzügyminisztérium 2004. március 19-i állásfoglalása alapján az üzleti megbízás megtagadása nem jelent zárlatot, így az ilyen ügyfél számlájára érkező összegek (pl. fizetés, vagy kamat) az ügyfél számláján jóváírhatóak, csak - mindaddig amíg nem azonosította magát a szolgáltatónál - nem bocsáthatók az ügyfél rendelkezésére, nem fizethetők ki számára. Ennek alapján a pénztár elfogadhatja a nem teljes körűen azonosított ügyféltől is a tagdíjat, de nem fizethet/utalhat ki a számára pénzt.

Mely időpontig kell legkésőbb megszereznie szakmai gyakorlatát a pénztári minősítésű könyvvizsgálók névjegyzékébe felvett könyvvizsgálónak?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 64/A. § (1) bekezdése és a Magánnyugdíjról és a Magánnyugdíjpénztárakról szóló 1997. évi LXXXII. törvény (Mpt.) 46. § (1) bekezdése szerint a könyvvizsgálói feladatok ellátására csak akkor adható az érvényes könyvvizsgálói engedéllyel rendelkező, bejegyzett könyvvizsgáló (könyvvizsgáló társaság) részére megbízás, ha a Felügyelet az általa vezetett pénztári minősítésű könyvvizsgálók névjegyzékében a könyvvizsgálót határozatával nyilvántartásba vette.

Az Öpt. 81. § (2) bekezdése és az Mpt. 123/B. § (2) bekezdése alapján azonban a pénztári területen szerzett szakmai gyakorlat követelményének csupán 2007. 01. 01-jétől kell megfelelnie a könyvvizsgálónak. Ha a könyvvizsgáló az egyéb törvényes feltételeknek megfelel, nincs akadálya annak, hogy a pénztári minősítésű könyvvizsgálók névjegyzékébe jelenleg pénztári gyakorlat nélkül is felvételt nyerjen.

Hogyan kell kimutatni a nyilvántartásokban az ingatlanhoz tartozó egyéb „vagyon tárgyakat”?

Az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak befektetési és gazdálkodási szabályairól szóló 281/2001. (XII. 26.) Korm. r. 2. §-a (1) bekezdése szerint a pénztár eszközeit - a (3) bekezdésben meghatározott kivételekkel - kizárólag az e rendeletben meghatározott befektetési formákba és befektetési eszközökbe fektetheti be, illetve eszközeit ilyen befektetési formákban tarthatja. A (3) bekezdés szerint a rendelet befektetési szabályai nem

vonatkoznak a kihelyezett kiegészítő vállalkozásból származó részesedésre, a pénztár működtetésére és szolgáltatásainak nyújtására használt tárgyi eszközökre, valamint az ilyen tárgyi eszközök létrehozását, beszerzését szolgáló beruházásokra. A 3. § (1) bekezdés szerint a pénztár a befektetett eszközeit az 1. számú mellékletben meghatározott eszközökben tarthatja, illetve ezen mellékletben meghatározott eszközcsoportok szerint kell nyilvántartania.

Az 1. számú melléklet 1. pont h) pontja szerint a pénztár befektethet ingatlanba. A bútorok és más felszerelési tárgyak nem tekinthetők az ingatlan alkotórészének, így nem minősülhetnek ingatlanoknak, azokat ingatlanként kimutatni nem lehet.

Az 1. számú melléklet felsorolása nem tartalmaz bútorokat és más tárgyi eszközöket.

A fentiek értelmében a pénztár bútorokba, felszerelési eszközökbe és más tárgyi eszközökbe nem fektetheti a fedezeti tartalék eszközeit. E felszerelési tárgyak beszerzése nem tekinthető vagyonekezelési költségnek sem.

Ezen tárgyak beszerzésének szükségessége az üdültetési tevékenységből adódhat. Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 2004. január 1-jével hatályba lépett 38/A. § (4) bekezdése szerint a pénztár az ingatlant vállalkozási tevékenység folytatására bérbe adhatja, azonban a pénztár maga azzal kapcsolatban a befektetési kockázaton túli kockázatot jelentő, haszonszerzésre irányuló, üzleti tevékenységet nem végezhet. Az üdültetési tevékenység folytatását és szervezését a fentiek alapján a pénztár saját maga nem végezheti.

A Pénztár tulajdonában álló bútorokat és egyéb felszerelési tárgyakat az önkéntes nyugdíjpénztárak beszámoló készítésének és könyvvizetésének sajátosságairól szóló 223/2000. (XII. 19.) Korm. r. 15. §-a (3) bekezdése értelmében a gépek, berendezések, felszerelések és járművek között kell kimutatni. A bútorokra, felszerelési tárgyakra a 281/2001. Korm. r. (3) bekezdése c) pontja szerint mint a pénztár működtetésére használt tárgyi eszközökre nem vonatkoznak a 281/2001. Korm. r. előírásai, így a letétkezelő felé sem kell azokat jelenteni.

Milyen módon történik a jogi személyek azonosítása?

A Pmt. 2. § (1) bekezdésének a) és b) pontjai és a 3. § (1) bekezdése kimondja:

2. § (1) E törvény alkalmazásában:

Ügyfél: aki a szolgáltatóval a szolgáltató tevékenységi körébe tartozó szolgáltatás igénybevételére szerződést köt (rendszeres ügyfél), illetve a szolgáltató részére üzleti megbízást ad (alkalmi ügyfél).

Üzleti kapcsolat: az ügyfél és a szolgáltató között a szolgáltató tevékenységi körébe tartozó szolgáltatás igénybevételére vonatkozó írásbeli szerződéssel létrejött tartós jogviszony. Üzleti kapcsolatnak tekintendő az is, ha a 14. § (2) bekezdésében meghatározott közjegyzői tevékenységek tekintetében a közjegyző az eljárást lefolytatja.

3. § (1) A szolgáltató az ügyféllel történő üzleti kapcsolat létesítésekor köteles az ügyfél, annak meghatalmazottja, a rendelkezésre jogosult, továbbá a képviselő azonosítását elvégezni.

Ennek alapján a Pénztár köteles azonosítani a pénztártagot és munkáltatói tagot – tehát azokat a természetes és jogi személyeket, akivel a pénztár írásbeli szerződést kötött (pl. belépési nyilatkozat). Az azonosítást minden esetben a Pénztárnak kell elvégeznie. Közigazgatási szerv, mint munkáltatói tag esetén a Pénztárnak nem a Magyar Államkincstárt kell azonosítania, aki a Kincstári Egységes Számlát kezeli, hanem a munkáltatói tagot, akivel írásbeli szerződést kötött. Nem köteles – és nem is tudja – azonosítani a Pénztár azt, aki az utalást indítja, mert nem feltétlenül köt vele írásbeli szerződést.

Milyen módon történik az örökösök, illetve a kedvezményezettek azonosítása?

A Pmt. 2. § (1) bekezdésének a) és b) pontjai és a 3. § (2) bekezdése kimondja:

2. § (1) E törvény alkalmazásában:

a) Ügyfél: aki a szolgáltatóval a szolgáltató tevékenységi körébe tartozó szolgáltatás igénybevételére szerződést köt (rendszeres ügyfél), illetve a szolgáltató részére ügyleti megbízást ad (alkalmi ügyfél).

b) Üzleti kapcsolat: az ügyfél és a szolgáltató között a szolgáltató tevékenységi körébe tartozó szolgáltatás igénybevételére vonatkozó írásbeli szerződéssel létrejött tartós jogviszony. Üzleti kapcsolatnak tekintendő az is, ha a 14. § (2) bekezdésében meghatározott közjegyzői tevékenységek tekintetében a közjegyző az eljárást lefolytatja.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott eseten kívül kétmillió forintot elérő vagy meghaladó összegű (forintban, devizában, valutában) ügyviteli megbízást a szolgáltató kizárólag olyan ügyféltől, meghatalmazottól, rendelkezésre jogosulttól, továbbá képviselőtől fogadható el, akinek azonosítását elvégezte.

Ennek alapján a Pénztár köteles azonosítani a pénztártagot – mint szerződést kötő ügyfelet, a szerződés megkötésekor. A pénztártag örökösét, kedvezményezettjét mint új ügyfelet a Pénztár (szolgáltató) 2 millió forint feletti ügyleti megbízás adásakor köteles azonosítani. A Pénztár által említett Pmt. 3. § (9) bekezdés csak a biztosítókra vonatkozik, pénztárakra nem.

Önmagában az öröklés és a kedvezményezetti helyzet nem minősülhet pénzmosás-gyanús körülménynek. (Nagyon valószínűtlen – bár nem kizárható – olyan eset, hogy a pénztártag halálát pénzmosásra használják fel. Ilyen különösen akkor fordulhat elő, ha jelentős összegű adomány érkezése után hirtelen és gyanús körülmények között halálozik el a pénztártag).

A fentiekből következik, hogy az örökös, illetve kedvezményezett a kétmillió forint összeget meghaladó megbízás benyújtásával válik a Pénztár ügyfelévé és ilyen esetben – a számára történő kifizetést, átutalást megelőzően – a Pénztár az azonosítást köteles elvégezni.

Elszámolhatja-e a fedezeti tartalék terhére a Pénztár a szolgáltató által áthárítani kívánt egyes költségeket a kártyás fizetési mód használata esetén?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 36. § (2) bekezdése szerint a fedezeti alap a szolgáltatások finanszírozására, a működési alap a működési költségek fedezésére szolgál. Az 1. § (2) bekezdés d) pontja kimondja, hogy a pénztár szolgáltatásait az egyéni számlák megterhelésével teljesíti. Az egyéni számlát csak az Öpt. vagy a felhatalmazásán alapuló jogszabályban foglalt rendelkezések alapján lehet megterhelni.

A törvény 10. § (1)–(2) bekezdése szerint az egészségpénztár szolgáltatásai a következők: az egészség védelmét szolgáló programok szervezése és finanszírozása, egészségügyi szolgáltatások megvásárlása és egészségügyi célú önszegélyező feladatok ellátása. E keretek között az egészségpénztárak által finanszírozható szolgáltatásokat a 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet szabályozza részletesen.

Az állásfoglalást kérő levélben említett egyes kártyaszolgáltatások nem annyira a tag által igénybevett pénztári szolgáltatással, mint inkább magával a taggal hozhatók közvetlen kapcsolatba. Ez sem elegendő alap azonban ahhoz, hogy a kártyaszolgáltatási díjat az egyéni számlára lehessen terhelni, mert a hivatkozott jogszabályok szerint a kártyás fizetési mód biztosítása nem minősíthető egészségpénztári szolgáltatásnak.

Mely esetekben szükséges-e a pénztár ingatlanvásárlása során ingatlanértékelőt megbízni?

Az önkéntes nyugdíjpénztárak beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 223/2000. (XII. 19.) kormányrendelet 13. §-a és 15. § (2) bekezdés a)–b) pontjai a mérleg tagolásáról szólva az ingatlanok között elkülönítik egymástól egyfelől a pénztár működését, illetve kiegészítő vállalkozási tevékenységét szolgáló működtetett ingatlanokat, másfelől a nyugdíjszolgáltatás fedezetéül szolgáló, befektetési céllal vásárolt, tartósan hasznosított befektetési célú ingatlanokat.

A fentiekből következően a Pénztárnak az adásvétel előtt el kell döntenie, hogy milyen célra kívánja megvásárolni az ingatlant: működtetési vagy befektetési célra, ezek a kategóriák ugyanis a jogszabály szerint kizárják egymást.

A működési tevékenység ellátásához szükséges irodát a Pénztár működtetett ingatlannak minősítheti. A vásárlás célját a könyvelés alapjául szolgál adásvételi szerződésen fel kell tüntetni (de nem kell magába a szerződésbe foglalni).

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 38/A §-ának (1)–(5) bekezdése a következőket mondja ki:

(1) Az ingatlanokra vonatkozó adásvételi szerződés érvényességéhez a letétkezelő ellenjegyzése szükséges. A letétkezelő az adott ügyletet csak a pénztárakra vonatkozó jogszabályok szerint minősítheti, ellenjegyzése során a pénztár döntését üzleti megfontolások szempontjából nem értékeli.

(2) A pénztár a tulajdonában álló biztosítható ingatlanokra köteles teljes körű vagyonbiztosítást kötni.

(3) A pénztár a tulajdonában álló ingatlanokat kizárólag bérbeadás, továbbértékesítés, valamint fejlesztés útján hasznosíthatja.

(4) A pénztár az ingatlant vállalkozási tevékenység folytatására harmadik személy részére bérbe adhatja, azonban a pénztár maga azzal kapcsolatban a befektetési kockázaton túli kockázatot jelentő, haszonszerzésre irányuló, üzleti tevékenységet nem végezhet.

(5) Az ingatlanok bérbeadása, forgalmazása és fejlesztése (a továbbiakban: ingatlanhasznosítás) a pénztári befektetési tevékenység részét képezi. A befektetési üzletmenet kihelyezése az ingatlanok tulajdonjogával és hasznosításával kapcsolatos döntések meghozatalára nem vonatkozik, azt a pénztár kizárólag saját maga végezheti.

Az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak befektetési és gazdálkodási szabályairól szóló 281/2001. (XII. 26.) kormányrendelet az ingatlanbefektetésekre vonatkozó különös rendelkezések között a 20/A–20/D § alatt több, az ingatlanvásárlásra vonatkozó szabályt állít fel. A 20/B § (1) bekezdése kimondja, hogy ha a pénztár portfoliója ingatlant is tartalmaz, akkor a pénztár a tulajdonában lévő ingatlanok értékének rendszeres megállapításával saját szervezetétől független, a pénztár befektetéseiben nem érdekelt ingatlanértékelő személyt, illetve szervezetet köteles megbízni.

A rendelet 2. § (3) bekezdése azonban kimondja azt, hogy a rendelet befektetési szabályai nem vonatkoznak a kihelyezett kiegészítő vállalkozásból származó részesedésre, valamint a pénztár működtetésére és szolgáltatásainak nyújtására használt tárgyi eszközökre.

E szerint a Pénztárnak működési célú ingatlan megvásárlása esetén ingatlanértékelőt nem kell megbízni.

Az Öpt. 38/A § (3) bekezdése szerint a pénztár a tulajdonában álló ingatlanokat kizárólag bérbeadás, továbbértékesítés, valamint fejlesztés útján hasznosíthatja. A jogalkotó itt kizárólag a befektetési célú ingatlanokat érti, amit a 38/A § (5) bekezdése ki is mond – e szerint a fenti tevékenységek ingatlanhasznosítás gyűjtőnéven a pénztári befektetési tevékenység részét képezik. A (3) bekezdésbeli szabály nem zárja ki azt, hogy a befektetési célú ingatlant a Pénztár maga használja, hisz ez a tulajdonost megillető alapvető jog. Ez válasz az 1. kérdésre, de még nem oldja meg azt a Pénztár által csak közvetlenül felvetett problémát, hogy az adásvételi szerződés letétkezelő általi ellenjegyzése és a vagyonszolgáltatás kötelező-e működési célú ingatlan beszerzése esetén.

A 38/A § (1) bekezdése az ingatlanokra vonatkozó adásvételi szerződés érvényességét a letétkezelő ellenjegyzéséhez köti. A rendelkezés célja nyilvánvalóan a befektetési limit figyelésének biztosítása, márpedig a működtetésre használt tárgyi eszközökre a 281/2001. (XII. 26.) Korm. rendelet befektetési szabályai nem vonatkoznak, ezen az alapon tehát kijelenthető, hogy a jogalkotó itt is a befektetési célú ingatlanokra gondolt.

A 38/A § (2) bekezdése előírja a pénztár tulajdonában álló biztosítható ingatlanokra a teljes körű vagyonszolgáltatás megkötését. Ez a rendelkezés ugyan bármilyen ingatlanra értelmezhető, de tekintve, hogy a jogalkotó ugyanazon szakasz öt bekezdése közül négyben ingatlan alatt befektetési célú ingatlant értett, rendszertani megfontolásból az ötödikben is egységesen a megszorító értelmezést tartom indokoltnak.

A fentiekből az következik, hogy a működési célú ingatlan vásárlása esetén sem ingatlanértékelői közreműködés, sem letétkezelői ellenjegyzés, sem biztosítási kötelezettség nincs előírva.

II. A tagsági jogviszony létrejötte, tartalma, átlépés/kilépés

A nyugdíjkorhatárt betöltött, vagy már nyugdíjas önkéntes nyugdíjpénztári tag 2004. január 1-től jogosult-e 130 ezer forint igénybevételeire a saját tagdíjbefizetései után?

A személyi jövedelemadóról szóló 1997. évi CXVII. törvény (Szja. tv.) 35. §-a (2) bekezdésének 2004. január 1-től hatályos rendelkezései nem zárják ki a többlet-adókedvezményt érvényesítők köréből azon pénztártagokat, akik az öregségi nyugdíjuk megállapítása éve után – pénztártagságukat folytatva – további befizetést teljesítenek.

Mikor származik a tagnak az önkéntes nyugdíjpénztár tagi kölcsön kapcsán kamatkedvezményből származó jövedelme?

Az önkéntes nyugdíjpénztár által a pénztártag részére nyújtott tagi kölcsön kamata alapján – esetlegesen – keletkező kamatkedvezmény utáni adókötelezettségre az Szja. törvény 72. §-ának (1) és (2) bekezdését kell alkalmazni. A pénztár a kamatkedvezmény számítása szempontjából irányadó kamatmérték meghatározásakor a jegybanki alapkamat 5 százalékponttal növelt összege helyett választhatja a szokásos piaci kamatot is, amennyiben bizonyítja, hogy az kisebb, mint a jegybanki alapkamat 5 százalékponttal növelt összege. A szokásos piaci kamat (a kamat szokásos piaci értékének) meghatározása – tekintettel arra, hogy a pénztár és a pénztártag magánszemély nem tekinthetők független feleknek – a Szja. tv. 3. §-a 9. pontjában szereplő módszerek alkalmazásával történhet. E módszernek megfelel, ha a pénztár bizonyítja, hogy pl. a kereskedelmi bankok által alkalmazott szokásos piaci hitelkamat alacsonyabb a jegybanki alapkamat 5 százalékponttal növelt összegénél.

Kit terhel közteherviselési kötelezettség a minimálbér összegét meghaladó munkáltatói hozzájárulás teljesítése esetén

A munkáltatói hozzájárulásnak a közterhet nem viselő értékhatárt meghaladó része munkaviszonyból származó jövedelemnek minősül, így az adóelőleg megállapításával, a járulékkal kapcsolatos feladatok a munkáltatót terhelik.

2004. január 1-től adó- és illetékmentesnek minősülnek-e a ez nyugdíjpénztári tag kedvezményezettje, illetve örököse részére történő kifizetés ?

Az önkéntes nyugdíjpénztár által a kedvezményezett részére történő kifizetés 2004. január 1-jétől az Szja. tv. 3. §-a 23. pontjának d) alpontja szerint nyugdíjnak minősül.

Önkéntes egészségpénztár esetében, ha az elhunyt tag korábban egészségszámlája egy részét lekötötte és az adókedvezményt igénybe vette, akkor elhalálózása esetén az összeg kedvezményezett általi felvétele a betét feltörésének minősül-e , és terheli-e erre tekintettel adójogi szankció ?

Az Szja törvény 35. §-a (3) bekezdése arra az esetre írja elő az igénybevett adókedvezmény 20 százalékkal növelt összegben való visszatérítésének kötelezettségét, ha a magánszemély az a lekötéstől számított 24 hónapon belül a lekötést az adóévben akár csak részben megszüntette (feltörte). A magánszemély ebben az összefüggésben azt a személyt jelöli, aki az összeget lekötötte, és azt egy későbbi időpontban feltörte, így ez a szankció kedvezményezett, illetve az örökös általi felvételre nem alkalmazandó.

Mely esetekre kell az Alkotmánybíróság 33/1997. (V. 28.) határozatát alkalmazni, csak a szolgáltatási kifizetésekre, vagy a tagsági jogviszony egyéb módon történő megszűnése esetén is.

A 2004. január 1-jétől hatályba lépett rendelkezések (illetőleg az 2004-es évközi módosítás) a hivatkozott alkotmánybírósági határozatban foglaltakhoz hasonló alkotmánybírósági aggályokat (pl. a korábbi évek szabályozáshoz képest szigorítást) ezidáig nem vetettek fel. Az önkéntes nyugdíjpénztár szolgáltatása nevesítetten nyugdíjnak minősül (gyakorlatilag a 2003. évben hatályos szabályozáshoz hasonló feltételekkel), így a jövedelemszámítás során nem kell figyelembe venni. A kedvezményezett részére történő kifizetés szintén nyugdíjnak minősül.

A kötelező várakozási idő leteltét követően nem nyugdíjszolgáltatásként teljesített kifizetésekre – a jövedelem számításakor – évenként 10-10 százalékos mértékű bevételcsökkentési lehetőség vonatkozik, ami az előző évben hatályos rendelkezésekhez képest kedvező változás, hiszen a 2003. december 31-ig ilyen esetben a jövedelem csökkentésére nem volt lehetőség, a kifizetés hozam része ugyanakkor visszamenőleges hatállyal adómentes.

Megfelel-e a pénztári belépési nyilatkozat a pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2003. évi XV. törvény (Pmt.) 6. §-ának (1) bekezdése szerinti tulajdonosi nyilatkozatnak?

A Pmt. 6. §-a rendelkezik az ügyfelek nyilatkozattételi kötelezettségéről:

6. § (1) A 3. § (1)-(2) és (4) bekezdésében meghatározott esetekben az ügyfél köteles a szolgáltató részére írásbeli nyilatkozatot tenni arra vonatkozóan, hogy saját, vagy a tényleges tulajdonos nevében, illetőleg érdekében jár el.

(2) Amennyiben az ügyfél nyilatkozik arról, hogy a tényleges tulajdonos nevében, illetőleg érdekében jár el, az írásbeli nyilatkozatnak az 5. § (1) bekezdés *a)* és *b)* pontjának 1. és 2. alpontjában meghatározott adatokat kell tartalmaznia.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott esetben, amennyiben bármikor kétség merül fel a tényleges tulajdonos kilétével kapcsolatban a szolgáltató az ügyfelet a tényleges tulajdonosra vonatkozó (ismételt) írásbeli nyilatkozattételre szólítja fel.

(4) A szolgáltató köteles minden tőle elvárható intézkedést megtenni annak érdekében, hogy a tényleges tulajdonos azonosítását elvégezze.

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárak tagjainak követeléseit az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 2. §-a (3) bekezdésének d) pontja alapján az egyéni számla tartalmazza. Az Öpt. konstrukciójában a pénztártagság és az egyéni számlavezetés szorosan összefügg, vagyis csak pénztártagok számára vezethető egyéni számla.

A tagsági viszony a belépési nyilatkozat záradékolásával (vagy az alapszabály ilyen értelmű rendelkezése esetén ezt követően, az első havi tagdíj befizetésével) jön létre. Sem a tagsági jogviszony létrejöttékor, sem azt követően nem válhat el az egyéni számla tulajdonosa és a pénztár tagjának személye.

A fentiekre tekintettel a pénztári belépési nyilatkozat megfelel a Pmt. 6. §-ának (1) bekezdése szerinti tulajdonosi nyilatkozatnak.

Hogyan kell a pénztáraknak kezelniük a nulla egyenlegű számlákat?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 2004. január 1-től hatályos 11. §-a (2) és (4) bekezdése tartalmazza a tagsági jogviszony létrejöttére vonatkozó szabályokat.

A tagsági viszony

Öpt. 11. § [...]

(2) A tagsági viszony, a tagdíjfizetési kötelezettség és a várakozási idő a pénztárhoz benyújtott belépési nyilatkozatnak a pénztár általi elfogadásával kezdődik. A pénztár a belépési nyilatkozat elfogadását annak záradékolásával tanúsítja. A belépési nyilatkozatot a benyújtástól számított 30 napon belül kell záradékolni, majd annak egy példányát tagsági okiratként az alapszabállyal együtt a pénztártagnak át kell adni.

[...]

(4) Az alapszabály rendelkezhet úgy, hogy - a (2) bekezdésben foglaltaktól eltérően - a pénztártagsági jogviszony az első havi tagdíj befizetésével jön létre. Ebben az esetben az első havi tagdíj megfizetésének elmulasztása esetén a belépni kívánó tagot az alapszabályban rögzített eljárási szabályoknak megfelelően értesíteni kell a mulasztás jogkövetkezményeiről. A befizetés pótlására előírt határidő eredménytelen elteltét követően a személyi adatai a nyilvántartásból kivezethetők.

A 11. § (2) bekezdése szerint a tagsági jogviszony általában a belépési nyilatkozat pénztár általi záradékolásával kezdődik. A 2004. január 1-től hatályos 11. § (4) bekezdése lehetővé teszi, hogy az alapszabály a (2) bekezdéstől eltérően az első havi tagdíj befizetéséhez kösse a tagsági jogviszony létrejöttét.

2003. december 31-ig - tehát a (4) bekezdés hatályba lépését megelőző időszakban - is helytálló volt az a megállapítás, amely szerint a pénztártag a belépési nyilatkozat aláírásával azt a szándékot fejezi ki, hogy a záradékolással létrejövő pénztártagsági jogviszony keretében tagdíjat akar fizetni öngondoskodás céljából. A pénztár ezt a szándékot elfogadva – bízva a pénztártag jóhiszemű joggyakorlásában és a tagdíjfizetési szándék valódiságában – záradékolja a belépési nyilatkozatot. Nyilvánvalóan nem felel meg a jóhiszemű joggyakorlásnak, ha a tag már az első tagdíjfizetési kötelezettségét sem teljesíti. Ezért a 2003. december 31-ig a pénztárba belépett személyekre is irányadó lehet az az értelmezés, hogy a tagsági jogviszony tényleges tartalom hiányában nem jött létre. Így, abban az esetben, ha a tag már az első havi tagdíj befizetését is elmulasztja, és a számlájára a későbbiek során sem érkezik befizetés és ennek következtében a számlaegyenlege nulla, akkor az ezen időszakban belépett személyekre is alkalmazható lehet a jelenleg hatályos (4) bekezdés szerinti eljárás.

Az Öpt. 18. §-a (1) bekezdésének h) pontja értelmében a tagdíjfizetés elmulasztásának joghatásait és az eljárás rendjét a Pénztár alapszabályában kell rögzíteni, ennek keretében célszerű meghatározni a fentiek szerinti eljárást is.

A levelében idézett alapszabály tervezet éppen a (4) bekezdés szerinti eljárás gyakorlati megvalósulást jelenti. A (4) bekezdés konstrukciója – a 2003. december 31-ig hatályos szabályok fentebb említett értelmezésével azonos módon – azon alapul, hogy a tagsági jogviszony tényleges tartalom hiányában nem jön létre, ezért a személyek adatai a nyilvántartásból kivezethetők. Ha azonban a tagsági jogviszony létrejött, akkor annak megszüntetése csak az általános szabályok szerint, vagyis az Öpt. 47. §-a (2) bekezdésének megfelelően csak a várakozási idő leteltét követően lehetséges.

Ha a tag a hátralékát csak részben teljesíti, vagy az egyéni számlájára bármikor, bármilyen jogcímen jóváírandó összeg érkezett, akkor a számla nem szüntethető meg, az esetleges későbbi tagdíjfizetés elmulasztása esetén legfeljebb a tagdíjnemfizetés általában irányadó jogkövetkezményei alkalmazhatóak.

Lehet-e a 10 éves várakozási idő elteltét követően részrendelkezés keretében csak az egyéni nyugdíjszámlán felhalmozott hozamot felvenni?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 47. §-a (4) bekezdése b) alapján a pénztártag a várakozási idő letelte után, de még a felhalmozási időszakban az egyéni nyugdíjszámlán lévő összeghez való hozzáférés tekintetében dönthet úgy, hogy a pénztártagságát folytatja, és – legfeljebb háromévente egy alkalommal – az egyéni nyugdíjszámlán nyilvántartott összeg egészét vagy egy részét a nyugdíjkorhatár elérése előtt felveszi. Az Öpt. nem tiltja, illetve nem korlátozza, hogy a tag döntse el mennyi hozamot, illetve mennyi tőkét kíván felvenni. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy nincs akadálya kizárólag a hozam felvételének sem.”

Mit kell tartalmaznia a tagsági okiratnak?

Az Öpt. 2. §-a (3) bekezdésének f) pontja szerint a tagsági okirat a pénztár által kiállított, legalább a belépési nyilatkozaton szereplő adatokat tartalmazó, teljes bizonyító erejű magánokirat. Ennek megfelelően a tagsági okiratnak a belépési nyilatkozaton szereplő valamennyi adatot tartalmaznia kell.

Az Öpt. 16/A. §-a (2) bekezdése szerint a kedvezményezett-jelölés a pénztár tudomásulvételével, a jelölés megtételének időpontjára visszamenőlegesen válik hatályossá. A pénztár a kedvezményezett-jelöléséről a tagot a záradékolt belépési nyilatkozat átadásával vagy megküldésével, illetve egyéb esetben a tudomásszerzést követő 15 napon belül a tagsági okirat megküldésével értesíti. A tagsági okiratnak tartalmaznia kell a tag adatain kívül a tag által megjelölt kedvezményezett(ek) nevét, adatait, jogosultsága(ik) arányát, a kedvezményezett-jelölés időpontját.

Az Öpt. tehát csak a kedvezményezett-jelölés esetére írja elő, hogy a pénztárnak adatváltozás miatt a tag részére új tagsági okiratot kell küldenie. Az egyéb adatok megváltozása esetén a tagsági okiratot csak a tag kérelmére kell kiállítani.

III. Munkáltatói tag, munkáltatói hozzájárulás, támogatói adomány

IV. Szolgáltatásnyújtás, a szolgáltatások igénybevétele

A tagsági jogviszony megszűntetésének bejelentését követően meddig lehet szolgáltatást igénybe venni?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 2. §-a (4) bekezdésének b) pontjában rögzített hozzáférhetőség fogalmának meghatározása szerint a pénztár által szervezett és nyújtott szolgáltatásokra a pénztár alapszabályában meghatározott módon kizárólag a pénztártagok, illetve a pénztártag jogán a közeli hozzátartozók jogosultak. Erre tekintettel a pénztárból való kilépést és a tagsági jogviszony megszűnését követően pénztári szolgáltatás igénybevétele nem lehetséges.

Az Öpt. 14. §-a rendelkezik arról, ha valaki a tagsági jogviszonya alatt tagdíjat nem fizet. Az Öpt. 14. §-a szerint a tagdíjfizetési kötelezettség elmulasztása esetén alkalmazandó

eljárásokat és a tagnak az ezen időszak alatt történő tagsági jogainak gyakorlására vonatkozó előírásokat az alapszabály tartalmazza. Az alapszabályban rendelkezni kell arról is, hogy azon időszakban, amíg tagdíjfizetés nem történik, a pénztártag milyen szolgáltatásokra jogosult.

Az Öpt. 15. § rendelkezik a tagsági jogviszony megszűnésének eseteiről. A 15. § (2) bekezdése szerint a tagsági viszony megszűnése esetén a pénztártaggal, illetve kedvezményezettjével elszámolási kötelezettség keletkezik. A (4) bekezdés szerint a tagsági jogviszony megszűnésének jogkövetkezményeit és a követendő eljárást az alapszabályban kell rögzíteni.

Az Öpt. 13. §-a (5) bekezdése értelmében az alapszabályban az egyéni számla, valamint a pénztár alapképzési és költség-elszámolási rendjének figyelembevételével kell rendelkezni a kilépő taggal való elszámolásról, illetve a jogutód nélkül megszűnő pénztár vagyonának a tagok közötti felosztásáról.

Az Öpt. 2004. január 1-től hatályos 81. §-a (7) bekezdése szerint az egészségpénztáraknak biztosítani kell, hogy a tagsági jogviszony 2003. december 31-ét követő megszűnése esetén a jogosult részére az egyéni számlán nyilvántartott teljes összeg kifizetésre, illetve átutalásra kerüljön.

Az önkéntes kölcsönös egészség- és öngéelyező pénztárak egyes gazdálkodási szabályairól szóló 268/1997. (XII. 22.) Korm. r. 21/B. §-a (1) bekezdése szerint a pénztártag másik pénztárba történő átlépése, vagy a pénztárból történő kilépése esetén a tag követelésének átutalását legkésőbb a tag - az átadó pénztárnál történő - átlépésre, kilépésre vonatkozó bejelentésének negyedévét követő 50 napon belül el kell végezni.

Ugyanezen § (2) bekezdése szerint a pénztárnak a szolgáltatások igénybevételére vonatkozó szabályokat tartalmazó szabályzatában rendelkeznie kell, hogy a tagsági jogviszony megszüntetésére irányuló bejelentést követően a tag meddig és milyen szolgáltatások igénybevételére jogosult. A tagsági jogviszony megszüntetésére irányuló bejelentést követően szolgáltatást igénybe venni a pénztár alapszabályában foglaltak szerinti ideig, de legfeljebb a bejelentés negyedévének utolsó napjáig lehet.

Összefoglalva a fenti rendelkezéseket az alábbiak állapíthatók meg.

A pénztár alapszabályában kell rögzíteni a tagsági viszony fennállása alatt igénybe vehető szolgáltatásokat, kitérve a tagdíj nem fizetésének ideje alatt igénybe vehető szolgáltatásokra is.

A pénztár alapszabályában kell rögzíteni azt is, hogy tagsági jogviszony megszüntetésének bejelentését követően a tag milyen szolgáltatásokat vehet igénybe. Ennek jogszabályi korlátja, hogy szolgáltatás igénybevételére legfeljebb a bejelentés negyedévének végéig kerülhet sor, ettől egyedi kérelemre sem lehet eltérni.

Kifizetheti-e a Pénztár egyösszegben adómentesen nyugdíjszolgáltatásként annak a hároméves tagsági jogviszonnyal rendelkező tagjának az egyéni számláján lévő összeget, aki nyugdíj előtti munkanélküli segélyben részesül?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 47. § (1) bekezdése szerint a pénztártag a nyugdíjszolgáltatáshoz a nyugdíjkorhatár elérése után juthat hozzá. A 2. § (5) bekezdés c) pontja szerint nyugdíjszolgáltatás (kiegészítő nyugdíj) a nyugdíjkorhatár elérése után a pénztártag részére, az egyéni számláján nyilvántartott összeg

terhére, az alapszabályban rögzített módozatoknak megfelelően választása szerint egy összegben vagy járadék formájában, illetőleg e kettő kombinációjaként történő pénzbenti kifizetés.

A 2. § (5) bek a) pontja szerint nyugdíjkorhatár az az életkor, melynek betöltését a társadalombiztosítási jogszabályok az öregségi nyugdíjra való jogosultság feltételül előírják. A törvény kimondja, hogy az Öpt. alkalmazásában a nyugdíjkorhatár betöltésének minősül egyebek közt a nyugdíj előtti munkanélküli segély is. A nyugdíjkorhatár betöltése után a pénztártag a várakozási idő időtartamától függetlenül jogosulttá válik a nyugdíjszolgáltatásra;

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (Szja tv.) 3. § 23/d pontja szerint nyugdíjnak minősül többek között az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztár által teljesített nyugdíjszolgáltatás (kiegészítő nyugdíj), feltéve hogy a szolgáltatást igénybe vevő tag tagsági jogviszonya a pénztárral a teljesítés évét megelőző harmadik adóévben, vagy azt megelőzően keletkezett. Az Szja tv. 7. § (1) bekezdés a) pontja szerint a jövedelem kiszámításánál nem kell figyelembe venni a nyugdíjat.

A fentiek szerint a pénztár nyugdíjszolgáltatás címén adómentesen teljesíthet kifizetést a szóban forgó tagjának.

A nyugdíjkorhatár betöltésének minősül-e az, ha az önkéntes nyugdíjpénztár tagja átmeneti járadékban részesül?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény 47. § (1) bekezdése szerint a pénztártag a nyugdíjszolgáltatáshoz a nyugdíjkorhatár elérése után juthat hozzá.

A 2. § (5) bek a) pontja szerint nyugdíjkorhatár az az életkor, melynek betöltését a társadalombiztosítási jogszabályok az öregségi nyugdíjra való jogosultság feltételül előírják. A törvény alkalmazásában a nyugdíjkorhatár betöltésének minősül, ha a pénztártag szolgálati nyugdíjban, korengedményes nyugdíjban, előnyugdíjban, nyugdíj előtti munkanélküli segélyben, bányásznyugdíjban, egyes művészeti tevékenységet folytatók öregségi nyugdíjában, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban vagy növelt összegű öregségi, munkaképtelenségi járadékban részesül.

A fenti fogalom-meghatározás nem példálódzó felsorolást tartalmaz, a Felügyelet értelmezése szerint csak a törvényben kifejezetten említett ellátásokra való jogosultság minősül a nyugdíjkorhatár betöltésének.

A fentiek szerint az átmeneti járadékban részesülő tag az önkéntes nyugdíjpénztár nyugdíjszolgáltatására nem jogosult.

Teljesíthet-e a Pénztár kifizetést azon, 100 %-os munkaképesség-csökkenést elszenvedett tagjának, aki a szükséges szolgálati idő hiányában rokkantsági nyugdíj helyett rokkantsági járadékra szerzett jogosultságot?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 2. § (5) bekezdés a) pontja szerint a törvény alkalmazásában nyugdíjkorhatár az az életkor, melynek betöltését a társadalombiztosítási jogszabályok az öregségi nyugdíjra való jogosultság feltételül előírják. A törvény alkalmazásában a nyugdíjkorhatár betöltésének minősül, ha a pénztártag szolgálati nyugdíjban, korengedményes nyugdíjban, előnyugdíjban, nyugdíj előtti munkanélküli segélyben, bányásznyugdíjban, egyes művészeti tevékenységet folytatók

öregségi nyugdíjában, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban vagy növelt összegű öregségi, munkaképtelenségi járadékban részesül. A nyugdíjkorhatár betöltése után a pénztártag a várakozási idő időtartamától függetlenül jogosulttá válik a nyugdíjszolgáltatásra;

A fentiek szerint a rokkantsági járadékos nem minősül a nyugdíjkorhatárt betöltött személynek, és méltányossági alapú kifizetés engedélyezésére sem a Pénztárnak, sem a Felügyeletnek nincs felhatalmazása.

Az Öpt. 47. § (3) bekezdése alapján a tag a várakozási idő letelte előtt egészség- vagy önszegélyező pénztárba átléphet, ahol a megtakarításához hamarabb hozzá juthat.

Mely szabályok irányadóak a nyugdíjszolgáltatás megszüntetésére és a tagdíjfizetés folytatására?

Az Öpt. 47. §-a (5) és (6) bekezdése értelmében a nyugdíjkorhatárt elérő pénztártag írásban nyilatkozik arról, hogy

- a) egy összegben vagy járadék formájában veszi igénybe a nyugdíjszolgáltatást és a tagdíjat tovább nem fizeti, vagy
- b) az egyéni nyugdíjszámláján lévő összeg meghatározott részét egy összegben, a fennmaradó részt pedig járadék formájában veszi igénybe és a tagdíjat tovább nem fizeti, vagy
- c) a tagdíjat fizeti és a nyugdíjszolgáltatást nem veszi igénybe.

(6) Amennyiben a tag az (5) bekezdés a) vagy b) pont szerinti választással él, tagsági viszonya akkor szűnik meg, amikor a pénztár a taggal szembeni szolgáltatási kötelezettségének maradéktalanul eleget tett.

Ha a pénztár egyösszegű szolgáltatást vett igénybe és a pénztár részéről a teljesítés megkezdődött, akkor a tag a döntését már nem változtathatja meg. Járadékszolgáltatás esetén az adott járadékszolgáltatásra vonatkozó alapszabályi rendelkezések értelmében lehet lehetőség a szolgáltatás igénybevételének megszüntetésére, és a tagdíjfizetés újraindítására. A tagdíjfizetés és szolgáltatás egyidejű igénybevételét az Öpt. 47. §-a (5) bekezdése nem teszi lehetővé.

Mely szabályok irányadóak a részrendelkezés terjedelmére?

Az Öpt. 47. §-a (4) bekezdése b) alapján a pénztártag a várakozási idő letelte után, de még a felhalmozási időszakban az egyéni nyugdíjszámlán lévő összeghez való hozzáférés tekintetében dönthet úgy, hogy a pénztártagságát folytatja, és – legfeljebb háromévente egy alkalommal – az egyéni nyugdíjszámlán nyilvántartott összeg egészét vagy egy részét a nyugdíjkorhatár elérése előtt felveszi. Az Öpt. nem tiltja, illetve nem korlátozza, hogy a tag döntse el mennyi hozamot, illetve mennyi tőkét kíván felvenni. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy nincs akadálya kizárólag a hozam felvételének sem.

Az esetleges részrendelkezéstől független a nyugdíjszolgáltatás igénybevétele. Az Öpt. 47. §-a (1) bekezdése szerint a pénztártag a nyugdíjszolgáltatáshoz a nyugdíjkorhatár elérése után juthat hozzá.

A keresőképtelenség mely eseteiben nyújthat táppénz-kiegészítést az önkéntes önszegélyező-, valamint egészségpénztár?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 2. §-a (4) bekezdése b) pontjában meghatározott hozzáférhetőség szerint a pénztár által szervezett és nyújtott szolgáltatásokra a pénztár alapszabályában meghatározott módon kizárólag a

pénztártagok, illetve a pénztártag jogán a közeli hozzátartozók jogosultak. Ez az a legtágabb kör, amely részére az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár szolgáltatást nyújthat, ez azonban nem jelenti, hogy akár jogszabály, akár a pénztár alapszabálya, akár maga a tag nem zárhatná ki egyes szolgáltatások esetén annak közeli hozzátartozó általi igénybevételét.

Az Öpt. 10. §-a b) pontja szerint *önsegélyező pénztár* a következő szolgáltatásokat nyújthatja: munkanélküliek, keresőképtelenek - ideértve a megváltozott munkaképesség, szülés, beteg gyermek ápolása miatti keresőképtelenséget - segélyezése, jogszabály által előírt szociális kötelezettségek alapján biztosított kiegészítő ellátás, gyógyszer és gyógyászati segédeszköz árának támogatása, gyermeknevelési támogatás, elhalálozás esetén a hátramaradottak támogatása.

Ezzel összhangban az önkéntes kölcsönös egészség- és önsegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 3. §-a b) pontja szerint az önsegélyező pénztárak által a pénztártagok, illetve rendelkezésük alapján a közeli hozzátartozóik részére keresőképtelenek segélyezése jogcímen nyújthatnak szolgáltatást.

A keresőképtelenség fogalmát megadja a 263/2003. Korm. rendelet 2. §-a g) pontja, amely szerint keresőképtelen személy: a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (Ebtv.) 44. §-ában meghatározott személyek, valamint a megváltozott munkaképesség, szülés, beteg gyermek ápolása miatt keresettel nem rendelkező személy.

Az Ebtv. 44. §-a szerint keresőképtelen

- a) aki betegsége miatt munkáját nem tudja ellátni;
- b) aki terhessége, illetőleg szülése miatt nem tudja munkáját ellátni, és terhességi-gyermekágyi segélyre nem jogosult;
- c) az anya, ha kórházi ápolás alatt álló egyévesnél fiatalabb gyermekét szoptatja;
- d)
- e) az a szülő, nevelőszülő és helyettes szülő, aki tizenkét évesnél fiatalabb beteg gyermekét ápolja;
- f) aki fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátásban betegségének megállapítása vagy gyógykezelése miatt részesül;
- g) akit közegészségügyi okból foglalkozásától eltiltanak és más beosztást nem kap, vagy akit közegészségügyi okból hatóságilag elkülönítenek, továbbá aki járványügyi, illetőleg állat-egészségügyi zárlat miatt munkahelyén megjelenni nem tud és más munkahelyen (munkakörben) átmenetileg sem foglalkoztatható.

Az önsegélyező pénztárak a fentiek szerint egyrészt az Ebtv. 44. §-a a)-g) pontjai szerinti, másrészt az Öpt. 10. §-a b) pontjában, illetve a 263/2003. Korm. r. 2. §-a g) pontjában meghatározott keresőképtelenség esetén nyújthatnak szolgáltatást.

Az Öpt. 10. §-a (2) bekezdése szerint *egészségpénztár* elláthatja az önsegélyező pénztárak által nyújtható szolgáltatásként felsoroltak közül a gyógyszer és gyógyászati segédeszközök árának támogatását, a pénztártag betegség miatti keresőképtelensége esetén a kieső jövedelmének teljes vagy részbeni pótlását, valamint a pénztártag halála esetén a hátramaradottak támogatását (a továbbiakban: egészségügyi célú önsegélyező feladat) is.

Ezt lényegében azonos módon tartalmazza a 263/2003. Korm. rendelet 5. §-a (2) bekezdése is, amely szerint az egészségpénztár egészségügyi célú önsegélyező feladatának ellátása

körében a pénztártagok, illetve rendelkezésük alapján a közeli hozzátartozóik részére az alábbi szolgáltatásokat nyújthatja:

- a) gyógyszer és gyógyászati segédeszköz árának támogatása;
- b) pénztártag betegség miatt keresőképtelensége esetén a kieső jövedelmének teljes vagy részbeni pótlása;
- c) a pénztártag vagy közeli hozzátartozója halála esetén a hátramaradottak segélyezése.

Az egészségpénztárak tehát nem nyújthatnak szolgáltatást minden olyan esetben, amikor a keresőképtelenség Ebtv. 44. §-ában foglalt és az Öpt. 10. §-a (1) bekezdésének b) pontja szerint kibővített fogalma fennáll, hanem csak a pénztártag betegség miatti keresőképtelensége esetén nyújtható szolgáltatás, és az csak a kieső jövedelmének teljes vagy részbeni pótlása lehet. A fentebb hivatkozott jogszabályi rendelkezések szűkítik a szolgáltatás igénybevételének lehetséges eseteit azzal, hogy meghatározzák, hogy csak betegség miatti keresőképtelenség esetén nyújtható szolgáltatás az egészségpénztár által. E szolgáltatás esetében a szolgáltatás mértéke is korlátozott, hiszen annak mértéke legfeljebb a kiesett jövedelem lehet. A közeli hozzátartozó megbetegedése esetében a tagnál nem áll fenn betegség miatti keresőképtelenség (lehetséges azonban, hogy a keresőképtelenség egyébként fennáll, pl. beteg gyermek ápolása esetén).

A fentiek értelmében keresőképtelenség esetén az önkéntes egészségpénztár csak az Ebtv. 44. §-a a) pontjában meghatározott, a pénztártag betegség következtében fennálló keresőképtelensége esetén nyújthat szolgáltatást és az csak a kieső jövedelmének teljes vagy részbeni pótlása lehet. Közeli hozzátartozó megbetegedése esetén ez a szolgáltatás egészségpénztár által nem nyújtható.

V. A tag halála; kedvezményezett, örökös

Mi a kedvezményezett jogállása a tagdíjfizetés folytatása esetén?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 16/A. §-a (9) bekezdése szerint a kedvezményezett a jogosultságának igazolását követően írásban nyilatkozik, hogy a rá eső részt

- a) egy összegben felveszi,
- b) az alapszabály rendelkezésének megfelelően saját nevén a pénztárban hagyja tagdíjfizetés folytatásával vagy anélkül,
- c) más, azonos típusú pénztárba átutaltatja.

Ha a kedvezményezett az adott pénztárban hagyja az összeget és a tagdíjat fizeti, akkor az ilyen értelmű nyilatkozatát követően tagsági jogviszonyt kell létesítenie, és a továbbiakban rendes pénztártagként kell kezelni. Ekkortól fogva megilletik a tag jogai, és terhelik a tag kötelezettségei. Az elhunyt kedvezményező pénztártag által létesített jogviszony a kedvezményezett nevén folytatódik. A kedvezményezett jogviszonya ebben az esetben a pénztártag halálával kezdődik, azonban a várakozási idő tekintetében a jogviszony folyamatosnak tekintendő, vagyis a kedvezményező pénztártag jogviszonyának létesítésével kezdődik.

Mi a kedvezményezett jogállása tagdíjfizetés hiányában?

Ha a kedvezményezett az összeget a pénztárban hagyja, azonban a tagsági díjat nem fizeti, akkor nem válik a pénztár tagjává, így a tag jogai nem illetik meg és a kötelezettségei sem terhelik. A kedvezményezettnek ebben az esetben csak az egyéni számla egyenlegének későbbi időpontban való felvételére van jogosultsága. Az egyéni számlát ilyen esetben a hozamfelosztás szempontjából a többi egyéni számlával azonos módon kell kezelni. A tagdíjnemfizetés jogkövetkezményei csak a taggal szemben alkalmazhatók, a kedvezményezettel szemben nem, mert az Öpt. 13. §-a (5) bekezdése szerint csak a pénztártag kötelezettsége a tagdíjfizetés. Ehhez hasonlóan az Öpt. 16. §-a (3) bekezdése szerint csak a pénztártag - illetve az Öpt. 2. §-a (4) bekezdése b) pontja szerint a tag jogán a közeli hozzátartozója - jogosult szolgáltatás igénybevételére.

Mi a kedvezményezett által a pénztárban hagyott összeg jogi természete?

Az Öpt. 2. §-a (3) bekezdése b) pontja szerint a tagdíj a pénztár szolgáltatásainak fedezetére, valamint a pénztárszervezet működtetésére a pénztártagok által vállalt kötelezettségként, rendszeresen fizetett pénzbeli hozzájárulás, amelyet a munkáltató e törvényben meghatározott szabályok szerint, munkáltatói hozzájárulás jogcímen részben vagy egészben átvállalhat. A kedvezményezett által a pénztárban hagyott összeg a fentiek értelmében nem tekinthető pénztári tagdíjbefizetésnek, így annak jogkövetkezményei sem alkalmazhatók rá.

VI. A pénztár átalakulása, megszűnése

VII. Csak az egészség- és önszegélyező pénztárakra vonatkozó állásfoglalások

Mely termékeket és szolgáltatásokat finanszírozhatja egészségpénztár?

Az önkéntes kölcsönös egészség és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. r. 5. §-a (1) bekezdése tételesen felsorolja, hogy a pénztár milyen természetbeni szolgáltatásokat finanszírozhat.

5. § (1) Az egészségpénztárak a pénztártagok, illetve rendelkezésük alapján a közeli hozzátartozóik részére az alábbiakban felsorolt, az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (a továbbiakban: OEP) által nem, vagy csak részben finanszírozott szolgáltatásokat nyújthatják:
- a) bármilyen, a 8. §-ban meghatározott feltételeknek megfelelő egészségügyi szolgáltatónál igénybe vett egészségügyi szolgáltatás, amely a társadalombiztosítási ellátás keretében igénybe vehető egészségügyi szolgáltatást kiegészíti, vagy helyettesíti;
 - b) helyi önkormányzat által kiadott működési engedéllyel rendelkező szolgáltató által a pénztártag vagy közeli hozzátartozója részére nyújtott otthoni gondozás;

- c) a természetgyógyászati tevékenység gyakorlásának egyes kérdéseiről szóló jogszabályban felsorolt, az ott meghatározott feltételeknek megfelelő szolgáltató által nyújtott szolgáltatások;
- d) gyógytorna, gyógymasszázs, fizioterápiás kezelések igénybevétele;
- e) gyógyfürdő, mozgásszervi betegeket ellátó nappali kórház, gyógyfürdőkórház, szanatórium, éghajlati gyógyintézet, klímagyógyintézet, gyógyvíz-ivócsarnok és gyógybarlang (barlangterápiás intézet) egészségügyi szolgáltatásainak, gyógyellátásainak igénybevétele;
- f) rekreációs és gyógyüdülés a pénztárg szolgáltatás igénybevételekor aktuális egyéni számlaegyenlegének 50%-os mértékéig, de naptári évenként legfeljebb 150 ezer forint összegben;
- g) közfürdők fürdőgyógyászati részlege által nyújtott gyógykezelések igénybevétele;
- h) sporttevékenységhez közvetlenül kapcsolódó kiadások, így pálya-, uszoda-, terem-, foglalkozáson részvételre jogosító stb. bérlet, (nem tekinthető a sporttevékenységhez közvetlenül kapcsolódó kiadásnak az utazás, a szállás, a sportruházat és az étkezés költsége);
- i) aktív testmozgást segítő sporteszköz (ideértve a sporttevékenység során a testi épséget közvetlenül védő kiegészítő eszközöket is, mint kar-, könyök-, térd- és fejtvédő) vásárlásának támogatása a pénztárg vásárláskor fennálló egyéni számlaegyenlegének 50%-áig, de naptári évenként legfeljebb 70 ezer forint összegben;
- j) braille írással készült könyvek, magazinok árának a támogatása;
- k) mozgáskorlátozott, megváltozott egészségi állapotú személyek életvitelét megkönnyítő speciális eszközök árának támogatása, lakókörnyezetük szükségleteikhez igazodó átalakítása költségeinek támogatása, így különösen korlátok, kapaszkodók felszerelése, ajtók, kijárok, folyosók szélesítése, emelőeszközök beszerelése;
- l) vakvezető kutyával összefüggésben felmerült költségek támogatása;
- m) az alábbi, egészségügyi szolgáltató, vagy természetgyógyász által nyújtott szolgáltatások:
 - 1. szenvedélybetegségekről való leszoktatásra irányuló kezelések;
 - 2. méregtelenítő kúra;
 - 3. léböjt kúra;
 - 4. preventív kúra mozgásszervi panaszok megelőzésére;
 - 5. fogyókúra program.

Ugyanezen rendelet 5. §-a (2) bekezdése rendelkezik arról, hogy a pénztár végezheti gyógyszer és gyógyászati segédeszköz árának támogatását, amelyeket a 2. § m) pontja meghatároz.

2. § m) gyógyszer és gyógyászati segédeszköz árának támogatása:

1. az emberi felhasználásra kerülő gyógyszerek törzskönyvezéséről és a forgalomba hozataluk engedélyezéséről szóló jogszabályban meghatározott, hatóság által engedélyezett és az Egészségügyi Közlönyben kihirdetett, lakosság számára közvetlenül forgalmazott humán gyógyszerek (beleértve a homeopátiás gyógyszereket és az immunológiai készítményeket is) árának támogatása;
2. a gyógyszerek rendeléséről és kiadásáról szóló jogszabályban meghatározott engedély alapján behozatalra engedélyezett gyógyszerek, immunológiai készítmények árának támogatása;
3. orvosi vényen rendelt egyedi összetételű (magisztrális) gyógyszerkészítmények árának támogatása;
4. a hatályos Magyar Gyógyszerkönyvben és a hatályos Formulae Normalesben meghatározott, közvetlen lakossági felhasználásra alkalmas gyógyszeranyagok árának támogatása;
5. az anyatej helyettesítő és anyatej kiegészítő tápszerekről szóló jogszabályban meghatározott tápszerek megvásárlásának támogatása;
6. a speciális gyógyászati célra szánt tápszerekről szóló jogszabályban meghatározott tápszerek megvásárlásának támogatása;
7. társadalombiztosítási támogatással rendelhető, illetve kölcsönözhető gyógyászati segédeszközökről, a támogatás összegéről és mértékéről szóló jogszabályban meghatározott gyógyászati segédeszközök megvásárlásának, kölcsönzésének támogatása, a társadalombiztosítás által nem finanszírozott részre, vagy e támogatás igénybevétele nélküli megvásárlásának támogatása;
8. közvetlen lakossági felhasználásra alkalmas, az ORKI, a MEEI, vagy a Hivatal által kiadott minősítéssel rendelkező, valamint az Európai Unió országaiban működő hatóság által kiadott - ezzel egyenértékű - minősítéssel rendelkező orvostechikai eszköz megvásárlásának támogatása;
9. egészségügyi hatóság által engedélyezett csecsemő- és betegápolási cikkek megvásárlásának támogatása;
10. gyógyszertárban, gyógyfürdőben vagy gyógyvíz-ivócsarnokban értékesített gyógyvizek megvásárlásának támogatása;
11. gyógyszertárban értékesített gyógyteák megvásárlásának támogatása;
12. gyógyszertárban értékesített fog- és szájápolók megvásárlásának támogatása;
13. OGYI engedélyszámmal és forgalomba hozatali engedéllyel rendelkező gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású termékek megvásárlásának támogatása.

A termékek és szolgáltatások kizárólag abban az esetben finanszírozhatók, ha a fentebb megjelölt jogszabályhelyek kategóriába beleillenek.

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének nincs hatásköre arra, hogy az egyes konkrét termékek minősítéséről, illetve az egyes szolgáltatások megfeleléséről állásfoglalást adjon. Ezen kérdés vonatkozásában a 2. § b) és h) pontjaiban meghatározott, a termék minősítésére jogosult intézmények, illetve a szolgáltatást nyújtók felügyelő hatóságai tudnak felvilágosítást adni.

2. § a) egészségügyi szolgáltatás: az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 3. § e) pontjában meghatározott szolgáltatás;

b) egészségügyi hatóság: az Eütv. 3. § h) pontjában meghatározott hatóság;

h) minőségi tanúsítványok kiadására jogosult intézmények: Országos Gyógyszerészeti Intézet (a továbbiakban: OGYI), Orvos és Kórháztechnikai Intézet (a továbbiakban: ORKI), Magyar Elektrotechnikai Ellenőrző Intézet (a továbbiakban: MEEI), valamint a Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium Engedélyezési és Közigazgatási Hivatala (a továbbiakban: Hivatal);

Kizárólag Magyarországon finanszírozhatóak-e az egészségpénztárak tagjai által igénybevett szolgáltatások?

Sem az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.), sem az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárakról szóló 263/2003. (XII. 24.) Kormányrendelet nem tartalmaz területi korlátozást arra nézve, hogy a pénztártag hol vehet igénybe egészségpénztári szolgáltatást.

A 263/2003. számú kormányrendelet általános előírásai alkalmazandók, ezért az e rendeletben foglaltaknak megfelelő, egészségpénztárak által jogszerűen finanszírozható termékek és szolgáltatások az igénybevétel, illetve vásárlás helyétől függetlenül finanszírozhatók. Ugyanígy azonosak az igénybevétel feltételei, vagyis a nem Magyarországon igénybevett szolgáltatásokra is a rendelet 7-10. §-aiban foglaltak irányadók.

A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 166. §-a (4) bekezdése értelmében a külföldi szállító, szolgáltató számláján azokat az adatokat, megjelöléseket kell - a könyvviteli nyilvántartásokban történő rögzítést megelőzően - magyarul is feltüntetni, amelyek a bizonylat hitelességéhez, a megbízhatóság, a valóságnak megfelelő adatrögzítéshez, könyveléshez, az utólagos ellenőrzéshez feltétlenül szükségesek. Ez biztosítja, hogy a pénztár a számla befogadhatóságát, illetve igazolásként való elfogadását minden esetben meg tudja vizsgálni. Amennyiben kétséges, hogy a számla alapján ténylegesen a rendelet előírásainak megfelelő szolgáltatást nyújtottak, illetve terméket vásároltak, akkor a számlát a pénztárnak vissza kell utasítania.

A fentiek alapján, amennyiben az igénybevett szolgáltatás és annak bizonylata az általános jogszabályi előírásoknak megfelel, akkor a külföldön igénybevett szolgáltatás finanszírozásának nincs jogszabályi akadálya.

Milyen időközönként kell beszerezni az orvosi javaslatot azon egészségpénztári szolgáltatások tekintetében, amelyeknél azt a jogszabály előírja?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 7. § (2) bekezdése meghatározza

azon egészségpénztári szolgáltatásokat, melyek csak az indokoltságot alátámasztó orvosi javaslat alapján vehetők igénybe, anélkül, hogy utalna arra, hogy az orvosi javaslatot milyen időközönként kell beszerezni. Ez elsősorban a sporttevékenységhez közvetlenül kapcsolódó kiadások, illetve az aktív testmozgást segítő sporteszközök vonatkozásában merül fel a gyakorlatban.

Álláspontunk szerint ilyen szolgáltatások esetében nincs szükség azok igénybevétele előtt minden alkalommal orvosi javaslatra. Ilyen esetekben a megbetegedés összes körülményeit figyelembe véve az eljáró orvos mérlegeli, hogy visszarendeleli-e a pénztártagot meghatározott határidőn belül utóvizsgálatra, melynek eredményeképpen a pénztártag jogosultsága ezen szolgáltatások igénybevételére fennmarad vagy megszűnik.

A Pénztár azonban biztosíthatja annak lehetőségét, hogy a pénztártag személyes egészségtervet készíttethessen. Ebben az esetben a 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 6. § (4) bekezdése szerint a személyes egészségterv alapján indokolt, az egészség megőrzését és a megbetegedések megelőzését elősegítő - az orvosi javaslat alapján - igénybe vehető szolgáltatások közül az 5. § (1) bekezdésének d)-e) és h) pontjaiban felsorolt szolgáltatások preventív szolgáltatásnak minősülnek. (Az 5. § (1) bekezdés h) pontjában nevesített szolgáltatás az Ön által is említett sporttevékenységhez közvetlenül kapcsolódó kiadásokat jelöli.) Ahhoz, hogy ezen szolgáltatások preventív szolgáltatásnak minősüljenek egy további feltételt állít fel a jogszabály: a személyes egészségterv a szolgáltatás igénybe vételének időpontját megelőző két éven belül készült. Ez a pénztártag egészségi állapotának folyamatos figyelemmel kísérését teszi lehetővé. A személyes egészségterv lehetőségének biztosítása esetén, a 263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 6. § (3) bekezdésének b) pontja alapján a Pénztár Alapszabályában rendelkezni kell a Pénztár által megkövetelt alapszűrésekről.

A fentiek a pénztártagoknak is előnyösek, tekintettel arra, hogy a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 35. § (3) bekezdés b) pontja szerint az összevont adóalap adóját csökkenti a pénztártag egyéni számláján fennálló számlakövetelésből külön kormányrendeletben meghatározott preventív szolgáltatás ellenértékeként az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár által a magánszemély megbízása alapján az adóévben kifizetett összeg 10 százaléka, azzal, hogy a pénztártag által igénybe vett egyéb adókedvezmény(ek együttes) összege (35. § (3) bekezdés a)-b) pont és a (2) bekezdés b) pont) adóévenként nem haladhatja meg a 100 ezer forintot (annál a magánszemélynél, aki 2020. január 1. előtt tölti be a jogszabályok alapján reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt, a 130 ezer forintot).

Köthet-e egészségpénztári szolgáltatói szerződést az egészségpénztár utazási irodával, valamint az iroda által kínált üdülést az általa kiállított számla alapján elszámolhatja-e tagjainak?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 2. § (2) bekezdés e) pontjában szereplő definíció alapján egészségpénztári szolgáltató az, aki (amely) az egészségpénztárral kötött szerződés alapján a pénztártagok számára egészségpénztári szolgáltatást ténylegesen nyújt.

A jelen esetben az egészségpénztári szolgáltatást, vagyis a rekreációs, gyógy- és egészségügyi üdülés során biztosított egészségügyi szolgáltatást nem az utazási iroda, hanem a szálloda vagy üdülőtér nyújtja saját gyógyászati részlegén, esetleg - kizárólag egészségügyi üdülés esetében - más gyógyintézet szolgáltatásainak bevonásával.

Az egészségpénztári szolgáltatóval kötendő szerződés kötelező tartalmi elemeit az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak által finanszírozható szolgáltatásokról szóló

263/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 8. §-a tartalmazza, amely szerint a szerződésnek többek között a nyújtott szolgáltatások megnevezését és besorolását tartalmaznia kell. A rendelet 9. §-a kimondja azt is, hogy az egészségpénztár az egészségpénztári szolgáltató által kiállított számla ellenében teljesíthet kifizetést.

A fentiek szerint az egészségpénztár csak közvetlenül a szállodával vagy üdülőkörhellyel kötött szerződés és az általuk kiállított számla alapján finanszírozhatja tagjai gyógy-, rekreációs és egészségügyi üdülését. A pénztár az utazási irodával azonban megkötöheti az Öpt. 51. §-a szerinti szolgáltatás-szervezési szerződést, amelynek alapján az iroda azt vállalja, hogy közvetíti azoknak a gyógy szállóknak, gyógyüdülőknek, wellness hoteleknek, szállodáknak és üdülőkörhellyeknek az ajánlatait, amelyekkel mint egészségpénztári szolgáltatókkal a pénztár szerződést köthet.

VIII. PM és az APEH együttes állásfoglalásán alapuló válaszok

A nyugdíjkorhatárt betöltött, vagy már nyugdíjas önkéntes nyugdíjpénztári tag 2004. január 1-től jogosult-e 130 ezer forint igénybevételére a saját tagdíjbefizetése után?

A személyi jövedelemadóról szóló 1997. évi CXVII. törvény (Szja. tv.) 35. §-a (2) bekezdésének 2004. január 1-től hatályos rendelkezései nem zárják ki a többlet-adókedvezményt érvényesítők köréből azon pénztártagokat, akik az öregségi nyugdíjuk megállapítása éve után – pénztártagságukat folytatva – további befizetést teljesítenek.

Mikor származik a tagnak az önkéntes nyugdíjpénztár tagi kölcsön kapcsán kamatkedvezményből származó jövedelme?

Az önkéntes nyugdíjpénztár által a pénztártag részére nyújtott tagi kölcsön kamata alapján – esetlegesen – keletkező kamatkedvezmény utáni adókötelezettségre az Szja. törvény 72. §-ának (1) és (2) bekezdését kell alkalmazni. A pénztár a kamatkedvezmény számítása szempontjából irányadó kamatmérték meghatározásakor a jegybanki alapkamat 5 százalékponttal növelt összege helyett választhatja a szokásos piaci kamatot is, amennyiben bizonyítja, hogy az kisebb, mint a jegybanki alapkamat 5 százalékponttal növelt összege. A szokásos piaci kamat (a kamat szokásos piaci értékének) meghatározása – tekintettel arra, hogy a pénztár és a pénztártag magánszemély nem tekinthetők független feleknek – a Szja. tv. 3. §-a 9. pontjában szereplő módszerek alkalmazásával történhet. E módszernek megfelelően, ha a pénztár bizonyítja, hogy pl. a kereskedelmi bankok által alkalmazott szokásos piaci hitelkamat alacsonyabb a jegybanki alapkamat 5 százalékponttal növelt összegénél.

Kit terhek közteherviselési kötelezettség a minimálbér összegét meghaladó munkáltatói hozzájárulás teljesítése esetén

A munkáltatói hozzájárulásnak a közterhet nem viselő értékhatárt meghaladó része munkaviszonyból származó jövedelemnek minősül, így az adóelőleg megállapításával, a járulékkal kapcsolatos feladatok a munkáltatót terhelik.

2004. január 1-től adó- és illetékmentesnek minősülnek-e a ez nyugdíjpénztári tag kedvezményezettje, illetve örököse részére történő kifizetés ?

Az önkéntes nyugdíjpénztár által a kedvezményezett részére történő kifizetés 2004. január 1-jétől az Szja. tv. 3. §-a 23. pontjának d) alpontja szerint nyugdíjnak minősül.

Önkéntes egészségpénztár esetében, ha az elhunyt tag korábban egészségszámlája egy részét lekötötte és az adókedvezményt igénybe vette, akkor elhalálozása esetén az összeg kedvezményezett általi felvétele a betét feltörésének minősül-e, és terheli-e erre tekintettel adójogi szankció ?

Az Szja törvény 35. §-a (3) bekezdése arra az esetre írja elő az igénybevett adókedvezmény 20 százalékkal növelt összegben való visszatérítésének kötelezettségét, ha a magánszemély az a lekötéstől számított 24 hónapon belül a lekötést az adóévben akár csak részben megszüntette (feltörte). A magánszemély ebben az összefüggésben azt a személyt jelöli, aki az összeget lekötötte, és azt egy későbbi időpontban feltörte, így ez a szankció kedvezményezett, illetve az örökös általi felvételre nem alkalmazandó.

Mely esetekre kell az Alkotmánybíróság 33/1997. (V. 28.) határozatát alkalmazni, csak a szolgáltatási kifizetésekre, vagy a tagsági jogviszony egyéb módon történő megszűnése esetén is.

A 2004. január 1-jétől hatályba lépett rendelkezések (illetőleg az 2004-es évközi módosítás) a hivatkozott alkotmánybírósági határozatban foglaltakhoz hasonló alkotmánybírósági aggályokat (pl. a korábbi évek szabályozáshoz képest szigorítást) ezidáig nem vetettek fel. Az önkéntes nyugdíjpénztár szolgáltatása nevesítetten nyugdíjnak minősül (gyakorlatilag a 2003. évben hatályos szabályozáshoz hasonló feltételekkel), így a jövedelemszámítás során nem kell figyelembe venni. A kedvezményezett részére történő kifizetés szintén nyugdíjnak minősül.

A kötelező várakozási idő leteltét követően nem nyugdíjszolgáltatásként teljesített kifizetésekre – a jövedelem számításakor – évenként 10-10 százalékos mértékű bevételcsökkentési lehetőség vonatkozik, ami az előző évben hatályos rendelkezésekhez képest kedvező változás, hiszen a 2003. december 31-ig ilyen esetben a jövedelem csökkentésére nem volt lehetőség, a kifizetés hozam része ugyanakkor visszamenőleges hatállyal adómentes.

Lezárva: 2004. december 31-én

2003. év

I. A pénztár szervezete, működése, gazdálkodása

Mely jogszabályi rendelkezés irányadó a három hónapon belül lejáró értékpapírok értékelésére?

Az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak befektetési és gazdálkodási szabályairól szóló 281/2001. (XII.26.) Korm. rendelet 3. számú mellékletének II. fejezete tartalmazza az Értékelési szabályokat.

Ezen fejezet 4. pontjának c) alpontja a három hónapnál rövidebb hátralévő futamidejű értékpapírok értékelésével kapcsolatban az alábbiak szerint rendelkezik.

„c) a 3 hónapnál rövidebb hátralévő futamidejű fix kamatozású és diszkont állampapírok - ideértve az állami készfizető kezességgel rendelkező értékpapírokat is - esetén az ÁKK által a fordulónapon, illetve az azt megelőző legutolsó munkanapon közzétett 3 hónapos

referenciahozam felhasználásával a fordulónapra számított nettó árfolyam és a fordulónapig felhalmozott kamatok összegeként kell a piaci értéket meghatározni”.

A vagyon-, illetve a letétkezelő által alkalmazott értékelési eljárás akkor tekinthető jogszerűnek, szabályosnak, ha az megfelel a fent idézett jogszabályi rendelkezésnek.

Hogyan finanszírozhatja a pénztár a tagszervező tevékenységét?

A pénztári tagszervezésre az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 11/A-B. §-ai irányadók.

11/A. § (1) Pénztár részére történő tagszervezést természetes személy, jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság (a továbbiakban együtt: tagszervező) a pénztárral kötött szerződés alapján végezhet.

(2) A tagszervezésre vonatkozó szerződésnek tartalmaznia kell a tagszervezéshez kapcsolódó díjazás mértékét, a díjazás nyújtásának feltételeit, valamint a tagszervezéshez kapcsolódó károkozásáért való felelősség viselésének kérdéseit.

(3) Tagszervezésért díjazást a pénztár csak a működési tartaléka terhére nyújthat.

(4) A pénztári tagszervezés során a tagszervezőnek tilos olyan módszert alkalmazni:

a) amellyel más személyek terhére ígér előnyöket a pénztártaggá váló személy részére arra az esetre, ha az más személyt pénztártaggá vagy tagszervezővé válásra bír rá, vagy

b) amely a pénztártaggá vagy tagszervezővé váló személytől olyan befektetést igényelne, melyet részben vagy egészben olyan más személyekre hárít át, akiket pénztártaggá vagy tagszervezővé válásra kell rábírn.

(5) Tagszervezés során tilos

a) az érintett pénztárról, illetve a pénztári rendszerről megtévesztésre alkalmas információt közölni, illetve megállapítást tenni, illetve

b) más pénztárra, más szervezetre azt hátrányosan érintő megállapítást tenni.

11/B. § (1) A tagszervező a tagszervezés során tudomására jutott, valamely természetes személyre vonatkozó személyes adatokat csak az adott természetes személy pénztártaggá válása érdekében használhatja fel.

(2) A tagszervező - ha törvény másként nem rendelkezik - korlátlan ideig köteles megőrizni a tudomására jutott pénztár-, illetve üzleti titkot.

A fentiek alapján a pénztár csak a működési tartaléka terhére nyújthat díjazást a tagszervezésért, ez azonban nem zárja ki azt, hogy a pénztár részére végzett tagszervezésért például a szolgáltató nyújtson díjazást.

Milyen módon kell megalkotni a 2003., valamint a 2004. évre irányadó pénzügyi tervet?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 34. §-a (1) bekezdése értelmében a pénztár pénzügyi tervét a pénzügyi év lejártá előtti 90 napos időszakban kell a közgyűlés elé terjeszteni és elfogadni.

Ennek értelmében a 2003. évre irányadó pénzügyi tervet legkésőbb 2002. december 31-ig kellett a pénztár közgyűlésének megtárgyalnia. Ebben az időszakban még a régi szabályok voltak érvényben, tekintettel arra, hogy a pénzügyi tervezésre vonatkozó új rendelkezések 2003. január 1-jén léptek hatályba, így azokat első ízben a 2004-es terv elkészítésénél kell alkalmazni.

A pénzügyi tervnek tartalmaznia kell a 2002. december 31-én még hatályos Öpt. 34. §-a szerinti adatokat. A pénzügyi tervet egységes egészként kell a közgyűlés elé terjeszteni, így a közgyűlés a 34. §-ban felsorolt valamennyi adatról dönt.

Milyen adatokat kell tartalmaznia az egyéni számlának?

Az önkéntes nyugdíjpénztárak beszámoló készítésének és könyvvezetésének sajátosságairól szóló 223/2000. (XII. 19.) kormányrendelet 24. § (8) bekezdésének 2003. január 1-jétől hatályos módosítása alapján az egyéni számlán elkülönítetten kell kimutatni:

- a szolgáltatások fedezetére befizetett tagdíjakból, tagdíj célú támogatásokból, a tagok egyéb befizetéseiből, a támogatók által juttatott rendszeres támogatásokból, eseti adományokból az egyéni számlán jóváírt összegeket;
- az egyéni számlákon kimutatott fedezeti céltartalék befektetéséből származó realizált nettó hozambevételekből az egyéni számlán jóváírt összegeket;
- az egyéni számlákon kimutatott, nyugdíj szolgáltatás fedezetéül szolgáló eszközök mérlegfordulónapjára, illetve negyedév utolsó napjára vonatkozóan meghatározott, felhalmozott kamatot is tartalmazó piaci értéke és a könyv szerinti értéke közötti különbség összegében megállapított értékelési különbözetből az egyéni számlán jóváírt összegeket.

E szabályozás összhangban van ugyanezen rendelet 42. § (3) bekezdésének előírásával, és az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak befektetési és gazdálkodási szabályairól szóló 281/2001. (XII. 26.) kormányrendelet 30. § (1) bekezdése előírásaival, amely szerint az egyéni számlaértékesítőkön elkülönítetten kell szerepeltetni a befektetési tevékenység eredményét és az értékelési különbözetet.

A fentiek alapján a pénztár által vezetett egyéni számla analitikus kimutatásban a realizált nettó hozambevételeket és az értékelési különbözet összegét elkülönítetten kell kimutatni.

Az Öpt. 47. §-a (2) bekezdés szerint a tagsági jogviszony - az átlépés és pénztár megszűnését kivéve - a várakozási idő lejárta előtt nem szüntethető meg.

Az 1. pontban leírtak szerinti értelmezés csak és kizárólag abban az esetben lehetséges, ha a tag által, vagy javára nem történt semmiféle befizetés, illetve egyéni számlájára nem történt semmiféle jóváírás. Ha a tag javára bármikor, bármilyen jogcímen jóváírandó összeg érkezett, akkor a számla nem szüntethető meg, az esetleges későbbi tagdíj fizetés elmulasztása esetén legfeljebb a tagdíj nemfizetés általában irányadó jogkövetkezményei alkalmazhatóak.

Az Öpt. 18. §-a (1) bekezdésének h) pontja értelmében a tagdíj fizetés elmulasztásának joghatásait és az eljárás rendjét a Pénztár alapszabályában kell rögzíteni, ennek keretében célszerű meghatározni a fentiek szerinti eljárást is.

Eltérhet-e a pénztár a tagdíjfelosztási arányoktól?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak egyes gazdálkodási szabályairól szóló 268/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet ez évtől hatályos 21/A §-a a következőket mondja ki: „A pénztár az alapszabályában meghatározott tagdíjfelosztási aránytól kizárólag a belépéstől számított első két hónapban térhet el. Az eltérés eredményeképpen az első két hónapban a működési és a likviditási tartalékra jutó rész együttesen nem haladhatja meg a kéthavi egységes tagdíj mértékét, de legfeljebb 4000 forint lehet. A pénztár a tagsági jogviszony létesítéséhez kötődően egyéb díjat, költséget, levonást semmilyen jogcímen nem érvényesíthet.”

A fentiekből az következik, hogy amennyiben a pénztár az első havi tagdíjból az eltérő tagdíjfelosztás miatt legfeljebb 4000 Ft-ot számol el a fenti tartalékokra, de a második hónaptól már a rendes tagdíjfelosztási arányt alkalmazza, nincs jelentősége annak, ha a tagdíjból a működési/likviditási tartalékba jutó rész meghaladja a 4000 Ft-ot.

Szükséges-e könyvvizsgálónak az önkéntes nyugdíjpénztárak pénzügyi tervét megvizsgálania?

Az önkéntes nyugdíjpénztárak számára az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt) 2003. január 1. napjától életbelépett módosításai tették kötelezővé könyvvizsgáló foglalkoztatását. A könyvvizsgáló feladatait meghatározó 64/A § (6) bekezdése hivatkozásával (23.§ (1) bek. d)-e) pont) a pénzügyi tervet is a közgyűlés elé terjesztendő beszámolóknak tekinti, így annak könyvvizsgálata kötelező. Megjegyzendő, hogy ez nem jelent többlet kiadást a pénztár számára, hiszen az amúgy is kötelezően alkalmazandó könyvvizsgálónak a közgyűléseken részt kell vennie 64/A § (5). Indokolja ezt az is, hogy ezentúl a Felügyelet csak helyszíni ellenőrzéseikor tekint bele a pénzügyi tervekbe, a Pénztár érdekeinek (is) megfelelően.

Milyen szabályok irányadóak a könyvvizsgáló összeférhetetlenségére?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény 64/A. §-ának (2) és (3) bekezdése szerint nem lehet könyvvizsgáló a pénztár tagja, a pénztár ügyvezetője, igazgatótanácsának, ellenőrző bizottságának tagja, illetve a vagyonkezelő, valamint gazdálkodása nyilvántartását végző szervezet és a letétkezelő könyvvizsgálója és a nyilvántartást végző szervezet és a letétkezelő könyvvizsgálójának közeli hozzátartozója. A könyvvizsgálói feladatot ilyen tevékenység folytatására jogosult szervezet, könyvvizsgáló társaság is elláthatja. Ebben az esetben a vonatkozó rendelkezéseket a társaságnak a könyvvizsgálói tevékenységet végző dolgozójára kell alkalmazni.

A fentiek alapján, amennyiben a pénztár, valamint a pénztár vagyonkezelőjének könyvvizsgálatát közvetlenül ellátó természetes személy nem egyezik meg, úgy megválasztható ugyanazon társaság a két szervezet könyvvizsgálójának.

Részt vehet-e önkéntes nyugdíjpénztár értékpapír-kölcsönzési ügyletben?

Az önkéntes nyugdíjpénztárak esetében az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak befektetési és gazdálkodási szabályairól szóló 281/2001. (XII.26.) Korm. rendelet 2.§-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a pénztár az eszközeit kizárólag a rendeletben meghatározott befektetési formákba és befektetési eszközökbe fektetheti be, illetve eszközeit ilyen befektetési formákban tarthatja.

Ez azt jelenti, hogy a vonatkozó rendelet a pénztári eszközök lehetséges befektetési eszközeit és befektetési formáit kimerítően és nem példálózva szabályozza.

A tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény (Tpt.) a befektetési alapok esetében általában tiltja a befektetési alap portfóliójában lévő eszközök megterhelését [Tpt. 271. § (1) bekezdése], és az általános tiltás alóli kivételeket a hivatkozott § (2)-(7) bekezdéseiben kimerítően felsorolja. Ennek keretében jogosítja fel a befektetési alapot az értékpapírok egy részének (legfeljebb 30 %-ának) kölcsönadására.

Az értékpapír-kölcsönadásra való felhatalmazást azonban sem a Tpt., sem az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény, sem pedig a 281/2001. Korm. rendelet nem ad az önkéntes nyugdíjpénztárak részére. Ilyen felhatalmazás hiányában az értékpapír-kölcsönzés pénztári jogviszonyokban történő alkalmazása nem lehetséges.

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete – a továbbiakban: Felügyelet – a helyes jogalkalmazás elősegítése érdekében a 2002. július 10-én kiadott közleményében is tájékoztatta az érintetteket arról, hogy az értékpapír kölcsönzés pénztári jogviszonyokban történő alkalmazását a jogszabály nem engedi.

A 2003. január 1-jétől nem változott az erre vonatkozó jogszabályi környezet, ezért értékpapír-kölcsönzés pénztárak esetében továbbra sem lehetséges

Kihelyezhető-e a pénztárak ingatlanvagyonának kezelése?

A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. CXII. törvény (Hpt.) 3. §-a 1) és m) pontja szerint az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárak, illetve a magánnyugdíjpénztárak részére végzett vagyonkezelés pénzügyi szolgáltatás, amely üzletszerűen csak a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete engedélyével végezhető.

E két pénzügyi szolgáltatás nyújtására kizárólag az alábbi szervezetek kaphatnak engedélyt:

- pénzügyi intézmény [Hpt. 4. §-a (2) bekezdés];
- befektetési vállalkozás [a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény (Tpt.) 88. §-a (1) bekezdése g) és h) pont]
- befektetési alapkezelő [Tpt. 229. §-a (1) bekezdése b) és c) pont];
- biztosító részvénytársaság [a biztosító intézetekről és a biztosítási tevékenységről szóló 1995. évi XCVI. törvény (Bit.) 5. §-a (4) bekezdés d) pont].

A pénztári vagyonkezelésre irányadó feltételeket a Hpt. 18/A. §-a alapján a Tpt. 11-13. számú mellékletei szabályozzák.

A felsorolt szervezetek azonban - tekintettel a tevékenységüket korlátozó szabályokra [Hpt. 4. §-a (3) bekezdés; Tpt. 88. §-a (1) és 229. §-a (1) bekezdése, Bit. 5. §-a (4) bekezdése] - közvetlenül nem jogosultak ingatlanügyletek bonyolítására [TEÁOR 70.].

A jogszabályi rendelkezések egymásra vetítésével ezért megállapítható, hogy a nem mindenben koherens jogi szabályozás következtében a pénztári ingatlanvagyon kezelése nem helyezhető ki, azt csak a pénztár maga végezheti, mégpedig az I. pontban idézett jogszabályhelyek szerinti feltételekkel.

Milyen szabályok irányadóak a befektetések hozamának jóváírására?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 36. § (3) bekezdés b) pontja szerint a befektetések hozamát abba a tartalékba kell helyezni, amelynek befektetéséből származik, azonban a pénztár igazgatótanácsa dönthet úgy, hogy a fedezeti tartalék (egyéni számlák összessége, illetve a szolgáltatási tartalékok összessége) javára más tartalék(ok) befektetési hozamát jóváírja.

Amennyiben a pénztár - az igazgatótanácsa döntése alapján - az Öpt. fenti rendelkezéseinek megfelelően a működési és/vagy likviditási tartalék eszközeinek befektetéséből keletkezett hozamot a fedezeti tartalékra számolja el, abban az esetben a fedezeti tartalék analitikus nyilvántartását jelentő egyéni számlákra is jóváírás, átcsoportosítás történik.

Milyen módon határozható meg a pénztári tulajdonban álló ingatlanok értéke?

Az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak befektetési és gazdálkodási szabályairól szóló 281/2001. (XII. 26.) Korm. rendelet 3. számú melléklet 3. pontja szerint a pénztár letétkezelője végzi a pénztári eszközök piaci értékének meghatározását. Az ingatlanok értékelési szabályait a II. fejezet tartalmazza, melytől a pénztár könyvvizsgálója - ebből következően a pénztár - az I. fejezet 6. pont szerint eltérhet.

A 3. számú melléklet II. fejezet 11. pontja rendelkezik arról, hogy az ingatlanokat - a pénztár által meghatározott fordulónapra, 3 hónappal nem régebbi, a pénztártól független - ingatlanszakértő által készítette értékbecslés alapján kell értékelni. Így az ingatlanok értékelésének alapja az ingatlanszakértő értékbecslése; az értékelés közvetlenül nem a letétkezelő, hanem tőle (és a pénztártól) független ingatlanszakértő joga és kötelezettsége. Az ingatlanok értékbecslését a pénztár végezteti el, a letétkezelő az ingatlanok piaci értékéről a pénztár letétkezelő felé történő adatszolgáltatását követően értesül.

Az ingatlanok esetében a letétkezelő által megállapított, illetve a letétkezelő által a portfólió jelentésben közölt piaci értéknek - a 3. számú melléklet 11. pontja szerint - a pénztár által megbízott ingatlanszakértő értékbecslésével alátámasztott piaci értékkel kell megegyeznie, mely - amennyiben ezzel a könyvvizsgáló is egyet ért - azonos a pénztár által nyilvántartott értékkel. Amennyiben a könyvvizsgáló eltér az ingatlanszakértő - a 3. számú melléklet 11. pontja szerint - értékbecslésétől, akkor a pénztári ingatlanok piaci értéke a könyvvizsgáló által megállapított piaci értékkel egyezik meg, tehát nem az ingatlanszakértő értékbecslésével.

Az eszközértékelést a pénztár adatszolgáltatását követően kell alkalmazni, visszamenőlegesen a napi, illetve a negyedéves portfólió jelentést nem kell módosítani.

A fenti rendelkezésekből az következik, hogy az ingatlanok esetében letétkezelői értékelésének a pénztári értékeléssel kell megegyeznie, tehát ha a pénztár a könyvvizsgáló 6. pont szerinti értékelése szerint eltér a 11. pont szerinti értékeléstől, akkor a - természetesen a pénztár letétkezelő felé történt adatszolgáltatása alapján - a letétkezelőnek is el kell térnie az ingatlanszakértő értékbecslésétől.

Milyen módon kell az ügyfelet azonosítani a pénzmosásra vonatkozó jogszabályok alapján?

A pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2003. évi XV. törvény (a továbbiakban Pmt.) 3. §-ának (6) bekezdése kimondja, hogy önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakra nem terjed ki az ügyfélkapcsolat létesítésekor azonosítási kötelezettség, ha olyan nyugdíjbiztosítási ügyletet köt, amelyre az alkalmazott munkaszerződése vagy

munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonya alapján jogosult, feltéve, hogy a biztosítási szerződés nem vásárolható vissza, illetve a biztosító szolgáltatására jogosult személyt megillető összeg hitel vagy kölcsön fedezeteként nem fogadható el. Ennek alapján a munkáltatóval kötött szerződés alapján a munkáltató által átutalt önkéntes nyugdíjpénztári befizetés esetén a munkavállalók külön, egyedi azonosítására nincs szükség.

A törvény szerint a kétféle forintot elérő vagy meghaladó összegű (forintban, devizában, valutában) ügyleti megbízást a szolgáltató olyan ügyféltől, meghatalmazottól, rendelkezésre jogosulttól, továbbá képviselőtől fogadhat el, akinek azonosítását elvégezte. Ez azt jelenti, hogy minden ilyen esetben azonosítani kell az ügyfelet, amely során az ügyfél személyes jelenléte szükséges. Az azonosításhoz a mintaszabályzat taxatív felsorolja az elfogadható dokumentumokat:

Magyar állampolgársággal rendelkező természetes személy esetén:

- személyazonosító igazolvány és lakcímet igazoló hatósági igazolvány (ha az érvényes bejelentett lakcímet a személyi igazolvány nem tartalmazza),
- új típusú, legkorábban 2001-ben kibocsátott vezetői engedély és lakcímet igazoló hatósági igazolvány,
- útlevél és lakcímet igazoló igazolvány,
- 14. életévét be nem töltött természetes személy esetén személyi azonosító hatósági igazolvány, vagy útlevél, vagy diákigazolvány.

Miután ezek között sem adó, sem társadalombiztosítási kártya nem szerepel, azok az azonosításhoz nem fogadhatóak el.

Egészségpénztár nem köthet nyugdíjbiztosítási ügyletet, így nem vonatkozik rá a Pmt. 3. §-ának (6) bekezdése. Az egészségpénztár a Pmt. 3. § (1) - (4) bekezdései által meghatározott esetekben köteles az ügyfelet azonosítani.

Hogyan határozható meg a felügyeleti díj alapja?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 2. §-ának (3) bekezdése c) pontjában és a 9/A. §-ának (2) bekezdésében foglaltak együttes értelmezése alapján a pénztár által fizetendő felügyeleti díj alapja a tagok által rendszeresen fizetett tagdíjak, a munkáltatói tag által fizetett munkáltatói hozzájárulások és a támogatótól befolyt összegek együttese, ide nem értve a más pénztárból átlépő tag áthozott fedezetét, valamint a tagok eseti befizetéseit.

II. A tagsági jogviszony létrejötte, tartalma, átlépés/kilépés

Megszüntethető-e azon tagok tagsági viszonya, akik belépésüket követően egy esetben sem fizettek tagdíjat?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 11. §-a (1) bekezdése felsorolja a tagsági jogviszony feltételeit. A d) pont szerint a tagsági viszony létrejöttének feltétele a tagdíj fizetése, illetve 2003. január 1-jétől a tagdíjfizetés vállalása.

A d) pontban rögzített, a tagdíjfizetésre vonatkozó kitétel egy folyamatos kötelezettséget jelent, amely elmulasztása esetében a pénztár alapszabályában rögzített, illetve az Öpt. 15. §-a (1) bekezdésének c) pontjában, valamint a 47/A. §-ában leírt jogkövetkezmények alkalmazhatók.

A pénztártag a belépési nyilatkozat aláírásával azt a szándékot fejezi ki, hogy a záradékolással létrejövő pénztártagsági jogviszony keretében tagdíjat akar fizetni az öngondoskodás céljából. A pénztár ezt a szándékot elfogadva - bízva a pénztártag jóhiszemű joggyakorlásában és a tagdíjfizetési szándék valódiságában - záradékolja a belépési nyilatkozatot. Nyilvánvalóan nem felel meg a jóhiszemű joggyakorlásnak, ha a tag már az első tagdíjfizetési kötelezettségét sem teljesíti.

Abban az esetben, ha a tag már az első havi tagdíj befizetését is elmulasztja, és a számlájára a későbbiek során sem érkezik befizetés és ennek következtében a számlaegyenlege nulla, akkor a tag előzetes felszólítását követően elvileg lehet a tagsági jogviszonyt létre nem jöttek tekinteni és a számlát megszüntetni. Ugyanakkor az Öpt. nem ad direkt választ a felvetett kérdésre, ezért az ebben való eljárás a Pénztár felelősségi körébe tartozik.

A jog- és érdeksérelem elkerülése érdekében ez esetben az előzetes felszólításnak tartalmaznia kell a jogi helyzet leírását, és a nyilatkozattétel, vagy a tagdíjfizetés elmulasztásának következményét. Abban az esetben, ha a tag - a megfelelő tájékoztatás ellenére - nem tesz kifejezett nyilatkozatot arra nézve, hogy nem kíván tag lenni, akkor az tekinthető megfelelő eljárásnak, ha a számlát csak legalább kétszeri írásbeli felszólítást követően szüntetik meg.

Megszüntethető-e a tagsági jogviszony a várakozási idő letelte előtt?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 11. § (1) bekezdése szerint Pénztártag lehet az a személy, aki

a) magyar állampolgár, Magyarországon letelepedett, illetőleg magyarországi munkavállalási engedéllyel rendelkező nem magyar állampolgár, ha

b) a 16. életévét betöltötte;

c) az alapszabály rendelkezéseit magára nézve kötelezőnek ismeri el;

d) tagdíjfizetést vállal.

Az Öpt 15. §-a (1) bekezdése szerint a pénztártag tagsági viszonya megszűnik

a) halálával;

b) kilépésével;

c) ha a tag a tagdíjat az alapszabályban megjelölt időtartamon túl nem fizeti, és az alapszabály szerint a tagdíjhátralék utólagos rendezésére nincs lehetőség, vagy a tag e lehetőséget elmulasztja;

d) más pénztárba történő átlépéssel.

A nyugdíjpénztárakra vonatkozó 47. § (2) bekezdés szerint a tagsági jogviszony a várakozási idő letelte előtt a 15. § (1) bekezdésének rendelkezéseivel ellentétben csak a pénztártagnak más pénztárba való átlépése, illetve a pénztár megszűnése esetén szüntethető meg.

A fenti rendelkezések alapján megállapítható, hogy a várakozási idő lejártá előtt a törvényben rögzített eseteket kivéve a tagsági jogviszony nem szüntethető meg. A jogszabály nem ad különös szabályozást a taggá válás feltételének utólagos megszűnésére. Erre tekintettel ebben az esetben az általános szabályok alkalmazandók, vagyis a tagsági jogviszony csak a várakozási idő elteltével szüntethető meg.

Mennyi időn belül kell a taggal elszámolni, annak kilépése esetén?

A kifizetés határidejéről az önkéntes nyugdíjpénztárak befektetési és gazdálkodási szabályairól szóló 281/2001. (XII. 26.) Korm. r. rendelkezik. A hivatkozott kormányrendelet 29. §-a (1) bekezdése alapján a pénztárból való kilépés esetén a tag követelésének átutalását legkésőbb a tag kilépésére vonatkozó bejelentésének negyedévét követő 50 napon belül kell elvégezni. Ugyanezen § (5) bekezdése szerint a kifizetés elszámolására több szakaszban is sor kerülhet. Ebben az esetben a tagi követelés legalább 90 százalékát az átlépésre előírt elszámolási határidőn belül kell kifizetni, a fennmaradó követelést legkésőbb a bejelentés negyedévét követő második negyedév 50. napjáig kell elszámolni.

A fenti eljárás részletszabályait a pénztárak Hozamfelosztási szabályzata tartalmazza.

III. Munkáltatói tag, munkáltatói hozzájárulás, támogatói adomány

Kérhető-e ellenszolgáltatás az adomány nyújtása ellenében?

Az önkéntes pénztári támogatói adomány fogalmát és a támogató jogállását az Öpt. 17. §-a határozza meg:

A támogató jogállása

17. § (1) A pénztár támogatójának minősül az a természetes vagy jogi személy, aki (amely) eseti vagy rendszeres pénzbeli vagy nem pénzbeli szolgáltatást teljesít (a továbbiakban: adomány) a pénztár javára ellenszolgáltatás kikötése nélkül.

(2) A támogató jogosult meghatározni, hogy az adományt a pénztár milyen célra és milyen módon használhatja fel, de a támogatás csak a pénztártagság egészének vagy az alapszabályban meghatározott tagsági körnek nyújtható.

A támogatói adomány fogalmi eleme, hogy cserébe ellenszolgáltatást kikötni nem lehet. Valamely pénztár részére történő juttatás csak abban az esetben tekinthető önkéntes pénztár részére nyújtott támogatói adománynak, ha az teljeskörűen megfelel a jogszabályi előírásoknak. Ennek alapján nem minősíthető támogatói adománynak az ellenszolgáltatásért a pénztár részére adott juttatás.

Szüneteltetheti-e a munkáltatói hozzájárulás teljesítését a munkáltató?

A munkáltatói hozzájárulásokra vonatkozó szabályokat az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 12. §-a tartalmazza.

12. § (1) Munkáltatói tag az a természetes vagy jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki a pénztárral kötött szerződés alapján munkavállalójának tagdíjfizetési kötelezettségét egészben vagy részben átvállalja (munkáltatói hozzájárulás).

(2) A munkáltatói hozzájárulási kötelezettséget vállaló munkáltató a munkáltatói hozzájárulásból egyetlen olyan munkavállalóját sem zárhatja ki, aki nála legalább hat hónapja munkaviszonyban (közalkalmazotti, közszolgálati, szolgálati jogviszonyban) áll. A munkáltató munkavállalóként mindhárom típusú pénztárban egyidejűleg is vállalhat hozzájárulási kötelezettséget.

(3) A munkáltatói hozzájárulás minden pénztártag munkavállalóra nézve azonos összegű vagy a munkabérének azonos százaléka, amelyet a munkáltató köteles az alkalmazott által választott pénztártól függetlenül egységesen megállapítani. A munkáltató a hozzájárulás megállapításakor pénztártípusonként különbséget tehet. A munkabér százalékban meghatározott munkáltatói hozzájárulás esetén a munkáltató meghatározhatja a hozzájárulás legkisebb és legnagyobb összegét is.

(4) A munkáltató és a pénztár között létrejövő szerződésben rendelkezni kell:

- a) a munkáltatói hozzájárulás mértékéről és a teljesítés ütemezéséről;
- b) a munkáltatói hozzájárulás szüneteltetésének lehetőségéről és feltételeiről;
- c) a munkáltatói hozzájárulás teljesítését biztosító esetleges mellékkötelekezőkről.

(5) A munkáltatói tag és a pénztár közötti szerződés, a szerződés módosítása - ha az alapszabály másként nem rendelkezik - a közgyűlés jóváhagyásával válik érvényessé.

(6) A pénztár a munkáltatói hozzájárulásról rendelkező szerződésekről naprakész nyilvántartást vezet. A nyilvántartásnak tartalmaznia kell a szerződéseknek a pénztár működéséhez szükséges főbb adatait, így különösen a munkáltatói tag adatait, a munkáltatói hozzájárulás mértékét, a szerződés hatályát, esetleges módosítását.

(7) Amennyiben a tag azt a munkáltatótól írásban kéri, a munkáltató a kérelmező tag javára vállalt munkáltatói hozzájárulás teljesítését szüneteltetheti vagy megszüntetheti. Egyebekben a munkáltató a munkáltatói hozzájárulás teljesítését kizárólag valamennyi pénztártag alkalmazottjára kiterjedően szüneteltetheti vagy szüntetheti meg. E rendelkezéstől érvényesen nem lehet eltérni.

(8) A (7) bekezdésben foglaltaktól eltérően a munkáltató szüneteltetheti a munkáltatói hozzájárulás fizetését azon időszakokra, amikor a tag munkaviszonya szünetel, illetve munkabér a részére nem jár. Ennek feltételeit a munkáltatónak valamennyi pénztártag munkavállalójára nézve azonos módon kell meghatároznia.

Az Öpt. 12. §-a (3) bekezdése értelmében a munkáltató pénztártípusonként különbséget tehet munkáltatói hozzájárulás meghatározásakor, és lehetséges a hozzájárulás összegét összegszerűen is korlátozni.

A munkáltató továbbá a munkáltatói szerződésben rögzítheti azt az esetkört, amikor a hozzájárulás teljesítését (valamennyi pénztártag munkavállalóra nézve egységesen) szünetelteti.

A fentiekén túl írásos nyilatkozatban a tag is kérheti a hozzájárulás teljesítésének szüneteltetését, vagy megszüntetését (Öpt. 12. §-a (7) bekezdés).

Ezen lehetőségek elvileg lehetőséget biztosítanak arra, hogy a munkáltatói a teherbíró képességének megfelelően vállalhassa a munkáltatói hozzájárulás teljesítését.

A hozzájárulás szüneteltetése az egységesség követelményéből fakadóan csak pénztártípusonként történhet. A levelében leírt esetben az okozhat nehézséget, hogy a munkavállalók dönthetik el, hogy melyik két pénztárba kérik a hozzájárulást.

Amikor a munkavállaló a hozzájárulás teljesítését részben szüneteltetni kívánja (három pénztár helyett csak kettőbe fizet hozzájárulást), akkor lehetséges a tagoktól írásos nyilatkozatot kérni, hogy a továbbiakban melyik két pénztárba kérik a hozzájárulást. Ezzel egyidejűleg szintén írásban nyilatkoznak arra nézve is, hogy a harmadik pénztárba teljesített hozzájárulásról lemondanak.

Amennyiben a munkáltató fenn kívánja tartani a jelenlegi rendszert - vagyis, hogy két pénztártípusnak folyamatosan nyújt hozzájárulást, és a harmadiknak csak akkor, ha anyagi lehetőségei megengedik -, akkor célszerű lehet választható béren kívüli juttatási rendszer bevezetése, amelyben az önkéntes kölcsönös biztosító pénztári munkáltatói hozzájárulások jogszerűen beilleszthetők.

Eltérhet-e az azonos munkáltató által más-más munkavállalója részére nyújtott munkáltatói hozzájárulás mértéke?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 12. §-a (3) bekezdése értelmében a munkáltatói hozzájárulás minden pénztártag munkavállalóra nézve azonos összegű vagy munkabérének azonos százaléka, amelyet a munkáltató köteles az alkalmazott által választott pénztártól függetlenül egységesen megállapítani. A munkáltató a hozzájárulás megállapításakor pénztártípusonként különbséget tehet. A munkabér százalékban meghatározott munkáltatói hozzájárulás esetén a munkáltató meghatározhatja a hozzájárulás legkisebb és legnagyobb összegét is.

Az Öpt. 12. §-a (7) bekezdése szerint amennyiben a tag azt a munkáltatótól írásban kéri, a munkáltató a kérelmező tag javára vállalt munkáltatói hozzájárulás teljesítését szüneteltetheti vagy megszüntetheti. Egyebekben a munkáltató a munkáltatói hozzájárulás teljesítését kizárólag valamennyi pénztártag alkalmazottjára kiterjedően szüneteltetheti vagy szüntetheti meg. E rendelkezéstől érvényesen nem lehet eltérni.

A 12. § (8) bekezdése szerint a (7) bekezdésben foglaltaktól eltérően a munkáltató szüneteltetheti a munkáltatói hozzájárulás fizetését azon időszakokra, amikor a tag munkaviszonya szünetel, illetve munkabér a részére nem jár. Ennek feltételeit a munkáltatónak valamennyi pénztártag munkavállalójára nézve azonos módon kell meghatározni.

A béren kívüli juttatási rendszernek tehát lehet eleme az önkéntes pénztárba való befizetés is. Az Öpt. hivatkozott rendelkezéseit nem sérti, hogy a béren kívüli juttatásból mást (tehát nem az önkéntes pénztári munkáltatói hozzájárulást) választó munkavállaló tag nem részesül a munkáltatói hozzájárulásban, amennyiben a munkavállaló tag számára a béren kívüli juttatások közül választáskor egyértelmű, hogy az egyben a többi juttatásról való lemondás is.

A fentiek alapján tehát akkor jogszerű a munkavállaló tag utáni munkáltatói hozzájárulás meg nem fizetése, ha az nem az önkéntes pénztári munkavállalói hozzájárulást választó pénztártag munkavállaló, a béren kívüli juttatások közötti választáskor írásban olyan értelmű nyilatkozatot tesz, hogy a tárgyidőszakra kéri a munkáltatói hozzájárulás egésze, vagy egy része teljesítésének szüneteltetését.

Hogyan alkalmazható az ún. cafeteria rendszer keretében az önkéntes pénztári hozzájárulás?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 12. §-ának (3) bekezdése értelmében a munkáltatói hozzájárulás minden pénztártag munkavállalóra nézve azonos összegű vagy munkabérének azonos százaléka, amelyet a munkáltató köteles az alkalmazott által választott pénztártól függetlenül egységesen megállapítani. A munkáltató a hozzájárulás megállapításakor pénztártípusonként különbséget tehet. A munkabér százalékban meghatározott munkáltatói hozzájárulás esetén a munkáltató meghatározhatja a hozzájárulás legkisebb és legnagyobb összegét is.

Az Öpt. 12. §-ának (7) bekezdése szerint amennyiben a tag azt a munkáltatótól írásban kéri, a munkáltató a kérelmező tag javára vállalt munkáltatói hozzájárulás teljesítését szüneteltetheti vagy megszüntetheti. Egyebekben a munkáltató a munkáltatói hozzájárulás teljesítését kizárólag valamennyi pénztártag alkalmazottjára kiterjedően szüneteltetheti vagy szüntetheti meg. E rendelkezéstől érvényesen nem lehet eltérni.

A 12. § (8) bekezdése szerint a (7) bekezdésben foglaltaktól eltérően a munkáltató szüneteltetheti a munkáltatói hozzájárulás fizetését azon időszakokra, amikor a tag munkaviszonya szünetel, illetve munkabér a részére nem jár. Ennek feltételeit a munkáltatónak valamennyi pénztártag munkavállalójára nézve azonos módon kell meghatároznia.

A béren kívüli juttatási rendszernek tehát lehet eleme az önkéntes pénztárba való befizetés is. Az Öpt. hivatkozott rendelkezéseit nem sérti, hogy a béren kívüli juttatásból mást - azaz nem az önkéntes pénztári munkáltatói hozzájárulást - választó munkavállaló tag nem részesül a munkáltatói hozzájárulásban, amennyiben a munkavállaló tag számára a béren kívüli juttatások közötti választáskor egyértelmű, hogy az egyben a többi juttatásról való lemondás is.

A fentiek alapján tehát jogszerű a munkavállaló tag utáni munkáltatói hozzájárulás meg nem fizetése, ha a nem az önkéntes pénztári munkavállalói hozzájárulást választó pénztártag munkavállaló, a béren kívüli juttatások közötti választáskor írásban olyan értelmű nyilatkozatot tesz, hogy a tárgyidőszakra kéri a munkáltatói hozzájárulás egésze, vagy egy része teljesítésének szüneteltetését. Ebből természetesen az is következik, hogy ellenkező esetben munkáltatói hozzájárulásnak tekintendő a nyugdíjpénztári számlára átutalt összeg.

IV. Szolgáltatásnyújtás, a szolgáltatások igénybevétele

Milyen esetekben nyújthat önkéntes nyugdíjpénztár nyugdíjszolgáltatást?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 2. §-a (5) bekezdése a) pontjának értelmében a nyugdíjkorhatár az az életkor, melynek betöltését a társadalombiztosítási jogszabályok az öregségi nyugdíjra való jogosultság feltételül előírják.

A nyugdíjkorhatár betöltésének minősül, ha a pénztártag szolgálati nyugdíjban, korengedményes nyugdíjban, előnyugdíjban, nyugdíj előtti munkanélküli segélyben, bányásznyugdíjban, egyes művészeti tevékenységet folytatók öregségi nyugdíjában, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban vagy növelt összegű öregségi, munkaképtelenségi járadékban részesül. A nyugdíjkorhatár betöltése után a pénztártag a várakozási idő időtartamától függetlenül jogosulttá válik a nyugdíjszolgáltatásra.

Az önkéntes nyugdíjpénztár az Öpt. 10. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján nyújthat nyugdíjszolgáltatást. Nyugdíjszolgáltatásnak minősül a 2. §-a (5) bekezdésének c) pontja alapján a nyugdíjkorhatár elérése után a pénztártag részére, az egyéni számláján nyilvántartott összeg terhére, az alapszabályban rögzített módzatoknak megfelelően választása szerint egy összegben vagy járadék formájában, illetőleg e kettő kombinációjaként történő pénzbeni kifizetés.

A fentiek alapján a nyugdíjpénztár a nyugdíjkorhatár elérésekor az eltelt várakozási időtől függetlenül nyújthat nyugdíjszolgáltatást. A törvény szerint elegendő a korhatár elérése, de nem szükséges az, hogy a pénztártag az öregségi nyugdíjat ténylegesen igénybe is vegye.

A nyugdíjkorhatár eléréseivel azonos megítélés alá esik az az eset, ha a tag rokkantsági nyugellátásban részesül. Ebben az esetben a törvény megfogalmazása szerint a tagnak részesülnie kell a rokkantsági nyugellátásban: erre tekintettel a pénztárnak ezen jogcím alapján folyósítandó nyugdíjszolgáltatás megnyílásának vizsgálatakor azt kell figyelembe vennie, illetve a tagnak azt kell igazolnia, hogy ténylegesen részesül-e rokkantnyugdíjban.

A Felügyelet álláspontja szerint, ha a rokkantsági határozat orvosi felülvizsgálatot ír elő, de annak határideje eredménytelenül letelt, így a benyújtás pillanatában nem tekinthető hatályosnak, és az alapján rokkantsági nyugdíjat nem folyósítanak, akkor a pénztár nem állapíthatja meg a nyugdíjkorhatár elérését és szolgáltatást sem nyújthat.

Köteles-e járadékszolgáltatás nyújtására az önkéntes nyugdíjpénztár?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 2. §-a (5) bekezdésének c) pontja határozza meg a nyugdíjszolgáltatás (kiegészítő nyugdíj) fogalmát: a nyugdíjkorhatár elérése után a pénztártag részére, az egyéni számláján nyilvántartott összeg terhére, az alapszabályban rögzített módzatoknak megfelelően választása szerint egy összegben vagy járadék formájában, illetőleg e kettő kombinációjaként történő pénzbeni kifizetés.

Az Öpt. 18. §-a (1) bekezdésének c) pontja alapján a pénztár alapszabályának kell tartalmaznia a pénztár által nyújtott szolgáltatások körét. Az alapszabály elfogadására kizárólag a pénztár közgyűlése jogosult.

Az Öpt. 3. §-a (5) bekezdésében foglalt függetlenség elve alapján a pénztárak a jogszabályok keretei között szabadon alakítják ki szolgáltatási körüket és üzletpolitikájukat.

Az Öpt. 47. §-a (5) bekezdésének értelmében a nyugdíjkorhatárt elérő pénztártag írásban nyilatkozik arról, hogy

a) egy összegben vagy járadék formájában veszi igénybe a nyugdíjszolgáltatást és a tagdíjat tovább nem fizeti, vagy

b) az egyéni számláján lévő összeg meghatározott részét egy összegben, a fennmaradó részt pedig járadék formájában veszi igénybe és a tagdíjat tovább nem fizeti, vagy

c) a tagdíjat fizeti és a nyugdíjszolgáltatást nem veszi igénybe.

A fenti rendelkezések egymásra vetítésével megállapítható, hogy a pénztár közgyűlésének saját magának kell megállapítani a pénztár által nyújtott szolgáltatások körét, amit rögzíteni kell a pénztár alapszabályában. A szolgáltatás típusa lehet egyösszegű szolgáltatás, járadékszolgáltatás vagy e kettő kombinációja. A szolgáltatásra jogosult tag választhat, hogy a pénztár alapszabályában rögzített módzatok közül melyeket kívánja igénybe venni.

Az Öpt. - ellentétben például az analógiaként figyelembevehető, a magánnyugdíjról és a magánnyugdíjpénztárakról szóló 1999. évi LXXXII. törvény (Mpt.) 32. §-a (2) bekezdésével - nem írja elő, hogy a pénztárnak milyen szolgáltatást kötelező nyújtania.

A járadékszolgáltatás nyújtását előíró kifejezett jogszabályi rendelkezés hiányában ezért a pénztár közgyűlése dönthet úgy, hogy a pénztár csak egyösszegű szolgáltatást nyújt.

V. A tag halála; kedvezményezett, örökös

VI. A pénztár átalakulása, megszűnése

VII. Csak az egészség- és önszegélyező pénztárakra vonatkozó állásfoglalások

Kinek a nevére és címére szóló számlát fogadhat be egészségpénztár?

A Számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 166. § (1)-(2) bekezdése alapján „Számviteli bizonylat minden olyan a gazdálkodó által kiállított, készített, illetve a gazdálkodóval üzleti vagy egyéb kapcsolatban álló természetes személy vagy más gazdálkodó által kiállított, készített okmány (számla, számlát helyettesítő okmány, szerződés, megállapodás, kimutatás, hitelintézeti bizonylat, bankkivonat, jogszabályi rendelkezés, egyéb ilyennek minősíthető irat)- függetlenül annak nyomdai vagy egyéb előállítási módjától -, amelyet a gazdasági esemény számviteli nyilvántartása céljára készítettek, és amely rendelkezik az e törvényben meghatározott általános alakú és tartalmi kellékekkel. A számviteli bizonylat adatainak alakilag és tartalmilag hitelesnek, megbízhatónak és helytállónak kell lennie. A bizonylat szerkesztésekor a világosság elvét szem előtt kell tartani.”

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 252/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet a bizonylatolás szabályaira vonatkozóan nem határoz meg a Számviteli törvénytől eltérő, speciális szabályokat.

A szolgáltatásra jogosultak körének meghatározásakor azonban speciális szabályt fogalmaz meg az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény 51. § (1) bekezdése, amely szerint az egészségpénztár szolgáltatásait tagjai és azok közeli hozzátartozói részére nyújthatja.

A fentiek alapján a Pénztár által befogadott számlával kapcsolatos speciális elvárás, hogy arról a tag, illetve a tag jogán szolgáltatást igénybe vevő közeli hozzátartozó beazonosítható legyen. A beazonosítás feltételeit, gyakorlati eljárásait a Pénztárnak szabályzatában (pl. Tagokkal kapcsolatos elszámolási szabályzat, Számlarend stb.) kell meghatározni.

Amennyiben a Pénztár a tag, vagy közeli hozzátartozó beazonosítását, valamint a finanszírozni kívánt szolgáltatás igénybevételének jogszerűségét a számlával igazolni tudja, akkor a Pénztár mind a tag, mind a Pénztár nevére, címére szóló számlát befogadhat.

Finanszírozhatja-e egészségpénztár az egészségbiztosítási díj fizetését?

Az Öpt. 10. §-a (1) c) pontja alapján az egészségpénztár az egészség védelmét szolgáló programokat szervez és finanszíroz, illetve egészségügyi szolgáltatásokat vásárolhat. Az egészségbiztosítási díj fizetése nem tekinthető egészségügyi szolgáltatásnak, így ezt a pénztár egyáltalán nem finanszírozhatja.

Részesülhet-e a társadalombiztosítási ellátásokra nem jogosult külföldi személy egészségpénztári szolgáltatásokban?

Külföldi személy csak akkor lehet egészségpénztár tagja, ha Magyarországon letelepedett, vagy munkavállalási engedéllyel rendelkezik [Öpt. 11. §-a (2) bekezdése a) pontja]. Ebben az esetben a külföldi pénztártag részére a deviza-előírások betartásával [Öpt. 10. §-a (3) bekezdése], de egyebekben a többi pénztártaggal azonos módon nyújthatók részére szolgáltatások. Az egészségpénztári szolgáltatások nyújtása nem függ attól, hogy az adott személy egyébként jogosult-e a magyar társadalombiztosítási ellátásokra.

Szükséges-e az önszegélyező pénztáraknak befektetési számlát nyitni?

A Felügyelet osztja Pénztárak álláspontját, azaz az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak egyes gazdálkodási szabályairól szóló 268/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet 9. §-ában foglaltak alapulvételével *nem szükséges befektetési számlát* nyitniuk, illetve fenntartaniuk, hanem a pénzforgalmi számla is elégséges a befektetési jellegű pénzmozgások elszámolására.

Hogyan kell elszámolni az ún. egészségpénztári kártyával kapcsolatban felmerülő költségeket?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak egyes gazdálkodási szabályairól szóló 268/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet 2003. január 1-től hatályos 21/A. §-a rögzíti, hogy a pénztár az alapszabályban meghatározott tagdíjfelosztási aránytól kizárólag a belépéstől számított első két hónapban térhet el. Az eltérés eredményeképpen az első két hónapban a működési és likviditási tartalékra jutó rész együttesen nem haladhatja meg a kéthavi egységes tagdíj mértékét, de legfeljebb 4000 forint lehet. A Pénztár a tagsági jogviszony létesítéséhez kötődően egyéb díjat, költséget, levonást semmilyen jogcímen nem érvényesíthet.

Ez a rendelkezés egyértelműen kizárja azt, hogy a pénztár a belépést követő második hónapot követően a pénztár az egyébként alkalmazottól eltérő tagdíjfelosztást alkalmazzon. Világos a

jogszabály abban is, hogy legfeljebb kéthavi egységes tagdíjnak megfelelő összeg juthat az eltérés eredményeképpen a működési és likviditási tartalékra az első két hónapban.

A kártyakibocsátási költség a pénztár alapszabályában meghatározott alaptevékenységéhez kapcsolódó, szolgáltatásnyújtással kapcsolatos költség. Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak beszámoló készítésének és könyvvizetésének sajátosságairól szóló 252/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet 29. §-a (6) bekezdésének a) pontja szerint ezért ezt a költséget a fedezeti alap kiadásai között szolgáltatásként kell kimutatni. Erre tekintettel ezen költség nem a tagsági jogviszony létesítéséhez, hanem a kártyakibocsátásához kapcsolódik, így az annak felmerülésekor érvényesíthető.

A kártya működtetésének költségét a 29. §-a (9) bekezdése a) pontja alapján a működési alap kiadásai között, az anyagjellegű kiadásként kell kimutatni. A kártyarendszer felállításának költségei minősítéstől függően a 29. §-a (9) bekezdése c) pontja (Kis értékű eszközök beszerzésével kapcsolatos kiadások), illetőleg a g) pontja (Beruházások, felújítások kiadásai) szerint számolandók el.

A mérleg és az eredménykimutatás mely elemeit kötelező közzétenni?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak beszámoló készítésének és könyvvizetésének sajátosságairól szóló 252/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet 36. § (1) bekezdése szerint a pénztár az éves pénztári beszámoló részét képező mérleget, eredménykimutatást a közgyűlés (küldöttközgyűlés) jóváhagyását követő 30 napon belül, de legkésőbb az üzleti évet követő év június 30-áig a beszámoló könyvvizsgálói záradékával együtt a Magyar Közlöny Hivatalos Értesítőjében köteles közzétenni.

A mérleg tagolását a rendelet 1. sz. melléklete, az eredménykimutatását a 2. sz. melléklet tartalmazza.

A számvitelről szóló 2000. évi C. tv. (Sztv.) 22. § (5) bekezdése szerint nem kell a mérlegben feltüntetni azon arab számmal jelzett tételeket, amelyeknél sem az előző üzleti évre, sem a tárgyévre vonatkozóan adat nem szerepel. A 71. § (7) bekezdése az eredménykimutatásra vonatkozóan mondja ki ugyanezt.

A fentiekből következően a mérlegnek és az eredménykimutatásnak a rendeletben arab számmal jelzett nullás sorainak bemutatásától és közzétételétől el lehet tekinteni.

Lezárva: 2003. december 31-én.

2001-2002. év

I. A pénztár szervezete, működése, gazdálkodása

Lehetséges-e, hogy zárt pénztárrá átalakuljon nyílt pénztár?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) rendelkezéseivel nem ellentétes, hogy nyílt pénztár átalakuljon zárt pénztárrá, természetesen a társulási elv figyelembe vételével.

Milyen módon hatalmazhat meg szabályosan több pénztártag egy pénztártagot a közgyűlésen való képviselőre?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 22.§-ának (1) bekezdése szerint a közgyűlésen a tagot meghatalmazott is képviselheti, és ebben az esetben a meghatalmazást a közokiratba, vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni.

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 196.§-a (1) bekezdésének b) pontja szerint teljes bizonyító erejű magánokiratnak minősül az, ha a két tanú az okiraton aláírásával igazolja, hogy a kiállító a nem általa írt okiratot előttük írta alá.

A meghatalmazás akkor alkalmas a fent idézett jogszabálynak való megfelelésre, ha a két aláíró tanú végigköveti az okirat minden meghatalmazó általi aláírását, és képes az aláírások valódiságának hiteles tanúsítására. Ez nyilvánvalóan csak akkor képzelhető el, ha meghatalmazók száma egy-egy meghatalmazott esetében néhány száz főt nem haladja meg, ellenkező esetben kérdésessé válik az aláírások valódiságának tanúsítása.

A meghatalmazotti képviselő egy eseti jellegű képviselői forma, ami egy pénztárnál többször alkalmazva, esetleg gyakorlattá válva garanciális szempontból aggályos lehet. Ha nem egy-egy tagot, hanem egy tagcsoportot képvisel egy meghatalmazott, akkor voltaképpen egyfajta küldötti szerepet tölt be azzal az eltéréssel, hogy a küldöttet a tagok határozott időre - 5 évre - választják, míg a meghatalmazotti képviselő eseti. Ennek az a kedvezőtlen következménye lehet, hogy a meghatalmazott tagcsoport érdekében eljáró személy minden közgyűlésen más, ezáltal a tagok folyamatos hatékony érdekképviselője és ügydöntésben való részvétele nem lesz megoldott.

Az előzőekben részletezett meghatalmazási forma alkalmazása nem válhat valamely pénztár szokásos gyakorlatává, és nem járhat azzal a következménnyel, hogy a meghatalmazott a küldöttekre vonatkozó garanciális szabályok nélkül egyfajta kvázi-küldöttként működjön a hatékony tagi érdekképviselő sérelmét okozva.

Amennyiben a pénztárnál problémát okoz, hogy a több ezer tag személyes jelenlétével, illetve egyenként adott meghatalmazása által képviselve legyen a közgyűléseken, akkor javasolt küldöttközgyűlés működtetése. A küldöttközgyűlés a jelzett nehézségeket teljes mértékben kiküszöböli.

Milyen vizsgát kell tennie a vagyonkezelési tevékenységet irányító személynek?

Az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak befektetési és gazdálkodási szabályairól szóló 281/2001. (XII.26.) Korm. rendelet 15.§-ának (2) bekezdésében a vagyonkezelési tevékenységet irányító személy vonatkozásában feltételként megjelölt „külön jogszabályban előírt értékpapír-forgalmazói vizsga” teljesítéseként - miután ezen személyek önállóan, egy személyben kötelesek a tevékenységet szakszerűen ellátni - kizárólag a tőzsdei szakvizsga valamennyi moduljának megszerzését igazoló okirat bemutatása fogadható el.

A hivatkozott jogszabályhely értelmében, amennyiben a saját kezelésű befektetett eszközök mértéke nem éri el az egymilliárd forintot, úgy az alkalmazott személynek nem kötelező a pénztárral munkaviszonyban állnia.

II. A tagsági jogviszony létrejötte, tartalma, átlépés/kilépés

Mely időpont tekintendő a pénztári tagsági viszony kezdetének?

Arra vonatkozóan, hogy az egészségpénztári tagság kezdetének időpontjaként mely napot kell tekinteni, kizárólag az 1993. évi XCVI. törvény (Öpt) 11.§-ának (2) bekezdése ad iránymutatást, miszerint a tagsági viszony, a tagdíjfizetési kötelezettség és a várakozási idő a pénztárhoz benyújtott belépési nyilatkozatnak a pénztár általi elfogadásával kezdődik. A pénztár a belépési nyilatkozat elfogadását annak záradékolásával tanúsítja.

Mi a teendő az átlépés során tévesen átutalt fedezeti összeggel?

A tag tagsági jogviszonyából eredően jogosult az egyéni számláját érintő ügyekben a tájékoztatásra. A tag tájékoztatására az a pénztár köteles, amelyiknél a tagsági jogviszonya a tájékoztatás szükségességének időpontjában fennáll, miután az elszámolást a korrekciót követően már csak az tudja elkészíteni.

Az átlépés lebonyolítása és a fedezeti összeg átutalását követően az átadó pénztár téves elszámolása miatti visszautaláshoz nem kell a tag beleegyezését kérni. A fogadó pénztárnak tévesen átutalt összeget a tag ilyen irányú megnyilatkoztatása nélkül, a tag egyidejű tájékoztatása mellett kell az átadó pénztár részére visszautalni.

Része-e az önkéntes pénztári egyéni számla a házastársak közös vagyonának?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 3.§-ának (3) bekezdésében foglalt kölcsönösség elve alapján a pénztár tagja egyben a pénztár tulajdonosa. A pénztártag tulajdoni hányadát az Öpt. 2.§-a (2) bekezdésének d) pontja szerinti egyéni számla mutatja, vagyis az egyéni számla a tag tulajdona. Az egyéni számla tulajdonjoga olyan speciális tulajdonjogviszony, amelynek tartalmát az Öpt. tölti ki.

A pénztárnak csak olyan tagja lehet, aki szabad elhatározásából tett belépési nyilatkozatot, és azt a pénztár elfogadta. Nem válhat pénztártaggá valaki pusztán azért, mert egy pénztártag személy házastársa. Ez ellentmond az Öpt. 3.§-ának (4) bekezdésében foglalt önkéntesség elvének, amely kizárja a közvetett módon való taggá válás lehetőségét.

Az Öpt. egyértelműen meghatározza a pénztártagság kritériumait, és meghatározza a közeli hozzátartozó fogalmát [Öpt. 2.§ (4) bek. a) pont]. Ennek értelmében a tag házastársára nem a tagra vonatkozó szabályok, hanem a tag közeli hozzátartozójára vonatkozó szabályok irányadók. A közeli hozzátartozót nem illetik meg a tagot megillető jogok, így a tulajdonjog sem, ő csupán a jogszabály, a pénztár alapszabálya, illetve a tag rendelkezése alapján őt megillető jogokat gyakorolhatja.

A pénztári tagsági jogviszony szigorúan személyhez kötött jogviszony. A pénztárban tag és tulajdonos csak az lehet, aki az Öpt. 11.§-ának (1) bekezdésében foglaltaknak, valamint az alapszabály rendelkezéseinek megfelel. A tagsági viszony formai kelléke a pénztár által záradékolt belépési nyilatkozat.

A pénztár tagja köteles az alapszabály rendelkezéseinek megfelelően a tagdíjat megfizetni, és ezért megilletik a különféle szervezeti jogosultságok, illetve a szolgáltatás igénybevételenek lehetősége.

A közeli hozzátartozók csak a tag jogán válhatnak jogosulttá szolgáltatás igénybevételére, vagyis kizárólag, ha az alapszabály lehetővé teszi, és ha a tag így rendelkezik. Ezenfelül a közeli hozzátartozót nem illetik meg egyéb jogosultságok, a pénztár szervezetében jogai nincsenek, és nem tulajdonosa az egyéni számlának sem. Ennek megfelelően nem illetik meg a tulajdonhoz kapcsolódó részjogosítványok sem: nem használhatja, illetőleg nem rendelkezhet az egyéni számla felett.

A személyhez kötött speciális jogviszony következménye az Öpt. 48.§-ának (1) bekezdésében foglalt kedvezményezett jelölés lehetősége. Ezzel a pénztártag teljes tulajdonán belül is speciális szabályok vonatkoznak az önkéntes pénztári egyéni számlára, tekintettel arra, hogy a pénztártag halála esetén ez nem lesz a hagyaték része. Az egyéni számla jogi sorsa nem osztja az egyéb vagyonelemek sorsát. A tag halála esetén a kedvezményezett személy részére az egyéni számlán lévő követelést ki kell szolgáltatni, illetve arról a kedvezményezett az Öpt. 48.§-ának (2) bekezdése szerint nyilatkozhat. Amennyiben a tag kedvezményezettet nem jelöl, akkor az örökösök válnak jogosulttá, azonban nem az öröklésre, hanem a kedvezményezettre vonatkozó szabályok szerint. Az egyéni számlán ezért semmiképpen nem áll fenn özvegyi haszonélvezeti jog.

Hasonló szabály vonatkozik az egyéni számlára az élők közötti jogviszonyok vonatkozásában is. Amennyiben a tag házasságban él, és a házassági vagyonközösség megszűnik, akkor az egyéni számla nem viselkedik közös tulajdonként. Az egyéni számlának a nem pénztártag házastárs nem tulajdonosa, ezért a házassági vagyonközösség megszűnése esetén sem tarthat rá igényt.

Az Öpt. által meghatározott jogviszony egy speciális tulajdonforma, amely az általános tulajdonjogtól eltérően viselkedik. Az Öpt., mind a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvényben (Ptk.), mind a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvényben (Csjt.) található szabályokhoz képest speciális rendelkezéseket tartalmaz. Ennek megfelelően az önkéntes pénztári egyéni számla nem tartozik a házastársak közös vagyonába.

Nyilvános-e a pénztár Hozamfelosztási szabályzata?

A Hozamfelosztási szabályzat a tag számára nyilvános, abba a pénztár alapszabályában meghatározott módon lehet betekinteni. Amennyiben az alapszabály erről a kérdéstről nem rendelkezik, akkor a pénztárnak kötelessége az említett szabályzatba való betekintést lehetővé tenni a betekintést kérővel előre egyeztetett időpontban.

Köthető-e díjazáshoz a szabályzatba való betekintés?

A szabályzatba való betekintés térítésmentes, a betekintési jog gyakorlása térítéshez nem köthető. Amennyiben a tag másolatot kér az iratokról, akkor az ezzel kapcsolatos költségek megtérítése indokolt lehet.

Megszüntethető-e kilépéssel a várakozási idő letelte előtt a tagsági viszony?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 15.§-a (1) bekezdésének b) pontja értelmében a tag tagsági viszonya megszűnik a tag kilépésével.

Az Öpt. 47.§-ának (1) bekezdése szerint önkéntes nyugdíjpénztár esetén a pénztártag az egyéni számláján nyilvántartott összeghez a várakozási idő letelte, a nyugdíjszolgáltatáshoz a nyugdíjkorhatár elérése után juthat hozzá. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdése értelmében a tagsági viszony a várakozási idő letelte előtt szüneteltethető, de - kivéve a pénztártagnak más pénztárba történő átlépését, illetve a pénztár megszűnését - nem szüntethető meg. A (3)

bekezdés szerint a pénztárnak a várakozási idő letelte után, de még a felhalmozási időszakban történő kilépése esetén az egyéni számláján nyilvántartott összeget, az alapszabályban meghatározott kilépési költségek levonása után egy összegben ki kell fizetni.

A fentiek alapján nincs mód arra, hogy a várakozási idő letelte előtt a tag kilépéssel megszüntesse a jogviszonyát, és a követeléséhez hozzájusson. Ezért a pénztár akkor jár el jogszerűen, ha nem teljesít egyösszegű kifizetést a várakozási idő letelte előtt.

A pénztár felszámolása esetén milyen időszakot lehet beszámítani a várakozási időbe?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 47/A. § (1) bekezdése értelmében a szüneteltetés eseteinek kivételével a tagdíj meg nem fizetés kezdő időpontját követő időszak a várakozási időbe beszámít, és a tagsági jogviszony a várakozási időszak leteltével megszűnik.

Az Öpt. a várakozási idő felszámolás alatti részének beszámításával kapcsolatban speciális rendelkezést nem tartalmaz. Erre tekintettel a felszámolás ideje mint a tagdíj nem fizetés kezdő időpontját követő időszak a felszámolási eljárást lezáró végzés jogerőre emelkedésének napjáig a várakozási időszakba beszámít.

Hasonlóképpen, az Öpt. 68/B. §-a (4) bekezdése értelmében a pénztár működése felfüggesztésének időszaka (amely jellegében a felszámolás időszakával analóg) ugyancsak beszámít a várakozási időszakba.

A vagyonkezelőnél egy adott pénztár vagyonkezelését ellátó alkalmazott lehet-e tagja ugyanezen pénztár igazgatótanácsának?

Az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak befektetési és gazdálkodási szabályairól szóló 281/2001. (XII. 26.) Korm. rendelet 18. §-ának (1) bekezdésében foglaltak szerint nem bízható meg pénztári vagyonkezeléssel az a gazdasági társaság, amelynek befolyásoló részesedéssel rendelkező tulajdonosa, vezető tisztségviselője vagy ezek közeli hozzátartozója a pénztár alkalmazottja, vagy a pénztár vezető tisztségviselője vagy ezek közeli hozzátartozója.

A fentiek alapján a pénztár igazgatótanácsának tagja a vagyonkezelő munkatársaként lehet a pénztár vagyonkezelését folytató személy.

Mit kell tennie a pénztárnak, ha a bíróság házastársi vagyonmegosztási perben kér tájékoztatást a tag egyéni számlájáról?

Amennyiben a végzés tanúsága szerint a tag a titoktartási kötelezettség alól a felmentést megadta, az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 40/B §-a (2) bekezdésének a) pontja alapján a pénztártitok kiszolgáltatásának nincs akadálya, a kért adatokat a bíróság rendelkezésére kell bocsátani.

Az Öpt. 13. §-a (3) bekezdése értelmében a pénztártag számláján elhelyezett összegekre sem a pénztártag hitelezői, sem kívülálló harmadik személy hitelezői nem tarthatnak igényt. Peres eljárás esetén e körülményre a peres feleknek kell hivatkozniuk. Ennek hiányában, amennyiben a bíróság jogerős ítélete alapján a pénztárat ettől eltérő módon kötelezi a követelés kifizetésére, a pénztárnak a jogerős ítélet alapján kell eljárnia.

Fennáll-e az összeférhetlenség abban az esetben, ha az egészségpénztár igazgatótanácsának tagja egyúttal igazgatótanács elnöke annak a hitelintézetnek, amelyben a pénztár vagyonát befektetésként elhelyezte?

Az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak egyes gazdálkodási szabályairól szóló 268/1997. (XII. 22.) Korm. r. (továbbiakban: R.) 16. §-a tartalmaz összeférhetlenségi szabályokat.

16. § (1) A pénztár befektetési üzletmenetét olyan társasághoz helyezheti ki, amely a Felügyeletől önkéntes kölcsönös biztosító pénztár részére történő vagyonkezelésre engedélyt kapott.

(2) Nem bízható meg vagyonkezeléssel az a gazdasági társaság,

a) amelynek tulajdonosa a pénztár alkalmazottja vagy a pénztár vezető tisztségviselője,

b) amely ellen csőd- vagy felszámolási eljárás van folyamatban, illetve, amellyel szemben az üzletmenet-kihelyezést megelőző 2 évben csődeljárást folytattak le,

c) amelynek vezető állású dolgozója, vezető tisztségviselője a pénztár letétkezelőjének vezető állású dolgozója, vezető tisztségviselője,

d) amely 10%-ot meghaladó mértékben közvetlenül vagy közvetve tulajdonosa a pénztár letétkezelőjének,

e) amelynek 10%-ot meghaladó mértékben tulajdonosa olyan természetes vagy jogi személy, aki a pénztár letétkezelőjében 10%-ot meghaladó mértékű tulajdonnal rendelkezik.

A fentiek alapján nem áll fenn összeférhetlenség akkor, ha a pénztár annál a hitelintézetnél helyez el betétet, amelynek vezető tisztségviselője egyben a pénztár vezető tisztségviselője is.

Mit a teendő, ha a pénztártag az egységes tagdíjnál rendszeresen alacsonyabb tagdíjat fizet?

Az Öpt. 47/A. §-a értelmében, ha a tag az alapszabályban rögzített időtartamon túl a tagdíjat nem fizeti, akkor a tagdíj nemfizetés következményei beállnak.

A tagdíj legkisebb összege az egységes tagdíj (Öpt. 2. § (4) bekezdés b) és c) pont), ezért az egységes tagdíjnál alacsonyabb tagdíjat fizető tagok esetében alkalmazhatók a tagdíj nemfizetés következményei. Ennek alapján lehetséges az egyéni számla hozamát az egységes tagdíjnak a működési és likviditási alapra jutó hányadának megfelelő összeggel csökkenteni az Öpt. 47/A. §-a (2) bekezdésének megfelelően. Az egyéni számla hozamából való levonás nem lehet magasabb, mint a meg nem fizetett rész működési és likviditási alapra jutó hányada.

Beszerezhet-e nyugdíjpénztár személygépkocsit pénzügyi lízing keretében?

Az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak befektetési és gazdálkodási szabályairól szóló 281/2001. (XII. 26.) Korm. rendelet 26. §-ának (1) bekezdése értelmében a pénztár a működési és a likviditási tartalék fedezete mellett legfeljebb 12 havi lejáratú hitelintézeti hitelt vagy kölcsönt vehet fel. A pénzügyi lízing esetében egyfajta hitelnyújtásról van szó, azonban a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.)

3.§-ának (1) bekezdésében külön definiálja a hitel és pénzkölcsön nyújtását, valamint a pénzügyi lízinget mint pénzügyi szolgáltatásokat.

A rendelet azonban csak a hitelintézettől felvett hitelt, illetve kölcsönt nevesíti, erre tekintettel pénzügyi lízing igénybevételeire nincs jogszabályi lehetőség.

Melyek a munkáltatói tagdíj-hozzájárulás legfontosabb szabályai?

A munkáltató és a munkavállaló kölcsönösen együttműködve kötelesek eljárni, amiből következően a munkáltató köteles a munkáltatói hozzájárulásról minden munkavállalóját tájékoztatni.

A munkavállaló sem az önkéntes pénztárba történő belépést, sem azt nem írhatja elő, hogy a munkavállaló melyik vagy milyen típusú (nyugdíj-, egészség- vagy önszegélyező) pénztárhoz csatlakozzon.

A munkáltató eldöntheti, hogy vállal-e, és ha igen, milyen mértékű tagdíj-hozzájárulást, szerződési szabadsága viszont a szerződő fél megválasztására nem terjed ki, azaz minden olyan pénztárral megállapodást kell kötnie, amelyekben akár egyetlen munkavállalója is tagsággal rendelkezik.

A munkáltató a hozzájárulás fizetéséről csak valamennyi alkalmazottjára nézve egységesen rendelkezhet. A hozzájárulás egységes meghatározása a munkáltató felelősége. Amennyiben a szerződés ennek a követelményének nem felel meg, a pénztárnak a munkáltatót a jogsértésre figyelmeztetnie kell, de a szerződés megkötésétől nem köteles elzárkózni.

Törvényi felhatalmazás híján a Felügyeletnek nincs hatásköre arra, hogy a munkáltatóval szemben szankciót alkalmazzon, az Öpt. előírásainak megsértése miatt azonban a munkavállaló bírósághoz fordulhat.

Milyen terjedelmű tájékoztatási kötelezettség terheli a pénztárat a nyilvánosságra hozandó és a számlaértesítőben szereplő adatok közlésén kívül?

A pénztár tagjai az Öpt. 16. §-a (2) bekezdése értelmében jogosult a pénztár működésével kapcsolatban felvilágosítást kérni. Ezen jogosultság azonban nem jelenti azt, hogy a pénztár folyamatos működésének valamennyi részletéről köteles lenne tájékoztatást adni.

A pénztár tagjai a pénztár működésével kapcsolatos tájékoztatói jogosultságukat a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 5. §-ában rögzített rendeltetésszerű joggyakorlás elvének megfelelően gyakorolhatják. Joggal való visszaélésnek minősülhet ezért az olyan felvilágosítás-kérés, amely olyan adatok megszerzésére irányul, ami a pénztár üzleti titkainak körébe esik, vagy olyan kimutatások kérése is, amellyel a pénztár egyébként nem rendelkezik, és amelyek előállítása csak jelentős költséggel lehetséges.

A joggal való visszaélésnek minősülő felvilágosítás-kérésnek a pénztár nem köteles eleget tenni, valamint nem is hozhat más személy tudomására a pénztári működésre vonatkozó olyan adatokat, amely a pénztár egésze, illetve a többi pénztártag jogos érdekét veszélyeztethetné.

Hogyan lehet megállapítani a munkáltatói hozzájárulás mértékét?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 12. §-a (3) bekezdése értelmében a munkáltatói hozzájárulás minden pénztártag munkavállalóra

nézve azonos összegű vagy munkabérének azonos százaléka, amelyet a munkáltató köteles az alkalmazott által választott pénztártól és pénztártípustól függetlenül egységesen megállapítani. Az Öpt. 12. §-a (7) bekezdése szerint a tag írásban kérheti, hogy a munkáltató a munkáltatói hozzájárulás teljesítését szüneteltesse, vagy szüntesse meg.

A béren kívüli juttatási rendszernek lehet eleme az önkéntes pénztárba való befizetés is. Az Öpt. hivatkozott rendelkezését nem sérti, hogy a béren kívüli juttatásból mást (tehát nem az önkéntes pénztári munkáltatói hozzájárulást) választó munkavállaló tag nem részesül a munkáltatói hozzájárulásban, amennyiben a munkavállaló tag számára a béren kívüli juttatások közül választáskor egyértelmű, hogy az egyben a többi juttatásról való lemondás is.

A fentiek alapján tehát akkor jogszerű a munkavállaló tag utáni munkáltatói hozzájárulás meg nem fizetése, ha a nem az önkéntes pénztári munkavállalói hozzájárulást választó pénztártag munkavállaló, a béren kívüli juttatások közül választáskor írásban olyan értelmű nyilatkozatot tesz, hogy a tárgyidőszakra kéri a munkáltatói hozzájárulás teljesítésének szüneteltetését.

Munkáltatói hozzájárulásnak minősül (és nem tagi egyéni befizetésnek), ha a munkavállaló a béren kívüli juttatási rendszerben az önkéntes pénztári hozzájárulást választja, amely értelmében a munkáltató a tagdíj egészét, vagy egy részének megfizetését átvállalja.

A béren kívüli juttatási rendszerben lehetőség van támogatói adományban is részesíteni a pénztár meghatározott tagsági körét, azonban arra értelemszerűen a támogatói adományra vonatkozó adózási szabályok irányadók.

Mi a Cafeteria-rendszer?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) jelenleg hatályos 12. §-a (3) bekezdése értelmében a munkáltatói hozzájárulás minden pénztártag munkavállalóra nézve azonos összegű vagy munkabérének azonos százaléka, amelyet a munkáltató köteles az alkalmazott által választott pénztártól és pénztártípustól függetlenül egységesen megállapítani. Az Öpt. 12. §-a (7) bekezdése szerint a tag írásban kérheti, hogy a munkáltató a munkáltatói hozzájárulás teljesítését szüneteltesse, vagy szüntesse meg.

Cafeteria-rendszer esetén az Öpt. hivatkozott rendelkezését nem sérti, hogy a béren kívüli juttatásból mást (tehát nem az önkéntes pénztári munkáltatói hozzájárulást) választó munkavállaló tag nem részesül (vagy eltérő mértékben részesül) a munkáltatói hozzájárulásban, amennyiben a munkavállaló tag számára a béren kívüli juttatások közül választáskor egyértelmű, hogy az egyben a többi juttatásról való lemondás is.

A fentiek alapján tehát akkor jogszerű a munkavállaló tag utáni munkáltatói hozzájárulás meg nem fizetése (részleges megfizetése), ha a nem az önkéntes pénztári munkavállalói hozzájárulást választó pénztártag munkavállaló, a béren kívüli juttatások közül választáskor írásban olyan értelmű nyilatkozatot tesz, hogy a tárgyidőszakra kéri a munkáltatói hozzájárulás teljesítésének (vagy annak egy részének) szüneteltetését.

2003. január 1-jétől az Öpt. 12. §-a (3) bekezdése az alábbira változott, továbbá egy új (8) bekezdéssel egészül ki:

Öpt. 12. § (3) A munkáltatói hozzájárulás minden pénztártag munkavállalóra nézve azonos összegű vagy a munkabérének azonos százaléka, amelyet a munkáltató köteles az alkalmazott

által választott pénztártól függetlenül egységesen megállapítani. A munkáltató a hozzájárulás megállapításakor pénztártípusonként különbséget tehet. A munkabér százalékban meghatározott munkáltatói hozzájárulás esetén a munkáltató meghatározhatja a hozzájárulás legkisebb és legnagyobb összegét is.

Öpt. 12. § (8) A (7) bekezdésben foglaltaktól eltérően a munkáltató szüneteltetheti a munkáltatói hozzájárulás fizetését azon időszakokra, amikor a tag munkaviszonya szünetel, illetve munkabér a részére nem jár. Ennek feltételeit a munkáltatónak valamennyi pénztártag munkavállalójára nézve azonos módon kell meghatároznia.

Ennek megfelelően a munkáltató az egyes pénztártípusok esetén fizetendő munkáltatói hozzájárulás mértékében különbséget tehet. Egyértelműen rögzíti majd a törvény azt is, hogy a munkaviszony szünetelése esetén a munkáltatói hozzájárulás fizetése is szüneteltethető (természetesen a munkavállaló ezen időszakra is fizethet hozzájárulást, ha így dönt).

Van-e olyan kötelező jogszabályi rendelkezés, amely a szolgáltatási szabályzat elfogadását kizárólagos közgyűlési hatáskörbe utalja?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 18. §-a (1) bekezdésének c) pontja alapján a pénztár alapszabályában kell rögzíteni a pénztár által nyújtott szolgáltatások körét és az igénybevétel feltételeit, az egyes szolgáltatásokra vagy a szolgáltatások teljes körére előírt várakozási idő tartamát.

A szolgáltatások körének, az igénybevétel feltételeinek és a várakozási időnek meghatározása rendkívül terjedelmes lehet, ezért elfogadott gyakorlat, ha az ezekre vonatkozó szabályokat az alapszabály elválaszthatatlan mellékletét képező, azzal azonos eljárásrendben elfogadott, külön szolgáltatási szabályzat tartalmazza.

Ha a pénztár a szolgáltatási szabályzatban olyan kérdéseket kíván szabályozni, amelyek az Öpt. 18. §-a (1) bekezdésének c) pontjában foglaltakon túli részletszabályokat tartalmaznak, és az ott felsorolt kérdéseket a pénztár alapszabálya teljes körűen tartalmazza, akkor a szolgáltatási szabályzatnak nem kell az alapszabály elválaszthatatlan mellékletének lennie, és így az arra vonatkozó eljárásrend sem érvényes rá.

A fentieknek megfelelően a szolgáltatási szabályzat, akkor választható el az alapszabálytól, és kerülhet az elfogadása és módosítása az igazgatótanács hatáskörébe, ha

a pénztár alapszabálya tartalmazza a pénztár által nyújtott szolgáltatások körét és az igénybevétel feltételeit, az egyes szolgáltatásokra vagy a szolgáltatások teljes körére előírt várakozási idő tartamát (Öpt. 18. §-a (1) bekezdése c) pont);

a szolgáltatási szabályzat csak a fentiekén túlmenő, részletszabályokat tartalmaz;

az alapszabály úgy rendelkezik, hogy a szolgáltatásokkal kapcsolatos részletszabályok külön szabályzat tartalmazza.

Mi tekinthető felsőfokú végzettségnek?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 19. §-ának (4) bekezdése szerint az igazgatótanács és az ellenőrző bizottság elnökének csak olyan személy választható meg, aki felsőfokú végzettséggel rendelkezik.

A felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény rendelkezései értelmében a mérlegképes könyvelői végzettség nem tekinthető felsőfokú végzettségnek.

A fentiek alapján tehát a mérlegképes könyvelői végzettség az Öpt. előírásainak alkalmazása során sem fogadható el felsőfokú végzettségként.

Tájékoztatom továbbá, hogy a fentiekben hivatkozott „választható” kifejezés kizárólag a 2002. január 1. napja után lefolytatott választási eljárásra vonatkozik. Minden olyan személy tehát, aki az IT és az EB elnöke 2001. december 31. napjáig került megválasztásra, a döntésben meghatározott mandátuma lejártáig jogszerűen látja el az elnök jogköréből adódó feladatokat, gyakorolja hatáskörét. Ugyanakkor az IT és EB elnökök 2002. január 1. után történő megválasztásakor minden tekintetben be kell tartani az ezen időponttól hatályban lévő, hivatkozott törvényi előírásokat.

Mi tekinthető a baleseti rokkantsági nyugdíjra való jogosultság időpontjának?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 2. §-ának (5) bekezdése a) pontja alapján a kiegészítő nyugdíjpénztárnál nyugdíjkorhatár az az életkor, melynek betöltését a társadalombiztosítási jogszabályok az öregségi nyugdíjra való jogosultság feltételül előírják. E törvény alkalmazásában a nyugdíjkorhatár betöltésének minősül, ha a pénztártag szolgálati nyugdíjban, korengedményes nyugdíjban, előnyugdíjban, nyugdíj előtti munkanélküli segélyben, bányásznyugdíjban, egyes művészeti tevékenységet folytatók öregségi nyugdíjában, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban vagy növelt összegű öregségi, munkaképtelenségi járadékban részesül. A nyugdíjkorhatár betöltése után a pénztártag a várakozási idő időtartamától függetlenül jogosulttá válik a nyugdíjszolgáltatásra.

Jelen esetben a nyugdíjkorhatár betöltésének a baleseti rokkantsági nyugdíjra való jogosultság megszerzése minősül, amely igazolásának elengedhetetlen kelléke az ezt megállapító határozat. Mindez azt eredményezi, hogy önmagában az orvosszakértői vélemény alapján a pénztártag nem jogosult a szolgáltatásra.

III. Munkáltatói tag, munkáltatói hozzájárulás, támogatói adomány

Meghatározhatja-e a munkáltató, hogy a dolgozó mely pénztárnak legyen a tagja?

Az Öpt. 12.§-ának (3) bekezdése értelmében a vállalt munkáltatói hozzájárulást a választott pénztártól és pénztártípustól függetlenül kell a munkáltatónak nyújtani, tehát a munkáltató nem határozhatja meg, hogy a dolgozó mely pénztárnak legyen a tagja.

Mi a teendő, amennyiben a munkavállaló olyan pénztárnak tagja, amellyel nincs szerződéses kapcsolata a pénztárnak?

Az Öpt. 12.§-ának (3) bekezdése értelmében a munkáltató nem határozhatja meg, hogy a munkavállaló mely pénztárban legyen tag. Amennyiben a munkavállaló olyan pénztárnak tagja, amellyel nincs szerződéses kapcsolata a pénztárnak, akkor a munkáltató és a pénztár köteles a munkáltatói szerződést megkötni.

Kizárhatja-e a munkáltató a tagdíj-kiegészítés fizetéséből a munkavállalói bizonyos körét azon az alapon, hogy ki melyik pénztár tagja?

Ha valamely munkáltató az általa megjelölt pénztárba belépő munkavállalóknak tagdíj-kiegészítést fizet, míg azoknak, akik más önkéntes pénztár tagjai nem, megsérti az Önkéntes

Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény 12.§-ának (2) bekezdését, amely szerint a munkáltatói hozzájárulási kötelezettséget vállaló munkáltató a munkáltatói hozzájárulásból egyetlen olyan munkavállalóját sem zárhatja ki, aki nála legalább hat hónapja munkaviszonyban (közalkalmazotti, közszolgálati, szolgálati jogviszonyban) áll.

Hogyan kell adózni a támogatói adomány után?

A munkáltató a munkavállalói részére az önkéntes kölcsönös biztosító pénztári tagoknak juttathat munkáltatói hozzájárulást és munkáltató által fizetett támogatói adományt. A munkáltatói hozzájárulás a munkáltató által szerződésben vállalt, rendszeresen a tagdíjból részben vagy egészben átvállalt rész megfizetése. A munkáltatói támogatói adomány önálló, eseti jellegű juttatási forma, ami nem minősül a munkavállaló járandóságának, és így része lehet a közös megegyezéssel való munkaviszony-megszüntetésről rendelkező megállapodásnak.

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 69.§-a (5) bekezdésének c) pontja értelmében természetbeni juttatásnak minősül és ekként adózik a kifizető rendelkezése alapján támogatói adományból, illetőleg az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár által az alapok közötti átsorolásból az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár fedezeti alapjának szolgáltatási számláján jóváírt összeg.

Nyújthat-e a saját dolgozói részére külön munkáltatói hozzájárulást a munkáltatói hozzájárulást egyébként fizető munkáltató (gazdasági társaság) egyik önelszámoló szervezeti egysége?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 12.§-a szerint munkáltatói tag az a természetes vagy jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki a pénztárral kötött szerződés alapján munkavállalójának tagdíjfizetési kötelezettségét egészben vagy részben átvállalja (munkáltatói hozzájárulás). A munkáltatói hozzájárulási kötelezettséget vállaló munkáltató a munkáltatói hozzájárulásból egyetlen olyan munkavállalóját sem zárhatja ki, aki nála legalább hat hónapja munkaviszonyban (közalkalmazotti, közszolgálati, szolgálati jogviszonyban) áll. A munkáltatói hozzájárulás minden pénztártag munkavállalóra nézve azonos összegű vagy a munkabérének azonos százaléka, amelyet a munkáltató köteles az alkalmazott által választott pénztártól és pénztártípustól függetlenül egységesen megállapítani.

Az Öpt. 17.§-a alapján a pénztár támogatójának minősül az a természetes vagy jogi személy, aki (amely) eseti vagy rendszeres pénzbeli vagy nem pénzbeli szolgáltatást teljesít (a továbbiakban: adomány) a pénztár javára ellenszolgáltatás kikötése nélkül. A támogató jogosult meghatározni, hogy az adományt a pénztár milyen célra és milyen módon használhatja fel, de a támogatás csak a pénztártagság egészének vagy az alapszabályban meghatározott tagsági körnek nyújtható.

Az idézett rendelkezések szerint csak munkáltató nyújthat munkáltatói hozzájárulást. Munkáltatónak a gazdasági társaság minősül, és nem az egyes elszámolási egységek, ezért munkáltatói hozzájárulást csak a gazdasági társaság nyújthat. Ebben az esetben a gazdasági társaság valamennyi munkavállalónak köteles a hozzájárulást nyújtani. Az egyes önelszámolási egységek munkáltatói hozzájárulást ugyan nem nyújthatnak, azonban támogatói adományt adhatnak.

A fentiek alapján tehát az egyes önelszámoló egységek nem nyújthatnak munkáltatói hozzájárulást, csak támogatói adományt.

Hogyan lehet megállapítani a munkáltatói hozzájárulás összegét?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 12.§-a (3) bekezdése értelmében a munkáltatói hozzájárulás minden munkavállalóra azonos összegű, vagy munkabérének azonos százaléka, amelyet a munkáltató köteles az alkalmazott által választott pénztártól és pénztártípustól függetlenül megállapítani.

Felügyelet értelmezése és gyakorlata szerint az azonos összegű, illetve azonos százalékban való meghatározás kombinálása is lehetséges, vagyis a százalékosan meghatározott mérték alulról, illetve felülről korlátozható. Ennek alapján nem sérül az egységesség elve, abban az esetben, ha a munkáltató a hozzájárulást százalékosan határozza meg, azonban ezt egy meghatározott összegben maximálja.

A pénztártag az alapszabályban rögzített, illetve a belépési nyilatkozatban vállalt tagdíjat köteles fizetni. Amennyiben a tag azt vállalta, hogy az alapbére 12 %-ának megfelelő összeg a tagdíja, akkor ennek megfizetésre köteles, vagyis a konkrét esetben hátralékos tag lesz, amennyiben a különbözetet nem fizeti meg. Természetesen van lehetőség arra, hogy a tag a vállalt tagdíj összegét (vagy százalékát) a munkáltatói rendelkezés következtében csökkentse.

Az Öpt. 49.§-ában foglalt lehetőség a valamennyi tagra nézve egységesen meghatározott hozzájáruláshoz képest értelmezendő. A korcsoportonként eltérés lehetősége az egységesen meghatározott mértéktől való eltérést teszi lehetővé azon pénztártagok javára, akik 15 éven belül betöltik a nyugdíjkorhatárt. Az előzőekben kifejtettek értelmében egységesen meghatározottnak minősül az a megoldás, ha a munkáltató a százalékosan meghatározott hozzájárulás mértékét abszolút összegben korlátozza. Ennek alapján ezen egységesen meghatározott hozzájáruláshoz képest van lehetősége a munkáltatónak többlet-hozzájárulást meghatározni.

Mely esetekben fizethető munkáltatói hozzájárulás?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 12.§-ának (1) bekezdése szerint munkáltatói tag az a természetes vagy jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki a pénztárral kötött szerződés alapján munkavállalójának tagdíjfizetési kötelezettségét egészben vagy részben átvállalja (munkáltatói hozzájárulás). A (2) bekezdés szerint a munkáltatói hozzájárulási kötelezettséget vállaló munkáltató a munkáltatói hozzájárulásból egyetlen olyan munkavállalóját sem zárhatja ki, aki nála legalább hat hónapja munkaviszonyban (közalkalmazotti, közszolgálati, szolgálati jogviszonyban) áll. A munkáltató munkavállalóként mindhárom típusú pénztárban egyidejűleg is vállalhat hozzájárulási kötelezettséget.

A fentiek értelmében munkáltatói hozzájárulás a munkáltatóval munkaviszonyban álló alkalmazott után fizethető. A munkajogviszonnyal azonosan kezelendő a közalkalmazotti, a közszolgálati, valamint a szolgálati jogviszony. Ez a felsorolás kimerítő jellegű olyan értelemben, hogy más jogviszony (ideértve az egyéni vállalkozót és a társas vállalkozót is) esetén munkáltatói hozzájárulás nem fizethető.

IV. Szolgáltatásnyújtás, a szolgáltatások igénybevétele

Jogosult-e az átmeneti járadékban részesülő pénztártag nyugdíjszolgáltatás igénybe vételére?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (a továbbiakban: Öpt.) 2.§-a (5) bekezdésének a) pontja szerint nyugdíjkorhatár az az életkor, melynek betöltését a társadalombiztosítási jogszabályok az öregségi nyugdíjra való jogosultság feltételül előírják. A nyugdíjkorhatár betöltésének minősül, ha a pénztártag szolgálati nyugdíjban, korengedményes nyugdíjban, előnyugdíjban, nyugdíj előtti munkanélküli segélyben, bányásznyugdíjban, egyes művészeti tevékenységet folytatók öregségi nyugdíjában, rokkantsági nyugdíjban, baleseti rokkantsági nyugdíjban vagy növelt összegű öregségi, munkaképtelenségi járadékban részesül.

A nyugdíjkorhatár betöltése után a pénztártag a várakozási idő időtartamától függetlenül jogosulttá válik a nyugdíjszolgáltatásra.

A társadalombiztosítási jogszabályokban megjelölt, az öregségi nyugdíjra való jogosultság feltételeként előírt életkor betöltésén túlmenően tehát, a jogszabály (Öpt.) felsorolja azokat a társadalombiztosítási ellátási fajtákat is, amelyekre való jogosultság szintén a nyugdíjkorhatár betöltésének minősül.

A fentiekkel szemben az átmeneti járadék azonban nem tekinthető társadalombiztosítási nyugellátásnak, hanem az a megváltozott munkaképességű dolgozók szociális ellátásainak egyike, és mint ilyen, a megváltozott munkaképességű dolgozók foglalkoztatásáról és szociális ellátásáról szóló 8/1983. (VI.29.) EüM-PM együttes rendelet (a továbbiakban: R.) hatálya alá tartozik. Az R. 20.§-ának (2) bekezdése értelmében az átmeneti járadék csak a jogosultságra irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig jár.

Mindezek alapján tehát nem minősül az Öpt. szerinti nyugdíjkorhatár betöltésének az, ha a pénztártag átmeneti járadékban részesül, ebből következően részére a pénztár nyugdíjszolgáltatást nem teljesíthet.

Megalapozzák-e a kiegészítő nyugdíjszolgáltatás igénybe vételének lehetőségét egyéb, a társadalombiztosítási rendszer szerinti ellátások?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 2.§-a (5) bekezdésének a) pontja kimondja, hogy a nyugdíjkorhatár az az életkor, melynek betöltését a társadalombiztosítási jogszabályok az öregségi nyugdíjra való jogosultság feltételül előírják. A törvény alkalmazásában a nyugdíjkorhatár betöltésének minősül, ha a pénztártag szolgálati nyugdíjban, korengedményes nyugdíjban, előnyugdíjban, nyugdíj előtti munkanélküli segélyben, bányásznyugdíjban, egyes művészeti tevékenységet folytatók öregségi nyugdíjában, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban vagy növelt összegű öregségi, munkaképtelenségi járadékban részesül. A nyugdíjkorhatár betöltése után a pénztártag a várakozási idő időtartamától függetlenül jogosulttá válik a nyugdíjszolgáltatásra.

A fenti felsorolás nem említi a rendszeres szociális járadékot, az átmeneti járadékot és a munkaképtelenségi járadékot. A jogalkotó számára az elhatárolási szempont feltehetően az volt, hogy az adott ellátás tartalma alapján nyugellátási, vagy inkább szociális jellegű juttatásnak tekinthető-e.

Bár a szerzett jogon és a rászorultságon alapuló ellátási forma nyilván nem választható el teljesen tisztán egymástól, az azonban kétségtelen, hogy az Öpt. 2.§-a (5) bekezdésének c) pontja taxatív felsorolást alkalmaz. Márpedig a taxáció a jogalkalmazóra ez esetben is kötelező, ezért a törvényben nem említett ellátási formák a kiegészítő nyugdíjszolgáltatást nem alapozzák meg.

A kiegészítő nyugdíj igénybevételéhez feltétel-e a szolgálati idő megszerzése?

Az önkéntes kölcsönös kiegészítő nyugdíjpénztári szolgáltatások esetében a nyugdíjkorhatár megállapítása szempontjából az Önkéntes Kiegészítő Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi CXVI. törvény (Öpt.) 2.§-ának (5) bekezdése a) pontjában leírtak irányadók.

Ezen jogszabályhely rendelkezése értelmében nyugdíjkorhatár az az életkor, melynek betöltését a társadalombiztosítási jogszabályok az öregségi nyugdíjra való jogosultság feltételéül előírják.

Az Öpt. 2.§-a (5) bekezdésének c) pontja alapján a nyugdíjszolgáltatás (kiegészítő nyugdíj) igénybevételére a fentebb meghatározott nyugdíjkorhatár betöltését követően kerülhet sor.

Az 1997. évi LXXXI. törvényben (Tbj.) az öregségi nyugdíjra jogosultság feltételéül előírt „meghatározott életkor elérése és meghatározott szolgálati idő megszerzése” közül – a fentiek értelmében – az Öpt-beli nyugdíjszolgáltatás igénybevételéhez a meghatározott életkor elérése szükséges, a szolgálati idő megszerzése e tekintetben irreleváns.

Mely meghatározás irányadó a nyugdíjkorhatár megállapítása szempontjából?

Az önkéntes kölcsönös kiegészítő nyugdíjpénztári szolgáltatások esetében a nyugdíjkorhatár megállapítása szempontjából az Önkéntes Kiegészítő Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi CXVI. törvény (Öpt.) 2.§-ának (5) bekezdése a) pontjában leírtak az irányadóak.

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvényben (Szja.) rögzített nyugdíj-meghatározás e tekintetben irreleváns.

Mikor jogosult nyugdíjszolgáltatásra a pénztártag, hogyan igényelhető a nyugdíjszolgáltatás?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 2.§-a (5) bekezdésének c) pontja szerint nyugdíjszolgáltatást a nyugdíjkorhatárt elérő pénztártagnak választása szerint egy összegű kifizetésként, járadék formájában, illetőleg e kettő kombinációjaként lehet nyújtani. Ugyanezen bekezdés a) pontja szerint a nyugdíjkorhatár betöltésének minősül az is, ha a pénztártag rokkantsági nyugdíjban részesül. A törvény 47.§-ának (4) bekezdése kimondja, hogy a nyugdíjkorhatárt elérő tag írásban nyilatkozik arról, hogy igényel-e nyugdíjszolgáltatást és milyen formában.

V. A tag halála; kedvezményezett, örökös

Ki minősül „hátramaradottnak”?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) a „hátramaradtok támogatását” mint önsegélyező feladatot határozza meg.

Az Öpt. 2.§-a (4) bekezdésének b) pontja alapján a pénztár a pénztártagoknak és az a) pontban meghatározott közeli hozzátartozók részére nyújthat szolgáltatást. Tekintettel arra, hogy jogszabály más meghatározást nem tartalmaz, ezért a pénztártag minden olyan közeli

hozzátartozója hátramaradottnak minősül, aki a pénztártag halálának időpontjában életben van. Ez tehát a szolgáltatásra jogosult személyek legtágabb köre.

A Pénztár az alapszabályában illetve szolgáltatási szabályzatában rögzítheti, hogy a hátramaradottak támogatása szolgáltatását ezen a körön belül kik számára teszi hozzáférhetővé.

Ezenkívül a pénztártag még életében megjelölheti, hogy halála esetén ki részesüljön ebben a szolgáltatásban (szolgáltatási kedvezményezett megjelölése). Lényeges, hogy a szolgáltatási kedvezményezett szolgáltatásként jut hozzá a támogatáshoz, és nem örökségként.

A kedvezményezett részére történő kifizetésnek előfeltétele-e a jogerős hagyatékátadó végzés?

Tekintettel arra, hogy az elhunyt tag egyéni számlája nem a hagyaték része, így nincs szükség a jogerős hagyatékátadó végzésre a kedvezményezett részére történő kifizetéshez, hanem elegendő a halál tényének igazolása és a kedvezményezett személyazonosságának igazolása.

Jogosult-e a kiskorú kedvezményezett, illetve örökös az egyéni számla feletti rendelkezésre?

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárnál vezetett egyéni számla nem képezi a hagyaték tárgyát. Amennyiben a kedvezményezett (vagy az elhunyt örököse, ezért az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény 48.§-a (1) bekezdése alapján a jogosult) személy kiskorú, akkor a képviselőben a gyám jogosult a rá eső részről való rendelkezésre. A gyám erre vonatkozó jognyilatkozata a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 19.§-a (1) bekezdésének b) pontja értelmében csak a gyámhatóság jóváhagyásával érvényes.

Hogyan járjon el a pénztár nyugdíjpénztári számlaegyenleg öröklése esetén?

Az önkéntes nyugdíjpénztár nem jogosult hagyatéki eljárás lefolytatására.

Az igényt érvényesítő örökösnek kell a jogosultságát igazolni. Az örökösi minőséget igazoló dokumentumokban egyértelműen fel van tüntetve az öröklés aránya is. Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 15.§-ának (2) bekezdése értelmében a tagsági viszony megszűnésének jogkövetkezményeit és a követendő eljárást a pénztár alapszabályában kell rögzíteni. A szükséges intézkedés ennek megfelelően az alapszabályban rögzített eljárásrend szerint alakul, és alapvetően az örökösi minőség igazolásának beszerzésére, az örökös nyilatkozattételre való felhívására és az annak megfelelő intézkedés megtételére irányul.

A közjegyző a hagyatékba nem tartozó vagyontárgyakra nézve öröklési rendet nem állapít meg, azonban meghatározza, hogy az általános örökösök milyen arányban örökölnek. A nyugdíjpénztári egyéni számlakövetelést az általános öröklés arányában kell felosztani az örökösök között.

VI. A pénztár átalakulása, megszűnése

Hogyan lehet felosztani a vagyont a pénztár megszűnése esetén?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 2.§-a (3) bekezdésének d) pontja szerint az egyéni számla a pénztár felszámolásakor, illetve végelszámolásakor, a pénztár kötelezettségekkel nem terhelt közös vagyona tagok közötti felosztásának eszköze.

Az Öpt. 18.§-a (1) bekezdése l) pontja értelmében a pénztár alapszabályában kell rögzíteni a pénztár megszűnése esetén a vagyonfelosztás elveit.

A hivatkozott rendelkezések alapján megállapítható, hogy a vagyonfelosztásának elveit alapvetően és elsősorban a pénztár alapszabálya tartalmazza. A jogszabályi rendelkezés csak annyi megkötést tesz, hogy ezen elvek csak a kötelezettségekkel nem terhelt vagyona vonatkoznak, másrészt, hogy a vagyonfelosztásának az egyéni számlán kell alapulnia.

Maradéktalanul ki kell elégíteni a hitelezőket, illetve teljesíteni kell a fedezeti tartalékkal szemben álló (egyéni számla) követeléseket, és az így megmaradó vagyont lehet felosztani a tagok között. A jogszabály az alapszabályra utalja annak rendezését, hogy ez hogyan történik (pl. minden tag egyenlő arányban részesedik, az egyéni számla követelés arányában részesedik, stb.). Kritérium továbbá, hogy a vagyon felosztása nem lehet diszkriminatív, vagy bármely tagra nézve méltánytalan.

A vagyon felosztásának elveit minden esetben az alapszabályban kell rögzíteni.

Hogyan járjon el a pénztár végelszámolás során, ha a tag ismeretlen helyen tartózkodik?

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 287.§-ának (1) bekezdése szerint ha a jogosult személye bizonytalan, lakóhelye, illetőleg székhelye ismeretlen, vagy ha a jogosult késelembe esik, a pénz fizetésére, továbbá értékpapír vagy más okirat kiadására irányuló kötelezettséget bírósági letétbehelyezéssel is lehet teljesíteni. Ez a rendelkezés a kiegészítő szabály arra az esetre nézve, ha a közvetlen teljesítés a nevezett okok valamelyike miatt nem lehetséges, ezért a Felügyelet álláspontja az, hogy a tag (jogosult) fel nem lelhetősége esetében kizárólag bírósági letétbehelyezés útján lehet teljesíteni. 2002. január 01-jétől ez már törvényi előírás: a szabályt a módosított Öpt. 45/A.§-ának (6) bekezdése mondja ki.

VII. Csak az egészség- és önszegélyező pénztárakra vonatkozó állásfoglalások

Elfogadható-e a szolgáltatás finanszírozásának alapidokumentumaként a csoportos számla?

Csoportos számla elfogadására abban az esetben van lehetőség, amennyiben az megfelel a bizonylatokra előírt általános alaki és formai követelményeknek, és a számlához kapcsolódó analitikus elszámolásból megállapíthatók azok az adatok, amelyek a pénztártagok egyéni számláinak megterheléséhez szükségesek (pl.: a pénztártag és a pénztár neve és azonosítója, az igénybevett szolgáltatás megjelölése, a szolgáltatás összege, a számla pénztár általi elfogadása).

Nyújthat-e a tagjai részére egészségpénztár életbiztosítási szerződés megkötése útján szolgáltatást?

Az egészségpénztár sem egyéni, sem csoportos életbiztosítást nem köthet a tagjai számára. Ezt a lehetőséget kizárja az, hogy az életbiztosítás nem fér bele egyik az egészségpénztár által finanszírozható szolgáltatásokat meghatározó kategóriába sem. Ezen nem módosít az sem, ha az alapbiztosítás mellé kiegészítő biztosításként megkötésre kerülne egy kórházi hotelszolgáltatást nyújtó biztosítás is.

Nyújthatja-e önszegélyező pénztár szolgáltatásait biztosítás formájában?

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. XCVI. törvény (Öpt.) 10.§-a (1) bekezdésének b) pontja szerint az önszegélyező pénztár az általa gyűjtött és kezelt befizetésekből az alapszabályban meghatározott feltételek szerint szolgáltatásként a munkanélküliek, keresőképtelenek - ideértve a megváltozott munkaképesség, szülés, beteg gyermek ápolása miatti keresőképtelenséget - segélyezése, jogszabály által előírt szociális kötelezettségek alapján biztosított kiegészítő ellátás, gyógyszer és gyógyászati segédeszköz árának támogatása, gyermeknevelési támogatás, elhalálozás esetén a hátramaradottak támogatása szerepelhet.

Az Öpt. önszegélyező pénztár esetén – az egészségpénztárra vonatkozó szabályoktól eltérően – nem teszi lehetővé, hogy a pénztár a tagjai részére szolgáltatást vásároljon, ebből következően valamennyi szolgáltatását maga kell, hogy nyújtsa. Ennek alapján jogszabályellenes az, ha az önszegélyező pénztár valamely szolgáltatását nem maga nyújtja, hanem mástól vásárolja meg.

Az Öpt. 30.§-ának (2) bekezdésében foglaltak értelmében a pénztár a fedezeti alap terhére – a befektetési tevékenység és a szolgáltatások teljesítése kivételével – harmadik személyekkel szemben kötelezettséget nem vállalhat. Ennek megfelelően a pénztárak gazdálkodására vonatkozó szabályok nem tartalmazzák a biztosító társaságtól származó a pénztár fedezeti tartaléka javára jóváírható bevételt (Öpt. 34.§-ának (3) bekezdése és 36.§-ának (3) bekezdése).

A kérdésben szereplő felvetés nincs összhangban az Öpt. 3.§-ának 6) bekezdésében megfogalmazott szolidaritás elvével. A szolidaritás elve alapján a pénztártagok egységes elvek alapján megállapított tagdíjat fizetnek, mely a nem kárarányos tehermegosztás alapján független egyéni kockázatuk mértékétől. A pénztárnak a szolgáltatásaiból eredő kockázatokat az időlegesen fel nem használt pénzeszközök gyűjtésére és a pénztár fizetőképességének biztosítására szolgáló likviditási alapról kell finanszíroznia.

Az Öpt. 52.§-ának (4) bekezdése értelmében a pénztárak a pénztárak szövetségénél garanciaalapot hozhatnak létre a fizetőképességük biztosítására.

A biztosítótól történő szolgáltatás vásárlás felveti a tagdíjak hatékony felhasználásának kérdését is. A biztosítási termék tartalmaz olyan költségek és profitelemeket, amelyek a pénztártag számára az igénybe vehető szolgáltatás mértékét csökkenthetik. Ezt a hatást kompenzálhatja továbbá az, hogy a kockázat nagyobb létszámra porlasztódik.

A fentiek alapján a kérdésben rögzítettek megvalósítása nem lehetséges, mert az önszegélyező pénztárnak saját magának kell a szolgáltatásokat nyújtania a tagok részére, azokat nem vásárolhatja, a fedezeti alap terhére ilyen jellegű kötelezettséget nem vállalhat, továbbá a konstrukció sértene a szolidaritás elvét.

Helyettesítheti-e a számlát a kártyaleolvasó berendezés jegyzéke vagy ezek összesítője?

A kártyaleolvasó berendezés jegyzéke („slip”) vagy ezek összesítője a számlát nem helyettesítheti, mert nem tartalmazza teljes körűen a Számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 167.§-ának (1) bekezdésében meghatározott kellékeket, így mindenekelőtt hiányzik róla a gazdasági művelet leírása, emiatt nem minősül számviteli bizonylatnak.

Lezárva: 2002. december 31-én